

SŁOWACJA

TWÓJ PARTNER W INTERESACH

Poradnik dla przedsiębiorcy



UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO



Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z budżetu państwa w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska - Republika Słowacka 2007-2013

Związek Euroregion „Tatry”
Nowy Targ 2013

SŁOWACJA

TWÓJ PARTNER W INTERESACH

Poradnik dla przedsiębiorcy



Związek Euroregion „Tatry”
Nowy Targ 2013

© Copyright by Związek Euroregion „Tatry” w Nowym Targu

Wybór i merytoryczne opracowanie tekstów:

(s. 21-28, 33-50, 99-100, 103-113, 118-164, 191-204) Piotr Cebulski

Autorzy tekstów: Eva Barčíkova, Ireneusz Piotr Giebel, Filip Ratkowski

Autorzy fotografii: Kazimierz Gajewski (str.3), Bogumił Kružel (str. 6)

Opracowanie graficzne, skład, korekta, druk i oprawa:

Pasaż Spółka z o.o.

ul. Rydlówka 24

30-363 Kraków

www.pasaż.com

ISBN 978-83-931270-8-5

Wydawca:

Związek Euroregion „Tatry” w Nowym Targu

Ul. Sobieskiego 2

34-400 Nowy Targ

Tel. +48 18 266-99-81

e-mail: euroregion.tatry@pro.onet.pl

www.euroregion-tatry.eu

Wyłączną odpowiedzialność za treść niniejszej publikacji ponosi Związek Euroregion „Tatry” i w żadnym razie nie może być ona utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Unii Europejskiej.

Egzemplarz bezpłatny

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z budżetu państwa w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007–2013.



UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO





*Wejście Polski i Słowacji do strefy Schengen, 20/21.12.2007 r.
Wójt Jabłonki Antoni Karlak i Burmistrz Trsteny Jozef Ďubjak przecinają szlaban*

Spis treści

List Ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Słowackiej	7
Słowo wstępne	8
Úvodné slovo	10
Okno na Słowację	12
O Euroregionie „Tatry”	15
1. Słowacja – kraj i ludzie	17
2. Na słowackim rynku	21
2.1 Gospodarka Republiki Słowackiej w 2012 roku	21
2.2 Słowacja – dobry partner	29
2.3 Międzynarodowa sieć pośrednictwa pracy - EURES	33
2.4 Partnerstwo na transgranicznym rynku pracy Polski i Słowacji „POPRAD – DUNAJEC”	34
2.5. Słowacja w organizacjach międzynarodowych	36
3. Zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej na Słowacji	37
3.1. Uwarunkowania prawne działalności gospodarczej na Słowacji	37
3.2. Co oznacza pojęcie „działalność gospodarcza” i kto jest „przedsiębiorcą”?	38
3.3. Prowadzenie działalności gospodarczej przez „osoby zagraniczne”	40
3.4. Rejestr Handlowy i Sądy Rejestrowe	41
3.5. Formy działalności gospodarczej na Słowacji	43
3.5.1. Indywidualna działalność gospodarcza	43
3.5.2. Rodzaje spółek prawa handlowego	47
3.5.3. Inne osoby prawne prowadzące działalność gospodarczą	49
3.6. Analiza porównawcza polskiej i słowackiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	51
3.7. Utworzenie spółki prawa handlowego na Słowacji	99
3.7.1. Założenie i powstanie spółki	99
3.7.2. Procedury i koszty	101
3.8. Pozostałe aspekty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej na Słowacji	103
3.8.1. Ochrona praw autorskich, patenty, znaki towarowe, wzory przemysłowe.	103
3.8.2. Niektóre aspekty realizacji robót budowlanych	104
3.8.3. Chcesz nabyć nieruchomość?	105
3.9. Na Słowacji inwestować warto	106
3.9.1. Pomoc państwowa dla biznesu	106
3.9.2. Pomoc regionalna jako najważniejszy element pomocy państwowej	107
3.10. Informacje o zmianach w 2013 r. dotyczących szeregu aspektów gospodarki ...	114
3.11. Porady praktyczne	118
3.11.1. Przydatne strony internetowe	118
3.11.2. Kto pomoże – organizacje, kancelarie prawne i osoby pomocne w działalności.	120

4. Podatki – sprawa podstawowa	121
4.1 System podatkowy na Słowacji	121
4.2 Ustawa o podatku dochodowym	124
4.3. Ustawa o podatku od wartości dodanej oraz weryfikacja numerów VAT	143
5. Księgowość w Republice Słowackiej	150
5.1 Jak prowadzić księgi na Słowacji	150
5.2 Okres księgowania	150
5.3 Prowadzenie księgowości	151
5.4. Systemy księgowania w Republice Słowackiej	153
5.5. Sprawozdanie finansowe	156
5.6. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe.....	156
5.7. Audyt sprawozdania finansowego	156
5.8. Archiwizacja w Republice Słowackiej	157
5.9. Wzorcowy plan kont dla przedsiębiorców	158
6. Gospodarcze umowy bilateralne	165
Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Słowacką w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji	165
Umowa między Rzeczpospolitą Polską i Republiką Słowacką w sprawie unikania podwój- nego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku	171
7. Spotkajmy się - wybrane imprezy targowe i wystawy	188
7.1. Incheba Expo Bratislava	188
7.2. Agrokomplex Nitra	189
7.3. Targi w Krakowie	190
ZAŁĄCZNIKI:	191



Kładka na Dunajcu, Sromowce Niżne - Czerwony Klasztor



Ambasador
Rzeczypospolitej Polskiej
w Bratysławie



W Bratysławie, 18 września 2013 r.

Szanowni Państwo,

Pragnę pogratulować Euroregionowi Tatry realizacji ważnego projektu - Transgranicznego Centrum Informacji Gospodarczej. Utworzenie w ramach tego projektu strony internetowej, udzielanie informacji polskim firmom i wydanie poradnika dla przedsiębiorców realizujących przedsięwzięcia biznesowe są cennymi działaniami, które przysłużą się rozwojowi polsko-słowackiej współpracy gospodarczej, wymiany handlowej i kooperacji przemysłowej. Istotny udział w powstaniu poradnika ma Polsko-Słowacka Izba Przemysłowo-Handlowa – organizacja wielce zasłużona w rozwoju współpracy regionalnej między Polską i Słowacją.

Materiały zamieszczone w poradniku obejmują szeroki zakres tematyki dotyczącej prowadzenia działalności gospodarczej w Republice Słowackiej, dane makroekonomiczne oraz informacje o dwustronnej wymianie handlowej. Cieszę się, że w poradniku znalazły się także opracowania przygotowane przez Ambasadę RP w Bratysławie.

Polskę łączą ze Słowacją historyczne więzi przyjaźni, a współcześnie wspólnota interesów politycznych, bezpieczeństwa oraz bliskiej współpracy w ramach Unii Europejskiej i Grupy Wyszehradzkiej. Silną podstawę dla stosunków polsko-słowackich tworzy dwustronna współpraca gospodarcza, której miarą jest wymiana handlowa na poziomie 7 mld euro. Polska, ze swoim znaczącym potencjałem ekonomicznym, jest dla Słowacji jednym z najważniejszych partnerów gospodarczych, trzecim pod względem wielkości rynkiem zbytu dla słowackiego eksportu. Także Słowacja cieszy się rosnącym zainteresowaniem wśród polskich przedsiębiorców.

Na przestrzeni 20 lat dwustronna wymiana handlowa zwiększyła się 18-krotnie, a w okresie ostatnich 5 lat wzrosła o 40%, wykazując niezmiennie rosnącą tendencję. Cieszy również, że tempo wzrostu polsko-słowackiej wymiany handlowej przewyższa wskaźnik wzrostu całości obrotów handlowych Słowacji. Te pozytywne tendencje uprawniają do stwierdzenia, że potencjalne możliwości wymiany towarowej i wzajemnych inwestycji nadal nie są w pełni wykorzystywane i dlatego jestem przekonany, że perspektywę dalszego rozwoju wzajemnie korzystnej współpracy w tych obszarach są nadal obiecujące.

W rozwoju aktywności na słowackim rynku polskim przedsiębiorcom wielce przydatny będzie niniejszy poradnik, który wychodzi naprzeciw rosnącemu zapotrzebowaniu i wypełnia lukę informacyjną w tym zakresie.

Życzę Euroregionowi Tatry i Polsko-Słowackiej Izbie Przemysłowo-Handlowej, aby pomyślnie rozwijały swoją działalność w sferze polsko-słowackich relacji gospodarczych i dobrze służyły partnerom w obu krajach.

Przedsiębiorcom polskim i słowackim życzę udanych i wzajemnie korzystnych nowych projektów.


Tomasz Chłoń

Słowo wstępne

Przekazujemy do rąk Czytelników wydawnictwo „Słowacja - twój partner w interesach” - poradnik przeznaczony dla polskich przedsiębiorców, mający służyć im jako pomoc i zachęta do poszukiwania szans w działalności gospodarczej na Słowacji i jako przydatne narzędzie, które pomoże zrozumieć pewne organizacyjne i prawne odrębności, jakimi zawsze charakteryzują się nawet bliskie sobie i sąsiednie kraje.

Najlepszą rekomendacją naszej pracy są na pewno słowa Ambasadora RP w Bratysławie, J.E. Tomasza Chłonia, który stwierdził m.in. że wydanie poradnika dla przedsiębiorców realizujących przedsięwzięcia biznesowe jest cennym działaniem, które przysłuży się rozwojowi polsko-słowackiej współpracy gospodarczej, wymiany handlowej i kooperacji przemysłowej.

O wadze tych relacji niech świadczy obecność premiera Republiki Słowackiej Roberta Fico na tegorocznym Forum Gospodarczym w Krynicy i fakt, że odebrał tam honorowy tytuł „Człowieka Roku” przyznawany wybitnej osobistości, która swoją postawą i dokonaniem wywarła znaczący wpływ na bieg spraw w Europie Środkowo-Wschodniej.

Czy warto na Słowacji inwestować? Na to pytanie odpowiadają nie tylko konkretne posunięcia słowackich władz zainteresowanych intensywnym rozwojem gospodarczym kraju, rozwojem który szybko przełamuje wieloletnie zapóźnienia wynikające z wielu historycznych zaszłości, ale też odniesienia do rzeczywistych efektów pracy polskich i słowackich przedsiębiorców po obu stronach granicy, na które wskazuje w rozmowie z redakcją poradnika przewodniczący Rady Związku Euroregion „Tatry” Bogusław Waksmundzki.

Tu trzeba zauważyć, że „Poradnik” powstaje z inicjatywy tej właśnie instytucji, która od długich lat pracuje nad zbliżeniem obu krajów, buduje mosty o charakterze kulturowym, zabiega o umacnianie kontaktów gospodarczych, o utrwalenie nowych jakości, jakie rodzą się na terenach pogranicza.

Próbujemy zatem Państwu przybliżyć nieco Słowację – kraj i ludzi (to odniesienie do konkretnego rozdziału „Przewodnika” zawierającego interesujące szczegóły z bogatej, a zawsze dramatycznej, słowackiej historii), ale najwięcej miejsca poświęcamy oczywiście słowackiej gospodarce.

Ma przecież gospodarka słowacka interesujące dokonania. W ciągu dwóch dziesięcioleci związała się niezwykle silnie z gospodarką krajów Unii Europejskiej i weszła zdecydowanym krokiem, nie oglądając się na malkontentów, w skład najwyższej rozwiniętych państw powiązanych wspólną europejską walutą. Wbrew obawom, formułowanym często przez polskich ekonomistów (i to niekoniecznie z grona eurosceptyków) posunięcie to nie skończyło się porażką, przeciwnie, mimo przejściowych kłopotów, które są nieodłączną cechą tego typu radykalnych decyzji, Słowacja związana partnerstwem z największymi europejskimi firmami, radzi sobie znakomicie.

Dowodem na to niech będą bardzo zróżnicowane informacje uzyskane ze słowackiej prasy, radia, TV i Internetu (to także część „Poradnika”) i warto, by również polscy przedsiębiorcy próbowali dyskutować ten sukces.

Nie bez znaczenia jest fakt, że mimo wielu zagranicznych inwestycji, nie omija Słowacji bezrobocie – immanentna cecha przejściowych kryzysów, z którymi od kilku lat boryka się Europa, stąd stosunkowo łatwo tam o wysoko wykwalifikowanych pracowników.

W „Poradniku” wiele miejsca poświęcamy aspektom prawnym i organizacyjnym działalności firm na Słowacji, kilka stron zajmuje nam pomoc państwa (i Unii Europejskiej) dla inwestorów tworzących miejsca pracy. Na pewno dla polskiego przedsiębiorcy przydatne będzie przygotowane przez eksperta szczegółowe porównanie przepisów, jakie obowiązują w Republice Słowackiej z podobnymi (ale przecież nie identycznymi) przepisami obowiązującymi w Polsce.

Ważnym sygnałem dla Czytelnika będzie obszernie omówienie kwestii podatkowych, a także systemu księgowości, jaki obowiązuje w Republice Słowackiej. Generalnie jest on zbliżony do rozwiązań stosowanych w Polsce, ale warto zapoznać się z szeregiem cech odmiennych, w tym szczególnie ze zmianami jakie w tych dziedzinach wprowadzone zostały z początkiem 2013 roku.

Zwracamy też uwagę naszych Czytelników na dołączone *in extenso*, najważniejsze dla przedsiębiorcy akty porozumień między Republiką Słowacką a Rzeczpospolitą Polską dotyczące tak istotnych spraw jak wzajemne popieranie i ochrona inwestycji, unikanie podwójnego opodatkowania. Kilka zdań poświęcamy też wzajemnej ochronie patentów, praw autorskich itp.

Na potrzeby „Poradnika” sięgnęliśmy po materiały ze stron internetowych i dokumenty organów państwowych RP i RS oraz materiały Centrum Doradztwa i Kształcenia w Żylinie. Szczególnie gorące wyrazy wdzięczności pragniemy skierować do Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Bratysławie i jej Referatu Ekonomiczno – Politycznego, instytucji które są głównymi źródłami wiedzy niezbędnej do przygotowania niniejszego wydawnictwa.

Osobne miejsce zajmują w „Poradniku” informacje o najważniejszych imprezach targowych i wystawienniczych na Słowacji planowanych na rok 2014, ze szczególnym uwzględnieniem tych przedsięwzięć, które mają swoją długą i ważką tradycję a także równie interesujące perspektywy. Dodatkowo zwracamy uwagę Państwa na przedsięwzięcia instytucji (Targi w Krakowie), która już od kilku lat stała się ważnym miejscem wymiany gospodarczej między środowiskami biznesowymi Polski i Słowacji.

Redakcja

Úvodne slovo

odovzdávame do rúk čitateľov knižku „Słowacja twój partner w interesach” - príručku určenú pre poľských podnikateľov, ktorá by mala byť pre nich pomocou a podporou pri hľadaní možností v živnostenskej činnosti na Slovensku, ako aj užitočným nástrojom, ktorý pomôže pochopiť isté organizačné a právne odlišnosti, ktorými sa vždy vyznačujú aj navzájom blízke a susedské krajiny.

Najlepším odporúčaním našej práce sú isto slová veľvyslanca PR v Bratislave, J.E. Tomasz Chłonia, ktorý konštatoval o. i., že: - „Vydanie príručky pre podnikateľov, ktorí realizujú obchodné predsavzatia, je vzácne z hľadiska činnosti, ktorá je prospešná pre rozvoj poľsko-slovenskej hospodárskej spolupráce, obchodnej výmeny a premyslenej kooperácie.“

O dôležitosti týchto vzťahov svedčí aj prítomnosť premiéra Slovenskej republiky Róberta Fica na tohtoročnom Hospodárskom fóre v Krynici a skutočnosť, že vyzdvihol tam čestný titul „Človeka roka“ udeľovaný významnej osobnosti, ktorá svojimi postojmi a úspechmi podstatne ovplyvnila smerovanie vecí v strednej a východnej Európe.

Oplatí sa investovať na Slovensku? Na túto otázku odpovedajú nielen konkrétne kroky slovenskej vlády, ktorá má záujem o intenzívny hospodársky rozvoj krajiny, rozvoj, ktorý veľmi rýchlo preklenie viacročné oneskorenia vyplývajúce z mnohých historických udalostí, ako aj odkazy na skutočne výsledky práce poľských a slovenských podnikateľov po obidvoch stranách hranice, na ktoré poukazuje v rozhovore s redakciou príručky predseda Rady Zväzku Euroregión „Tatry” Bogusław Waksmundzki.

Je potrebné podčiarknuť, že „Príručka“ vzniká z iniciatívy práve tejto inštitúcie, ktorá už dlhé roky pracuje na tom, aby sa priblížili obidve krajiny, stavia mosty kultúrneho charakteru, usiluje sa o posilnenie hospodárskych vzťahov, o upevnenie nových kvalít vznikajúcich na prihraničných územiach.

Snažíme sa teda Vám priblížiť Slovensko – krajinu a ľudí (odkaz na konkrétnu kapitolu „Príručky“ obsahujúcej zaujímavé podrobnosti z bohatých, a vždy dramatických, slovenských dejín), ale najviac miesta venujeme samozrejme slovenskému hospodárstvu.

Slovenské hospodárstvo má predsa zaujímavé výsledky. V priebehu dvoch desaťročí sa spojilo veľmi silno s hospodárstvom krajín Európskej únie a vstúpilo rozhodným krokom, nepozerajúc na nespokojných, medzi vyspelé krajiny spojené spoločnou európskou menou. Napriek obavám, formulovaným často aj poľskými ekonómami (a nielen z kruhu euroskeptikov) tento krok sa neskončil pohromou, opačne, napriek prechodným problémom, ktoré sa neodlúčiteľne spájajú s takými-

to radikálnymi rozhodnutiami, Slovensko spojené partnerstvom s najväčšími európskymi firmami, si výborne poradilo.

Príkladom toho nech budú, veľmi rozdielne informácie získané zo slovenskej tlače, rozhlasu a televízie (to je takisto súčasť „Príručky“) a bolo by dobre, aby sa aj poľskí podnikatelia snažili odpozeráť tento úspech.

Nie je bez významu fakt, že napriek viacerým zahraničným investíciám Slovensko neobchádza ani nezamestnanosť - imanentná vlastnosť prechodných kríz, s ktorými sa Európa borí od niekoľkých rokov, preto je tam pomerne ľahko nájsť vysokokvalifikovaných odborníkov.

V „Príručke“ viac priestoru venujeme právnickým a organizačným otázkam pôsobenia firiem na Slovensku, niekoľko strán zaberá pomoc štátu (a Európskej únie) investorom vytvárajúcim pracovné miesta, preto s istotou pre poľského podnikateľa bude nápomocne pripravené odborníkom podrobné porovnanie zákonov akí platia v Slovenskej republike s podobnými (ale predsa nie takými istými) platiacimi v Poľsku.

Dôležitým signálom pre odborníkov bude obsahla analýza daňových otázok, ako aj účtovníckeho systému platiaceho v Slovenskej republike. Vo všeobecnosti sa tento systém podobá k riešeniam používaným v Poľsku, ale je potrebné oboznámiť sa s odlišnosťami a zvlášť so zmenami, ktoré boli zavedené v tejto oblasti so začiatkom roku 2013.

Upozorňujeme našich čitateľov na pripojené „in extenso“, najdôležitejšie pre podnikateľa dohody medzi Slovenskou republikou a Poľskou republikou týkajúce sa takých dôležitých vecí ako vzájomná podpora a ochrana investícií, zamedzenie dvojitého zdanenia. Niekoľko viet venujeme tiež vzájomnej ochrane patentov, autorských práv a pod.

Na účely „Poradcu“ sme využili materiály z webových stránok aj dokumenty štátnych orgánov Poľskej republiky a Slovenskej republiky a materiály Centra poradenstva a vzdelávania v Žiline. Vrelá vďaka patrí najmä Veľvyslanectvu Poľskej republiky v Bratislave a jeho Politicko-ekonomickému oddeleniu – inštitúcii, ktorá je hlavným zdrojom informácií nevyhnutných pri príprave tejto publikácie.

Zvláštne miesto v „Príručke“ majú informácie o najdôležitejších veľtržných a výstavných podujatiach plánovaných na Slovensku v roku 2014 s osobitným dôrazom na podujatia, ktoré majú dlhú a významnú tradíciu, ako aj nemenej zaujímavé vyhliadky. Dodatočne Vás upozorňujeme na predsavzatia inštitúcie (Veľtrh v Krakove), ktorá už od niekoľkých rokov je významným miestom hospodárskej výmeny medzi biznisovými prostrediami z Poľska a Slovenska.

Redakcia

Okno na Słowację

Rozmowa z Bogusławem Waksmundzkiem,
Przewodniczącym Rady Związku Euroregion „Tatry”



Euroregion - czy to skuteczny pomysł na transgraniczną współpracę?

Owszem, skuteczny i sprawdzony już przez dziesięciolecie. Zrodził się pod koniec lat pięćdziesiątych XX wieku na granicy holendersko-niemieckiej jako sposób integrowania społeczności pogranicza. Chodzi o to, aby pogranicze, które jest peryferyjne w stosunku do narodowego centrum i stanowi obszar przenikania się różnych wartości, przekształcić w region, gdzie tworzą się nowe stosunki między sąsiadami. Trzeba było zabić rany jakie pozostawiły po sobie dwie wojny światowe. Dziś na wszystkich granicach Polski działa już 15 euroregionów – także tutaj wokół Tatr, które postronnemu obserwatorowi wydawały się ścianą dzielącą narody. W 1995 roku, na początku działalności Euroregionu „Tatry”, Jens Gabbe, sekretarz generalny Stowarzyszenia Europejskich Regionów Granicznych wygłosił na konferencji w Zakopanem referat pt. „Góry jako bariera współpracy transgranicznej”. Tymczasem dla nas, górali, którzy mieliśmy zagony po drugiej stronie granicy i trasy tatrzańskich kurierów w czasie okupacji, Tatry nie były żadną barierą. I dlatego z inicjatywy samorządów lokalnych na fali przemian demokratycznych dokonujących

się w Europie Środkowej było oczywiste powołanie do życia w 1994 roku Euroregionu „Tatry”. Działa on na obszarze historyczno-geograficznych krain położonych wokół Tatr: Podhala, Orawy, Spisza, Liptowa i ziemi sądeckiej.

Polska siedziba Euroregionu mieści się w Nowym Targu, a słowacka w Kieżmaruku. Jaka jest współzależność obu ośrodków?

W zasadzie jesteśmy niezależni, a łączą nas idee i przedsięwzięcia. My stanowimy Związek Euroregion „Tatry” działający na prawach stowarzyszenia a tam istnieje siostrzane Stowarzyszenie Region „Tatry”.

W 1999 r. podpisaliśmy umowę, na mocy której oba stowarzyszenia utworzyły Transgraniczny Związek Euroregion „Tatry” jako wspólny twór. Ma wspólne władze, strukturę, przedsięwzięcia, nie ma jednak osobowości prawnej. Na mocy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej w sierpniu 2013 roku przekształciliśmy Transgraniczny Związek Euroregion „Tatry” w Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TATRY jako podmiot prawa europejskiego. Będzie ono nowoczesną strukturą organizacyjną i narzędziem do realizacji transgranicznych projektów. Długo dyskutowaliśmy gdzie ma być siedziba – ostatecznie ustalono, że w Polsce, w Nowym Targu. Zdecydowało o tym doświadczenie po stronie polskiej w zarządzaniu funduszem małych projektów od 1999 roku.

Czym są owe „małe projekty”?

Mikroprojekty to niewielkie projekty z budżetem do 50 tys. euro służące np. organizowaniu spotkań, wspólnych imprez, konkursów na polu kulturalnym, budowie ścieżek rowerowych itp. Wydaliśmy dziesiątki wspólnych wydawnictw promujących

współpracę między społecznościami po obu stronach Tatr, buduje się małe obiekty służące ochronie środowiska.

Elementem jednoczącym jest więc wspólne zainteresowanie rozwojem ruchu turystycznego, czy wymianą handlową na skalę przygraniczną...

To tylko dwie spośród licznych płaszczyzn współpracy, a najważniejsza z nich, jak sadzę, to ochrona środowiska. Tatry mamy jedno. Mamy wspólne parki narodowe – tatrzański i pieniński, ponadto po stronie polskiej park babiogórski i gorczański, a po słowackiej stronie Słowacki Raj, a także Małą i Wielką Fatrę tuż na granicy Euroregionu. Drugim filarem, na którym opieramy współpracę jest kultura. Bogata, rozwinięta, ogromnie atrakcyjna kultura lokalna. Przed laty wymyśliliśmy festiwal „Spotkanie siedmiu kultur pogranicza polsko-słowackiego”. Patronują mu dwie wybitne postaci pogranicza – żyjący na przełomie XIX i XX w.

Ladislav Mednyánszky – Słowak czy może Węgier, obywatel świata, wybitny malarz-impresjonista, w niedalekich Strażkach, mieści się jego rodzinny kasztel, i urodzony sto lat później Jan Kanty Pawluśkiewicz, nowotarzanin, znany kompozytor i malarz. Długo nie dostrzegaliśmy jakie ogromne wartości wnosi przenikanie się kultur – polskiej i słowackiej, ale także węgierskiej i niemieckiej, romskiej, żydowskiej czy łemkowskiej. Taki Kieżmark to miasto założone przed wiekami, gdzie przetrwała kultura niemieckich Sasów, a o wielokulturowym Nowym Targu, gdzie, o czym mało kto pamięta, żyła liczna mniejszość żydowska, dowiadujemy się z książki Anny Majorczyk pt. „Obrazki z miasteczka dwóch kultur”...

A skoro mowa o Nowym Targu... Czy Słowacy jeżdżą dziś do Polski na zakupy? Nowy Targ był kiedyś ich mekką!

Przy „koronce”, czyli przed przystąpieniem Słowacji do wspólnej europejskiej waluty, to Polacy masowo jeździli na Słowację. Dziś relacje się zmieniły, ale one zmieniać się będą jeszcze nie raz, a ta nadgraniczna

wymiana gospodarcza trwać będzie niezmienne. Nie decydują tu żadne mody, preferencje, narodowe ambicje czy uprzedzenia, tylko proza życia. Musimy też rozumieć, że turysta przybywający „ze świata” na Słowację, to także turysta „dla Polski” i na odwrót. Turysta przybywający w Pieniny, Spisz, Orawę – jeden dzień poświęca na zwiedzanie Słowacji w tym pasie przygranicznym.

Dla strony polskiej korzyści są oczywiste – turyści z całej Polski ciągną pod Tatry i zyskują w prezencie słowacką część gór.

Tak, to prawda. Polacy lubią chodzić po górach i Tatry są tego najlepszym przykładem. Euroregion służy temu, by podejmować różne wyzwania, by inspirować do wielkich działań, żeby tworzyć pomysły, choćby takie jak kładka na Dunajcu między Sromowcami Niżnymi a Czerwonym Klasztorem dla utworzenia nowych terenów turystycznych po obu stronach granicy.

Myślę także o partnerstwie biznesowym, o przedsiębiorcy, który wyjeżdżając na wycieczkę na Słowację nagle uprzytomni sobie, że jest tam jakaś luka, okno właśnie, i można inwestować, robić interesy...

Takich paru znam. Jest na przykład Polak, który w szybkim tempie rozwinał z drugiej strony Tatr sieć sklepów, drugi produkcję okien, z kolei Słowak ma w Nowym Targu firmę specjalizującą się w wytwarzaniu oczyszczalni przydomowych dla warunków wyższych partii górskich. To są tylko przykłady, które są elementem realnej współpracy, bardzo ważnej dla nas wszystkich po obu stronach granicy.

Czy działalność instytucji jaką jest Euroregion skierowana jest tylko w stronę społeczności lokalnych?

Oczywiście, nie tylko. Szereg naszych działań ma charakter ogólnopolski. Oto na przykład - jeśli przedsiębiorca polski chce uzyskać informacje dotyczące rynku słowackiego, to nie znajdzie ich niemal nigdzie

poza Polsko-Słowacką Izbą Przemysłowo-Handlową czy właśnie poza Euroregionem. Wyrazem tego jest poradnik o uwarunkowaniach prowadzenia biznesu na Słowacji, który oddajemy do rąk przedsiębiorców. Inny przykład to zorganizowanie przez nas eksperckiego forum, które powinno nam dać odpowiedź na pytanie czy istnieje możliwość odbudowania nieistniejącej dziś komunikacji publicznej między Polską a Słowacją. Mimo, że od 2010 roku, zgodnie z zaleceniem Rady Europejskiej i Parlamentu Europejskiego, wydane zostały w Polsce odpowiednie przepisy, które umożliwiają uruchomienie takich połączeń na podstawie porozumień między lokalnymi władzami obu krajów, rzecz jest ciągle paląca! No i kolejny ponadregionalny problem to zbudowanie infrastruktury dla transportu towarowego z Polski na Słowację i dalej na południe, aż po Bałkany. Dziś stan rzeczy jest fatalny, a rządy niewiele robią, żeby się to zmieniło. A przecież zabieganie o budowę dobrych połączeń drogowych czy kolejowych z sąsiadami to nie tylko interes społeczności lokalnych, ale całego kraju!

Jednak dla nas najważniejszą kwestią jest wzmocnianie więzi lokalnych. Mamy w planie zbudowanie sieci 260 km ścieżek rowerowych wokół Tatr. To ważne także z psychologicznego punktu widzenia, bo pomaga zrozumieć, że Tatry to wartość wspólna tak dla Słowaków, jak i dla nas. Inna rzecz, że z tym pomysłem trudno się nam przebić do świadomości władz lokalnych, kiedy ciągle brakuje przyzwoitych dróg dla podstawowego transportu i ścieżki rowerowe wydają się sprawą powiedzmy „drugiej konieczności”...

To chyba także sprawa „siły perswazji” naszych słowackich partnerów?

Przez powołanie nowej struktury - Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej TATRY z o.o. możemy wzmocnić pozycję naszych kolegów z tamtej strony gór, umocnić podmiotowość słowackich członków Euroregionu wobec władz Kraju

Preszowskiego i Kraju Żylińskiego – tamtejszych odpowiedników naszych województw, które mają w ręku kluczowe decyzje.

Leżąca u podstaw działania Unii Europejskiej „subsydiarność” władz wszelkiego szczebla wobec obywateli i ich inicjatyw ciągle jeszcze nie jest w pełni rozumiana przez wszystkich przedstawicieli władzy, zresztą także i w naszym kraju. A przecież współzrządzenie przez społeczności lokalne mamy zapisane w „Białej Księdze Komitetu Regionów” - to konstytutywna cecha wspólnej Europy!

Obawiam się jednak, że trudno nawet w ciągu dwudziestu lat uwolnić się od nawyków wpajanych przez stulecia, wedle których to zwierzchnia władza jest źródłem wszelkiej mądrości.

Tu warto zwrócić uwagę na szczególnie dobre stosunki Euroregionów z polskimi władzami samorządowymi. U nas objawia się to m.in. tym, że Województwo Małopolskie jest członkiem wpierającym Euroregionu, ale takiego wsparcia po stronie słowackiej niestety brak! To wyraźna nierównowaga. Dodatkowym elementem wzmacniającym naszą działalność jest np. powołanie w Polsce Federacji Euroregionów, której przewodzi Czesław Fiedorowicz szef Euroregionu Sprewa-Nysa-Bóbr. Inicjatywę powołania Federacji wyraźnie poparł Prezydent RP Bronisław Komorowski. Spotkanie organizacyjne odbyło się w jego kancelarii pod auspicjami ministra Henryka Wujca.

Reprezentuję nasz euroregion w pięcioosobowym zarządzie Federacji, a chodzi nam o to by stawiać wobec władz państwowych sprawy o kluczowym znaczeniu dla mieszkańców pogranicza. Federacja jest mocnym partnerem dla Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, silniejszym niż którykolwiek z 15 euroregionów w pojedynkę.

Rozmawiał: Filip Ratkowski

O Euroregionie „Tatry”

Na początku lat dziewięćdziesiątych w Polsce zaczęły powstawać euroregiony, czyli stowarzyszenia powoływane przez samorządy sąsiadujących ze sobą regionów granicznych. Jedną z pierwszych takich organizacji był Euroregion „Tatry”. Trwające przez kilka lat starania polskich i słowackich samorządowców znalazły swój finał 26 sierpnia 1994 roku, kiedy to zebrani w Nowym Targu uczestnicy Kongresu Założycielskiego podpisali *Umowę pomiędzy samorządami Polski i Słowacji o założeniu transgranicznego Związku Euroregion „Tatry”*, zobowiązując się w niej do wszechstronnego rozwoju polskich i słowackich obszarów przygranicznych po obu stronach Tatr.

Euroregion tworzą dwa stowarzyszenia przygranicznych jednostek samorządu terytorialnego: po stronie polskiej Związek Euroregion „Tatry” z siedzibą w Nowym Targu oraz po stronie słowackiej Stowarzyszenie Region „Tatry” z siedzibą w Kieżmarku. Aktualnie członkami Związku Euroregion „Tatry” są powiaty: nowotarski, nowosądecki i tatrzański, miasta: Limanowa, Mszana Dolna, Nowy Targ, Zakopane; miasta i gminy: Muszyna, Piwniczna-Zdrój, Stary Sącz i Szczawnica oraz gminy: Bukowina Tatrzańska, Czarny Dunajec, Czorsztyn, Jabłonka, Jodłownik, Kościelisko, Krościenko nad Dunajcem, Lipnica Wielka, Łapsze Niżne, Nowy Targ, Ochotnica Dolna, Poronin, Raba Wyżna, Raciechowice, Ryto, Spytkowice, Szafłary, Tokarnia i Uście Gorlickie. Natomiast Stowarzyszenie Region „Tatry” zrzesza 100 miast i wsi z powiatów: Kežmarok, Levoča, Poprad, Sabinov, Stará Ľubovňa w Kraju Preszowskim; Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš, Námestovo, Ružomberok, Tvrdošín w Kraju Žylińskim oraz Spišská Nová Ves w Kraju Koszyckim. Obszar Euroregionu rozciąga się wokół Tatr, górujących nad urokliwymi historyczno-geograficznymi krainami: Orawą, Podhalem, Spiszem, Liptowem, Pieninami i ziemią sądecką.

Od samego początku działalność Euroregionu „Tatry” opierała się na zaangażowaniu wielu osób, instytucji i samorządów, którym bliska była idea zbliżenia i wszechstronnej współpracy pomiędzy społecznościami lokalnymi pogranicza polsko-słowackiego. W pierwszych latach Euroregion „Tatry” zorganizował Dni Kultury Polskiej na Słowacji i Dni Kultury Słowackiej w Polsce, siedem edycji festynu „Euroregion bez granic”, Forum Miast oraz Polsko-Słowackie Forum Gospodarcze. Inicjował powstawanie nowych przebiegów granicznych i modernizację infrastruktury przygranicznej.

Realizację tych zadań i dalszy rozwój współpracy transgranicznej ułatwiły i zintensyfikowały możliwości aplikowania o fundusze Unii Europejskiej. Od 1999 roku biuro Związku Euroregion „Tatry” w Nowym Targu zarządza realizacją małych transgranicznych projektów typu „ludzie dla ludzi”, w których dofinansowane są działania z dziedziny wymiany kulturalnej, edukacji, sportu i turystyki, ochrony środowiska, rozwoju współpracy gospodarczej i wymiany informacji. Za pośrednictwem Euroregionu „Tatry” w ramach przedakcesyjnych programów Phare Credo i Phare CBC, potem Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIA 2004-2006, a obecnie Programu Współpracy Transgranicznej PL-SK 2007-2013 dofinansowano ponad 250 projektów na łączną kwotę ponad 5 milionów euro. Ich beneficjentami są jednostki samorządu lokalnego, organizacje pozarządowe, szkoły, instytucje kultury. W ramach mikroprojektów realizowane są wydarzenia kulturalne i sportowe, wspólne szkolenia i warsztaty, publikacje, filmy, materiały edukacyjne, mapy, strony internetowe oraz małe inwestycje, takie jak np. ścieżki rowerowe, turystyczne i narciarskie.

Fundusze Unii Europejskiej pozwoliły także na zrealizowanie przez powiaty, miasta i gminy – członków Euroregionu „Tatry” szeregu projektów inwestycyjnych, przyczyniających się do poprawy infrastruktury drogowej, ochrony środowiska, atrakcyjności turystycznej pogranicza. Wiele z nich inicjował i koordynował Euroregion „Tatry”. Do najważniejszych

należą Most Wyszehradzki na przejściu granicznym Leluchów-Čirč, kładka na rzece Dunajec pomiędzy Sromowcami Niżnymi a Czerwonym Klasztorem, promenada spacerowa wzdłuż potoku Grajcarek w Szczawnicy oraz ścieżka pieszo-rowerowa wzdłuż Dunajca na Słowację oraz ze Spiskiej Beli do Tatrzańskiej Kotliny, modernizacja dróg Moszczenica-Konieczna, Zakopane-Chochółów-granica państwa, Dębno-Niedzica-granica państwa-Osturnia, Leluchów-Dubne-Wojkowa, budowa systemu oczyszczalni ścieków w ramach projektu „Czysta rzeka Poprad” oraz budowa oczyszczalni ścieków w dolinie Polhoranki, w Wysowej Zdroju, Lipnicy Wielkiej i Lipnicy Małej, Jabłoncy i Podwilku, budowa kanalizacji m.in. w miejscowościach na Orawie, w Żegiestowie, Wierchomli.

Z myślą o wszechstronnej działalności Euroregionu „Tatry” w 2003 roku powstał Ośrodek Współpracy Polsko-Słowackiej w Nowym Targu. Adaptacji pomieszczeń w nowotarskich zabytkowych kamienicach dokonano dzięki wsparciu z funduszy Unii Europejskiej i Województwa Małopolskiego. Ośrodek prowadzi działalność informacyjną, kulturalną, wydawniczą, edukacyjną i gospodarczą. Jest miejscem spotkań, konferencji, wystaw, koncertów, warsztatów, szkoleń. Bliźniaczy Dom Spotkań Słowacko-Polskich utworzony został w 2007 roku w Kieżmarku na Słowacji.

W ramach licznych i różnorodnych przedsięwzięć Euroregion „Tatry” realizuje również projekty własne, które promują współpracę transgraniczną i polsko-słowackie pogranicze, przyczyniają się do upowszechnienia dziedzictwa kulturowego pogranicza, prezentują rezultaty dotychczasowej działalności. Jednym z takich projektów jest *Spotkanie siedmiu kultur pogranicza polsko-słowackiego „Od Ladislava Mednyánskeho do Jana Kantego Pawluśkiewicza”*. Odpowiadając na potrzebę wsparcia rozwoju polsko-słowackich kontaktów gospodarczych w 2013 roku Związek Euroregion „Tatry” utworzył Transgraniczne Centrum Informacji Gospodarczej.

1. Słowacja – kraj i ludzie

Filip Ratkowski

Nasz sąsiad, Republika Słowacka, zajmuje obszar liczący 49 036 km kw. Jej tereny to południowe stoki Karpat (61% powierzchni kraju stanowią góry) i w pewnej części naddunajskie niziny. Słowacja graniczy z Austrią (127 km), Węgrami (678 km), Czechami (240 km), Polską (597 km) i Ukrainą (98 km)..

Klimat Słowacji określony jest jej przynależnością do strefy umiarkowanej. Górskie rejon Słowacji północnej charakteryzują się klimatem ostrzejszym, natomiast niziny południowej Słowacji – ciepłym, dogodnym dla uprawy winorośli. W strefach wysokogórskich śnieg utrzymuje się nawet 130 dni w roku, co stanowi na pewno ważną przesłankę dla gospodarki turystycznej. Średnia roczna temperatura waha się od 6 C do 10 C.

- Nazwa urzędowa państwa: Republika Słowacka (Slovenska republika)
- Stolica: Bratysława
- Waluta: euro (EUR)
- Język urzędowy: słowacki
- Wyznanie: katolicyzm (68,9%), protestantyzm (9%)
- Powierzchnia: 49 036 km²
- Liczba ludności: 5,4 mln.
- Gęstość zaludnienia: 110 osób / km²

Słowacja jest republiką parlamentarną, a głową państwa jest prezydent. Władzę ustawodawczą stanowi jednoizbowy parlament (Národná rada Slovenskej republiky), składający się ze 150 posłów.

Na Słowacji żyje 5 401 tys. mieszkańców, z czego 85,8% podaje narodowość słowacką, 9,7% - węgierską, 1,7% - romską, 0,8% - czeską, mniejszy udział procentowy mają narodowości polska, ukraińska, osobno określana rusińska, i niemiecka.

Stołeczna Bratysława (413 192 mieszkańców wg danych z 31.12.2011.), jest siedzibą Prezydenta RS, centralnych organów i instytucji państwowych, politycznych, gospodarczych, społecznych i naukowych. Miasto leży u podnóża Małych Karpat, u ujścia Morawy do Dunaju i bezpośrednio w miejscu zetknięcia się granic Słowacji z Austrią i Węgrami.

Inne większe miasta to:

- | | |
|--------------------|---------------------|
| Koszyce - | 240.688 mieszkańców |
| Preszów - | 91.638 mieszkańców |
| Bańska Bystrzyca - | 79.775 mieszkańców |
| Nitra - | 78.875 mieszkańców |
| Żylina - | 81.515 mieszkańców |
| Trnawa - | 66.219 mieszkańców |
| Trenczyn - | 55.832 mieszkańców |

Warto poświęcić kilka chwil na poznanie tła historycznego współczesnej Słowacji – bo historia to długa i niezmiennie interesująca. Podobnie jak historia naszego kraju nie pozostaje bez wpływu na współczesność – także na istotne elementy gospodarki kraju w tym

np. energiczne działania kolejnych rządów na rzecz uprzemysłowienia kraju czy pogłębiania związków Słowacji z gospodarką krajów Unii Europejskiej.

W starożytności ziemie obecnej Słowacji zamieszkiwały, podobnie jak Polskę, ludy kultury łużyckiej, potem pojawiły się plemiona iliryskie i celtyckie, zdominowane w początkach n.e. przez germański lud Kwadów. W roku 172 n.e., za panowania Marka Aureliusza, dotarli tu rzymskie legiony i pozostawiły po sobie w Trenczynie (wtedy Laugaricio) napis który przetrwał do dziś. Wymieniono tam nawet nazwisko legata - Marcus Valerius Maximianus i liczebność legionu – 850 ludzi!

W okresie wędrówek ludów tereny Słowacji zostały zasiedlone przez Słowian; a pierwszą zauważoną przez historię formą ich organizacji było państewko Pribiny z ośrodkiem w Nitrze, włączone w latach 833-836 do państwa wielkomorawskiego księcia Mojmira.

W X w. Słowaczyna była obiektem rywalizacji sąsiednich państw i na krótko zajęta została nawet przez Bolesława I Chrobrego 1003–18. Ostatecznie za panowania Stefana I Świętego została włączona do Węgier. Od tego czasu przez długie wieki Słowacy stanowili część, okresami bardzo istotną, tego królestwa.

Od XII wieku notujemy tu, jak i w Polsce, napływ ludności niemieckiej objawiający się głównie kolejnymi lokacjami miast na prawie magdeburskim - Preszburg ob. Bratysława oraz Koszyce, Kieżmark i szereg innych. Dawały się też zauważyć, głównie w XV wieku, wpływy polskie na Spiszu i Orawie.

Od 1526 r. Słowacja stała się częścią wielonarodowej monarchii Habsburgów, wkrótce też odegrała znaczną rolę jako ważny punkt oporu przeciw naciskowi tureckiemu na Europę. Po zajęciu środkowych Węgier przez Turków (1541 r.) na Słowację przenieśli się arcybiskupi Ostrzyhomia (do Trnavy) i sejm węgierski (do Preszburga, dzisiejszej Bratysławy), który zbierał się w stolicy Słowacji aż do 1848r!

Już pod koniec XVIII w. w środowisku słowackiej inteligencji zaczęła się kształtować świadomość narodowa i ruch ten był w pierwszej połowie XIX wieku na tyle dojrzały, że w czasie rewolucji węgierskiej (lata 1848–1849) na wiecu w Liptovským Svätým Mikulášu w maju 1848 r. Słowacy uchwalili swoje postulaty (m.in. sejm krajowy, własne szkolnictwo, język słowacki w administracji). Niestety nadzieje te pozostały niespełnione, a odrzucenie postulatów słowackich spowodowało zbliżenie Słowaków z Austrią, która przychyliła się przynajmniej do części z tych żądań. Słowacy uzyskali zgodę na założenie organizacji oświatowej „Matica slovenská” (organizacji podobnej do naszej „Macierzy Polskiej”) i 3 słowackich gimnazjów. Po utworzeniu dualistycznych Austro-Węgier, w tzw. „ustawie narodowościowej” dopuszczono język słowacki w szkołach elementarnych i urzędach.

W drugiej połowie XIX w. słowacki ruch odrodzenia narodowego wiele uwagi poświęcał samookreśleniu Słowaków. Jeden z nurtów, którego liderem był Ján Kollár, stał na stanowisku jedności narodowej i językowej z Czechami, drugi w tym m.in. Ľudovít Štúr czy Milan Hodža był orientacji przeciwstawnej i ten nurt ostatecznie zwyciężył a odrębność państwowa i narodowa Słowaków nie ulega dziś kwestii.

Pod koniec XIX w. rząd węgierski zaczął wycofywać się z zagwarantowanych praw. Nasilono politykę madziaryzacyjną, zlikwidowano „Maticę slovenską” i słowackie gimnazja a w 1879 r. uchwalono ustawę o obowiązkowym nauczaniu języka węgierskiego we wszystkich niewęgierskich szkołach ludowych. Powołano nawet specjalne towarzystwo zajmującą się madziaryzacją.

Reakcją na wzrost nacjonalizmu madziarskiego stało się zacieśnienie współpracy innych narodów żyjących na terenie – węgierskiej części monarchii habsburskiej. W 1895 r. w Budapeszcie na kongresie narodowości niemadziarskich sformułowano program przebudowy państwa węgierskiego na zasadach federacyjnych, młodzież słowacka zaczęła wybierać studia na Uniwersytecie Karola w Pradze, rozwinęły się też kontakty czesko-słowackie.

Ważnym miejscem dla bardzo licznej na przełomie XIX i XX w. emigracji słowackiej było USA. To w Cleveland i Pittsburgu rozwinęła się słowacka oświata – wychodziły tam też słowackie pisma.

Podczas I wojny światowej, wobec upadku monarchii habsburskiej, zawarta została właśnie w Pittsburgu umowa między działaczami słowackimi i czeskimi o utworzeniu wspólnego państwa Czechów i Słowaków ze znaczną słowacką autonomią (maj 1918 r.). W dniu 28 października 1918 r. w Pradze Czesi proklamowali powstanie państwa czechosłowackiego, do którego akces zgłosili Słowacy na wiecu w Turčianským Svätým Martinie (30.10.1918 r.) i na początku 1919 r. oddziały czeskie zajęły tereny Słowacji.

Ostatecznie traktat w Trianon (1920 r.), który znacznie okroił Węgry, przyznał ziemie słowackie nowo powstającej czesko-słowackiej republice. Od początku część słowackich polityków (Milan Hodža) opowiadała się za państwem unitarnym. Inni, działający w katolickiej Słowackiej Partii Ludowej (zw. ludakami), traktowali umowę pittsburską jako wiążącą i zabiegali o przyznanie Słowacji szerokiej autonomii z własnym sejmem.

Negowanie tych postulatów w całym okresie międzywojennym przez polityków czeskich spowodowało znaczne ochłodzenie stosunków między oboma narodami. Znacznie wzmocnił się słowacki separatyzm, a gdy po układzie monachijskim w 1938 r. Węgry zagarnęły południową część Słowacji, a Polska odebrała część terenów Spisza i Orawy, tendencje te nasiliły się jeszcze wyraźniej. Władzę na Słowacji objęła Słowacka Partia Ludowa, a wiosną 1939 r. utworzona została, pod presją Niemiec i od nich zależna, Republika Słowacka z prezydentem, ks. Jozefem Tiso na czele. Rządy Słowackiej Partii Ludowej doprowadziły do przyłączenia się Słowacji do wojny przeciwko Polsce, a potem ZSRR, tymczasem znaczna część Słowaków brała udział w krajowym ruchu oporu, i walczyła w czechosłowackich jednostkach wojskowych na uchodźstwie.

Ważną datą w dziejach kraju jest w 1944 r. wybuch powstania narodowego, którego jądrem były jednostki słowackiej armii. Powstanie, mimo wsparcia pułku lotnictwa i jednostki spadochronowej armii czechosłowackiej organizowanej w ZSRR, nie powiodło się i dopiero w 1945 r. do Słowacji wkroczyły wojska ZSRR a kraj znalazł się ponownie w zunifikowanym państwie czechosłowackim.

W końcu marca 1945 r. powstał w Moskwie nowy rząd czechosłowacki, złożony z przedstawicieli rządu emigracyjnego (działającego w latach 1940–45 w Londynie), Słowackiej Rady Narodowej i komunistów. Ogłoszone już na Słowacji wytyczne (Program Koszycki) zapowiadały utworzenie państwa równoprawnych narodów: Czechów i Słowaków. Jednak po tzw. „zamachu lutowym” w 1948 r. i objęciu rządów w Czechosłowacji przez komunistów, autonomia ponownie stała się fikcją. Dopiero „Praska Wiosna” 1968 r. i wywołany wówczas kryzys polityczny spowodował, że „sprawa słowacka” znów znalazła się w centrum polityki i w 1969 r. doszło do zmiany ustroju Czechosłowacji na federacyjny.

W listopadzie 1989 r. na fali „Jesieni Ludów” – ruchu, który zapoczątkowany w Polsce przetoczył się przez wszystkie kraje tzw. „demokracji ludowej”, zaczęła się w Pradze „Aksamitna Rewolucja”, która obaliła dotychczasowy ustrój. Forum Obywatelskie (w Czechach) i Społeczeństwo Przeciwko Przemocy (na Słowacji), pokierowały procesem przywracania demokracji. Zmieniały się też relacje między oboma członkami republiki, która w kwietniu 1990 r. przyjęła nazwę „Czeska i Słowacka Republika Federacyjna”. Równocześnie, w pierwszych od ponad półwiecza wolnych wyborach parlamentarnych, najwięcej głosów na Słowacji uzyskała partia Społeczeństwo Przeciwko Przemocy oraz Ruch Chrześcijańsko-Demokratyczny. Rządy V. Mečiara (do kwietnia 1991 r.) i J. Čarnogurskyego (do czerwca 1992 r.) zapoczątkowały proces transformacji gospodarczej. W lipcu 1992 r. Słowacka Rada Narodowa podjęła uchwałę o suwerenności republiki, a 25 listopada 1992 r. Zgromadzenie Fe-

deralne uchwaliło ustawę o podziale Czechosłowacji od 1 stycznia 1993 r. na dwa państwa, co było pełną realizacją słowackich dążeń narodowych.

Dzisiaj Republika Słowacka jest demokratycznym państwem, pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej do której przystąpiła 1 maja 2004 r., tego samego dnia gdy, do Unii przystąpiła Polska, a w 2009 r. Słowacja zrezygnowała z własnej waluty narodowej i przyjęła euro co ułatwia codzienną działalność jej gospodarki, w znacznej mierze uzależnionej od eksportu do krajów UE.

Z prasy, radia, telewizji i internetu

Problemy z „eurocentami”

Na podstawie badań przeprowadzonych przez Spółkę TNS wynika, że ponad połowa Słowaków tak jak i innych Europejczyków, jest zadowolona z euro. Zdaniem zdecydowanej większości ankietowanych, euro jest dla ich krajów korzystne i ma korzystny wpływ tak na gospodarkę kraju, jak i całej Unii Europejskiej. Taką opinię wyraziło aż 73 % Słowaków. Ponadto 24 % Europejczyków i 21 % Słowaków twierdzi, że euro pozwala im czuć się bardziej „europejsko”.

28 % Europejczyków podczas codziennych zakupów przelicza ciągle euro na starą walutę, a 64 % respondentów uczestniczących w badaniach rachuje już tylko w euro, przy czym, do najczęściej przeliczających w całej Unii Europejskiej należą Słowacy i jest ich aż 38 %. Jest to jednak zrozumiałe, ponieważ Słowacja to kraj, który jako ostatni dołączył do „Eurolandu”.

Z badań wynika, że aż 78 % respondentów ze strefy euro i 71 % Słowaków ma kłopoty z różnicowaniem niektórych monet euro, jak i korzystaniem z nich. Chodzi zwłaszcza o najniższe nominały – 1-centowe i 2-centowe. Z 1-centowymi monetami ma problem 60 % Europejczyków i aż 91 % Słowaków.

Na pytanie: którą monetę euro Europejczycy najchętniej by zlikwidowali, odpowiedziało 88 % respondentów i na ich celowniku znalazły się właśnie monety 1-centowe i 2-centowe. Podobny jest pogląd 97 % Słowaków przy monetach 1-centowych, oraz 84 % przy monetach 2-centowych.

Połowa respondentów ze strefy euro twierdzi, że wyjeżdża za granicę przynajmniej raz w roku. Największymi podróżnikami są Luksemburczycy, spośród których twierdzącej odpowiedzi udzieliło 91 % badanych, a najmniej podróżują Grecy – 28 %. Słowaków podróżuje 61 %.

Średnio 74 % Europejczyków i 67 % Słowaków odpowiedziało, że euro umożliwia im porównywanie cen w stosunku do innych państw strefy euro, 48 % podało, że euro uprościło im podróżowanie i dzięki euro jest też taniej.

Jedynie nico ponad 25 % badanych jest zdolna do prawidłowej oceny ubiegłorocznego poziomu inflacji. Najlepszymi znawcami zmienionych makroekonomicznych są Francuzi i Austriacy, którzy poziom inflacji odgadli najdokładniej. Najmniej dokładności w tej kwestii wykazali Słowacy, Holendrzy oraz Niemcy.

Opracował: Piotr Cebulski

2. Na słowackim rynku

2.1 Gospodarka Republiki Słowackiej w 2012 roku

PKB Słowacji w 2012 r., w porównaniu międzyrocznym, wzrósł o 2,0% w cenach stałych (o 3,4% w cenach bieżących). PKB w 2012 r. w liczbach bezwzględnych wyniósł 65,2 mld EUR w cenach stałych (71,5 mld EUR w cenach bieżących). Z powodu orientacji słowackiego przemysłu na eksport (eksport stanowi 88% PKB Słowacji) popyt z zagranicy jest głównym czynnikiem wpływającym na wzrost gospodarczy Słowacji. Wydajność pracy w przemyśle międzyrocznie wzrosła o 11,3%. Średnia płaca na Słowacji wynosiła 805 EUR.

Produkcja przemysłowa

Produkcja przemysłowa w 2012 r. międzyrocznie wzrosła o 12,2%, co jest związane przede wszystkim ze wzrostem produkcji środków transportu o 43,6%, urządzeń elektrycznych o 7,7%, odzieży o 6,5%, metali i konstrukcji z metalu o 5,4%, komputerów, wyrobów elektronicznych oraz optycznych o 1,8%, maszyn o 1,1%. Spadek produkcji wystąpił w przemyśle koksu i produktów ropopochodnych o 10,6%, chemicznym o 10,4%, farmaceutycznym o 8,4%, tworzyw sztucznych o 3,2%, spożywczym, napojów i wyrobów tytoniowych o 2,9% oraz drewna i papieru o 2,7%. W przemyśle wydobywczym odnotowano spadek o 6,6%, natomiast w dostawie energii elektrycznej i gazu wzrost o 0,1%.

Przychody przemysłu międzyrocznie wzrosły o 7,3%, głównie na skutek wzrostu przychodów produkcji przemysłowej o 8,3%. Wzrost przychodów odnotowano także w dostawie energii elektrycznej i gazu (+ 2,4%). Natomiast spadek przychodów odnotowano w górnictwie (-7,3%) oraz w dostawie wody i gospodarce odpadami (-4,9%).

Rolnictwo

PKB w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie w 2012 r. wzrósł międzyrocznie o 10,7% w cenach bieżących (spadek o 5,4% w cenach stałych). Liczba zatrudnionych w rolnictwie obniżyła się o 0,7% w porównaniu do 2011 r. i wyniosła łącznie 79,4 tys. osób. Średnia płaca w rolnictwie wyniosła 630 EUR, co oznacza jej międzyroczny wzrost o 2,9%.

Przychody ze sprzedaży produktów zwierzęcych w 2012 r. międzyrocznie wzrosły o 2,1% w cenach stałych (wzrost o 9,1% w cenach bieżących). Międzyrocznie wzrosła ilość sprzedanych produktów zwierzęcych: bydła rzeźnego o 4,2% oraz mleka krowiego o 4,3%. Spadek sprzedaży odnotowano w przypadku trzody chlewnej o 8,4% oraz drobiu o 1,1%. W porównaniu do 2011 r. wzrosła liczba drobiu (+15,2%), stan trzody chlewnej (+8,9%), pogłowie bydła (+1,8%) oraz owiec (+1,3%). Produkcja mleka w 2012 r. wyniosła 931,5 mln litrów (międzyroczny wzrost o 3,4%), a jaj kurzych 1,26 mld sztuk (+1,5%). W 2012 r. w porównaniu do 2011 r. zwiększono obszar uprawy żyta o 17,9%, buraków pastewnych o 9,4%, kukurydzy o 9,3%, jęczmienia o 9,0%, pszenicy o 6,8%, owsa o 3,1% oraz słonecznika o 1,1%. W porównaniu do 2011 r. oczekiwany był niższy urodzaj pszenicy o 19,4% (faktyczny urodzaj był niższy o 21,8%), buraków pastewnych o 18,8% (faktycznie -22,9%), kukurydzy o 18,1% (faktycznie -19,0%), jęczmienia o 8,3% (faktycznie -10,4%) oraz słonecznika o 1,4% (faktycznie -1,8%). Niższy urodzaj w porównaniu do 2011 r. był również w przypadku roślin strączkowych (-43,7%) oraz ziemniaków (-23,7%).

Budownictwo

Wartość produkcji budowlanej w 2012 r. była niższa w cenach stałych o 12,5%, w porównaniu do 2011 r. (-11,9% w cenach bieżących), w tym na rynku krajowym była niższa o 13,8%, natomiast na rynkach zagranicznych wzrosła o 22,6%. Przychody przedsiębiorstw budowlanych ze sprzedaży towarów i usług międzyrocznie obniżyły się o 15,2% i wyniosły 7,7 mld EUR. Wydajność pracy w budownictwie mierzona wartością produkcji na jednego zatrudnionego, była niższa w porównaniu międzyrocznym o 8,3% i wyniosła 29 132,53 EUR. Średnia płaca w budownictwie wynosiła 607,0 EUR, co oznacza jej wzrost o 0,7%. W budownictwie na koniec grudnia 2012 r. zatrudnionych było 165,3 tys. osób, co stanowi międzyroczny spadek o 4,5%.

W 2012 r. na terenie Słowacji rozpoczęto budowę 13 090 mieszkań, w tym 68% w domach jednorodzinnych (+2,7% w porównaniu do 2011 r.), a zakończono budowę 15 255 mieszkań, w tym 62% w domach jednorodzinnych (+4,4% niż w 2011 r.). Na koniec 2012 r. w budowie było 62 783 mieszkań, w tym 67% w domach jednorodzinnych. Najwięcej mieszkań oddano do użytku w woj. bratysławskim (30,0%) oraz trnawskim (15,8%), a najmniej w bańsko-bystrzyckim (5,5%).

Turystyka

W 2012 r. Słowację odwiedziło 1,53 mln osób z zagranicy (osoby korzystające z zakwaterowania), tj. o 4,6% więcej niż w 2011 r. Ogólnie (łącznie z osobami z zagranicy) liczba turystów korzystających z zakwaterowania wyniosła 3,78 mln osób (międzyroczny wzrost o 5,7%). Spośród osób przyjeżdżających z zagranicy Czesi stanowili 30,1%, obywatele Niemiec 9,2%, Polacy 8,4%, Austriacy 5,5%, Węgrzy 4,4%, Włosi 3,6%, Brytyjczycy 3,0%, Rosjanie 2,8. Międzyrocznie liczba turystów z Wielkiej Brytanii wzrosła o 18,2%, USA (13,8%), Niderlandów (+12,2%), Austrii (+11,3%), Republiki Czeskiej (+2,9%), Niemiec (1,8%) oraz Węgier (+1,5%). Spadek turystów odnotowano w przypadku turystów Polski (-4,8%).

Przychody bazy noclegowej wyniosły 268,7 mln EUR (międzyroczny wzrost o 5,6% w c.b.), przychody bazy noclegowej za zakwaterowanie osób z zagranicy międzyrocznie wzrosły o 2,8% i wyniosły 129,5 mln EUR. Średni czas pobytu turysty z zagranicy obniżył się o 2,1% i wynosił 3,7 dni. Średni czas pobytu turysty krajowego obniżył się o 1,1% i wynosił 4,0 dni.

Wpływy dewizowe Słowacji z aktywnego ruchu turystycznego w 2012 r. osiągnęły wartość 1 789,0 mln EUR, co w porównaniu z 2011 r. oznacza wzrost o 2,5%. Wydatki dewizowe obywateli Słowacji na cele turystyczne osiągnęły wartość 1 681,4 mln EUR i międzyrocznie wzrosły o 7,3%. W strukturze dewizowych wpływów 96,0% reprezentowała turystyka indywidualna a 4% turystyka organizowana. W dewizowych wydatkach 93,6% zajmowała turystyka indywidualna, 5,4% turystyka organizowana oraz 1% zagraniczne delegacje. Nadwyżka salda turystyki zagranicznej Słowacji na koniec 2012 r. wynosiła 107,6 mln EUR (dynamika 60,5).

Inflacja

Inflacja w 2012 r. wyniosła średnio 3,6%. Ceny usług transportowych wzrosły o 6,4%, oświaty o 5,9%, opieki zdrowotnej o 5,1%, czynszów, wody, energii elektrycznej i gazu o 4,0%, różnych towarów i usług o 3,9%, artykułów spożywczych i napojów bezalkoholowych o 4,2%, napojów alkoholowych i tytoniu o 3,9%, usług hotelowych i restauracyjnych o 3,3%, odzieży i obuwia o 1,9%, rekreacji i kultury o 1,7%, mebli i wyposażenia wnętrza o 0,6% oraz usług pocztowych i telekomunikacyjnych o 0,2%.

Budżet państwa

Wpływy do budżetu państwa w 2012 r. wyniosły 11,83 mld EUR (86,8% planu rocznego), a wydatki 15,64 mld EUR (90,4% planu). W porównaniu z 2011 r. wpływy osiągnęły dynamikę 98,6 natomiast wydatki 102,4. Na koniec 2012 r. deficyt budżetowy Słowacji wyniósł 3,8 mld EUR (w roku poprzednim 3,3 mld EUR), (dynamika 116,3) co stanowi przekroczenie planowanego rocznego deficytu o 3,7%. W strukturze wpływów budżetowych podatki stanowiły 71,5%, granty i transfery 22,6%, a pozostałe wpływy 5,9%. Zrównoważenie budżetu należy do najpilniejszych zadań rządu ponieważ Słowacja jest zobowiązana do zmniejszenia deficytu poniżej 3% PKB w roku 2013 r.

Średnia płaca

Średnia płaca nominalna na Słowacji w 2012 r. międzyrocznie wzrosła o 2,4% i wyniosła 805 EUR. Realnie płace obniżyły się o 1,2%.

Średnia płaca nominalna oraz stan zatrudnienia w 2012 r.

Wyszczególnienie	Średnia płaca nom. w EUR	Dynamika płac nom. 2012/2011	Ilość zatrudnionych w tys. osób	Dynamika liczby zatrudnionych 2012/ 2011
Gospodarka ogółem, w tym:	805	102,4	2 191,3	99,9
Rolnictwo, rybołówstwo, leśnictwo	627	102,7	95,3	99,2
w tym: rolnictwo	630	102,9	79,4	99,3
Przemysł, w tym:	857	104,0	495,2	99,1
górnictwo	932	98,8	7,4	96,5
produkcja przemysłowa	832	104,0	449,1	99,4
dostawa energii elektr., gazu i pary	1 471	107,2	18,3	96,2
dostawa wody	823	101,5	20,5	96,6
Budownictwo	607	100,7	165,3	95,5
Handel	760	100,9	370,8	98,7
Transport	812	101,8	140,0	98,4
Hotele i restauracje	511	100,6	51,4	101,0
Informatyka i komunikacja	1 637	103,9	57,2	107,1
Finanse i ubezpieczenia	1 658	107,3	41,6	100,1
Nieruchomości	907	98,3	21,9	103,2
Nauka i technika	933	100,1	94,3	108,7

Usługi administracyjne	815	90,2	114,5	107,9
Administracja publiczna i obrona	998	102,0	140,7	98,9
Edukacja	682	103,0	164,4	98,9
Opieka zdrowotna	770	106,6	142,2	99,0
Rekreacja i kultura	633	101,1	44,6	102,4
Pozostałe	584	100,3	51,9	103,3

W sektorze przedsiębiorstw najwięcej wzrosła średnia płaca nominalna w przedsiębiorstwach zatrudniających od 20 do 49 pracowników (o 5,3% do 761 EUR) oraz zatrudniających poniżej 19 pracowników (o 4,6% do 611 EUR). Średnia płaca wzrosła również w przedsiębiorstwach ponad 1000 pracowników (o 4,1% do 1 105 EUR), w przedsiębiorstwach zatrudniających od 50 do 249 pracowników (o 4,1% do 838 EUR), w przedsiębiorstwach od 250 do 499 pracowników (o 4,0% do 882 EUR) oraz w przedsiębiorstwach od 500 do 999 pracowników (o 3,3% do 926 EUR).

Bezrobocie

Liczba osób bezrobotnych na Słowacji w 2012 r. wyniosła średnio 377,5 tys., co stanowi międzyroczny wzrost o 3,5%. Największy udział (45,1%) stanowi grupa osób długoterminowo bezrobotnych (powyżej 2 lat). Średnia stopa bezrobocia w 2012 r. międzyrocznie wzrosła o 0,4 punktu procentowego (p.p.) i wyniosła 14,0%. W skali regionalnej stopa bezrobocia najwyższy poziom osiągnęła w woj. koszyckim (19,7%, międzyroczny wzrost o 0,1 p.p.), najniższy w woj. bratysławskim (5,6%, międzyrocznie -0,1 p.p.). Stopę bezrobocia, wyższą niż średnia krajowa odnotowano w woj. preszowskim (18,3%, +0,5 p.p.), bańsko-bystrzyckim (18,0%, +0,5 p.p.) i żylińskim (14,3%, bez zmiany), natomiast poniżej średniej w woj. nitrzańskim (13,3%, +0,8 p.p.), trnawskim (11,4%, +0,8 p.p.) oraz trenczyńskim (9,0%, +0,3 p.p.).

Na koniec 2012 r. było za granicą krótkoterminowo (poniżej 1 roku) zatrudnionych 120,7 tys. obywateli Słowacji (międzyroczny wzrost o 4,8%), w tym w budownictwie 33,9% oraz przemyśle 23,3%. Wśród krótkoterminowo zatrudnionych za granicą najwięcej było osób z woj. preszowskiego (29,4%, dynamika 107,9), żylińskiego (15,5%, dynamika 115,3) i nitrzańskiego (15,5%, dynamika 81,4). Natomiast najniższy udział stanowiły osoby z woj. bratysławskiego (3,9%, dynamika 114,6) i trnawskiego (4,5%, dynamika 131,7). 31,9% obywateli słowackich zatrudnionych było w Republice Czeskiej i 23,6% w Austrii.

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych w tys. osób	Dynamika 2012/2011
Razem, w tym:	377,5	103,5
- mężczyźni	203,8	100,1
- kobiety	173,8	107,9
Wg sektorów:		
- przemysł	83,2	91,3
- rolnictwo i leśnictwo	10,0	100,0
- budownictwo	32,5	105,5
- handel hurtowy i detaliczny	34,8	102,4
- transport	9,6	118,5
- usługi hotelarskie i restauracyjne	14,1	98,6
- informatyka i komunikacja	4,2	221,1
- finanse i ubezpieczenia	3,4	89,5
- nieruchomości	0,7	87,5
- nauka i technika	2,7	117,4
- edukacja	3,8	79,2
- usługi administracyjne	8,7	127,9
- administracja publiczna	16,9	129,0
- opieka zdrowotna	7,0	134,6
- rekreacja i kultura	2,9	107,4
- absolwenci	94,7	112,6

Struktura organizacyjna podmiotów gospodarczych

Na koniec 2012 r. Urząd Statystyczny Słowacji posiadał w ewidencji 222 929 osób prawnych, w tym 164 771 przedsiębiorstw oraz 58 158 podmiotów non-profit. W porównaniu z końcem 2011 r. liczba przedsiębiorstw wzrosła o 7,1%, a podmiotów non-profit o 3,5%.

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w stosunku do 2011 r. obniżyła się o 4,3% i wyniosła 359 575. Liczba osób prowadzących działalność w formie wolnych zawodów wzrosła o 6,9% do 20 382 osób, a rolników indywidualnych obniżyła się o 0,5% do 7 495 osób. Najwięcej przedsiębiorstw zarejestrowanych było w woj. bratysławskim (35,4%), natomiast najmniej w woj. trenczyńskim (8,1%). W przypadku osób fizycznych również najwięcej (15,3%) prowadziło działalność gospodarczą na terenie woj. bratysławskiego.

Zadłużenie zagraniczne

Na koniec listopada* 2012 r. zadłużenie zagraniczne Republiki Słowackiej wyniosło 69,3 mld USD i było niższe o 3,9%, niż na koniec listopada 2011 roku.

Zadłużenie zagraniczne Republiki Słowackiej

Wyszczególnienie	w mln USD		
	30.11.2012	31.12.2011	31.12.2010
Zadłużenie zagraniczne ogółem	69 293,6	68 491,4	65 823,9
Zadłużenie długoterminowe ogółem	40 203,1	27 092,4	20 115,1
z tego: - rząd, NBS, gminy	25 232,8	18 920,6	11 377,0
- banki komercyjne	3 238,4	3 404,3	3 784,9
- przedsiębiorstwa i inne sektory	5 123,9	4 767,5	4 953,2
Zadłużenie krótkoterminowe ogółem	26 899,1	29 766,5	31 116,6
z tego: - rząd, NBS, gminy	11 744,0	20 757,4	19 661,5
- banki komercyjne	2 408,0	3 731,1	5 784,2
- przedsiębiorstwa i inne sektory	5 701,7	5 278,0	5 670,9

**) zadłużenie zagraniczne Republiki Słowackiej na koniec roku 2012 nie zostało opublikowane*

Inwestycje zagraniczne

Od 2009 roku Słowacja odnotowuje niski napływ inwestycji zagranicznych. Wg danych Narodowego Banku Słowacji (NBS) w 2012 r. na Słowacji wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) wyniosła 158,9 mln EUR. W pierwszym półroczu 2012 r. napływ BIZ wyniósł 432,2 mln EUR, jednakże w drugim półroczu sytuację skomplikowała wysoka kwota wycofanych inwestycji (np. Niderlandów w kwocie 235 mln EUR). Biorąc pod uwagę strukturę terytorialną najwięcej inwestycji w 2012 r. pochodziło z Cypru (175,6 mln EUR), Korei Południowej (120,0 mln EUR), Republiki Czeskiej (105,7 mln EUR) oraz Austrii (43,8 mln EUR). Pod względem struktury branżowej najwięcej BIZ skierowanych było do sektora finansów i ubezpieczeń (285,8 mln EUR) i przemysłu (43,8 mln EUR). W 2011 r. napływ BIZ na Słowację wyniósł 845,9 mln EUR.

Handel zagraniczny

Według danych Słowackiego Urzędu Statystycznego, obroty handlu zagranicznego Słowacji w 2012 r. były o 8,45% wyższe niż w 2011 roku i wyniosły 122,05 mld EUR. Wartość eksportu wzrosła o 10,65% i wyniosła 62,83 mld EUR, a wartość importu zwiększyła

się o 6,20% i wyniosła 59,22 mld EUR. Aktywne saldo handlu zagranicznego wyniosło 3,61 mld EUR.

Największą nadwyżkę Słowacja uzyskała w obrotach towarowych z Niemcami (+3,54 mld EUR), Czechami (+3,13 mld EUR), Polską (+2,92 mld EUR), Austrią (+2,85 mld EUR), Węgrami (+2,38 mld EUR), Wielką Brytanią (+1,80 mld EUR) oraz Francją (+1,66 mld EUR). Słowacja w 2012 r. uzyskała dodatni bilans handlowy z krajami UE o łącznej wartości 14,67 mld EUR i z krajami OECD w łącznej wartości 121,9 mln EUR.

Najwyższy deficyt w 2012 r. odnotowano w handlu z Koreą Południową (-5,46 mld EUR), Rosją (-3,25 mld EUR), Chinami (-2,32 mld EUR), Japonią (-0,87 mld EUR), Tajwanem (-0,52 mld EUR), Ukrainą (-0,15 mld EUR) oraz Indiami (-0,12 mld EUR).

Eksport

Największymi odbiorcami słowackich towarów w 2012 roku były Niemcy (21,3%), Czechy (14,1 %), Polska (8,1%), Węgry (7,2%), Austria (6,7%), Francja (5,4%), Włochy (4,7%), Rosja (4,2%), Wielka Brytania (3,9 %) i Niemcy (2,3%). Na ww. 10 krajów przypadło 77,9% eksportu ogółem. Udział krajów UE w słowackim eksporcie wyniósł 83,8% i odnotował międzyroczny wzrost o 9,6%. Eksport do krajów OECD stanowił 86,7% słowackiego eksportu ogółem, odnotowując międzyroczny wzrost o 10,8%.

Największy udział w eksporcie w 2012 r. miały wyroby przemysłu elektromaszynowego (56,7%), w tym głównie maszyny i urządzenia mechaniczne (31,5%) oraz środki transportu (24,1%), następnie wyroby metalurgiczne (11,6%), wyroby przemysłu chemicznego (8,0%), produkty mineralne (6,4%) oraz produkty przemysłu spożywczego (6,0%).

Największą dynamikę eksportu w porównaniu międzyrocznym, odnotowano w przypadku pereł i kamieni szlachetnych lub półszlachetnych (153,3), broni i amunicji (120,9), skór (125,1), pojazdów (121,9), artykułów rolno-spożywczych (129,3) oraz wyrobów ceramicznych (124,5).

Import

Największymi dostawcami towarów na rynek słowacki w 2012 r. były: Niemcy (16,6%), Rosja (9,9%), Czechy (9,6%), Korea Południowa (9,4%), Chiny (6,2%), Polska (3,6%), Węgry (3,6%), Włochy (3,0%), Francja (2,9%), oraz Austria (2,3%). Na ww. 10 krajów przypadało 67,1% słowackiego importu ogółem. Udział krajów UE w słowackim imporcie stanowił 64,2% (międzyrocznie wzrost o 5,7%). Import z krajów OECD stanowił 61,9% słowackiego eksportu ogółem, odnotowując międzyroczny wzrost o 6,1%.

Największy udział w słowackim imporcie, podobnie jak w eksporcie, miały wyroby przemysłu elektromaszynowego (45,9%) - głównie maszyny i urządzenia mechaniczne (28,9%) oraz środki transportu (12,3%), następnie produkty mineralne (14,3 %), wyroby przemysłu chemicznego (12,0%), produkty metalurgiczne (9,9%) oraz produkty przemysłu spożywczego (7,1%).

Największą dynamikę importu odnotowano w przypadku broni i amunicji (194,7), dzieł sztuki, przedmiotów kolekcjonerskich i antyków (167,3), tłuszczów i olejów (148,3) oraz przyrządów i aparatów optycznych i fotograficznych (144,8).

Rozwój gospodarczy Słowacji w 2013 roku

Słowacka gospodarka jest uzależniona od rozwoju sytuacji ekonomicznej w krajach, które są jej najważniejszymi partnerami handlowymi, w szczególności największymi importerami słowackich towarów. Udział eksportu w PKB Słowacji długofalowo wynosi powyżej 80 %. Największy wpływ na gospodarkę Słowacji ma rozwój koniunktury na rynkach

europejskich, na których znajduje zbyt 84% słowackiego eksportu. Z obszaru UE pochodzi też większość zagranicznych inwestycji na Słowacji.

Pomimo utrzymujących się tendencji kryzysowych w UE gospodarka Słowacji pozostała w 2012 r. na ścieżce wzrostu. Motorem słowackiej gospodarki jest przemysł samochodowy. Producenci samochodów odnotowywali rekordowe wzrosty produkcji (+ 44%), przede wszystkim w wyniku rozpoczęcia produkcji nowych modeli samochodów i znalezieniem nowych rynków zbytu poza UE, np. Volkswagen w Chinach, KIA w krajach Afryki. Produkcja samochodów przyczyniła się także do rozwoju związanych z nią branży, tzn. produkcji opon i wyrobów z tworzyw sztucznych i produktów elektronicznych instalowanych w samochodach. Natomiast brak w roku 2013 impulsu, jakim były nowe programy produkcyjne, przyczyni się do zwolnienia tempa całej gospodarki. Aktualne prognozy na rok 2013 zapowiadają dodatni wzrost PKB, jednak nie jest wykluczone, że prognozy te będą korygowane i będą się zbliżać do poziomu zerowego.

Recesja utrzymuje się w sektorze budownictwa. Sytuację może poprawić ułatwienie procesu przetargów publicznych i w efekcie wzrost zamówień państwowych związanych z wykorzystywaniem funduszy europejskich.

Prognoza Ministerstwa Finansów wybranych wskaźników makroekonomicznych Słowacji

Wskaźnik	Jedn.	Wykonanie 2012	Prognoza 2012	Prognoza 2013	Prognoza 2014	Prognoza 2015
PKB w c. b.	mld EUR	71,50	71,58	73,83	77,48	81,72
PKB –dynamika w c. s.	%	2,0	2,3	1,2	2,9	3,3
Indeks płacy realnej	%	-1,2	-1,3	0,1	1,1	1,9
Stopa bezrobocia	%	14,0	13,9	14,3	13,8	13,0
Średnia stopa inflacji	%	3,6	3,7	2,4	2,5	2,5

Opracowanie udostępnione przez Referat Ekonomiczny – Polityczny Ambasady RP w Bratysławie, skróty pochodzą od redakcji „Poradnika”

2.2 Słowacja – dobry partner

Filip Ratkowski

Po Czechach i Słowenii, Słowacja uważana jest dość powszechnie, za trzeci najbardziej rozwinięty gospodarczo kraj byłego obozu socjalistycznego. Już wizyta premiera Roberta Fico na Forum Gospodarczym w Krynicy uzmysłowiła polskim przedsiębiorcom, że Słowacja staje się ważnym partnerem i jest zdecydowana na otwarcie się na polskie partnerstwo. Te prointegracyjne poglądy kierownictwa państwa i, przyznać to trzeba, także poprzednich rządów wskazuje, że i polscy przedsiębiorcy mogą się tam spotkać z sympatycznym przyjęciem.

W 2004 r. kraj ten przystąpił do Unii Europejskiej a w styczniu 2009 r. korona słowacka została zastąpiona przez euro. Był to krok ze wszech miar racjonalny, ponieważ Słowacja to niewielki kraj (5,4 mln mieszkańców) i jej narodowa waluta była zbyt narażona na manipulacje globalnych graczy.

Słowacja nie jest krajem zasobnym w surowce mineralne. W okolicach Prievidzy wydobywa się węgiel brunatny, na Spiszu rudy manganu i żelaza, istnieją niewielkie złoża miedzi, rtęci, a w Rudawach Słowackich znajduje się nieco antymonu oraz magnezyt. We wschodniej części kraju wydobywa się też ropę naftową (80 miejsce na świecie wg CIA World Factbook).

Ma Słowacja rozwinięte hutnictwo żelaza i stali (Koszyce – obecnie huta US Steel) oraz metali nieżelaznych (Krompachy – miedź, Żar nad Hronem – aluminium, Sered' – nikiel) i odziedziczony po czasach „demokracji ludowej” przemysł zbrojeniowy.

Ponad połowa produkowanej na Słowacji energii elektrycznej (blisko 25 mld kWh) pochodzi z elektrowni atomowych (Mochovce, Jaslovské Bohunice). Ponieważ dwa przestarzałe reaktory w elektrowni Bohunice zostały już wyłączone, istnieją problemy z niedoborem energii elektrycznej. Może to oznaczać otwarcie ciekawego rynku dla odnawialnych źródeł energii, szczególnie że Słowacja sporo uwagi poświęca rozwojowi przemysłu turystycznego.

A jednak atom?

A jednak, jak stwierdził premier Robert Fico podczas trzecich już „Rozmów Gospodarczych Niemiecko-Słowackich” w Bratysławie, - energia atomowa będzie dla Słowacji nadal głównym źródłem energii elektrycznej. W Jaslovských Bohunicach ma powstać nowy blok reaktora jądrowego, w którego budowie najprawdopodobniej weźmie udział także Republika Czeska. Fico dopuszcza jednak ewentualność, że do tego projektu zostanie zaangażowana strona trzecia, lub stronę czeską zastąpi inny zainteresowany, który wspólnie ze Słowacją mógłby się stać udziałowcem tego interesującego projektu.

Powodem, dla którego może być potrzebny nowy partner są, według premiera, problemy finansowe strony czeskiej, którą reprezentuje gigant energetyczny Grupa ČEZ. Jej przedstawiciele podpisali w 2008 roku ze Spółką Jądrową i Likwidacyjną (JAVYS) umowę o powołaniu wspólnej Spółki Jądrowej i Energetycznej Słowacji (JESS), która ma właśnie za zadanie zbudować nową elektrownię.

Całkowity koszt budowy tego źródła energii jądrowej w Jaslovských Bohunicach może wynieść, jak się szacuje, od 4 do 6 miliardów euro. Według pierwotnych planów elektrownia zostałaby oddana do użytku w 2020 roku.

W stronę turystyki i... chemii

Słowacja nie należy do krajów bardzo rozreklamowanych, lecz liczba turystów regularnie rośnie. Najczęściej odwiedzane ośrodki to stołeczna Bratysława, Wysokie Tatry, Słowacki Raj i Kras Słowacki. Jak wynika z raportu opublikowanego przez słowacki „Trend” – jeden ze znanych słowackich tygodników ekonomicznych, na liście 50. najczęściej odwiedzanych atrakcji Słowacji znalazło się aż 11 aquaparków i kąpielisk.

Ma Słowacja nieźle rozwinięty przemysł chemiczny i przetwórstwo ropy naftowej uzależnione od dostaw za pośrednictwem rosyjskich rurociągów. Ta jednostronna wymiana sprawia, że kraj jest uzależniony od rosyjskiego gazu, co ujawniło się podczas kryzysu gazowego na początku 2009 r., kiedy w wyniku sporu Ukrainy z Rosją, Słowacja została pozbawiona tego surowca. Od ropy uzależnione są liczne zakłady produkujące nawozy sztuczne, włókna syntetyczne, lekarstwa i wyroby gumowe.

Mocną stroną Słowacji jest dobrze rozwinięty przemysł drzewny (Zwoleń, Vranov n. Topľou, Nowa Wieś Spiska, Ružomberok) i papierniczy. Rozwija się, w znacznej mierze dzięki inwestycjom kapitału zagranicznego, przemysł elektromaszynowy w tym przede wszystkim motoryzacyjny. Swoje zakłady zlokalizowały tu Volkswagen (Bratysława), Peugeot (Trnava), Kia Motors (Żylina) oraz koncerny elektroniczne m.in. Samsung Electronics (Galanta), Sony (Trnava i Nitra), a także AGD – Whirlpool (Poprad) i jest to głównie produkcja eksportowa a przemysł w sumie wytwarza ponad 30 proc. PKB.

Wobec kryzysu

Słowacka gospodarka, podobnie jak wszystkie gospodarki europejskie (z naszą włącznie), nie jest całkowicie odporna na skutki kryzysu światowego. W 2009 r., po kilku latach bardzo dynamicznego rozwoju, odnotowała znaczny spadek. Recesja wyniosła 4,8% (w cenach bieżących spadek o 5,8%). Tymczasem już rok 2010 przyniósł pozytywne sygnały. PKB, w porównaniu do 2009 roku, wzrósł w cenach stałych o 4% (w cenach bieżących 4,5%). Przyczyniło się do tego ożywienie w handlu zagranicznym, a także poprawa sytuacji gospodarczej u głównych partnerów handlowych Słowacji. Pozytywne tendencje odnotowano w produkcji przemysłowej (wzrost o ponad 20%), a zwłaszcza w jej głównych filarach tj. przemyśle samochodowym i elektrotechnicznym. Dobre wyniki zarejestruje także przemysł farmaceutyczny i chemiczny.

Słowacja ma podobne problemy jak nasz kraj. Dość restrykcyjna polityka monetarna utrzymująca niski poziom inflacji skutkuje pewnym wzrostem długu publicznego i teoretycznie rzecz biorąc powinna też skutkować utrzymywaniem się bezrobocia na tym samym poziomie. Tymczasem, od trzech lat, zauważamy spadek bezrobocia, a w ciągu minionych dwóch lat, także obniżanie się deficytu budżetowego. To dobry znak.

Wołanie o inwestycje

Ponieważ od 2009 roku Słowacja odnotowuje niski napływ inwestycji zagranicznych nie wykluczone, że wiązało się to z nieporozumieniami wynikającymi ze zmian na rynku pieniądza. W ostatnich latach prawie wszystkie inwestycje zagraniczne skierowane były do przemysłu samochodowego i elektrotechnicznego. Rząd, w celu poprawy sytuacji, zapowiada kolejne zmiany w systemie zachęt inwestycyjnych, podjął też działania zmierzające do przyciągnięcia inwestycji w branżę o wysokiej wartości dodanej, zapewniające wysoki stopień przetworzenia produktów i zaawansowany poziom technologiczny.

Według danych Narodowego Banku Słowacji (NBS) w 2012 r. na Słowacji wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) wyniosła 158,9 mln EUR. Aczkolwiek w pierwszym półroczu 2012 r. napływ BIZ wyniósł 432,2 mln EUR, w drugim półroczu sytuację

skomplikowała wysoka kwota wycofanych inwestycji (np. inwestycji holenderskich w kwocie 235 mln EUR).

Biorąc pod uwagę strukturę terytorialną największej inwestycji w 2012 r. pochodziło z Cypru (175,6 mln EUR), z Korei Południowej (120,0 mln EUR), Republiki Czeskiej (105,7 mln EUR) oraz Austrii (43,8 mln EUR). Kapitał koreański to rzecz naturalna przy zaangażowaniu Koreańczyków w przemysł samochodowy także kierunek inwestycji czeskich i austriackich wydaje się kontynuacją naturalnych, tradycyjnych powiązań. Uderza nieobecność w czołówce inwestorów z Polski i warto się zastanowić, jak to zmienić.

Pod względem struktury branżowej największej inwestycji bezpośrednich skierowanych było do sektora finansów i ubezpieczeń (285,8 mln EUR) i przemysłu (43,8 mln EUR). W 2011 r. napływ BIZ na Słowację wyniósł 845,9 mln EUR.

Praca, płaca, inflacja

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Stopa inflacji w %	7,5	2,7	4,5	2,8	4,6	1,6	1,0	3,9	3,6

Średnia płaca nominalna na Słowacji w 2012 r. w porównaniu do roku poprzedniego, wzrosła o 2,4% i wyniosła 805 EUR. jednak realne płace obniżyły się o 1,2%. Inflacja w 2012 r. wyniosła średnio 3,6%.

Ceny usług transportowych wzrosły o 6,4%, oświaty o 5,9%, opieki zdrowotnej o 5,1%, czynszów, wody, energii elektrycznej i gazu o 4,0%, artykułów spożywczych i napojów bezalkoholowych o 4,2%, napojów alkoholowych i tytoniu o 3,9%, usług hotelowych i restauracyjnych o 3,3%, odzieży i obuwia o 1,9%, rekreacji i kultury o 1,7%, mebli i wyposażenia wnętrz o 0,6% oraz usług pocztowych i telekomunikacyjnych o 0,2%, innych towarów i usług o 3,9%.

Perspektywy wzrostu

W 2012r. wśród najważniejszych elementów składowych PKB w cenach stałych największy wzrost wartościowy w porównaniu do 2011 r. osiągnęły sektory:

- przemysł + 10,6%
- IT i telekomunikacja + 9,4
- pośrednictwo związane z nieruchomościami + 7,5%
- usługi w zakresie nauki i administracji + 4,5%
- usługi w zakresie sztuki, wypoczynku i rozrywki + 1,3%
- administracja, szkolnictwo, obrona, służba zdrowia, inne usługi + 0,3%

Natomiast spadek wartościowy wystąpił w sektorach:

- budownictwo - 6,2%
- rolnictwo i rybołówstwo - 4%
- pośrednictwo finansowe -2,6%
- handel, hotelarstwo, gastronomia i transport -0,7%

W ogólnej wartości PKB Słowacji w 2012 r. największy udział wartościowy miały (obliczone na podstawie cen stałych):

1) przemysł	30,6%
2) handel, hotelarstwo, gastronomia i transport	17,0%
3) administracja państw., szkolnictwo, obrona, zdrowie i inne usługi	10,4%
4) usługi w zakresie nauki i administracji	7,7%
5) pośrednictwo związane z nieruchomościami	6,7%
6) budownictwo	6,7%
7) IT i telekomunikacja	4,2%
8) rolnictwo i rybołówstwo	3,2%
9) pośrednictwo finansowe	3,0%
10) usługi w zakresie sztuki, wypoczynku i rozrywki	2,6%

Słowacka gospodarka jest relatywnie mała i charakteryzuje się dużym stopniem otwartości, stąd najważniejsze branże eksportowe, takie jak przemysł motoryzacyjny, elektrotechniczny i elektroniczny, ale i maszynowy oraz metalowy, stanowią jednocześnie o jej sile. Słowacja około 85% wartości swojego eksportu lokuje w krajach UE. Powoduje to, że jej gospodarka jest uzależniona od sytuacji gospodarczej w krajach, które są największymi odbiorcami słowackich towarów, głównie Niemiec i Czech, ale także innych państw unijnych.

Grupa asortymentowa	Udział	Dynamika
Maszyny i urządzenia mechaniczne; sprzęt elektryczny.; części	31,5 %	109,2
Pojazdy, statki pow., jednostki pływające	24,1 %	121,9
Metale nieszlachetne i wyroby z nich	11,6 %	104,6
Produkty mineralne	6,4 %	102,0
Tworzywa sztuczne i wyroby z nich oraz kauczuk	5,2 %	101,9

Dzięki bezpośrednim inwestycjom zagranicznym Słowacja jest dużym producentem samochodów (pod względem liczby produkowanych samochodów w przeliczeniu na mieszkańca Słowacja plasuje się w światowej czołówce) oraz istotnym producentem w branży elektrotechnicznej i elektronicznej (głównie ekrany telewizyjne i elementy do nich).

Eksport

Największy wartościowy udział w słowackim eksporcie w 2012 r. miały następujące grupy asortymentowe(dynamika w porównaniu do roku 2011):

Największą dynamiką w 2012 r. charakteryzował się eksport do Japonii (170,5), na Maltę (169,0), do Danii (142,2), Estonii (141,4) oraz USA (130,5). Dynamika eksportu do Polski wyniosła 122,6.Natomiast najmniejszą dynamikę odnotowano w eksporcie do Luksemburga (75,7), Indii (80,4) oraz Bułgarii (88,9).

Grupa asortymentowa	Udział	Dynamika
Maszyzny i urządzenia mechaniczne; sprzęt elektryczny.; części	28,9%	105,8
Produkty mineralne	14,3%	96,7
Pojazdy, statki pow., jednostki pływające	12,3%	111,3
Produkty przemysłu chemicznego	12,0%	101,5
Metale nieszlachetne i wyroby z nich	9,9%	106,1

Import

Największy udział w słowackim imporcie w 2012 r. miały następujące grupy asortymentowe:

1 sierpnia 2011 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o pomocy inwestycyjnej nr 561/2007 Z.z., której celem jest uproszczenie systemu i zwiększenie poczucia bezpieczeństwa inwestycyjnego, wsparcie napływu inwestycji o wyższej wartości dodanej i tworzenia nowych miejsc pracy, zwiększenie dostępności pomocy dla małych i średnich przedsiębiorców oraz inwestorów krajowych. Ma ona jednocześnie motywować do bardziej równomiernego rozmieszczenia inwestycji, czyli do inwestowania w regionach słabo rozwiniętych gospodarczo, szczególnie w regionach o wysokim bezrobociu i słabej infrastrukturze na wschodniej Słowacji. Jak widać kraj naszych sąsiadów ma identyczne problemy jak my – słabość infrastruktury i industrializacji wschodnich regionów co pozwala nawet mówić o „Słowacji A” i „Słowacji B”. Czy powinno to dać do myślenia naszym inwestorom?

Uwaga! Istnieją rozbieżności co do niektórych danych dotyczących gospodarki słowackiej wynikające z różnych metodologii ocen i różnych zasobów źródłowych. Zdaniem redakcji „Poradnika” wyższy stopień precyzji charakteryzuje materiał, za którym stoi autorytet Ambasady RP w Bratisławie.

2.3. Międzynarodowa sieć pośrednictwa pracy - EURES

EURES jest siecią współpracy publicznych służb zatrudnienia krajów należących do EOG - Europejskiego Obszaru Gospodarczego - z innymi organizacjami regionalnymi, krajowymi i międzynarodowymi, działającymi w obszarze zatrudnienia, takimi jak związki zawodowe, organizacje pracodawców, władze lokalne i regionalne.

W skład EOG wchodzi Unia Europejskiej oraz Norwegia, Islandia, Szwajcaria i Lichtenstein. W uproszczeniu można stwierdzić, że do tej pory poszukujący pracy Polacy korzystali z usług polskich urzędów pracy. Od maja 2013 r. mogą korzystać z sieci usług europejskich pośredników pracy, odpowiedników naszych urzędów pracy w zakresie pośrednictwa pracy.

Sieć EURES ułatwia mieszkańcom EOG podejmowanie pracy poza krajem zamieszkania oraz wspiera pracodawców w rekrutacji pracowników z innych krajów EOG. EURES umożliwia osobom poszukującym pracy i pracodawcom dostęp do informacji oraz doradztwa ułatwiającego przepływ siły roboczej. Ten system pośrednictwa zawodowego umożliwia dostęp do wszystkich ogłoszeń o wakatach, które pracodawcy skierowali do urzędów pracy w krajach członkowskich.

Partnerzy sieci EURES wymieniają między sobą wszystkie informacje na temat wolnych miejsc pracy, profilu regionalnych rynków pracy oraz warunków życia i pracy. Sieć nieustannie się rozwija i rozbudowuje po to, by poprawić warunki swobodnego przepływu pracowników wewnątrz EOG. Dąży do stworzenia prawdziwego europejskiego rynku pracy. EURES można zatem rozumieć jako międzynarodową sieć pośrednictwa pracy funkcjonującą w obrębie EOG.

EURES jest jedną z podstawowych usług rynku pracy, a składają się na nią takie usługi jak:

- udzielanie bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy pomocy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia zgodnie z prawem swobodnego przepływu pracowników w UE,
- udzielanie pracodawcom pomocy w uzyskaniu pracowników o poszukiwanych kwalifikacjach zawodowych,
- inspirowanie i organizowanie kontaktów bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami,
- informowanie o sytuacji na rynkach pracy, z uwzględnieniem występujących tam zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- przeciwdziałanie i zwalczanie pojawiających się przeszkód w mobilności w dziedzinie zatrudnienia,
- informowanie pracowników publicznych służb zatrudnienia oraz związków zawodowych i organizacji pracodawców o usługach EURES, inicjowanie projektów o wymiarze międzynarodowym i zarządzanie nimi.

EURES działa w oparciu o sieć informatyczną i sieć ludzką. „Centrum” całego systemu jest strona internetowa <http://europa.eu.int/eures/index.jsp> zarządzana przez Komisję Europejską. Jest to najważniejszy portal UE dotyczący mobilności na rynku pracy, oferujący dostęp do ofert pracy w krajach Unii.

Oprócz oficjalnej strony sieci EURES, każde państwo należące do sieci EURES posiada swą stronę internetową. Znaleźć na niej można informacje o wdrażaniu systemu, informację o aktach prawnych, okresach przejściowych wprowadzonych przez poszczególne kraje dawnej Piętnastki, o warunkach życia i pracy w krajach EOG oraz oferty pracy.

Adres polskiej strony EURES: <http://www.praca.gov.pl/eures>

Adres słowackiej strony EURES: <http://www.eures.sk>

Udostępnione dzięki uprzejmości Ambasady RP w Bratysławie

2.4. Partnerstwo na transgranicznym rynku pracy Polski i Słowacji „POPRAD – DUNAJEC”

Wieloletnia współpraca pomiędzy polskimi oraz słowackimi instytucjami rynku pracy w regionie transgranicznym zaowocowała powstaniem Partnerstwa na Transgranicznym Rynku Pracy Polski i Słowacji „POPRAD – DUNAJEC”. Jego pomysłodawcami jest Województwo Małopolskie, w imieniu którego działa Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Region Nowosądecki, który reprezentuje Powiatowy Urząd Pracy dla powiatu nowosądeckiego oraz Urząd Pracy, Spraw Socjalnych i Rodziny w Starej Lubovni w Republice Słowackiej.

W połowie marca 2013 r. 65 instytucji z podregionu nowosądeckiego oraz Kraju Preszowskiego podpisało umowę partnerską na rzecz wspólnego działania dla przygranicznego rynku pracy.

Głównym celem Partnerstwa jest usprawnienie transgranicznego rynku pracy poprzez inicjowanie wspólnych projektów i działań. Współpraca – w ramach Partnerstwa - obejmuje trzy obszary: edukacji na rzecz rynku pracy, mobilności zawodowej oraz integracji społeczno-zawodowej. W ciągu najbliższych 5 lat będą prowadzone regularne badania pracodawców pod kątem zatrudniania pracowników z drugiej strony granicy. Będą wykonywane diagnozy sytuacji społeczno-prawnej osób w szczególnej sytuacji na przygranicznym rynku pracy. Partnerstwo będzie wspierało również osoby marginalizowane na rynku pracy. Zajmie się także współpracą polskich i słowackich uczelni wyższych oraz szkół średnich w zakresie wymiany studentów i pracowników naukowych, organizacji wspólnych konferencji, seminariów, warsztatów i praktyk.

W ramach dotychczasowej współpracy polsko – słowackiej wdrożono w słowackich przygranicznych urzędach pracy badanie jakościowe pn. **„Barometr zawodów”**. W wyniku badania sklasyfikowano zawody w trzech grupach: zawody deficytowe, w których występuje niedobór pracowników (łatwiej będzie o pracę), zawody nadwyżkowe, gdzie jest nadmiar wykwalifikowanych pracowników (trudności ze znalezieniem pracy) oraz zawody zrównoważonych, w których jest równowaga popytu i podaży na rynku pracy.

Dostęp do informacji oraz łatwiejsze nawiązywanie kontaktów zapewnia **polsko – słowacki portal Partnerstwa (www.praca-plsk.eu)**. Portal umożliwia organizację internetowych giełd pracy, daje dostęp do informacji o rynku pracy, edukacji i szkoleń, realizowanych projektów oraz wydarzeń w rejonie przygranicznym Polski i Słowacji. Na portalu zamieszczane są aktualne informacje i przepisy związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej, systemem podatkowym, społecznym oraz zdrowotnym na Słowacji.

Bezpośrednio informacje o transgranicznym rynku pracy, w tym: o możliwościach zatrudnienia na słowackim rynku pracy, o warunkach życia i pracy na Słowacji oraz zasadach zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej na Słowacji można uzyskać w Punkcie Informacji o przygranicznym rynku pracy Słowacji i Biurze Partnerstwa, które mieszczą się w Zespole Zamiejscowym w Nowym Sączu Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie. Analogiczny Punkt i Biuro Partnerstwa funkcjonuje również po stronie słowackiej i mieści się w Urzędzie Pracy, Spraw Socjalnych i Rodziny w Starej Lubovlii.

W Zespole Zamiejscowym w Nowym Sączu świadczone są również **usługi EURES dla pracodawców**, tj. pomoc przy rekrutacji pracowników z wybranego kraju Unii Europejskiej, informacje na temat międzynarodowych targów pracy oraz dostęp do bezpłatnej bazy CV obywateli Unii Europejskiej szukających pracy w Polsce.

Szczegółowe informacje na temat Partnerstwa, wykaz Partnerów oraz efekty współpracy polsko - słowackiej dostępne są na stronie internetowej www.praca-plsk.eu

Biura Partnerstwa:

- po stronie polskiej-

Zespół Zamiejskowy w Nowym Sączu Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie,
ul. Węgierska 146, 33-300 Nowy Sącz,
tel. +48184429490, fax: +48184429498,
e-mail: partnerstwopl@praca-plsk.eu

- po stronie słowackiej -

Urząd Pracy, Spraw Socjalnych i Rodziny w Starej Lubowni,
ul. Farbiarska 57, 064 -01 Stara Lubownia,
tel. +421 522 446 101, fax: +421522446109,
e-mail: partnerstvosl@praca-plsk.eu

Udostępnione przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie - Zespół Zamiejskowy w Nowym Sączu

2.5. Słowacja w organizacjach międzynarodowych

Słowacja jest członkiem wielu organizacji międzynarodowych o charakterze gospodarczym. Najważniejsze z nich to **Organizacja Narodów Zjednoczonych** i jej agendy takie jak:

Międzynarodowa Organizacja Pracy
Konferencja ONZ ds. Handlu i Rozwoju
Organizacja ONZ ds. Rozwoju Przemysłowego (UNIDO)
Światowa Organizacja Turystyki

- **Światowa Organizacja Handlu (WTO)**
- **Bank Światowy**
- **Międzynarodowy Fundusz Walutowy**
- **Organizacja ds. Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)**
- **Międzynarodowa Agencja ds. Energii**
- **Międzynarodowa Agencja ds. Odnawialnych Źródeł Energii (IRENA)**
- **Międzynarodowa Organizacja Celna**
- **Organizacja ds. Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie**
- **Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju**
- **Europejski Bank Inwestycyjny**
- **Międzynarodowa Agencja ds. Energii Atomowej (IAEA)**
- **Wewnątrz europejska Organizacja Administracji Podatkowych (IOTA)**

Udostępnione dzięki uprzejmości Ambasady RP w Bratysławie

3. Zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej na Słowacji

3.1. Uwarunkowania prawne działalności gospodarczej na Słowacji

W ciągu ostatnich lat doszło do wielu dramatycznych zmian w zakresie prawodawstwa regulującego działalność gospodarczą na Słowacji. Największe znaczenie miała, naturalnie związana z upadkiem komunizmu, decentralizacja zarządzania ekonomiką oraz wprowadzenie wolnego rynku. Na początku lat dziewięćdziesiątych został przyjęty Kodeks Handlowy, który stanowi podstawowy dokument prawny regulujący zakładanie, powstawanie oraz funkcjonowanie spółek handlowych, pozycję przedsiębiorców, zobowiązania handlowe oraz inne stosunki, związane z działalnością gospodarczą. Kodeks Handlowy nawiązuje do Kodeksu Cywilnego, który jest podstawowym cywilno-prawnym kodeksem na Słowacji, regulującym najważniejsze stosunki majątkowe osób fizycznych oraz prawnych. Kodeks Cywilny obowiązuje na Słowacji już niemal 45 lat, a od upadku komunizmu ulegał wielokrotnym zmianom.

Kamieniem milowym w historii słowackiego prawodawstwa było przyjęcie Konstytucji Republiki Słowackiej oraz podział Czechosłowacji.

Istotny wpływ na słowackie prawodawstwo miało, oraz w dalszym ciągu ma, przystąpienie RS do Unii Europejskiej i jej członkostwo w UE oraz przejmowanie legislatywy europejskiej.

W następstwie tych znaczących wydarzeń, w ostatnim dwudziestoleciu w prawodawstwie doszło do licznych bardziej lub mniej istotnych zmian; np. Kodeks Cywilny od listopada 1989 r. został znowelizowany 34 razy, a Kodeks Handlowy 25 razy. Z tak częstymi zmianami związane są pewne problemy, jak na przykład wzrost niepewności prawnej oraz nieprzejrzystość przepisów prawnych. Z drugiej strony należy jednak podkreślić, że prawodawstwo RS uległo wyraźnej standaryzacji. Udało się też usunąć wiele niedostatków powstałych w następstwie szybkich zmian na początku lat dziewięćdziesiątych, dzięki czemu stało się ono bardziej przyjazne wobec przedsiębiorców.

Wciąż jednak czeka nas jeszcze jedna wyraźna zmiana, którą jest rekodyfikacja prawa cywilnego, związana z przyjęciem nowego Kodeksu Cywilnego. Kodeks ten powinien obejmować dużą część obecnego Kodeksu Handlowego, dzięki czemu powinno zostać zlikwidowane powielanie się prawa handlowego i cywilnego, które niejednokrotnie komplikuje życie nie tylko przedsiębiorcom, ale także prawnikom. Pomimo wszelkich starań, dotychczas nie udało się stworzyć takiego projektu nowego Kodeksu Cywilnego, który byłby do zaakceptowania przez specjalistów. Na podstawie posiadanych przeze mnie informacji, nawet w najbliższych latach, nie należy przewidywać jego powstania.

Po tym ogólnym, teoretycznym wstępie chciałbym przejść do bardziej praktycznych kwestii regulacji prawnej działalności gospodarczej na Słowacji. Zawierają on także kilka praktycznych rad, dotyczących rozpoczęcia działalności, zakładania spółki handlowej i procedur związanych z rejestracją działalności gospodarczej. Na koniec chciałbym udzielić kilku wskazówek, dotyczących innych źródeł informacji, związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

3.2. Co oznacza pojęcie „działalność gospodarcza” i kto jest „przedsiębiorcą”?

Pojęcie **działalności gospodarczej** reguluje Kodeks Handlowy. Pod pojęciem tym rozumiana jest:

„działalność wykonywana przez przedsiębiorcę w sposób ciągły, samodzielnie, we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność, w celu osiągnięcia zysku”.

Działalność gospodarcza jest to więc taka działalność, która spełnia następujące kryteria:

1) **ciągłość** - działalność powtarzająca się, a nie przypadkowa, sporadyczna lub okolicznościowa (przy czym może np. chodzić o czynność sezonową, która powtarza się każdego roku),

2) **samodzielność** - przedsiębiorca sam, swobodnie decyduje o tym, co i jak będzie wykonywać, nie jest zobowiązany do wykonywania poleceń przełożonego, jak w przypadku osoby zatrudnionej (nie jest jednak wykluczone działanie na podstawie poleceń klienta lub na podstawie umowy z partnerem handlowym),

3) **wykonywana przez przedsiębiorcę** - definicję przedsiębiorcy przytaczamy poniżej,

4) **we własnym imieniu** - przedsiębiorca podczas działalności gospodarczej występuje pod własnym nazwiskiem, w odróżnieniu np. od osoby zatrudnionej, która podczas wykonywania pracy występuje w imieniu swego pracodawcy (kwestię nazwy handlowej regulują § 8 do 12 Kodeksu Handlowego; w przypadku osób fizycznych jest to imię i nazwisko, a w przypadku osób prawnych - nazwa handlowa zapisana w Rejestrze Handlowym),

5) **na własną odpowiedzialność** - przedsiębiorca sam odpowiada za swoje postępowanie i zobowiązania,

6) **w celu osiągnięcia zysku** - ważny jest zamiar osiągnięcia zysku, działalnością gospodarczą jest więc też taka działalność, która nie przynosi zysku, jest jednak wykonywana w tym celu. (Działalnością gospodarczą nie jest np. udzielenie nieoprocentowanej pożyczki, która nie przynosi zysku.)

Pojęcie **przedsiębiorcy** jest także regulowane przez Kodeks Handlowy. Kodeks ten rozróżnia pięć kategorii przedsiębiorców:

1) osoba zarejestrowana w Rejestrze Handlowym,

2) osoba, która prowadzi działalność na podstawie uprawnienia do prowadzenia działalności gospodarczej,

3) osoba, która prowadzi działalność na podstawie innego uprawnienia niż uprawnienie do prowadzenia działalności gospodarczej, według odrębnych przepisów,

4) osoba fizyczna, która wykonuje działalność rolniczą i jest zarejestrowana w ewidencji według odrębnych przepisów,

5) osoby zagraniczne, uprawnione do prowadzenia działalności gospodarczej za granicą.

Ad. 1: Osoba zarejestrowana w Rejestrze Handlowym

W pierwszym rzędzie za przedsiębiorcę uważana jest każda osoba zarejestrowana w Rejestrze Handlowym. W rejestrze tym rejestrowane są:

a) spółki handlowe, spółdzielnie i inne osoby prawne, według odrębnych przepisów, osoby prawne, powstałe zgodnie z prawem Wspólnoty Europejskiej, przedsiębiorstwa i jednostki organizacyjne przedsiębiorstw osób zagranicznych,

b) zakłady filialne oraz inne jednostki organizacyjne przedsiębiorstw, jeśli ustanawiają tak odrębne przepisy,

c) osoby fizyczne ze stałym pobytem na terytorium Republiki Słowackiej, które są przedsiębiorcami zgodnie z tymi przepisami, a które są rejestrowane w Rejestrze Handlowym na własne żądanie, lub jeśli wymagają tego odrębne przepisy

Ad. 2: Osoba, która prowadzi działalność gospodarczą na podstawie uprawnienia do prowadzenia działalności gospodarczej (słow.: živnostník)

Jest to każda osoba, prowadząca działalność na podstawie ustawy nr 455/1991 Zb. o działalności gospodarczej (dalej - „Ustawa o działalności gospodarczej”). Ustawa ta dotyczy najobszerniejszej grupy przedsiębiorców, dlatego też zostanie omówiona szerzej.

Ad. 3: Osoba, która prowadzi działalność na podstawie innego uprawnienia niż uprawnienie do prowadzenia działalności gospodarczej, według odrębnych przepisów

Mamy tu do czynienia z dziesiątkami przepisów, które w odrębny sposób, inaczej niż Ustawa o działalności gospodarczej, regulują działalność gospodarczą w pewnych specyficznych dziedzinach. Wykaz wspomnianych dziedzin działalności oraz przepisów, które je regulują, można znaleźć w § 3 Ustawy o działalności gospodarczej.

Chodzi np. o czynności związane z wykonywaniem wolnych zawodów (np. psycholodzy, pracownicy służby zdrowia, lekarze weterynarii, adwokaci, notariusze, tłumacze, audytorzy), dalej np. o działalność banków, firm ubezpieczeniowych, giełd, prowadzenie gier hazardowych, górnictwo, produkcję elektryczności, gazu, wyrób leków, rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych, uniwersalne usługi pocztowe, transport lotniczy, wychowanie i edukację w szkołach i inne.

Ze względu na dużą ilość przepisów, regulujących odrębne dziedziny działalności gospodarczej, nie będziemy im w niniejszym tekście poświęcać bliższej uwagi.

Ad. 4: Osoba fizyczna, która wykonuje działalność rolniczą i jest zarejestrowana w ewidencji według odrębnego przepisu

Zgodnie z Ustawą nr 105/1990 Zb. o prywatnej działalności gospodarczej obywateli, pod pojęciem osoby prowadzącej samodzielną działalność rolniczą rozumie się zwłaszcza osobę, która osobiście lub z pomocą innych osób wytwarza produkty rolne, w celu uzyskania stałego źródła dochodów, zwłaszcza w następstwie ich sprzedaży.

Rejestr osób prowadzących samodzielną działalność rolniczą prowadzi gminy.

Ad. 5: Osoby zagraniczne, uprawnione do prowadzenia działalności gospodarczej za granicą

Osoby zagraniczne, które mają prawo do prowadzenia działalności za granicą są, zgodnie z Kodeksem Handlowym, także uznawane za przedsiębiorców. Osobą zagraniczną dla potrzeb Kodeksu jest osoba fizyczna posiadająca miejsce zamieszkania, lub osoba prawna posiadająca siedzibę poza terytorium Republiki Słowackiej.

3.3. Prowadzenie działalności gospodarczej przez „osoby zagraniczne”.

Zgodnie z ogólnie obowiązującą zasadą osoby zagraniczne mogą prowadzić działalność gospodarczą na terytorium Republiki Słowackiej na tych samych warunkach oraz w tym samym zakresie, jak obywatele słowaccy. Wyjątki mogą być regulowane prawnie.

Osoba zagraniczna może podjąć działalność gospodarczą na Słowacji w różny sposób:

1) może przede wszystkim rozpocząć działalność bezpośrednio, to znaczy we własnym imieniu, jako zagraniczna osoba fizyczna lub jako zagraniczna osoba prawna, za pośrednictwem przedsiębiorstwa lub jego jednostki organizacyjnej, którą tu powoła,

2) inna możliwość, to działalność pośrednia, czyli działalność za pośrednictwem słowackiej osoby prawnej,

3) istnieje także możliwość przeniesienia siedziby zagranicznej osoby prawnej na Słowację.

Ad 1: Bezpośrednia działalność gospodarcza osoby zagranicznej na Słowacji

Z działalnością gospodarczą osoby zagranicznej na terytorium Republiki Słowackiej mamy do czynienia wtedy, gdy osoba ta założyła przedsiębiorstwo lub jego jednostkę organizacyjną na terytorium Słowacji.

Jak już wspomnieliśmy pod pojęciem prowadzenia działalności gospodarczej należy rozumieć ciągłą działalność, wykonywaną przez przedsiębiorcę w celu osiągnięcia zysku. Działalnością gospodarczą nie jest zawieranie umów handlowych z krajowymi lub innymi przedsiębiorcami na naszym terytorium, publikowanie ogłoszeń w prasie, itp. Za działalność gospodarczą osoby zagranicznej można natomiast uznać zatrudnienie obywatela słowackiego przez osobę zagraniczną na terytorium Słowacji, w celu realizacji czynności zarobkowej, noszącej cechy działalności gospodarczej.

Każda fizyczna lub prawna osoba zagraniczna, która zamierza prowadzić działalność gospodarczą na Słowacji, powinna założyć na miejscu **przedsiębiorstwo** lub **jednostkę organizacyjną przedsiębiorstwa**. Wybór zależy od tego, czy osoba ta jest przedsiębiorcą także w kraju swojej siedziby lub stałego miejsca zamieszkania. Jeśli jest przedsiębiorcą, oznacza to, że posiada przedsiębiorstwo w swoim kraju i dlatego na Słowacji zakłada tylko jego jednostkę organizacyjną. Jeśli jednak zamierza na Słowacji prowadzić działalność gospodarczą w innej dziedzinie niż w swoim kraju, zakłada tutaj nowe przedsiębiorstwo. Przedsiębiorstwo zakładają także te osoby zagraniczne, które w miejscu stałego pobytu nie są przedsiębiorcami.

Uprawnienie osoby zagranicznej do prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Republiki Słowackiej zaczyna obowiązywać z dniem zarejestrowania przedsiębiorstwa tej osoby lub jego jednostki organizacyjnej w Rejestrze Handlowym, w zakresie przedmiotu działalności wpisanego do Rejestru. (Wniosek o rejestrację składa osoba zagraniczna.) Nie dotyczy to osób fizycznych, które rejestrują się w Rejestrze Handlowym, z miejscem zamieszkania w jednym z państw członkowskich UE lub OECD, a które prowadzą działalność na terytorium Republiki Słowackiej. Uzyskanie uprawnienia do prowadzenia działalności przez te osoby na Słowacji nie jest warunkowane zarejestrowaniem ich przedsiębiorstwa lub jednostki organizacyjnej w Rejestrze Handlowym.

Inna niż fizyczna osoba zagraniczna, posiadająca zdolność prawną na podstawie przepisów, zgodnie z którymi została założona, posiada tę zdolność także w zakresie słowackiego porządku prawnego. Porządek prawny, zgodnie z którym osoba ta powstała, obowiązuje również w ramach jej wewnętrznych przepisów prawnych, stopnia odpowiedzialności jej członków lub wspólników i jej zobowiązań.

Ad 2: Działalność gospodarcza osoby zagranicznej za pośrednictwem słowackiej osoby prawnej

Osoba zagraniczna w celu prowadzenia działalności gospodarczej na Słowacji może też uczestniczyć w powołaniu słowackiej osoby prawnej albo występować jako wspólnik lub członek już istniejącej osoby prawnej. Może także sama założyć słowacką osobę prawną lub też stać się jedynym wspólnikiem słowackiej osoby prawnej (o ile Kodeks Handlowy dopuszcza istnienie jedynego założyciela lub jedynego wspólnika). W tym zakresie osoby zagraniczne posiadają te same prawa i obowiązki, jak osoby słowackie.

Do podstawowych zagadnień związanych z zakładaniem spółki handlowej, a szczególnie jej najczęstszej formy, jaką jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (*słow.:* s.r.o.) wrócimy poniżej.

Ad 3: Przeniesienie siedziby zagranicznej osoby prawnej na Słowację

Zagraniczna osoba prawna założona w celu prowadzenia działalności gospodarczej może także przenieść swoją siedzibę z zagranicy na terytorium Republiki Słowackiej, jeśli tak ustanawia prawo wspólnotowe lub jeśli umożliwia to zawarta w sposób zgodny z prawem umowa międzynarodowa, wiążąca Republikę Słowacką. Przemieszczenie siedziby jest ważne z dniem zarejestrowania nowej siedziby w Rejestrze Handlowym.

3.4. Rejestr Handlowy i Sądy Rejestrowe

Z dniem 1 lutego 2004 r. weszła w życie na Słowacji nowa Ustawa o Rejestrze Handlowym (nr 530/2003). Podstawowym celem ustawy jest przyspieszenie procesu rejestracji firm do 5 dni roboczych. Poprzednia ustawa nie określała terminu, w jakim Sąd Rejestrowy powinien dokonać rejestracji - rejestracje więc trwały średnio kilka miesięcy.

Rejestrację przedsiębiorstw, wg nowej ustawy, zajmują się upoważnieni urzędnicy sądowi. Sędziowie ingerują jedynie w przypadku sporu lub odwołania się wnioskodawcy od decyzji urzędnika, odrzucającej wniosek o rejestrację. Nowym elementem jest również wprowadzenie (na podstawie Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości nr 25/2004) formularzy, na których składane są wnioski o wpis do Rejestru Handlowego. Formularze dostępne są na stronie internetowej www.orsr.sk. Sąd Rejestrowy dokonuje kontroli wniosku pod względem formalnym tzn. czy wniosek:

- został złożony przez właściwą osobę,
- jest kompletny pod względem formy i zawartości,
- posiada wszystkie niezbędne załączniki wynikające z odrębnych przepisów,
- zawiera dane zgodne z załączonymi dokumentami.

Ustawa wymienia również szczegółowo czynności kontrolne, które są wykonywane przez Sąd Rejestrowy, w odniesieniu do konkretnej formy prawnej rejestrowanego przedsiębiorstwa. Np. w przypadku rejestracji spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Sąd sprawdza:

- czy umowa spółki spełnia wymogi określone w Kodeksie Handlowym (zawiera nazwę handlową, dane dot. wspólników i władz spółki, przedmiot przedsiębiorstwa, określa wysokość kapitału zakładowego, przewidywane koszty założenia spółki itp.),
- czy umowę spółki zawarło nie więcej niż 50 wspólników,
- czy wysokość kapitału zakładowego wynosi co najmniej 5 tys. EUR, a wysokość wkładu każdego wspólnika nie jest niższa niż 750 EUR oraz czy wniesiono co najmniej 30 % kapitału,

- czy spółka z o.o., będąca jedynym założycielem spółki, nie jest spółką jednoosobową,
- czy osoba fizyczna, będąca jedynym założycielem spółki, nie jest równocześnie jedynym współnikiem w więcej niż dwóch spółkach z o.o.,
- czy umowa spółki została podpisana przez wszystkich współników i czy podpisy zostały urzędowo uwierzytelnione,
- czy nazwa handlowa spółki (bez względu na jej formę prawną) nie jest identyczna z nazwą spółki już zarejestrowanej.

Jeżeli spełnione są wszelkie wymagania formalne, Sąd dokona rejestracji najpóźniej do 5 dni roboczych od dnia złożenia wniosku. W uzasadnionych przypadkach, Przewodniczący Sądu Rejestrowego może przedłużyć okres rejestracji o 10 dni kalendarzowych. W zależności od ustaleń, potwierdzenie o dokonaniu rejestracji wysyłane jest pocztą na określony adres lub przekazywane do rąk własnych wnioskodawcy. Wniosek nie spełniający wymogów ustawy zostaje odrzucony, a wnioskodawca otrzymuje zawiadomienie na piśmie z wyszczególnieniem braków. Decyzja Sądu o odrzuceniu wniosku podlega zaskarżeniu w terminie do 15 dni od doręczenia.

W przypadku, gdy do Rejestru Handlowego wpisywana jest zagraniczna osoba fizyczna jako organ statutowy spółki, Sąd zobowiązany jest do sprawdzenia, czy dana osoba posiada zezwolenie na pobyt stały lub długoterminowy na terytorium Słowacji. Zezwolenie takie nie jest wymagane, jeżeli osoba ta ma pobyt stały w którymś z państw UE lub OECD.

Ustawa w języku słowackim dostępna jest na portalu informacji prawnych Ministerstwa Sprawiedliwości - bezpośredni dostęp na www.justice.gov.sk (po wejściu na stronę należy kliknąć na ikonę „OK” później na „Štart”, a następnie w okienku „Predpis č.” wpisać nr ustawy, tj. 530/2003 i nacisnąć Enter).

Rejestr Handlowy Republiki Słowackiej dostępny jest na stronie internetowej <http://www.orshr.sk/>, gdzie można uzyskać wyciągi z rejestru poszczególnych firm, wg ich nazw handlowych, numerów identyfikacyjnych (IČO), siedzib, numerów rejestracji oraz imion i nazwisk osób będących organami statutowymi spółki.

Rejestry Handlowe dla osób prawnych, prowadzone są w Sądach Wojewódzkich (Kraj-ske sudy), w obrębie których dana osoba ma swoją siedzibę. W przypadku osób fizycznych, właściwym sądem w sprawach rejestracji jest sąd, w obrębie którego osoba ta prowadzi działalność gospodarczą, jeżeli nie posiada miejsca prowadzenia działalności, właściwym sądem jest sąd, w obrębie którego znajduje się jej miejsce zamieszkania.

Osoba zagraniczna dokonuje rejestracji w sądzie właściwym ze względu na siedzibę zakładu lub innej jednostki organizacyjnej tej osoby.

Sądy prowadzące Rejestry Handlowe zwane są Sądami Rejestrowymi. Sądy Rejestrowe działają w ramach Sądów Powiatowych (Okresný súd) w następujących miejscowościach: Banská Bystrica, Bratislava I, Košice I, Nitra, Prešov, Trenčín, Trnava, Žilina.

Adresy poszczególnych sądów dostępne są bezpośrednio na stronie: www.justice.gov.sk

3.5. Formy działalności gospodarczej na Słowacji

3.5.1. Indywidualna działalność gospodarcza

Działalność gospodarcza regulowana jest przez wiele słowackich ustaw, które m.in. ustanawiają warunki udzielania uprawnień do prowadzenia działalności w danej dziedzinie. Ogólne zasady dotyczące indywidualnej działalności gospodarczej zawiera Ustawa o działalności gospodarczej (*slov.: živnostenský zákon*), podczas gdy pozostałe ustawy regulują działalność w odrębnych dziedzinach. Kodeks Handlowy dokonuje podziału przedsiębiorców na tych, którzy prowadzą działalność na podstawie uprawnienia do prowadzenia działalności gospodarczej i tych, którzy działają na podstawie innego upoważnienia, według odrębnych przepisów. Ponieważ zdecydowana większość przedsiębiorców na Słowacji prowadzi działalność gospodarczą na podstawie Ustawy o działalności gospodarczej, ustawa ta oraz kwestie związane z indywidualną działalnością gospodarczą, zasługują na bliższą uwagę.

Pojęcie **indywidualnej działalności gospodarczej** ustawa tłumaczy bardzo ogólnie jako ciągłą działalność prowadzoną samodzielnie, we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność, w celu osiągnięcia zysku i zgodnie z warunkami ustanowionymi w Ustawie o działalności gospodarczej.

Ustawa wymienia także czynności, które nie należą do indywidualnej działalności.

Indywidualną działalnością gospodarczą nie jest:

- wykonywanie wolnych zawodów (np. psychologzy, lekarze, adwokaci, notariusze, tłumacze, audytorzy),
- działalność banków, firm ubezpieczeniowych, giełd, prowadzenie gier hazardowych, górnictwo, produkcja elektryczności, gazu, leków, rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych, uniwersalne usługi pocztowe, transport lotniczy, wychowanie i edukacja w szkołach i inne,
- działalność, która swoim charakterem spełnia cechy indywidualnej działalności gospodarczej, ale jest sprzeczna z dobrymi obyczajami,
- sprzedaż nieprzetworzonych lub przetworzonych produktów roślinnych oraz produktów pochodzenia zwierzęcego, pochodzących z własnej drobnej uprawy i hodowli osób fizycznych a także sprzedaż płodów leśnych,
- wynajem nieruchomości, pomieszczeń mieszkalnych i niemieszkalnych, jeśli oprócz wynajmu nie wykonuje się żadnych innych usług, niż podstawowe usługi związane z wynajmem.

Pełny wykaz dziedzin działalności gospodarczej, które nie są traktowane jako indywidualna działalność gospodarcza znajduje się w § 3 Ustawy o działalności gospodarczej.

Indywidualną działalność gospodarczą może prowadzić osoba fizyczna lub prawna, po spełnieniu ustanowionych przez prawo warunków. W wyjątkowych przypadkach, ustalonych przez Ustawę o działalności gospodarczej, wymagane jest specjalne zezwolenie na prowadzenie działalności, tzw. „koncesja”.

Odrębne przepisy mogą także ograniczyć lub wykluczyć prowadzenie działalności. Dotyczy to np. żołnierzy, policjantów czy sędziów. Pracownicy mogą równolegle z zatrudnieniem wykonywać czynność zarobkową, która jest zgodna z przedmiotem działalności ich pracodawcy, wyłącznie po uzyskaniu jego pisemnej zgody. Ograniczenie to nie dotyczy wykonywania działalności naukowej, pedagogicznej, publicystycznej, literackiej i artystycznej.

Osoby zagraniczne, to znaczy osoby fizyczne z miejscem zamieszkania lub osoby prawne z siedzibą poza terytorium Republiki Słowackiej, mogą na terytorium Słowacji prowadzić działalność na tych samych warunkach, jak obywatele słowaccy. Wyjątki od tej zasady mogą być ustanowione w Ustawie o działalności gospodarczej lub innych odrębnych przepisach.

Rodzaje indywidualnej działalności gospodarczej

Indywidualną działalność gospodarczą dzielimy na zgłaszaną i koncesjonowaną.

Zgłaszana działalność gospodarcza jest to działalność, którą po spełnieniu określonych warunków można prowadzić na podstawie zgłoszenia. Działalność zgłaszaną może prowadzić każdy, kto spełnia warunki ustanowione w ustawie. Nie jest przy tym konieczna żadna zgoda. Działalność ta dzieli się z kolei na:

* **rzemieślniczą**, gdy warunkiem prowadzenia działalności są uprawnienia zawodowe uzyskane w wyniku wyuczenia zawodu.

Dziedziny działalności rzemieślniczej wyspecyfikowane są w **Załączniku nr 1** do Ustawy o działalności gospodarczej.

Zakresy działalności rzemieślniczej zamieszcza Ministerstwo Spraw Wewnętrznych RS, sekcja administracji publicznej, wydział indywidualnej działalności gospodarczej na stronie internetowej: **www.civil.gov.sk**

* **wiązaną**, gdy warunkiem prowadzenia działalności są kwalifikacje zdobyte w inny sposób. Wykaz dziedzin działalności związanej zawarty jest w **Załączniku nr 2** do Ustawy o działalności gospodarczej,

* **wolną**, gdy prowadzenie działalności nie jest uwarunkowane posiadaniem kwalifikacji zawodowych. Wykaz wszystkich dziedzin wolnej działalności gospodarczej nie istnieje. Za wolną działalność uznawana jest w praktyce każda czynność, która nie została uznana za inną formę działalności gospodarczej. Pomimo braku zobowiązującego wykazu dziedzin wolnej działalności Ministerstwo Spraw Wewnętrznych RS, sekcja administracji publicznej, wydział indywidualnej działalności gospodarczej udostępnia w internecie **Wykaz zalecanych nazw dziedzin wolnej działalności gospodarczej oraz ich treść: www.civil.gov.sk**. Zgłaszający działalność może sobie wybrać także inną, nie zawartą w wykazie indywidualną działalność gospodarczą.

Koncesjonowana działalność gospodarcza to działalność, którą można prowadzić na podstawie koncesji (zezwoleń). Spełnienie warunków zawartych w ustawie nie jest w tym przypadku wystarczające. Dodatkowo należy uzyskać koncesję, która może, ale nie musi zostać udzielona przez państwo. Dotyczy to np. produkcji broni i amunicji, administrowania cmentarzem, prowadzenia kantoru wymiany walut, transportu drogowego, i innych. Wykaz wszystkich dziedzin koncesjonowanej działalności gospodarczej można znaleźć w **Załączniku nr 3** Ustawy o działalności gospodarczej.

Ze względu na przedmiot działalności działalność gospodarczą dzielimy na:

- a) handlową,
- b) produkcyjną,
- c) usługową.

Ogólne uwarunkowania prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej

Do ogólnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby fizyczne należą:

- a) ukończenie 18 lat,
- b) zdolność do czynności prawnych,

- c) niekaralność,
o ile Ustawa o działalności gospodarczej nie stanowi inaczej.

Za niekaralnego nie jest uznawany ten kto został prawomocnie skazany za popełniony umyślnie gospodarczy czyn karalny, czyn karalny przeciw mieniu lub inny czyn karalny, którego istota związana jest z przedmiotem działalności gospodarczej, jeśli nie jest traktowany jak niewskazany.

W przypadku słowackiej osoby prawnej warunki ogólne musi spełniać osoba fizyczna lub osoby tworzące jej organ statutowy.

W przypadku przedsiębiorstwa osoby zagranicznej, warunki ogólne musi spełniać osoba kierująca przedsiębiorstwem, a w przypadku jednostki organizacyjnej przedsiębiorstwa osoby zagranicznej - osoba kierująca jednostką.

Odrębne uwarunkowania prowadzenia indywidualnej działalności gospodarczej

Prowadzenie niektórych rodzajów działalności gospodarczej wymaga kwalifikacji zawodowych lub innych, zgodnie z Ustawą o działalności gospodarczej lub odrębnymi przepisami.

W przypadku osoby prawnej odrębne warunki musi spełniać jej **odpowiedzialny przedstawiciel**.

Kwalifikacje zawodowe w przypadku działalności rzemieślniczej należy udokumentować świadectwem lub innym dokumentem ukończenia odpowiedniej szkoły lub kierunku studiów.

Kwalifikacje zawodowe w przypadku działalności związanej regulowane są przez odrębne przepisy, zawarte w załączniku nr 2 do Ustawy o działalności gospodarczej lub bezpośrednio przez załącznik. W przypadku wolnej działalności nie jest wymagane udokumentowanie kwalifikacji zawodowych ani innych.

Kwalifikacje zawodowe w przypadku działalności koncesjonowanej regulują odrębne przepisy, zawarte w załączniku nr 3 Ustawy o działalności gospodarczej lub bezpośrednio sam załącznik. Odrębnym warunkiem prowadzenia koncesjonowanej działalności gospodarczej jest poległość, która oceniana jest na podstawie stosunku do przedmiotu działalności, z uwzględnieniem ochrony życia, zdrowia, praw majątkowych lub innych praw osób oraz dobra publicznego. Urząd ds. działalności gospodarczej może postawić przedsiębiorcy warunki, które musi on spełnić w celu prowadzenia działalności koncesjonowanej. Uprawniony jest zwłaszcza do ograniczenia jej prowadzenia do określonego terytorium ze względu na dobro publiczne lub też do udzielenia koncesji na czas określony.

Aby spełnić wymogi ustawy dotyczące kwalifikacji zawodowych możliwe jest prowadzenie działalności także za pośrednictwem odpowiedzialnego przedstawiciela.

Odpowiedzialny przedstawiciel jest to osoba fizyczna upoważniona przez przedsiębiorcę, za pośrednictwem której zapewnia on kwalifikowane wykonywanie czynności w ramach prowadzenia działalności gospodarczej. Odpowiedzialny przedstawiciel podczas prowadzenia działalności gospodarczej musi być zatrudniony przez przedsiębiorcę. Odpowiedzialny przedstawiciel musi spełniać ogólne i odrębne warunki prowadzenia działalności gospodarczej oraz musi posiadać miejsce zamieszkania na terytorium Republiki Słowackiej lub inne uprawnienie upoważniające go do pobytu, zgodnie z odrębnymi przepisami. Osoba prawna zobowiązana jest do powołania odpowiedzialnego przedstawiciela, jeśli prowadzi rzemieślniczą, związaną lub koncesjonowaną działalność gospodarczą.

Uprawnienie do prowadzenia działalności gospodarczej.

Uprawnienie do prowadzenia działalności gospodarczej (dalej: „uprawnienie”) uzyskują osoby fizyczne zamieszkałe w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub OECD (dotyczy to również osób prawnych zarejestrowanych w Rejestrze Handlowym oraz osób prawnych, które nie są rejestrowane w Rejestrze):

a) w przypadku działalności zgłaszanej - z dniem zgłoszenia lub później, jeśli w zgłoszeniu podana jest późniejsza data rozpoczęcia działalności,

b) w przypadku działalności koncesjonowanej, z dniem doręczenia koncesji.

Pozostałe osoby (włącznie z zagranicznymi osobami prawnymi i fizycznymi, niezamieszkałe w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub OECD) uzyskują uprawnienie najpóźniej z dniem zarejestrowania w Rejestrze Handlowym.

Uprawnienie to nie może zostać przeniesione na inną osobę. Inna osoba może korzystać z niego tylko wówczas, gdy stanowi tak Ustawa o działalności gospodarczej. Uprawnienie do prowadzenia działalności gospodarczej jest ważne na całym terytorium Republiki Słowackiej

Dokumentem, którym legitymuje się przedsiębiorca uprawniony do działalności jest:

a) uprawnienie do prowadzenia działalności gospodarczej, potwierdzające spełnienie ustanowionych we wspomnianej ustawie warunków prowadzenia działalności zgłaszanej, a do czasu wydania uprawnienia - kopia zgłoszenia z potwierdzonym odbiorem,

b) dokument potwierdzający udzielenie koncesji, wypis z rejestru działalności gospodarczej.

Zgłoszenie działalności gospodarczej i wniosek o udzielenie koncesji

Osoba, która zamierza prowadzić działalność zgłaszaną, zobowiązana jest do powiadomienia o tym fakcie właściwego dla siedziby osoby prawnej lub miejsca zamieszkania osoby fizycznej urzędu ds. działalności gospodarczej. W przypadku osoby zagranicznej właściwym jest urząd w siedzibie województwa (*słow. kraj*), zgodnie z miejscem działalności przedsiębiorstwa osoby zagranicznej lub miejscem działalności jednostki organizacyjnej przedsiębiorstwa osoby zagranicznej. Jeśli na terytorium Republiki Słowackiej zostało założonych kilka jednostek organizacyjnych przedsiębiorstwa osoby zagranicznej, wyboru odpowiedniego urzędu ds. działalności gospodarczej w siedzibie województwa dokonuje osoba zagraniczna. Podobnie postępuje się w przypadku wniosku o udzielenie koncesji. Wykaz urzędów ds. działalności gospodarczej w RS wraz z danymi kontaktowymi można znaleźć na stronie www.civil.gov.sk W przypadku nie zgłoszenia wolnej działalności a także prowadzenie działalności koncesyjnej bez posiadania koncesji, urząd ds. działalności gospodarczej udziela kary grzywny.

Wszystkie sprawy związane ze zgłoszeniem działalności gospodarczej zawarte są w § 45 i dalszych Ustawy o działalności gospodarczej. Wzory formularzy zgłoszenia i wniosku o koncesję dla osób fizycznych i prawnych można znaleźć na stronie internetowej www.minv.sk. Wzór formularza dla osób fizycznych dotyczący zgłoszenia działalności gospodarczej (w języku słowackim oraz przetłumaczony na język polski) znajduje się również w dziale „Załączniki” niniejszego poradnika. Wraz z wnioskiem w urzędzie ds. działalności gospodarczej, zgodnie z § 45a a § 46 Ustawy o działalności gospodarczej należy przedłożyć dalsze dokumenty, dotyczące niekaralności, kwalifikacji zawodowych oraz uprawnienie do użytkowania nieruchomości. Należy także dołączyć oświadczenie odpowiedzialnego przedstawiciela i jego zgodę na objęcie funkcji. Osoba zagraniczna dołącza do wniosku potwierdzenie o niekaralności (wypis z rejestru karnego) osoby, która nie jest obywatelem

RS, jeśli chodzi o kierującego przedsiębiorstwem osoby zagranicznej lub kierującego jednostką organizacyjną przedsiębiorstwa osoby zagranicznej.

Przy zgłaszaniu działalności gospodarczej należy uiścić opłatę administracyjną, która w przypadku wolnej działalności wynosi 33 euro za każdą działalność, w przypadku działalności rzemieślniczej i związanej 165,50 euro za każdą działalność, a w przypadku koncesji 331,50 euro za każdą działalność koncesyjną.

W przypadku osoby fizycznej zamieszkałej na terenie Unii Europejskiej nie jest wymagane zezwolenie na pobyt tymczasowy lub stały na terytorium RS.

3.5.2. Rodzaje spółek prawa handlowego

Pod względem form organizacyjnych rozróżniamy kilka typów osób prawnych. Działalności gospodarczej służą spółki handlowe, do których należą:

- a) spółka jawna,
- b) spółka komandytowa,
- c) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
- d) spółka akcyjna.

Spółka jawna oraz spółka komandytowa należą do tzw. spółek osobowych, natomiast spółka z o.o. i spółka akcyjna do spółek kapitałowych. Wspólnicy spółki jawnej i komplementariusze spółki komandytowej odpowiadają za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem, podczas gdy odpowiedzialność za zobowiązania spółki z o.o. i spółki akcyjnej dotyczy tylko majątku spółki - dlatego też spółki te zobowiązane są do wytworzenia kapitału zakładowego, którego wysokość wpisywana jest do Rejestru Handlowego.

Inną formą działalności gospodarczej może być założenie spółdzielni. Dalszymi typami osób prawnych są organizacje trzeciego sektora: stowarzyszenie, organizacja non-profit, fundacja i fundusz nieinwestycyjny. Możliwość wykorzystania tych organizacji do celów działalności gospodarczej jest minimalna lub też wręcz zakazana prawnie.

Ad a): Spółka jawna (s/ov.: v.o.s.)

Spółką jawną jest spółka, w której prowadzą działalność co najmniej dwie osoby, występujące pod jedną nazwą handlową oraz odpowiadające za zobowiązania spółki wspólnie i niepodzielnie, całym swoim majątkiem. Jej powstanie nie jest związane z koniecznością dokonania wkładu przez wspólników ani z wytworzeniem kapitału zakładowego.

Spółkę może prowadzić każdy z udziałowców, na zasadach uzgodnionych przez wszystkich wspólników. Jeśli wspólnicy powierzą częściowo lub całkowicie w umowie spółki jawnej prowadzenie spraw spółki jednemu lub kilku wspólnikom, pozostali wspólnicy tracą uprawnienia w tym zakresie. Upoważniony wspólnik zobowiązany jest do kierowania się decyzjami wspólników, przyjętymi większością głosów. Jeśli umowa spółki nie stanowi inaczej, każdy wspólnik posiada jeden głos.

W stosunku do osób trzecich organem statutowym spółki jawnej jest każdy ze wspólników, o ile umowa spółki nie stanowi, że reprezentują ją wspólnie. Jeśli do reprezentowania spółki upoważnieni są na podstawie umowy tylko niektórzy wspólnicy, tylko oni stanowią organ statutowy spółki.

Ad b): Spółka komandytowa (s/ov.: k.s.)

Spółka komandytowa jest to spółka, w której co najmniej jeden wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki do wysokości swojego niespłaconego wkładu zapisanego w Rejestrze Handlowym (komandytariusze) i co najmniej jeden wspólnik całym swoim majątkiem (komplementariusze).

Do prowadzenia spraw handlowych spółki upoważnieni są wyłącznie komplementariusze, którzy są równocześnie jej organami statutowymi. W pozostałych sprawach decyzje podejmuje komplementariusze wraz z komandytariuszami większością głosów, o ile umowa spółki nie stanowi inaczej.

Ad c): Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (s/ov.: s.r.o.)

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest to spółka, której kapitał zakładowy tworzą wcześniej ustalone wkłady wspólników. Może zostać założona przez jedną osobę. Maksymalna liczba wspólników wynosi 50. Spółka z jednym wspólnikiem nie może być jedynym założycielem lub jedynym wspólnikiem innej spółki. Osoba fizyczna może być jedynym wspólnikiem najwyżej trzech spółek. Wartość kapitału zakładowego spółki wynosi co najmniej **5.000 euro**, a wysokość wkładu wspólnika co najmniej **750 euro**. Spółka za naruszenie swoich zobowiązań odpowiada całym swoim majątkiem, podczas gdy wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki wyłącznie do wysokości swojego niespłaconego wkładu, zapisanego w Rejestrze Handlowym.

Organami spółki są: walne zgromadzenie, przedstawiciele i rada nadzorcza.

Walne zgromadzenie wspólników jest najwyższym organem spółki, na którym wspólnicy podejmują decyzje poprzez głosowanie, przy czym ilość głosów zależy od wysokości udziałów danego wspólnika. W przypadku jednego wspólnika, podejmuje on decyzje samodzielnie. Walne zgromadzenie rozstrzyga najbardziej istotne kwestie, jak np. zmiany w umowie spółki, podwyższanie lub obniżanie wysokości kapitału zakładowego, mianowanie, odwoływanie i wynagradzanie przedstawicieli i członków rady nadzorczej i inne. Walne zgromadzenie może też sobie zastrzec decydowanie o sprawach, które zwykle należą do kompetencji innych organów spółki.

Organ statutowy spółki tworzy jeden lub więcej **przedstawicieli**, którzy decydują także o jej przedstawicielstwie handlowym. W przypadku kilku przedstawicieli, do reprezentowania spółki upoważniony jest każdy z nich samodzielnie, o ile umowa spółki nie stanowi inaczej. Przedstawicielem spółki może być tylko osoba fizyczna. Jego uprawnienia może ograniczyć wyłącznie umowa spółki lub walne zgromadzenie, ograniczenia tego nie można jednak zastosować wobec osób trzecich. Przedstawiciele mianowani są przez walne zgromadzenie, spośród wspólników lub innych osób fizycznych. Są oni zobowiązani do wypełniania swoich obowiązków z należytą starannością oraz zgodnie z interesami spółki i wszystkich jej wspólników.

Rada nadzorcza zostaje powołana zgodnie z postanowieniami umowy spółki. Rada nadzoruje działalność przedstawicieli, sprawdza księgi handlowe i rachunkowe, oraz inne dokumenty, a także kontroluje zawarte w nich dane i zamknięcia ksiąg rachunkowych, a następnie przedkłada sprawozdanie walnemu zgromadzeniu. Członkowie rady nadzorczej wybierani są przez walne zgromadzenie.

Ad. d) Spółka akcyjna (s/ov.: a.s.)

Spółką akcyjną jest spółka, której kapitał zakładowy podzielony jest na określoną liczbę akcji o określonej wartości nominalnej. Spółka odpowiada za naruszenie swoich zobowiązań całym swoim majątkiem. Akcjonariusz nie odpowiada za zobowiązania spółki.

Spółka akcyjna może być spółką prywatną lub publiczną. Publiczna spółka akcyjna wydaje wszystkie albo część akcji na podstawie emisji publicznej akcji lub wprowadza akcje na giełdę w celu obrotu na rynku papierów wartościowych.

Spółka może zostać założona przez jednego założyciela, o ile jest on osobą prawną lub dwóch albo więcej założycieli. W przypadku dwóch lub więcej założycieli należy sporządzić umowę założycielską. W przypadku jednego założyciela jej rolę spełnia akt założycielski.

Wartość kapitału zakładowego spółki wynosi co najmniej **25.000 euro**.

Organami spółki są: walne zgromadzenie, zarząd i rada nadzorcza.

Walne zgromadzenie - najwyższy organ spółki, który podejmuje decyzje dotyczące zasadniczych kwestii poprzez głosowanie akcjonariuszy.

Zarząd - organ statutowy spółki, który kieruje jej działalnością i reprezentuje ją. Jeśli statut nie stanowi inaczej, do reprezentowania spółki upoważniony jest każdy członek zarządu. Członków zarządu wybiera i odwołuje walne zgromadzenie spośród akcjonariuszy lub innych osób, na okres ustanowiony w statucie, nie dłuższy niż pięć lat. Statut może ustanowić, że członków zarządu będzie wybierać i odwoływać rada nadzorcza.

Rada nadzorcza - nadzoruje pracę zarządu oraz prowadzenie przez spółkę działalności gospodarczej.

3.5.3. Inne osoby prawne prowadzące działalność gospodarczą

Spółdzielnia

Spółdzielnia jest zrzeszeniem nieograniczonej liczby osób, założonym w celu prowadzenia działalności gospodarczej lub w celu zaspokojenia gospodarczych, społecznych lub innych potrzeb swoich członków. Spółdzielnia musi mieć co najmniej pięciu członków, co nie obowiązuje w przypadku, gdy jej członkami są co najmniej dwie osoby prawne. Członkowie spółdzielni nie odpowiadają za jej zobowiązania. Kapitał zakładowy wynosi co najmniej 1 250 euro.

Organami spółdzielni są: zebranie członków, zarząd, komisja kontrolna, lub ewentualnie inne organy, zgodnie ze statutem.

Organizację trzeciego sektora

Stowarzyszenie (słow.: o.z.) - może zostać założone praktycznie w jakimkolwiek celu. Wyjątek stanowią partie polityczne, zrzeszenia w celu działalności gospodarczej i związki wyznaniowe. Stowarzyszenie powstaje z chwilą jego zarejestrowania na Ministerstwie Spraw Wewnętrznych. Wniosek o rejestrację składają co najmniej trzy osoby, z których przynajmniej jedna musi mieć ukończone 18 lat. Mimo, iż jego celem nie jest działalność gospodarcza, prawo w przypadku ewentualnego zysku nie zakazuje jego podziału między członków stowarzyszenia.

Organizacja non-profit (slov.: n.o.) - jest to osoba prawna, powstała w celu udzielania usług dla dobra publicznego, na wcześniej określonych i równych dla wszystkich warunkach. Jej zyski nie mogą zostać przeznaczone na rzecz założycieli, członków jej organów ani pracowników, muszą zostać natomiast wykorzystane w pełnym zakresie na pokrycie celów społecznych.

Organizację non-profit może założyć osoba fizyczna, osoba prawna lub państwo. Warunkiem jest sporządzenie aktu założycielskiego, podpisanego przez wszystkich założycieli. Powstaje z dniem, gdy decyzja o rejestracji wydana przez urząd okręgowy w siedzibie województwa (**słow.: kraju**) staje się prawomocna.

Fundacja - jest to celowe gromadzenie środków finansowych, służących do realizacji celów społecznych. Wpisywana jest do rejestru fundacji, prowadzonego przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Słowackiej. Majątek fundacji może zostać wykorzystany wyłącznie zgodnie z warunkami określonymi w akcie fundacji, na cele społeczne oraz koszty (wydatki) administracyjne. Fundacja nie może prowadzić działalności gospodarczej,

za wyjątkiem wynajmu nieruchomości i organizowania imprez kulturalnych, edukacyjnych, społecznych lub sportowych, jeśli dzięki tym działaniom efektywniej wykorzysta swój majątek i jeśli działania te będą zgodne ze społecznymi celami fundacji.

Fundusz nieinwestycyjny - jest niezyskową osobą prawną, która gromadzi środki finansowe na cele społeczne lub w celu pomocy humanitarnej o przeznaczeniu indywidualnym, na rzecz pojedynczej osoby lub grupy osób, które znalazły się w sytuacji zagrożenia życia lub które wymagają pilnej pomocy na skutek klęski żywiołowej. Środki funduszu nie mogą zostać wykorzystane do prowadzenia działalności gospodarczej.

Udostępnione dzięki uprzejmości Ambasady RP w Bratysławie

Z prasy, radia, telewizji i internetu

Płatności w gotówce

Płatności powyżej pięciu tysięcy euro są od początku bieżącego roku wykonywane tylko za pośrednictwem przekazów pieniężnych. Wynika to z noweli ustawy o ograniczeniu płatności gotówkowych, która została uchwalona przez słowacki rząd i weszła w życie z dniem 1 stycznia b.r.. Na podstawie tego osoby prawne oraz przedsiębiorców obejmuje zakaz przekazywania środków finansowych w wysokości powyżej pięciu tysięcy euro w gotówce. Natomiast osoby fizyczne zobowiązane są do stosowania przekazów pieniężnych dla kwot powyżej piętnastu tysięcy euro. Chodzi o ukrócenie procedury wystawiania fikcyjnych faktur bez rzeczywistego obiegu środków finansowych.

Postanowienia nowej ustawy dotyczą także płatności poza terytorium Republiki Słowackiej, które są związane z operacjami wykonywanymi na terytorium RS, przy czym płacący lub przyjmujący płatność ma na terytorium Słowacji pobyt stały, pobyt warunkowy, siedzibę, zakład produkcyjny lub miejsce wykonywania działalności.

Ministerstwo przewidziało także wyjątki dla określonych płatności. Chodzi o przy-

padki gdy jednym z uczestników jest państwo lub inny organ publiczny. Dotyczy to cła, podatków oraz innych opłat przewidzianych w taryfikatorze podatkowym oraz prawie celnym. Chodziło także o płatności w gotówce realizowane w sytuacji przymusowej z powodu wojny, stanu wojennego, czy stanu klęski żywiołowej. Zwolnienie z tego obowiązku dotyczy też usług płatniczych, działalności urzędów pocztowych, kantorów, a także operacji obliczania i przewozu gotówki.

Równocześnie ustawa przewiduje kary finansowe za naruszenie zakazu, tak po stronie płacącego, jak i przyjmującego płatność. Wysokość sankcji dla osób fizycznych stanowi kwotę do 10 000 euro a przy osobach fizycznych-przedsiębiorcach i osobach prawnych kwotę 150 000 euro.

Nowela to której mowa jest środkiem zapobiegawczym przyjętym w ramach drugiego etapu walki z przestępczością podatkową. Z końcem maja b.r. gabinet premiera Roberta Fico uchwalił „Plan Walki z Przestępczością Podatkową na Lata 2013-2016”.

Opracował: Piotr Cebulski

3.6. Analiza porównawcza polskiej i słowackiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

Kancelaria Adwokacka Ireneusz Piotr Giebel

Polski Kodeks spółek handlowych - PKSH	Słowacki Kodeks spółek handlowych – SKH	KOMENTARZ DO PRZEPISÓW I UREGULOWAŃ SKH
Art. 151§ 2. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością nie może być zawiązana wyłącznie przez inną jednoosobową spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością.	Art. 105a § 1) Wspólnik z jednym wspólnikiem nie może być jedynym założycielem lub jedynym wspólnikiem innej spółki. Osoba fizyczna może być jedynym wspólnikiem najwyżej w 3 spółkach.	Z powyższego wynika, że jedynym założycielem sp. z o.o. na Słowacji może być inna osoba prawna (sp. z o.o.) pod warunkiem, że dana osoba prawna będzie miała więcej jak jednego wspólnika. Gdy spółkę zakłada jedna osoba prawna – sp. z .o.o. jest potrzebne jej oświadczenie z podpisem potwierdzonym notarialnie, że ma więcej wspólników, ewentualnie że jego jedynym wspólnikiem nie jest spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. To nie dotyczy sytuacji gdy jedynym założycielem spółki z o.o. jest spółka akcyjna z jednym akcjonariuszem.
Art. 151. § 3. Wspólnicy są zobowiązani jedynie do świadczeń określonych w umowie spółki. § 4. Wspólnicy nie odpowiadają za zobowiązania spółki.	Art. 106. Spółka odpowiada za niewykonanie swoich zobowiązań całym swoim majątkiem. Wspólnik ręczy za zobowiązania spółki do wysokości swojego niewpłaconego wkładu zapisanego w Rejestrze Handlowym. Realizacja zobowiązań spółki	Artykuły są w zasadzie zgodne.

	wynikająca z poręczenia zalicza się na spłacie wkładu, w przeciwnym razie wspólnik może domagać się rekompensaty od spółki. Jeżeli nie może otrzymać tej rekompensaty, to może wymagać rekompensaty od każdego z pozostałych wspólników w zakresie, w którym swoim wkładem uczestniczy w kapitale zakładowym spółki.	
Art. 153. Umowa spółki stanowi, czy wspólnik może mieć tylko jeden, czy więcej udziałów. Jeżeli wspólnik może mieć więcej niż jeden udział, wówczas wszystkie udziały w kapitale zakładowym powinny być równe i są niepodzielne. Art. 154. § 1. Kapitał zakładowy spółki powinien wynosić co najmniej 5.000 złotych. § 2. Wartość nominalna udziału nie może być niższa niż 50 złotych.	Art. 108 § 1Wartość kapitału zakładowego spółki musi wynosić co najmniej 5 000 euro. § 2 Wspólnik nie może jednostronnym działaniem prawnym zaliczyć swojej wierzytelności w stosunku do spółki przeciwko należności spółki na spłacie wkładu, do którego się zobowiązał; postanowienie § 106 nie jest z tym związane. Art. 109 § 1) Wartość wkładu wspólnika musi wynosić co najmniej 750 euro. § 2) w założeniu spółki każdy wspólnik może uczestniczyć tylko jednym wkładem. Wysokość wkładu może być ustalona oddzielnie dla poszczególnych	Według SKH w założeniu spółki każdy wspólnik może uczestniczyć tylko jednym wkładem

	wspólników, ale musi być podana w postaci dodatniej liczby całkowitej, jeżeli ustawa szczególna nie stanowi inaczej. Całkowita wartość wkładów musi być zgodna z wartością kapitału zakładowego spółki.	
Art. 156. spółce jednoosobowej jedyny wspólnik wykonuje wszystkie uprawnienia przysługujące zgromadzeniu wspólników zgodnie z przepisami niniejszego działu. Przepisy o zgromadzeniu wspólników stosuje się odpowiednio.	Art. 132§ (1) Jeżeli spółka ma jednego wspólnika, to ten wspólnik wykonuje kompetencje walnego zgromadzenia. Uchwała jedyne go wspólnika podjęta w wykonaniu kompetencji Zgromadzenia Wspólników musi mieć formę pisemną i musi być przez niego podpisana, jeżeli ta ustawa nie stanowi inaczej.	Artykuły są w zasadzie zgodne
Art. 157. § 2. Umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powinna być zawarta w formie aktu notarialnego.		Nie ma takiego wymogu według prawa słowackiego aby umowa sp. z o.o. była zawarta w formie aktu notarialnego. Jest jednak obowiązek aby podpisy pod umową spółki były notarialnie poświadczane.
Art. 164. § 1. Zarząd zgłasza zawiązanie spółki do sądu rejestrowego właściwego ze względu na siedzibę spółki w celu wpisania spółki do rejestru. Wniosek o wpis spółki do rejestru podpisują		Podobnie w prawie słowackim zarząd zgłasza zawiązanie spółki do sądu rejestrowego właściwego ze względu na siedzibę spółki w celu wpisania spółki do rejestru. Wniosek

wszyscy członkowie zarządu. § 2. Do zgłoszenia spółki do sądu rejestrowego w sprawach nieuregulowanych w stosuje się przepisy o Krajowym Rejestrze Sądowym. § 3. Sąd rejestrowy nie może odmówić wpisania spółki do rejestru z powodu drobnych uchybień, które nie naruszają interesu spółki oraz interesu publicznego, a nie mogą być usunięte bez poniesienia niewspółmiernie wysokich kosztów. Art. 165. w przypadku stwierdzenia w zgłoszeniu braku usuwalnego sąd rejestrowy wyznaczy spółce w organizacji stosowny termin do jego usunięcia pod rygorem odmowy wpisu do rejestru.		o wpis spółki do rejestru podpisują wszyscy członkowie zarządu – ich podpisy pod wnioskiem muszą być urzędowo poświadczone. Jeżeli wniosek o wpis do KRS jest kompletny sąd musi wpisać spółkę do KRS do 7 dni od złożenia wniosku o wpis do KRS. Słowacki sąd rejestrowy odmówi wpisania spółki do rejestru z powodu chociażby najdrobniejszych uchybień. W przypadku odmowy wpisu Spółki do KRS wnioskodawca może usuwając jednocześnie odpowiednie uchybienia złożyć zarzuty, a to w terminie 15 dni od dnia odmowy wpisu. Sąd musi rozstrzygnąć o zarzutach do 15 dni od ich doręczenia. Jeżeli sąd odrzuci zarzuty jest jeszcze możliwość odwołania się do właściwego Sądu Wojewódzkiego, gdzie już sąd nie jest związany żadnym terminem. Stosuje się słowackie przepisy o Krajowym Rejestrze Sądowym.
Art. 173. § 1. w przypadku gdy wszystkie udziały spółki przysługują jednemu wspólnikowi albo jednemu wspólnikowi i spółce, oświadczenie woli takiego	Art. 132 §1) Jeżeli spółka ma jednego wspólnika, to jedyny wspólnik posiada uprawnienia przysługujące Zgromadzeniu wspólników.	Oprócz tego pod oświadczeniami woli jedynego wspólnika lub uchwałami zgromadzenia wspólników muszą być uwierzytelnione podpisy

wspólnika składane spółce wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności, chyba że ustawa stanowi inaczej.	Oświadczenia woli jedynego wspólnika wykonane w ramach kompetencji zgromadzenia wspólników muszą mieć formę pisemną i muszą być podpisane, chyba że ustawa stanowi inaczej. §2) Umowy zawarte między spółką i jedynym wspólnikiem, jeżeli wspólnik tworzy jednocześnie zarząd spółki muszą mieć formę pisemną.	jedynego wspólnika lub przewodniczącego zgromadzenia wspólników w następujących przypadkach: - zwiększenia lub obniżenia kapitału zakładowego spółki lub pod decyzją o wniesieniu na kapitał zakładowy spółki wkładu niepieniężnego, - powołania i odwołania członków zarządu spółki, - rozwiązania spółki (lub zmiany jej formy prawnej), - zatwierdzenia Umowy o zbyciu przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części. Wynika to z nowelizacji (dopełnienia) Art. 127a § 3 SKH, z mocą obowiązującą od 1.2.2013.
Art. 175. § 1. Jeżeli wartość wkładów niepieniężnych została znacznie zawyżona w stosunku do ich wartości zbycia w dniu zawarcia umowy spółki, wspólnik, który wniósł taki wkład, oraz członkowie zarządu, którzy, wiedząc o tym, zgłosili spółkę do rejestru, obowiązani są solidarnie wyrównać spółce brakującą wartość. § 2. Od obowiązku określonego w § 1 wspólnik oraz członkowie zarządu nie mogą być zwolnieni.	Art. 59 § punkt 2 do 6 (§ 2) Wkładem niepieniężnym może być tylko majątek, którego wartość da się ocenić. Wkłady polegające na zobowiązaniu się wspólnika do wykonania prac lub świadczenia usług są zakazane. Niepieniężny wkład musi być wniesiony przed wpisem wysokości kapitału zakładowego do sądu rejestrowego. Jak spółka nie uzyska prawa do niepieniężnego wkładu, wspólnik który zobowiązał się wnieść do spółki taki wkład, uiścić jego wartość w środkach pieniężnych,	W SKH dana problematyka jest uregulowana bardziej szczegółowo: W słowackim SKH nie ma tak znacznej odpowiedzialności zarządu - jeżeli wartość wkładów niepieniężnych została znacznie zawyżona w stosunku do ich wartości zbycia w dniu zawarcia umowy spółki, pociągnięty do odpowiedzialności będzie w zasadzie wspólnik, który zawyżył wartość swojego wkładu niepieniężnego. Ewentualny obowiązek dopłaty dotyczy tylko wspólnika, który wnosi

	a spółka jest zobowiązana przedmiot wkładu niepieniężnego zwrócić wspólnikowi. Spółka wezwie pisemnie wspólnika, aby zapłacił wartość wkładu niepieniężnego, do którego spółka nie nabyła prawa, a wspólnik jest zobowiązany dany obowiązek spełnić do 90 dni od doręczenia wezwania. (§ 3) Niepieniężny wkład do spółki i określenie pieniężnej sumy w jakiej się niepieniężny wkład zalicza na wkład wspólnika do spółki musi się określić w umowie spółki, w umowie założycielskiej lub akcie założycielskim (w przypadku jedyne go wspólnika), chyba że ustawa stanowi inaczej. Wartość wkładu niepieniężnego określi się opinią rzeczoznawcy która musi zawierać opis niepieniężnego wkładu i sposób jego wyceny. (§ 4) Jeżeli wnosi się do spółki przedsiębiorstwo lub jego zorganizowaną część, będą stosowane odpowiednie przepisy o zbyciu przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części. (§ 5) Jeżeli wkład do spółki lub jego część polega na przeniesieniu na spółkę wierzytelności, stosuje się odpowiednie postanowienia dotyczące przeniesienia wierzytelności.	wkład niepieniężny. W zasadzie zarząd nie ponosi odpowiedzialności za dopłaty. Niewniesienie przez wspólnika dopłat może być sankcjonowane nawet wyłączeniem wspólnika ze spółki. W SKH w celu ustalenia wartości wkładu niepieniężnego jest w zasadzie obowiązkowe sporządzenie opinii rzeczoznawcy (oprócz przypadku określonego w Art. 59b SKH), Niewykonanie przez zarząd obowiązku określonego w Art. 59b § 4 SKH (złożenie pisemnego protokołu do sądowego Zbioru Dokumentów Publicznych przy sądzie rejestrowym), może być sankcjonowane karą 1660,-EUR. Karę płaci spółka jednak może żądać uiszczenia wynikłej szkody od zarządu z tytułu niewykonania powyższych obowiązków.
--	--	---

	Wspólnik, który przeniósł na spółkę jako wkład swoje wierzytelności, ręczy za ich wymagalność do wysokości wartości swojego wkładu. Niepieniężnym wkładem może być również wierzytelność wobec spółki. (§6) Jeżeli w czasie wpisywania wysokości kapitału zakładowego do sądu rejestrowego nie osiąga wartość wkładu niepieniężnego sumę określoną przy przejęciu wspólnikiem zobowiązania na wkład, wspólnik który zobowiązał się włożyć do spółki niepieniężny wkład ma obowiązek dopłacić spółce różnicę w środkach finansowych. Art 59b (§1) Organ spółki uprawniony do podejmowania decyzji o zmianie wysokości kapitału zakładowego, może podjąć decyzję, że wartość niepieniężnego wkładu nie musi być określona opinią rzeczoznawcy jeżeli wartość niepieniężnego wkładu była już oceniona przez rzeczoznawcę nie później niż 6 miesięcy przed wniesieniem niepieniężnego wkładu. To postanowienie nie obowiązuje jak powstały okoliczności, które by w dniu wniesienia wkładu wyraźnie zmieniły wartość niepieniężnego wkładu. (§3) Organ spółki	
--	--	--

	uprawniony do podejmowania decyzji o zmianie wysokości kapitału zakładowego, może podjąć decyzję, że wartość niepieniężnego wkładu nie musi być określona/potwierdzona opinią rzeczoznawcy jeśli wartość takiego wkładu wynika z zeznania podatkowego za ubiegły rok podatkowy, uwierzytelnionego, bez zastrzeżeń, przez audytora/biegłego rewidenta. (§4) Organ statutowy spółki sporządzi pisemny protokół, który musi zawierać opis niepieniężnego wkładu, sposób jego wyceny, informację czy niepieniężny wkład odpowiada wartości przejętego przez wspólnika zobowiązania na wkład i oświadczenie, że nie nastąpiły okoliczności, które by wyraźnie zmieniły wartość niepieniężnego wkładu. Organ statutowy spółki przedłoży wyżej wymieniony, pisemny protokół do sądowego Zbioru Dokumentów Publicznych przy sądzie rejestrowym, do 30 dni od dnia wniesienia wkładu.	
Art. 176. § 1. Jeżeli wspólnik ma być zobowiązany do powtarzających się świadczeń niepieniężnych,		W przepisach prawnych SKH uregulowania określone w tym artykule PKSH się nie znajdują. Nie

w umowie spółki należy oznaczyć rodzaj i zakres takich świadczeń. § 2. Wynagrodzenie wspólnika za takie świadczenia na rzecz spółki jest wypłacane przez spółkę także w przypadku, gdy sprawozdanie finansowe nie wykazuje zysku. Wynagrodzenie to nie może przewyższać cen lub stawek przyjętych w obrocie. § 3. w przypadku określonym w § 1 zbycie udziału, jego części lub ułamkowej części udziału, bądź obciążenie udziału, może nastąpić jedynie za zgodą spółki, o której mowa w art. 182, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.		wyklucza to jednak aby w umowie spółki lub w statucie takie uregulowania się znajdowały.
Art. 177. § 1. Umowa spółki może zobowiązywać wspólników do dopłat w granicach liczbowo oznaczonej wysokości w stosunku do udziału. § 2. Dopłaty powinny być nakładane i uiszczane przez wspólników równomiernie w stosunku do ich udziałów.	Art. 121§ 1 Umowa spółki może określać, że zromadzenie wspólników ma prawo nałożyć na wspólników obowiązek uiszczenia dopłat na pokrycie strat spółki, a to ponad wysokość ich wkładów, aż do połowy wysokości kapitału zakładowego i stosunkowo według wysokości ich wkładów.	Niespełnienie obowiązku uiszczenia dopłat może być sankcjonowane na różne sposoby, z wyłączeniem wspólnika ze spółki włącznie – art. 113 punkt 2,3,4 SKH.
Art. 180. Zbycie udziału, jego części lub ułamkowej części udziału oraz jego zastawienie powinno być	Art. 115 § (3) Umowa o zbyciu udziałów musi być dokonana w formie pisemnej z podpisami	W danym przypadku przepis prawny PKSK jest podobny z SKH. Z tego przepisu SKH

dokonane w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi.	notarialnie poświadczonymi. Nabywca, który nie jest wspólnikiem musi w umowie oświadczyć, że przystępuje do umowy spółki lub statutu bez zastrzeżeń. Zbywca ręczy za spłacenie wkładu nabywcą danego udziału.	w zasadzie wynika, że zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za wniesienie wkładów na udziały.
Art. 182. § 1. Zbycie udziału, jego części lub ułamkowej części udziału oraz zastawienie udziału umowa spółki może uzależnić od zgody spółki albo w inny sposób ograniczyć. § 2. Jeżeli zbycie uzależnione jest od zgody spółki, stosuje się przepisy § 3-5, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. § 3. Zgody udziela zarząd w formie pisemnej. W przypadku gdy zgody odmówiono, sąd rejestrowy może pozwolić na zbycie, jeżeli istnieją ważne powody. § 4. w przypadku, o którym mowa w § 3, spółka może w terminie wyznaczonym przez sąd rejestrowy przedstawić innego nabywcę. w razie braku porozumienia cenę nabycia i termin jej zapłaty ustala sąd rejestrowy na wniosek wspólnika lub spółki, po zasięgnięciu, w miarę potrzeby, opinii biegłego. § 5. Jeżeli wskazana przez spółkę osoba nie uiściła ceny nabycia w wyznaczonym	Art. 115 § 1. Za zgodą zgromadzenia wspólników wspólnik może przenieść swoje udziały (lub ich część) na innego wspólnika, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. § 2 Wspólnik może przenieść swoje udziały (lub ich część), o ile przewiduje to umowa Spółki. Umowa spółki może określić, że na zbycie udziałów na inną osobę jest potrzebna zgoda zgromadzenia wspólników.	Postanowienia SKH dotyczą także zbycia udziału na rzecz innej osoby, która jeszcze nie jest wspólnikiem spółki. Zgodę wyraża zgromadzenie wspólników w formie pisemnej jeżeli umowa spółki lub statut spółki nie stanowią inaczej. W SKH nie ma postanowień jak w Art. 182§3 drugie zdanie, §3 i §4 PKSH - nie ma takiej kompetencji sądu.

terminie, wspólnik może rozporządzać swobodnie swoim udziałem, jego częścią lub ułamkową częścią udziału, chyba że nie przyjął oferowanej zapłaty.		
Art. 187. § 1. O przejściu udziału, jego części lub ułamkowej części udziału na inną osobę oraz o ustanowieniu zastawu lub użytkowania udziału zainteresowani zawiadamiają spółkę, przedstawiając dowód przejścia bądź ustanowienia zastawu lub użytkowania. Przejście udziału, jego części lub ułamkowej części udziału oraz ustanowienie zastawu lub użytkowania jest skuteczne wobec spółki od chwili, gdy spółka otrzyma od jednego z zainteresowanych zawiadomienie o tym wraz z dowodem dokonania czynności.	Art. 115 § 4. Z wyjątkiem punktu 10 tego Artykułu czynność przeniesienia udziałów, według punktu 1 i 2 skuteczna jest wobec spółki z dniem doręczenia jej Umowy o zbyciu udziałów spółce, o ile skutek ten nie nastąpi w wyniku dokonania jeszcze innej czynności przewidzianej w treści umowy zbycia udziałów, jednak nie wcześniej, jak zgromadzenie wspólników wyrazi zgodę na zbyciem udziałów, o ile według ustawy lub umowy spółki zgoda zgromadzenia wspólników na zbycie udziałów jest potrzebna. (§ 5) Wniosek na wpis zmian do sądu rejestrowego przy zbyciu udziałów według punktu 1 i 2 ma obowiązek spółka złożyć (oprócz innego) wraz z Potwierdzeniem z Urzędu Podatkowego, że nabywca i zbywca udziałów nie zaległych zobowiązań wobec Skarbu Państwa. Takie potwierdzenie ma obowiązek uzyskać spółka z Urzędu podatkowego. (§6) Obowiązek według punktu 5 ciąży na spółce tylko wtedy, jeżeli dochodzi	Art. 187. § 1 PKSH jest w zasadzie zgodny z Art. 115 § 4 SKH. Postanowienia art. 115 § 5 do §10 SKH nie znajdują się w PKSH. Obowiązek uzyskania przez spółkę zgody z Urzędem Podatkowego na zbycie większościowych udziałów spółki dotyczy tylko słowackich osób fizycznych i prawnych. Zagraniczna osoba składa tylko oświadczenie honorowe że nie ma takiego obowiązku, dokonane w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi.

	do zbycia większościowego udziału. Potwierdzenie z Urzędu Podatkowego powinna spółka uzyskać zarówno w stosunku do nabywcy jak i zbywcy udziałów. (§ 7) Większościowym udziałem, dla potrzeb punktu 6,8,9 rozumie się udział, który ze względu na stosunek wartości wkładu wspólnika do wysokości kapitału zakładowego spółki, przyznaje wspólnikowi minimalnie połowę wszystkich głosów albo udział z którym łączy się co najmniej połowa wszystkich głosów według umowy spółki. (§ 8) Postanowienia punktu 5 nie stosuje się jak spółka nabywa własny większościowy udział lub jak spółka przenosi własny większościowy udział . Postanowienia punktu 5 nie stosuje się wobec zagranicznej osoby prawnej i fizycznej bez względu na to czy jest wspólnikiem czy też nabywcą udziałów. (§ 9) Jak spółka nie ma według tej ustawy obowiązku złożenia wraz z wnioskiem o wpis do sądu rejestrowego wniosku o rejestrację zbycia udziałów zgody Urzędu podatkowego według powyższych postanowień, złoży do sądu wraz z wnioskiem o wpis zmian w spółce Oświadczenie honorowe wspólnika i nabywcy, że brak jest	
--	--	--

	obowiązku zgody?? z Urzędu Podatkowego na zbycie i nabycie udziałów. (§10) Czynność przeniesienia większościowego udziału wywołuje skutki od dnia wpisu zmian do rejestru sądowego.	
Art. 186. § 1. W przypadku, zbycia udziału lub jego części nabywca odpowiada wobec spółki solidarnie ze zbywcą za niespełnione świadczenia należne spółce ze zbytego udziału lub zbytej części udziału. Przepis ten stosuje się również do zbycia ułamkowej części udziału. § 2. Roszczenia spółki do zbywcy z tytułu świadczeń określonych w § 1 przedawniają się z upływem trzech lat od dnia, w którym zgłoszono spółce zbycie udziału, jego części lub ułamkowej części udziału.	Art. 115 § (3). Umowa o zbyciu udziałów musi być w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi. Nabywca, który nie jest współnikiem musi w umowie oświadczyć, że przystępuje do umowy spółki lub statutu bez zastrzeżeń. Zbywca ręczy za wpłacenie wkładu przez nabywcę danego udziału.	Z tego przepisu SKH w zasadzie wynika, że zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za wniesienie wkładów na udziały. Według SKH roszczenia spółki do zbywcy przedawniają się z upływem dwóch lat od dnia, w którym zgłoszono spółce zbycie udziału, jego części lub ułamkowej części udziału.
Art. 188. § 1. Zarząd jest obowiązany prowadzić księgę udziałów, do której należy wpisywać nazwisko i imię albo firmę (nazwę) i siedzibę każdego współnika, adres, liczbę i wartość nominalną jego udziałów oraz ustanowienie zastawu lub użytkowania i wykonywanie prawa głosu przez zastawnika lub	Art. 118§ 1 Spółka prowadzi wykaz współników, do którego wpisuje się nazwisko, miejsce zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL osoby fizycznej współnika albo nazwę handlową, albo nazwę, siedzibę i numer identyfikacyjny osoby prawnej współnika z podaniem wysokości	W SKH jest tak, że jeżeli każdy członek zarządu działa w imieniu spółki samodzielnie do wniesienia do sądu rejestrowego wniosku o wpis zmiany danych w KRS wystarczy podpis jednego członka zarządu. Jego podpis na wniosku musi być notarialnie uwierzytelniony. Czyli według SKH tylko przy

użytkownika, a także wszelkie zmiany dotyczące osób wspólników i przysługujących im udziałów. § 2. Każdy wspólnik może przeglądać księgę udziałów. § 3. Po każdym wpisaniu zmiany zarząd składa sądowi rejestrowemu podpisaną przez wszystkich członków zarządu nową listę wspólników z wymienieniem liczby i wartości nominalnej udziałów każdego z nich oraz wzmianką o ustanowieniu zastawu lub użytkowania udziału.	wkładu i wysokości do jakiej wkład ten wniesiono. w przypadku zagranicznej osoby prawnej numer identyfikacyjny podaje się, jeżeli jest nadany; przy zagranicznej osobie fizycznej podaje się jej datę urodzenia, jeżeli numer ewidencyjny PESEL nie był jej przydzielony. Każdy wspólnik ma prawo wglądu do wykazu wspólników; spółka ma obowiązek na wniosek wspólnika wydać mu odpis listy wspólników. § 2 Zmianę osoby wspólnika wpisuje się do wykazu wspólników i do sądu rejestrowego. Przez wpisanie do sądu rejestrowego poręczenie za zobowiązania spółki dotychczasowego wspólnika przechodzi na nabywającego udział handlowy.	wnoszeniu wniosku do KRS o wpis spółki jest potrzebny uwierzytelniony podpis wszystkich członków zarządu.
Art. 192. Kwota przeznaczona do podziału między wspólników nie może przekraczać zysku za ostatni rok obrotowy, powiększonego o niepodzielone zyski z lat ubiegłych oraz o kwoty przeniesione z utworzonych z zysku kapitałów zapasowego i rezerwowych, które mogą być przeznaczone do podziału. Kwotę tę należy pomniejszyć o niepokryte		Wprawdzie w SKH brak jest odpowiedniego postanowienia zgodnego z PKSH, jednak istnienie takiej normy można wywieść z całokształtu uregulowań prawnych dotyczących słowackiej sp. z o.o. (per analogiam).

straty, udziały własne oraz o kwoty, które zgodnie z ustawą lub umową spółki powinny być przekazane z zysku za ostatni rok obrotowy na kapitały zapasowy lub rezerwowe.		
Art. 194. Umowa spółki może upoważniać zarząd do wypłaty wspólnikom zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy za rok obrotowy, jeżeli spółka posiada środki wystarczające na wypłatę.		Wprowadzić w SKH brak jest odpowiedniego postanowienia zgodnego z PKSH, jednak istnienie takiej normy można wywieść z całokształtu uregulowań prawnych dotyczących słowackiej sp. z o.o. (per analogiam).
Art. 195. § 1. Spółka może wypłacić zaliczkę na poczet przewidywanej dywidendy, jeżeli jej zatwierdzone sprawozdanie finansowe za poprzedni rok obrotowy wykazuje zysk. Zaliczka może stanowić najwyżej połowę zysku osiągniętego od końca poprzedniego roku obrotowego, powiększonego o kapitały rezerwowe utworzone z zysku, którymi w celu wypłaty zaliczek może dysponować zarząd, oraz pomniejszonego o niepokryte straty i udziały własne.		Wprowadzić w SKH brak jest odpowiedniego postanowienia zgodnego z PKSH, jednak istnienie takiej normy można wywieść z całokształtu uregulowań prawnych dotyczących słowackiej sp. z o.o. (per analogiam).
Art. 198. § 1. Wspólnik, który		Wprowadzić w SKH brak jest

wbrew przepisom prawa lub postanowieniom umowy spółki otrzymał wypłatę (odbiorca), obowiązany jest do jej zwrotu. Członkowie organów spółki, którzy ponoszą odpowiedzialność za taką wypłatę, odpowiadają za jej zwrot spółce solidarnie z odbiorcą.		odpowiedniego postanowienia zgodnego z PKSH, jednak istnienie takiej normy można wywieść z całokształtu uregulowań prawnych dotyczących słowackiej sp. z o.o. (per analogiam).
Art. 198 § 2. Jeżeli zwrotu wypłaty nie można uzyskać od odbiorcy, jak również od osób odpowiedzialnych za wypłatę, za ubytek w majątku spółki, który jest wymagany do pełnego pokrycia kapitału zakładowego, odpowiadają wspólnicy w stosunku do swoich udziałów. Kwoty, których nie można ściągnąć od poszczególnych wspólników, rozdziela się między pozostałych wspólników w stosunku do udziałów. § 3. Zobowiązani nie mogą być zwolnieni od odpowiedzialności, o której mowa w § 1 i § 2.		Wprawdzie w SKH brak jest odpowiedniego postanowienia zgodnego z PKSH, jednak istnienie takiej normy można wywieść z całokształtu uregulowań prawnych dotyczących słowackiej sp. z o.o. (per analogiam).
Art. 198 § 4. Roszczenia, o których mowa w § 1 i § 2, przedawniają się z upływem trzech lat, licząc od dnia wypłaty, z wyjątkiem roszczeń wobec odbiorcy, który wiedział o bezprawności otrzymanej wypłaty.		Jeżeli takie roszczenia by powstały okres przedawnienia zgodnie z prawem słowackim wynosiłby 2 lata.

Art. 200. § 1. Spółka nie może obejmować lub nabywać ani przyjmować w zastaw własnych udziałów. Zakaz ten dotyczy również obejmowania lub nabywania udziałów bądź przyjmowania ich w zastaw przez spółkę albo spółdzielnię zależną. Wyjątek stanowi nabycie w drodze egzekucji na zaspokojenie roszczeń spółki, których nie można zaspokoić z innego majątku wspólnika, nabycie w celu umorzenia udziałów oraz nabycie albo objęcie udziałów w innych przypadkach przewidzianych w ustawie.	Art. 120 § 1. Spółka nie może nabyć własnych udziałów handlowych, jeżeli ta ustawa nie stanowi inaczej. § 2 Jeżeli spółka zgodnie z tą ustawą nabędzie własny udział handlowy, to nie może wykonywać praw wspólnika i ma obowiązek postępować odpowiednio zgodnie z § 113 ust. 5 i 6; postanowienie § 161d ust. 2 jest stosowane warunkowo. Art. 113 § 5. Udział handlowy (§ 114) wykluczonego wspólnika przechodzi na spółkę, która może go przenieść na innego wspólnika albo osobę trzecią. O przeniesieniu decyduje Zgromadzenie wspólników. § 6 Jeżeli nie przeniesie się udziału handlowego zgodnie z ustępem 5, to walne zgromadzenie w terminie do sześciu miesięcy od dnia, w którym wspólnik został wykluczony, decyduje o obniżeniu kapitału zakładowego o wkład wykluczonego wspólnika; w przeciwnym razie może sąd bez złożenia żadnego wniosku (tj. z urzędu przyp.aut.) rozwiązać spółkę i zarządzić jej likwidację.	

Zarząd Art. 201. § 1. Zarząd prowadzi sprawy spółki i reprezentuje spółkę. § 2. Zarząd składa się z jednego albo większej liczby członków. § 3. Do zarządu mogą być powołane osoby spośród wspólników lub spoza ich grona. § 4. Członek zarządu jest powoływany i odwoływany uchwałą wspólników, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.	Art. 133 (§ 1). Organem statutowym spółki jest jeden albo więcej członków zarządu. Jeżeli członków zarządu jest więcej, prawo do działania w imieniu spółki ma każdy z nich samodzielnie, o ile umowa spółki nie ustala inaczej. §2 Członkiem zarządu spółki może być tylko osoba fizyczna. §3 Uprawnienia członka zarządu ograniczyć może tylko umowa spółki albo Zgromadzenie wspólników. Takie ograniczenie w stosunku do osób trzecich nie jest skuteczne. §4 Członków zarządu mianuje Zgromadzenie wspólników z szeregu wspólników albo innych osób fizycznych. Art. 134 Do uchwały o handlowym kierowaniu spółką, która zalicza się do kompetencji członków zarządu wymagana jest zgoda większości członków zarządu, jeżeli umowa spółki nie ustala większej liczby głosów. Art 135 §1. Członkowie zarządu mają obowiązek zapewnić odpowiednie prowadzenie wymaganych ewidencji i księgowości, prowadzić wykaz wspólników i informować wspólników o sprawach spółki.	Według SKH członkowie zarządu są mianowani i odwoływani tylko i wyłącznie (art. 125 § 1 f/ SKH) przez walne zgromadzenie, spośród wspólników lub innych osób fizycznych.
--	--	---

	§2 Członkowie zarządu składają zgromadzeniu wspólników do zatwierdzenia właściwe indywidualne rozliczenie księgowe i nadzwyczajne, indywidualne rozliczenie księgowe oraz wniosek o podział zysku albo pokrycie strat zgodnie z umową spółki i statutem. Jeżeli ustawa szczególna nakłada na spółkę obowiązek sporządzenia sprawozdania rocznego, pełnomocnicy składają zgromadzeniu wspólników do przedyskutowania razem ze zwykłym albo nadzwyczajnym, indywidualnym rozliczeniem księgowym również sprawozdanie roczne. Art. 135a § 1) Członkowie zarządu mają obowiązek pełnić swoją funkcję z dołożeniem staranności fachowej oraz zgodnie z interesami spółki i wszystkich jej wspólników. w szczególności mają obowiązek zapewnić sobie i przy podejmowaniu decyzji brać pod uwagę wszystkie dostępne informacje dotyczące przedmiotu decyzji, przestrzegać tajemnicy handlowej w sprawie informacji poufnych i faktów zdradzenie, których osobom trzecim mogłoby spowodować szkodę dla spółki albo zagrozić jej	
--	---	--

	interesom albo interesom jej wspólników, a przy wykonywaniu swoich czynności nie może preferować swoich interesów, interesów tylko niektórych wspólników albo interesów osób trzecich przed interesami spółki. §2 Członkowie zarządu, którzy naruszyli swoje obowiązki podczas wykonywania swojej funkcji, mają obowiązek wspólnie i nierozłącznie naprawić szkodę, którą w ten sposób wyrządzili spółce. W szczególności mają obowiązek naprawienia szkody, która dla spółki powstała dlatego, że a) umożliwili osiągnięcie korzyści finansowej wspólnikom niezgodnie z tą ustawą, b) nabyli majątek niezgodnie z § 59a. §3 Członek zarządu nie odpowiada za szkodę, jeżeli wykaże, że postępował podczas pełnienia swojej funkcji z dołożeniem staranności fachowej i w dobrej wierze, że działa w interesie spółki. Członkowie zarządu nie odpowiadają za szkody spowodowane spółce działaniami, przy których wykonywali uchwały Zgromadzenie wspólników; nie dotyczy to sytuacji, gdy uchwała Walnego Zgromadzenia jest sprzeczna z przepisami	
--	---	--

	prawa, umową spółki albo statutem. Jeżeli spółka ma powołaną radę nadzorczą, to fakt, że rada nadzorcza zatwierdziła ich działanie nie zdejmuje odpowiedzialności z członków zarządu. §4 Porozumienia pomiędzy spółką a członkiem zarządu, które wykluczają albo ograniczają odpowiedzialność członka zarządu są zabronione; umowa spółki ani statut nie mogą ograniczyć albo wykluczyć odpowiedzialności członka zarządu. Spółka może uznać roszczenie o naprawienie szkody w stosunku do członków zarządu albo zawrzeć z nimi porozumienie o rekompensacie najpóźniej w terminie do trzech lat od jej powstania, a to tylko za wyraźną zgodą zgromadzenie wspólników, i jeżeli przeciwko takiej uchwale na zgromadzenie wspólników wspólnik albo wspólnicy, których wkłady osiągną 10% wysokości kapitału zakładowego nie wniosą sprzeciwu do protokołu. §5 Roszczenia spółki o naprawienie szkody w stosunku do członków zarządu może zgłosić w swoim imieniu i na swój rachunek wierzyciel spółki, jeżeli nie może zaspokoić swojej wierzytelności z majątku spółki. Postanowienia ustępów 1 do 3 są stosowane	
--	--	--

	warunkowo. Roszczenia wierzycieli spółki wobec członków zarządu nie wygasają, jeżeli spółka przyjmie roszczenia o naprawienie szkody albo zawrze z nimi porozumienie o rekompensacie. Jeżeli w stosunku do majątku spółki jest ogłoszona upadłość, to roszczenia wierzycieli spółki w stosunku do członków zarządu zgłasza syndyk masy upadłościowej.	
Art. 202. § 1. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za pierwszy pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu. § 2. w przypadku powołania członka zarządu na okres dłuższy niż rok, mandat członka zarządu wygasa z dniem odbycia zgromadzenia wspólników, zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka zarządu, chyba że umowa spółki stanowi inaczej. § 3. Jeżeli umowa spółki przewiduje, że członków		Postanowienia Art. 202 §1, §2, §3 PKSH nie znajdują odpowiednika w SKH, co nie broni, aby dane postanowienia znajdowały się w umowie spółki lub statucie jeśli był przyjęty.

zarządu powołuje się na okres wspólnej kadencji, mandat członka zarządu powołanego przed upływem danej kadencji zarządu wygasa równocześnie z wygaśnięciem mandatów pozostałych członków zarządu, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.		
Art. 202§ 4. Mandat członka zarządu wygasa również wskutek śmierci, rezygnacji albo odwołania ze składu zarządu.		Wprowadzie w SKH brak jest odpowiedniego postanowienia zgodnego z PKSH, jednak istnienie takiej normy można wywieść z całokształtu uregulowań prawnych dotyczących słowackiej sp. z o.o. (per analogiam).
Art. 202§ 5. Do złożenia rezygnacji przez członka zarządu stosuje się odpowiednio przepisy o wypowiedzeniu zlecenia przez przyjmującego zlecenie.	Art. 66§ 1) Jeżeli osoba, która jest jedynym organem statutowym, członkiem organu statutowego albo członkiem rady nadzorczej spółki (dalej tylko "członek organu spółki"), zrezygnuje z funkcji, jest odwołana albo pełnienie tej funkcji zostanie przerwane z powodu śmierci albo zakończy się inaczej, to właściwy organ spółki w terminie do trzech miesięcy powołuje na jego miejsce nowego członka organu spółki. § 2) Jeżeli ustawa nie stanowi albo umowa spółki albo statut nie określają inaczej, to rezygnacja	Według Art. 66 § 2 SKH – Jeżeli ustawa, umowa spółki lub statut nie stanowi inaczej, rezygnacja jest skuteczna od dnia posiedzenia Zgromadzenie wspólników, które jest uprawnione odwołać i mianować nowego członka zarządu. Jak członek zarządu złoży swoją rezygnację bezpośrednio na Zgromadzenie wspólników rezygnacja ma natychmiastowy skutek. Jeżeli Zgromadzenie wspólników nie będzie zwołane w terminie 3 miesięcy od doręczenia spółce rezygnacji członka zarządu, rezygnacja ma

	z funkcji skutkuje od dnia pierwszego posiedzenia organu, który jest upoważniony do wymiany albo wyboru nowego członka organu następującego po doręczeniu rezygnacji z pełnienia funkcji; jeżeli członek organu zrezygnuje ze swojej funkcji na posiedzeniu organu spółki, który jest upoważniony do wymiany albo wyboru nowego członka organu, to rezygnacja z funkcji jest natychmiast skuteczna. Jeżeli organ spółki, który jest upoważniony do wymiany albo wyboru nowego członka organu spółki, nie odbędzie posiedzenia nawet w terminie do trzech miesięcy od doręczenia rezygnacji z funkcji, to rezygnacja z funkcji jest skuteczna od pierwszego dnia następującego po upływie tego terminu. Jeżeli ustawa, umowa spółki albo statut nie określają inaczej, to odwołanie z funkcji jest skuteczne po przyjęciu uchwały przez odpowiedni organ spółki. Jeżeli spółce zagraża powstanie szkody, to członek organu spółki, który zrezygnował z funkcji, został odwołany albo w inny sposób zakończył pełnienie swojej funkcji, ma obowiązek uprzedzić spółkę, co do środków, które trzeba podjąć, żeby zapobiec tej szkodzi.	moc obowiązującą od 1 dnia od upływu terminu 3 miesięcy. W praktyce wygląda to tak, że członek zarządu odsyła do spółki rezygnację z funkcji proponując konkretny termin Zgromadzenie wspólników. Na Zgromadzenie wspólników członek zarządu byłby oficjalnie odwołany z funkcji i ewentualnie byłby mianowany nowy członek zarządu. Jeżeli Zgromadzenie wspólników nie odbędzie się w terminie zaproponowanym przez rezygnującego członka zarządu lub w innym uzgodnionym terminie do 3 miesięcy od doręczenia spółce rezygnacji, rezygnacja wywiera skutek od 1 dnia od upływu terminu 3 miesięcy po doręczeniu rezygnacji. Po tym terminie członek zarządu zgłasza wniosek do sądu rejestrowego o jego wykreślenie, a sąd to wykona z urzędu. Według prawa słowackiego członek zarządu może złożyć rezygnację do rąk innego pracownika spółki np. specjalnego pełnomocnika lub prokurenta jak to stanowi umowa spółki lub jej statut, w innym przypadku obowiązany jest doręczyć rezygnację na adres siedziby spółki.
--	--	--

	§ 3 Zależność pomiędzy spółką a członkiem organu spółki albo wspólnikiem przy prowadzeniu spraw spółki określa się odpowiednimi postanowieniami w umowie mandatowej, albo w umowie o pełnienie funkcji zawieranej między spółką a członkiem organu spółki albo wspólnikiem, jeżeli taka umowa o pełnienie funkcji została zawarta albo z ustawy nie wynika inne określenie praw i obowiązków. Umowa o pełnienie funkcji musi mieć formę pisemną i musi ją zatwierdzić Walne Zgromadzenie spółki albo na piśmie wszyscy wspólnicy, którzy ręką w nieograniczony sposób za zobowiązania spółki. Statut spółki akcyjnej może określić, że umowę o pełnieniu funkcji członka Zarządu zatwierdza Rada Nadzorcza.	
Art. 203. § 1. Członek zarządu może być w każdym czasie odwołany uchwałą wspólników. Nie pozbawia go to roszczeń ze stosunku pracy lub innego stosunku prawnego dotyczącego pełnienia funkcji członka zarządu. § 2. Umowa spółki może zawierać inne postanowienia,	Art 125 . § 1, litera f/ Walne Zgromadzenie wspólników jest najwyższym organem spółki. Do jego kompetencji należy: f) mianowanie, odwoływanie i wynagradzanie członków zarządu,	

w szczególności ograniczać prawo odwołania członka zarządu do ważnych powodów.		
Art. 203 §3. Odwołany członek zarządu jest uprawniony i obowiązany do złożenia wyjaśnień w toku przygotowania sprawozdania zarządu z działalności spółki i sprawozdania finansowego, obejmujących okres pełnienia przez niego funkcji członka zarządu, oraz do udziału w zgromadzeniu wspólników zatwierdzającym sprawozdania, o których mowa w art. 231 § 2 pkt 1, chyba że akt odwołania stanowi inaczej.		Członek zarządu nie ma takiego obowiązku według prawa słowackiego, chyba że takie postanowienie będzie w umowie spółki lub statucie.
Art. 204. § 1. Prawo członka zarządu do prowadzenia spraw spółki i jej reprezentowania dotyczy wszystkich czynności sądowych i pozasądowych spółki. § 2. Prawa członka zarządu do reprezentowania spółki nie można ograniczyć ze skutkiem prawnym wobec osób trzecich.	Art. 133 §1. Organem statutowym spółki jest jeden albo więcej członków zarządu. Jeżeli jest członków zarządu więcej, prawo do działania imieniu spółki ma każdy z nich niezależnie, o ile umowa spółki nie ustala inaczej. §2) Członkiem zarządu spółki może być tylko osoba fizyczna. §3) Uprawnienia członka zarządu ograniczyć może tylko umowa spółki albo Zgromadzenie wspólników .	

	Takie ograniczenie w stosunku do osób trzecich nie jest skuteczne. §4) Członków zarządu mianuje Zgromadzenie wspólników z szeregu wspólników albo innych osób fizycznych.	
Art. 208. § 1. Jeżeli zarząd jest wieloosobowy, a umowa spółki nie stanowi inaczej, do wzajemnych stosunków członków zarządu stosuje się przepisy § 2-8. § 2. Każdy członek zarządu ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki. § 3. Każdy członek zarządu może prowadzić bez uprzedniej uchwały zarządu sprawy nieprzekraczające zakresu zwykłych czynności spółki. § 4. Jeżeli jednak przed załatwieniem sprawy, o której mowa w § 3, choćby jeden z pozostałych członków zarządu sprzeciwi się jej przeprowadzeniu lub jeżeli sprawa przekracza zakres zwykłych czynności spółki, wymagana jest uprzednia uchwała zarządu. § 5. Uchwały zarządu mogą być powzięte, jeżeli wszyscy członkowie zostali prawidłowo zawiadomieni o posiedzeniu zarządu. Uchwały zarządu zapadają bezwzględną większością głosów.	Art.134 Do uchwały o handlowym kierowaniu spółką, która zalicza się do kompetencji członków zarządu, wymagana jest zgoda większości członków zarządu, jeżeli umowa spółki nie ustala większej liczby głosów.	

Art. 208§ 6. Powołanie prokurenta wymaga zgody wszystkich członków zarządu. § 7. Odwołać prokurę może każdy członek zarządu. § 8. Umowa spółki może przewidywać, że w przypadku równości głosów decyduje głos prezesa zarządu, jak również przyznawać mu określone uprawnienia w zakresie kierowania pracami zarządu.	Art. 125 punkt §2 Jeżeli umowa spółki lub statut nie stanowi inaczej Zgromadzenie wspólników rozstrzyga o udzieleniu i odwołaniu prokury.	Jest tu różnica w uregulowaniu PKSH i SKH. Nic jednak nie broni temu aby umowa spółki lub statut regulował daną problematykę inaczej. Jeżeli tak nie będzie obowiązujące Art. 125 § 2 SKH. Według prawa słowackiego prokura obejmuje takie same kompetencje jakie ma członek zarządu, za wyjątkiem uprawnienia do obciążenia nieruchomości spółki, które to uprawnienie prokurentowi nie przysługuje. Art. 208§ 8 PKSH jest zgodny z prawem słowackim pomimo, że dosłowny odpowiednik danego przepisu prawnego nie znajduje się w SHS.
Art. 210. § 1. W umowie między spółką a członkiem zarządu oraz w sporze z nim spółkę reprezentuje rada nadzorcza lub pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników.	Art. 131 §3 w postępowaniu w imieniu spółki uczestniczą członkowie zarządu; jeżeli jednak uczestnikami postępowania są sami członkowie zarządu, to spółkę reprezentuje określony członek (członkowie) rady nadzorczej. Jeżeli pozwani są zarówno członkowie zarządu, jak i członkowie rady nadzorczej albo, jeżeli rada nadzorcza nie jest powołana, to przedstawicieli spółki ustala zgromadzenie wspólników Jeżeli tak nie	W prawie słowackim jest dany aspekt uregulowany w szerszym zakresie.

	postąpi w terminie do trzech miesięcy od doręczenia pozwu do spółki, to sąd ustanowi obrońcę dla spółki.	
Nadzór Art. 214 członek zarządu, prokurent, likwidator, kierownik oddziału lub zakładu oraz zatrudniony w spółce główny księgowy, radca prawny lub adwokat nie może być jednocześnie członkiem rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej.	Art. 139. § 1. członków rady nadzorczej wybiera Zgromadzenie wspólników. § 2. Członkiem rady nadzorczej nie może być pełnomocnik spółki. § 3 Rada Nadzorcza musi mieć przynajmniej trzech członków. § 4 Na członków rady nadzorczej rozciąga się zakaz konkurencji (§ 136) a postanowienia § 135a stosuje się warunkowo.	Jest tu zasadnicza różnica: Art. 139 § 2 SKH mówi tylko o tym, że członkiem rady nadzorczej nie może być członek zarządu spółki. Jest to jedyne ograniczenie. Według SKH powołanie i odwołanie członków rady nadzorczej należy do wyłącznej kompetencji zgromadzenie wspólników.
Art. 214 § 2. Przepis § 1 stosuje się również do innych osób, które podlegają bezpośrednio członkowi zarządu albo likwidatorowi. § 3. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do członków zarządu i likwidatorów spółki lub spółdzielni zależnej.		Jest tu zasadnicza różnica: Art. 139. § 2 SKH mówi tylko o tym, że członkiem rady nadzorczej nie może być członek zarządu spółki. Jest to jedyne ograniczenie.
Art. 215. § 1. Rada nadzorcza składa się co najmniej z trzech członków powoływanych i odwoływanych uchwałą wspólników. § 2. Umowa spółki może przewidywać inny sposób	Art. 139. § 3 Rada Nadzorcza musi mieć przynajmniej trzech członków.	Artykuły są zgodne

powoływania lub odwoływania członków rady nadzorczej.		
Art. 216. § 1. Członków rady nadzorczej powołuje się na rok, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej.		Nie ma takiego postanowienia w SKH. Nic nie stoi na przeszkodzie, aby takie postanowienie się znalazło w umowie lub statucie spółki słowackiej.
Art.216 § 2. Uchwałą wspólników członkowie rady nadzorczej mogą być odwołani w każdym czasie.	Art 125 § 1 litera g/ Walne Zgromadzenie wspólników jest najwyższym organem spółki. Do jego kompetencji należy: f) mianowanie, odwoływanie i wynagradzanie członków Rady nadzorczej.	Artykuły są zgodne
Art. 218. § 1. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, mandaty członków rady nadzorczej i komisji rewizyjnej wygasają z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego sprawozdanie finansowe za pierwszy pełny rok obrotowy pełnienia funkcji członka. § 2. w przypadku powołania członków rady nadzorczej i komisji rewizyjnej na okres dłuższy niż rok, ich mandaty wygasają z dniem odbycia zgromadzenia wspólników zatwierdzającego		Jest tu zasadnicza różnica: Takie uregulowania w SKH nie znajdują się. Okres kadencji rady nadzorczej miałby być uregulowany w umowie spółki lub statucie. Poza tym członek rady nadzorczej może być kiedykolwiek odwołany i mianowany przez zgromadzenie wspólników. Jeżeli w umowie spółki lub statucie jest brak postanowień w sprawie kadencji członka zarządu to wykonuje on swoją funkcję do momentu odwołania. Skutki odwołania członka rady nadzorczej powstają

sprawozdanie finansowe za ostatni pełny rok obrotowy pełnienia tej funkcji.		z dniem wpisu do sądu rejestrowego jeżeli z decyzji Zgromadzenie wspólników nie wypływa inaczej.
Art. 219. § 1. Rada nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich dziedzinach jej działalności. § 2. Rada nadzorcza nie ma prawa wydawania zarządowi wiążących poleceń dotyczących prowadzenia spraw spółki. § 3. Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należy ocena sprawozdań, o których mowa w art. 231 § 2 pkt 1, w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym, oraz wniosków zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty, a także składanie zgromadzeniu wspólników corocznego pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny. § 4. w celu wykonania swoich obowiązków rada nadzorcza może badać wszystkie dokumenty spółki, żądać od zarządu i pracowników sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywać rewizji stanu majątku spółki. § 5. Każdy członek rady nadzorczej może samodzielnie wykonywać prawo nadzoru, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.	Art. 138 § (1) Rada Nadzorcza: a) kontroluje działalność zarządu, b) ma prawo wglądu do ksiąg handlowych, księgowości i innych dokumentów spółki w celu kontroli zawartości tych dokumentów, c) bada zeznania podatkowe, które spółka jest zobowiązana sporządzić według przepisów szczególnych, bada wnioski o podział zysku lub pokrycie strat spółki i swoje stanowisko przedstawia Zgromadzeniu wspólników, d) podaje sprawozdania Zgromadzeniu wspólników w terminie określonym umową spółki, w innym przypadku raz rocznie. § (2) Członkowie Rady nadzorczej mają prawo żądać od zarządu informacji i wyjaśnień odnośnie wszystkich spraw spółki, i żądać od nich prawa wglądu do ksiąg handlowych, księgowych i innych dokumentów spółki . Art. 139 (1) Członków rady nadzorczej mianuje zgromadzenie wspólników. (2) Członkiem rady nadzorczej nie może być prezes lub członek zarządu.	Uregulowania są podobne. Większość firm polskich posiadających rady nadzorcze, zwiększa kontrolę nad zarządem poprzez rozszerzenie kompetencji rady nadzorczej za pomocą wpisania odpowiednich postanowień do Umowy spółki lub statutu (np. pisemna zgoda wyrażana przez radę nadzorczą zarządowi na nabycie i zbycie majątku spółki, na czynności prawne np. przekraczające sumę 10.000,-EUR itp) . Członkowie rady nadzorczej mogliby mieć zawartą ze zgromadzenie wspólników Umowę o wykonywanie funkcji członka rady nadzorczej – nie jest to obowiązkowe, ale w praktyce dość często stosowane podobnie jak Umowy o wykonywaniu funkcji członkiem zarządu. Według prawa słowackiego jest możliwość np. ustalania progów kompetencyjnych w zakresie zaciągania zobowiązań dla poszczególnych organów spółki.

	(3) Rada nadzorcza musi mieć minimalnie trzech członków. (4) Na członków rady nadzorczej odnoszą się przepisy o zakazie konkurencji (§ 136) Art. 140 § (1) Członkowie rady nadzorczej uczestniczą w zebraniu zgromadzenia w spółników. Musi im być udzielone prawo głosu kiedykolwiek o to poproszą. § (2) Rada nadzorcza powołuje Zgromadzenie Wspólników, jeżeli wymaga tego interes spółki.	
Art. 220. Umowa spółki może rozszerzyć uprawnienia rady nadzorczej, a w szczególności stanowić, że zarząd jest obowiązany uzyskać zgodę rady nadzorczej przed dokonaniem oznaczonych w umowie spółki czynności, oraz przekazać radzie nadzorczej prawo zawieszania w czynnościach, z ważnych powodów, poszczególnych lub wszystkich członków zarządu.		Nie ma takiego postanowienia w SKH, co nie stoi na przeszkodzie aby taki zapis znalazł się w umowie spółki lub statucie.
Art. 222. § 1. Rada nadzorcza podejmuje uchwały, jeżeli na		Nie ma takiego postanowienia w SKH co

posiedzeniu jest obecna co najmniej połowa jej członków, a wszyscy jej członkowie zostali zaproszeni. Umowa spółki może przewidywać surowsze wymagania dotyczące quorum rady nadzorczej. § 2. z przebiegu posiedzenia rady nadzorczej sporządza się protokół. § 3. Umowa spółki może przewidywać, że członkowie rady nadzorczej mogą brać udział w podejmowaniu uchwał rady nadzorczej, oddając swój głos na piśmie za pośrednictwem innego członka rady nadzorczej. Oddanie głosu na piśmie nie może dotyczyć spraw wprowadzonych do porządku obrad na posiedzeniu rady nadzorczej. § 4. Podejmowanie uchwał przez radę nadzorczą w trybie pisemnym lub przy wykorzystaniu środków bezpośredniego porozumiewania się na odległość jest dopuszczalne tylko w przypadku, gdy umowa spółki tak stanowi. Uchwała jest ważna, gdy wszyscy członkowie rady nadzorczej zostali powiadomieni o treści projektu uchwały. § 5. Podejmowanie uchwał w trybie określonym w § 3 i § 4 nie dotyczy wyborów przewodniczącego i wiceprzewodniczącego rady nadzorczej, powołania członka zarządu oraz odwołania i zawieszania		nie broni aby się znalazło w umowie spółki lub statucie spółki słowackiej. Kompetencje rady nadzorczej muszą być szczegółowo określone w umowie spółki lub statucie.
--	--	---

w czynnościach tych osób. § 6. Zgromadzenie wspólników może uchylać regulamin rady nadzorczej, określający jej organizację i sposób wykonywania czynności. Zgromadzenie wspólników może upoważnić radę nadzorczą do uchwalenia jej regulaminu. § 7. Przepisy § 1-6 stosuje się odpowiednio do komisji rewizyjnej.		
Zgromadzenie wspólników Art. 228. Uchwały wspólników, poza innymi sprawami wymienionymi w niniejszym dziale lub umowie spółki, wymaga: 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki, sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy oraz udzielenie absolutorium członkom organów spółki z wykonania przez nich obowiązków, 2) postanowienie dotyczące roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązaniu spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru, 3) zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego, 4) nabycie i zbycie	Art. 125 § (1) Zgromadzenie wspólników jest najwyższym organem spółki. Do jego wyłącznej kompetencji należy: a) zatwierdzanie czynności podejmowanych przez założycieli spółki przed jej zarejestrowaniem, b) rozpatrzenie sprawozdań finansowych: podstawowego, nadzwyczajnego lub skonsolidowanego zamknięcia roku podatkowego i rozstrzyganie o podziale zysku lub pokryciu strat, c) uchwalanie statutu i jego zmian, d) rozstrzyganie o zmianę umowy spółki, e) rozstrzyganie o podwyższeniu lub obniżeniu kapitału zakładowego, oraz rozstrzyganie o wkładach niepieniężnych (aportach), f) mianowanie,	Kompetencje zgromadzenie wspólników określone w Art. 125 SKH § 1 nie można przenieść na inny organ spółki.

nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, 5) zwrot dopłat, 6) zawarcie umowy, o której mowa w art. 7 (umowa o zarządzanie spółką zależną przez spółkę dominującą).	odwoływanie i sposób wynagradzania zarządu, g) mianowanie, odwoływanie i sposób wynagradzania członków rady nadzorczej, h) wyłączenie wspólnika w myśl post. § 113 (niewpłacenie wkładu) i 121 Kodeksu Handlowego (niewpłacenie dopłat na pokrycie strat spółki) i rozstrzyganie o podaniu wniosku według post. § 149 Kodeksu Handlowego (wyłączenie wspólnika ze spółki). i) rozstrzyganie o likwidacji spółki, jej połączeniu, przejęciu lub przekształceniu na inną formę spółki handlowej lub spółdzielnię, j) rozstrzyganie o zbyciu przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części, k) rozstrzyganie o dalszych sprawach, które należą do kompetencji zgromadzenia wspólników w myśl przepisów prawa, umowy spółki lub statutu spółki, jeżeli spółka takowy przyjmie.	
Art. 230. Rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania do świadczenia o wartości dwukrotnie przewyższającej wysokość kapitału zakładowego wymaga uchwały wspólników, chyba		Nie ma takiego postanowienia w SKH, co nie stoi na przeszkodzie aby taki zapis znalazł się w umowie spółki lub statucie.

że umowa spółki stanowi inaczej. Przepisu art. 17 § 1 KSH nie stosuje się.		
Art. 231. § 1. Zwyczajne zgromadzenie wspólników powinno odbyć się w terminie sześciu miesięcy po upływie każdego roku obrotowego.	Art. 128§ 1) Jeżeli ustawa, umowa spółki, ewentualnie statut nie ustalają krótszego terminu, to członkowie zarządu zwołują walne zgromadzenie co najmniej raz na rok.	Według SKH członkowie zarządu zwołują Walne zgromadzenie co najmniej raz za rok. Sądy słowackie kontrolują czy spółka co roku składa sprawozdanie finansowe wraz z uchwałami zwyczajnego zgromadzenia wspólników. Niezłożenie sprawozdania finansowego wraz z uchwałami zwyczajnego zgromadzenia wspólników przez okres 2 lat jest podstawą do wykreślenia spółki z KRS z urzędu?
Art.231§ 2. Przedmiotem obrad zwyczajnego zgromadzenia wspólników powinno być: 1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy, 2) powzięcie uchwały o podziale zysku albo pokryciu straty, jeżeli zgodnie z art. 191 § 2 sprawy te nie zostały wyłączone spod kompetencji zgromadzenia wspólników, 3) udzielenie członkom organów spółki absolutorium z wykonania przez nich obowiązków.		W słowackim SHS nie ma takiego odpowiednika zgodnego z PKSH. W art. 125 § 1 SKH (komentarz powyżej) są wyszczególnione przypadki, w których może wyłącznie Zgromadzenie wspólników. Umowa spółki, może rozszerzyć kompetencje zgromadzenia wspólników.

§ 3. Przepis § 2 pkt 3 dotyczy wszystkich osób, które pełniły funkcję członków zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółki w ostatnim roku obrotowym. Członkowie organów spółki, których mandaty wygasły przed dniem zgromadzenia wspólników, mają prawo uczestniczyć w zgromadzeniu, przeglądać sprawozdanie zarządu i sprawozdanie finansowe wraz z odpisem sprawozdania rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej oraz biegłego rewidenta i przedkładać do nich opinie na piśmie. Żądanie dotyczące skorzystania z tych uprawnień powinno być złożone zarządowi na piśmie najpóźniej na tydzień przed zgromadzeniem wspólników. § 4. W sprawach, o których mowa w § 2 i § 3, pisemne głosowanie jest wyłączone. § 5. Przedmiotem zwyczajnego zgromadzenia wspólników może być również rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania finansowego grupy kapitałowej w rozumieniu przepisów o rachunkowości oraz inne sprawy niż wymienione w § 2. § 6. Za rok obrotowy, w którym działalność spółki przez cały czas pozostawała zawieszona i nie doszło do zamknięcia ksiąg		
--	--	--

rachunkowych na koniec tego roku obrotowego zwyczajne zgromadzenie wspólników może się nie odbyć na podstawie uchwały wspólników. W takim przypadku przedmiotem obrad następnego zwyczajnego zgromadzenia wspólników są również sprawy, o których mowa w § 2, dotyczące roku obrotowego, w którym działalność spółki pozostawała zawieszona.		
Art. 233. § 1. Jeżeli bilans sporządzony przez zarząd wykaże stratę przewyższającą sumę kapitałów zapasowego i rezerwowych oraz połowę kapitału zakładowego, zarząd jest obowiązany niezwłocznie zwołać zgromadzenie wspólników w celu powzięcia uchwały dotyczącej dalszego istnienia spółki. § 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio, gdy bilans spółki został sporządzony zgodnie z przepisami art. 223-225.		Nie ma takiego postanowienia w SKH co nie broni aby się znalazło w umowie spółki lub statucie jak był przyjęty.
Art. 234. § 1. Zgromadzenia wspólników odbywają się w siedzibie spółki, jeżeli umowa spółki nie wskazuje innego miejsca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. § 2. Zgromadzenie		Nie ma takiego postanowienia w SKH co nie broni aby się znalazło w umowie spółki lub statucie jak był przyjęty.

wspólników może się odbyć również w innym miejscu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli wszyscy wspólnicy wyrażą na to zgodę na piśmie.		
Art. 235. § 1. Zgromadzenie wspólników zwołuje zarząd. § 2. Rada nadzorcza, jak również komisja rewizyjna mają prawo zwołania zwyczajnego zgromadzenia wspólników, jeżeli zarząd nie zwoła go w terminie określonym w niniejszym dziale lub w umowie spółki, oraz nadzwyczajnego zgromadzenia wspólników, jeżeli zwołanie go uznają za wskazane, a zarząd nie zwoła zgromadzenia wspólników w terminie dwóch tygodni od dnia zgłoszenia odpowiedniego żądania przez radę nadzorczą lub komisję rewizyjną. § 3. Umowa spółki może przyznać uprawnienie, o którym mowa w § 2, także innym osobom.	Art. 128 §1) Jeżeli ustawa, umowa spółki, ewentualnie statut nie ustalają krótszego terminu, to członkowie zarządu zwołują walne zgromadzenie co najmniej raz na rok. Art. 129 §1) Termin i program walnego zgromadzenia trzeba udostępnić wspólnikom w terminie określonym w umowie spółki albo, co najmniej 15 dni przed terminem jego zwołania. Walne zgromadzenie zwołuje się za pomocą pisemnego zaproszenia, jeżeli umowa spółki nie ustala inaczej. §(2) Wystąpić o zwołanie Walnego Zgromadzenia może każdy wspólnik, którego wkład osiąga co najmniej 10% kapitału zakładowego. Jeżeli pełnomocnicy nie zwołają walnego zgromadzenia tak, żeby odbyło się w terminie do jednego miesiąca od doręczenia ich wniosku, to wspólnicy mogą je zwołać we własnym zakresie. Art. 130 Wspólnicy mogą podejmować uchwały również poza Walnym	

	Zgromadzeniem. Projekt uchwały przedkłada wspólnikom do zajęcia stanowiska pełnomocnik albo wspólnik, albo wspólnicy, których wkłady przekraczają 10% kapitału zakładowego, albo rada nadzorcza, jeżeli jest powołana, razem z określeniem terminu składania pisemnych wyjaśnień, które wspólnicy przesyłają na adres siedziby spółki. Umowa spółki może określić, że to prawo ma tylko wspólnik, którego wysokość wkładu nie przekracza 10% kapitału zakładowego. Jeżeli wspólnik nie zajmie stanowiska w tym terminie, to uważa się, że nie wyraził swojej zgody. Pełnomocnicy zawiadamiają potem poszczególnych wspólników o wynikach głosowania. Większość wylicza się z całkowitej liczby głosów przysługujących wszystkim wspólnikom. Art. 140 § 1) Członkowie rady nadzorczej uczestniczą w walnym zgromadzeniu. Należy im udzielać głosu, kiedy tylko o to wystąpią. §(2) Rada nadzorcza zwołuje walne zgromadzenie, jeżeli wymaga tego interes spółki. Dla sposobu zwoływania walnego zgromadzenia znajdują zastosowanie odpowiednie	
--	--	--

	postanowienia § 129 ust. 1.	
Art. 243. § 1. Jeżeli ustawa lub umowa spółki nie zawierają ograniczeń, wspólnicy mogą uczestniczyć w zgromadzeniu wspólników oraz wykonywać prawo głosu przez pełnomocników. § 2. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie pod rygorem nieważności i dołączone do księgi protokołów. § 3. Członek zarządu i pracownik spółki nie mogą być pełnomocnikami na zgromadzeniu wspólników. § 4. Przepisy o wykonywaniu prawa głosu przez pełnomocnika stosuje się do wykonywania prawa głosu przez innego przedstawiciela.	Art. 126 Wspólnik uczestniczy w posiedzeniu walnego zgromadzenia osobiście albo jest reprezentowany przez pełnomocnika na podstawie pisemnego pełnomocnictwa. Upoważnionym za pomocą pełnomocnictwa nie może być członek zarządu albo członek rady nadzorczej spółki.	Jest tu różnica pomiędzy prawem polskim, a słowackim. Według Art. 126 SKH pełnomocnikiem nie może być tylko członek zarządu i członek rady nadzorczej. Pracownik spółki może być pełnomocnikiem.
Art. 244. Wspólnik nie może ani osobiście, ani przez pełnomocnika, ani jako pełnomocnik innej osoby głosować przy powzięciu uchwał dotyczących jego odpowiedzialności wobec spółki z jakiegokolwiek tytułu, w tym udzielenia absolutorium, zwolnienia z zobowiązań wobec spółki oraz sporu między nim a spółką.	Art. 127 § 6. Przy ocenie zdolności walnego zgromadzenia do podejmowania uchwał również przy głosowaniu na walnym zgromadzeniu nie uwzględnia się głosów, z których wspólnik nie może korzystać. To stosuje się warunkowo również przy przyjmowaniu decyzji wspólników poza walnym zgromadzeniem.	Artykuły są w zasadzie zgodne, tylko że PSKH reguluje daną problematykę szczegółowiej.

Art. 246. § 1. Uchwały dotyczące zmiany umowy spółki, rozwiązania spółki lub zbycia przedsiębiorstwa albo jego zorganizowanej części zapadają większością dwóch trzecich głosów. Uchwała dotycząca istotnej zmiany przedmiotu działalności spółki wymaga większości trzech czwartych głosów. Umowa spółki może ustanowić surowsze warunki powzięcia tych uchwał.	Art.127 (4) Do podjęcia decyzji zgodnie z Art. 125 ust. 1 podp. a), c), d), e) i i) jest zawsze potrzebna przynajmniej większość dwóch trzecich wszystkich głosów wspólników. Umowa spółki może ustalić większą liczbę głosów niezbędnych do podjęcia tych decyzji.	Komentarz do Art.125§ 1.znajduje się powyżej.
Art. 248. § 1. Uchwały zgromadzenia wspólników powinny być wpisane do księgi protokołów i podpisane przez obecnych lub co najmniej przez przewodniczącego i osobę sporządzającą protokół. Jeżeli protokół sporządza notariusz, zarząd wnosi wypis protokołu do księgi protokołów.	Art. 127a § (1) Walne Zgromadzenie wybiera swojego przewodniczącego i protokolanta. Do wyboru przewodniczącego walnego zgromadzenia, walne zgromadzenie prowadzi pełnomocnik albo inna osoba przez niego upoważniona; jeżeli taka osoba nie jest obecna na walnym zgromadzeniu, to walne zgromadzenie aż do wyboru przewodniczącego może prowadzić dowolny ze wspólników spółki. §2 Protokół z walnego zgromadzenia zawiera: a) nazwę handlową i siedzibę spółki, b) miejsce i czas zwołania walnego zgromadzenia, c) nazwisko przewodniczącego walnego zgromadzenia i protokolanta, d) opis omawianych poszczególnych punktów	W SKH nie ma księgi protokołów, jeżeli takiej nie ustali umowa spółki lub jej statut. Obowiązek podpisania protokołu przez przewodniczącego i protokolanta jest taki sam jak w prawie polskim.

	programu walnego zgromadzenia, e) decyzje walnego zgromadzenia z podaniem wyników głosowania. § 3 Protokół z walnego zgromadzenia podpisuje przewodniczący walnego zgromadzenia i protokolant. Do protokołu załącza się wnioski i oświadczenia złożone na walnym zgromadzeniu do przedyskutowania oraz listę obecności wspólników.	
Art. 250. Prawo do wytoczenia powództwa o uchylenie uchwały wspólników przysługuje: 1) zarządowi, radzie nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz poszczególnym ich członkom, wspólnikom, którzy głosowali, przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu, 3) wspólnikowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w zgromadzeniu wspólników, 4) wspólnikowi, który nie był obecny na zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania zgromadzenia wspólników lub też powzięcia uchwały w sprawie nieobjętej	Art. 131 §1) Każdy wspólnik, pełnomocnik, likwidator, zarządca masy upadłościowej, zarządca wyrównawczy/tymczasowy? albo członek rady nadzorczej może złożyć do sądu wniosek o ustalenie nieważności uchwały walnego zgromadzenia, jeżeli stoi ona w sprzeczności z ustawą, umową spółki albo ze statutem. Takie samo prawo ma również były wspólnik albo pełnomocnik, jeżeli uchwała walnego zgromadzenia go dotyczy. To prawo jednak wygasa, jeżeli upoważniona osoba nie skorzysta z niego w terminie do trzech miesięcy od przyjęcia uchwały walnego zgromadzenia, a jeżeli walne zgromadzenie nie było zwołane zgodnie	

porządkiem obrad, 5) w przypadku pisemnego głosowania, współnikowi, którego pominięto przy głosowaniu lub który nie zgodził się na głosowanie pisemne albo też który głosował przeciwko uchwale i po otrzymaniu wiadomości o uchwale w terminie dwóch tygodni zgłosił sprzeciw. Art. 251. Powództwo o uchylenie uchwały współników należy wnieść w terminie miesiąca od dnia otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w terminie sześciu miesięcy od dnia powzięcia uchwały.	z prawem, od dnia, w którym mogła się ona dowiedzieć o uchwale. §2 Sąd może na wniosek współnika uznać nieważność uchwały walnego zgromadzenia tylko wtedy, jeżeli naruszenie ustawy, umowy spółki albo statutu mogło ograniczyć prawa współnika, który domaga się ustalenia nieważności. §3 w postępowaniu w imieniu spółki uczestniczą pełnomocnicy; jeżeli jednak uczestnikami postępowania są sami pełnomocnicy, to spółkę reprezentuje określony członek (członkowie) rady nadzorczej. Jeżeli pozwani są zarówno pełnomocnicy, jak i członkowie rady nadzorczej albo, jeżeli rada nadzorcza nie jest powołana, to przedstawiciele spółki ustala walne zgromadzenie. Jeżeli tak nie postąpi w terminie do trzech miesięcy od doręczenia pozwu do spółki, to sąd ustanowi obrońcę dla spółki. §1 4 Nieważność uchwały walnego zgromadzenia spółki nie dotyczy praw nabytych w dobrej wierze przez osoby trzecie. W razie wątpliwości przyjmuje się, że osoby trzecie nabyły prawa w dobrej wierze.	
---	---	--

	§5 Prawomocne orzeczenie sądu zgodnie z ustępem 1 jest wiążące dla każdego.	
Odpowiedzialność cywilnoprawna Art. 291. Jeżeli członkowie zarządu umyślnie lub przez niedbalstwo podali fałszywe dane w oświadczeniu, o którym mowa w art. 167 § 1 pkt 2 lub art. 262 § 2 pkt 3, odpowiadają wobec wierzycieli spółki solidarnie ze spółką przez trzy lata od dnia zarejestrowania spółki lub zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego. Art. 292. Kto, biorąc udział w tworzeniu spółki, wbrew przepisom prawa z winy swojej wyrządził spółce szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Art. 293. § 1. Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz likwidator odpowiada wobec spółki za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem lub postanowieniami umowy spółki, chyba że nie ponosi winy. § 2. Członek zarządu, rady nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz likwidator powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej		Odpowiedzialność cywilnoprawna członków zarządu nie jest uregulowana w słowackim SKH sposobem podobnym jak w PKSH. Nie jest jednak problemem pociągnąć do odpowiedzialności członków zarządu na podstawie odpowiednich przepisów słowackiego kodeksu cywilnego. Tak jak mówi art. 300. PKSH Przepisy art. 291-299 nie naruszają praw wspólników oraz osób trzecich do dochodzenia naprawienia szkody na zasadach ogólnych. Należy jednak pamiętać że okres przedawnienia z tytułu jakichkolwiek roszczeń dotyczących naprawienia szkody wynosi – zgodnie z prawem słowackim - 2 lata.

z zawodowego charakteru swojej działalności.

Art. 294. Jeżeli szkodę, o której mowa w art. 292 i art. 293 § 1, wyrządziło kilka osób wspólnie, odpowiadają za szkodę solidarnie.

Art. 295. § 1. Jeżeli spółka nie wytoczy powództwa o naprawienie wyrządzonej jej szkody w terminie roku od dnia ujawnienia czynu wyrządzającego szkodę, każdy wspólnik może wnieść pozew o naprawienie szkody wyrządzonej spółce.

§ 2. Na żądanie pozwanego, zgłoszone przy pierwszej czynności procesowej, sąd może nakazać złożenie kaucji na zabezpieczenie pokrycia szkody grożącej pozwanemu. Wysokość i rodzaj kaucji sąd określa według swojego uznania. W przypadku niezłożenia kaucji w wyznaczonym przez sąd terminie pozew zostaje odrzucony.

§ 3. Na kaucji służy pozwanemu pierwszeństwo przed wszystkimi wierzycielami powoda.

§ 4. Jeżeli powództwo okaże się nieuzasadnione, a powód, wnosząc je, działał w złej wierze lub dopuścił się rażącego niedbalstwa, obowiązany jest naprawić szkodę wyrządzoną pozwanemu.

Art. 296. W przypadku wytoczenia powództwa

przez wspólnika na podstawie art. 295 oraz w razie upadłości spółki, osoby obowiązane do naprawienia szkody nie mogą powoływać się na uchwałę wspólników udzielającą im absolutorium ani na dokonane przez spółkę zrzeczenie się roszczeń o odszkodowanie.

Art. 297. Roszczenie o naprawienie szkody przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym spółka dowiedziała się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem dziesięciu lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę.

Art. 298. Powództwo o odszkodowanie przeciwko członkom organów spółki oraz likwidatorom wytacza się według miejsca siedziby spółki.

Art. 299. § 1. Jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają solidarnie za jej zobowiązania.

§ 2. Członek zarządu może się uwolnić od odpowiedzialności, o której mowa w § 1, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono wniosek o ogłoszenie upadłości lub

wszczęto postępowanie układowe, albo że niezgłoszenie wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania układowego nastąpiło nie z jego winy, albo że pomimo niezgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz niewszczęcia postępowania układowego wierzyciel nie poniósł szkody. § 3. Przepisy § 1 i § 2 nie naruszają przepisów ustanawiających dalej idącą odpowiedzialność członków zarządu. Art. 300. Przepisy art. 291-299 nie naruszają praw wspólników oraz osób trzecich do dochodzenia naprawienia szkody na zasadach ogólnych.		
---	--	--

Zastrzega się, iż powyżej przedstawione porównanie przepisów polskiego i słowackiego kodeksu spółek handlowych wraz z zamieszczonymi komentarzami

- *jest udostępniane nieodpłatnie i ma jedynie charakter poglądowy,*
- *zamieszczona ocena poszczególnych instytucji prawnych, bądź przepisów stanowi subiektywną ocenę autora i może się różnić od stanowiska prezentowanego w danym czasie przez Sądy powszechne Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Słowackiej, bądź stanowiska prezentowanego przez wszystkich bądź niektórych przedstawicieli doktryny prawa,*
- *nie jest na bieżąco aktualizowane zgodnie z oficjalnymi urzędowymi publikatorami aktów prawnych Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Słowackiej,*
- *nie stanowi o świadczeniu przez Euroregion Tatry żadnej usługi mającej na celu udzielenie porady, bądź pomocy prawnej tym samym:*
- *nie zwalnia zainteresowanego podmiotu z konieczności skorzystania z pomocy prawnej świadczonej na terenie danego państwa przez profesjonalne podmioty (np. radcy prawni, adwokaci, notariusze), a tym samym:*
- *nie może stanowić jedynej podstawy do planowania zamierzeń i przedsięwzięć gospodarczych, finansowych, podatkowych i innych.*

3.7. Utworzenie spółki prawa handlowego na Słowacji

3.7.1. Założenie i powstanie spółki

Kodeks Handlowy rozróżnia pojęcia **założenie** i **powstanie** spółki. Pod pojęciem **założenie spółki** należy rozumieć ustalony proces sporządzania i przyjmowania dokumentów założycielskich spółki (umowy spółki lub aktu założycielskiego, jeśli istnieje tylko jeden założyciel. Podpisy muszą być potwierdzone urzędowo. W przypadku spółki akcyjnej zostaje sporządzona umowa założycielska w formie zapisu notarialnego.

Powstanie spółki to nabycie przez nią podmiotowości prawnej. Spółka powstaje z dniem jej zarejestrowania w Rejestrze Handlowym. Wniosek o rejestrację musi zostać złożony do 90 dni od założenia spółki lub od doręczenia potwierdzenia dokumentującego uprawnienia do prowadzenia działalności gospodarczej. Wpis spółki do Rejestru Handlowego ma skutek konstytutywny.

Istotne kwestie dotyczące dokumentów założycielskich, czyli takich, bez których dokument założycielski nie byłby ważny, ustanawia Kodeks Handlowy.

Umowa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością musi zawierać:

- a. nazwę handlową i siedzibę spółki,
- b. ustanowienie wspólników poprzez podanie nazwy i siedziby osoby prawnej lub nazwiska i miejsca zamieszkania osoby fizycznej,
- c. przedmiot (zakres) działalności gospodarczej,
- d. wysokość kapitału zakładowego oraz wkładu każdego wspólnika, a także wysokość wkładów spłaconych przy założeniu spółki, włącznie ze sposobem i terminem spłacania wkładu, a w przypadku wkładów niepieniężnych, także ich przedmiotu i kwoty pieniężnej, w jakiej wkład zostaje wliczony w sumę wkładu, do jakiego się wspólnik zobowiązał,
- e. nazwiska, adresy i numery PESEL (*słow.: rodné číslo*) pierwszych przedstawicieli spółki oraz sposób, w jaki reprezentują spółkę; u zagranicznych osób fizycznych, które nie posiadają numeru PESEL, podaje się także datę urodzenia,
- f. nazwiska, adresy i numery PESEL członków pierwszej rady nadzorczej, o ile została powołana; u zagranicznych osób fizycznych, które nie posiadają numeru PESEL, podaje się także datę urodzenia,
- g. powołanie dysponenta wkładów,
- h. wysokość funduszu rezerwowego, jeśli został utworzony podczas zakładania spółki oraz wysokość sumy, do jakiej spółka powinna uzupełniać fundusz rezerwowy, a także sposób uzupełniania funduszu,
- i. profity udzielone osobom biorącym udział w zakładaniu spółki lub w innych działaniach, związanych z nabyciem przez spółkę uprawnień do prowadzenia działalności,
- j. przewidywane koszty spółki związane z założeniem i powstaniem spółki,
- k. inne dane ustanowione przez prawo.

Umowa spółki może ustanowić wydanie przez spółkę statutu, który będzie regulował jej organizację wewnętrzną oraz bardziej szczegółowe określenie pewnych zagadnień, zawartych w umowie spółki.

Przypominamy: Po założeniu spółki należy do 90 dni złożyć wniosek o jej zarejestrowanie w Rejestrze Handlowym.

Wzory formularzy dla poszczególnych form prawnych znajdują się w rozporządzeniu. Przy podawaniu wniosku należy postępować zgodnie z rozporządzeniem. Do wniosku należy dołączyć dokumenty, podane w postanowieniach wspomnianego rozporządzenia oraz w jego załącznikach.

Wniosek o rejestrację można złożyć także drogą elektroniczną. Wniosek musi być opatrzony certyfikowanym podpisem elektronicznym wnioskodawcy, w przeciwnym razie nie zostanie rozpatrzony przez sąd.

Formularze elektroniczne można znaleźć na stronie internetowej: www.justice.gov.pl

Na stronie tej znajdują się także ogólne wskazówki dotyczące wypełniania formularzy.

Wniosek o pierwszy wpis spółki z o.o.

Wniosek o zarejestrowanie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością składa się na formularzu określonym w załączniku nr 7 do rozporządzenia.

Do wniosku należy dołączyć następujące dokumenty:

- Znaczek skarbowy lub potwierdzenie o zapłaceniu opłaty sądowej w wysokości 331,50 euro. W przypadku składania wniosku drogą elektroniczną, stawka jest niższa o połowę.
- Akt dokumentujący prawa własności, prawo do użytkowania nieruchomości lub zgodę właściciela na użytkowanie nieruchomości, w której będzie się znajdować siedziba lub miejsce prowadzenia działalności gospodarczej spółki.
- Jeśli wniosek składa osoba upoważniona przez wnioskodawcę, do wniosku należy dołączyć pisemne pełnomocnictwo.
- Jeśli o rejestrację wnioskuje zagraniczna osoba fizyczna, jako osoba upoważniona do reprezentowania przedsiębiorcy, do wniosku o wpis danych do Rejestru Handlowego lub o zmianę danych należy dołączyć zezwolenie na pobyt tejże osoby w Republice Słowackiej. Nie dotyczy to sytuacji, gdy chodzi o obywatela państwa członkowskiego UE lub OECD.
- Jeśli wnioskuje się o wpis danych niezawartych w załączniku do rozporządzenia, do wniosku należy dołączyć oświadczenie wnioskodawcy, zawierające wspomniane dane. Podpis wnioskodawcy musi być potwierdzony urzędowo.
- Umowa spółki lub akt założycielski,
- Statut, jeśli został przyjęty,
- Oświadczenie pisemne założyciela, iż nie jest on jedynym współnikiem w więcej niż dwóch spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, jeśli założycielem spółki jest jedna osoba fizyczna,
- Oświadczenie pisemne założyciela, iż spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, która jest założycielem, ma więcej współników, jeśli spółkę założyła jedna spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
- Dokument uprawniający do wykonywania przez przedsiębiorcę czynności, która ma być wpisana do Rejestru Handlowego jako przedmiot działalności gospodarczej,
- Pisemne oświadczenie dysponenta wkładu według § 60 ustęp 4 Kodeksu Handlowego.
- Orzeczenie eksperta, potwierdzające, że wielkość wkładu niepieniężnego odpowiada wysokości zadeklarowanego wkładu pieniężnego do majątku spółki, jeśli taki wkład niepieniężny został wniesiony.

Udostępnione dzięki uprzejmości Ambasady RP w Bratysławie

3.7.2. Procedury i koszty

Kancelaria Adwokacka Ireneusz Piotr Giebel

Założenie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na Słowacji wymaga przygotowania szeregu dokumentów i podjęcia pewnych kroków prawnych, różnych, gdy odmiennie są podmioty zakładające firmę. W każdym jednak przypadku niezbędne będzie przygotowanie i przesłanie z Polski następujących dokumentów:

A) Jeżeli założycielem będzie osoba prawna (np. Sp. z o.o. lub S.A.)

1) Niezbędny jest aktualny wypis z polskiego Krajowego Rejestru Sądowego

2) Odpowiedź Rejestru Skazanych na zapytanie o karalność Polaków, którzy mają pełnić funkcje w zarządzie firmy (dokument ten nie może być starszy niż 3 miesiące)

Wszystkie te dokumenty muszą być przetłumaczone na język słowacki przez tłumacza przysięgłego, a najlepiej je przetłumaczyć na Słowacji. Koszt tłumaczenia dokumentów to ok. 20 EUR za stronę.

Nie jest natomiast wymagane pozwolenie na pobyt w Republice Słowackiej dla Polaków - członków zarządu.

B) Jeżeli założycielami Sp. z o.o. będą osoby fizyczne, to wystarczy tylko aktualna odpowiedź Rejestru Skazanych na zapytanie o karalność Polaków, którzy mają pełnić funkcje w zarządzie słowackiej firmy.

Pozostałe dokumenty przygotowuje biuro słowackiego prawnika. W szeregu przypadków można liczyć, że zaproponuje ono goszczenie, przynajmniej w pierwszym okresie, siedziby spółki i prowadzenie księgowości.

Dobrze przygotowane do swych zadań słowackie biuro prawne zapewnia załatwienie wszystkich dokumentów i pozwoleń potrzebnych do zarejestrowania firmy w Słowacji od „A” do „Z”, a sam proces zakładania i rejestracji firmy nie powinien trwać dłużej niż 12 dni od złożenia dokumentów.

I Etap

- Podstawowym dokumentem potrzebnym do rejestracji firmy jest umowa spółki.
- Przy umowie spółki trzeba przede wszystkim konkretnie określić:
 - nazwę handlową, która nie może być podobna do innej nazwy handlowej na Słowacji,
 - siedzibę spółki, na którą trzeba sporządzić umowę najmu.
- przedmiot działalności, który winien, ze zrozumiałych względów, mieć możliwie największy zakres, aby potem, w zmieniającej się sytuacji gospodarczej nie trzeba było zamieniać umowy spółki
- dokładne określenie wspólników i członków zarządu, ewentualnie też członków rady nadzorczej,
- wysokość kapitału zakładowego (minimalny kapitał wymagany na Słowacji to 5.000,00 EUR) oraz - wysokość udziałów poszczególnych wspólników (minimalny udział to 750, EUR).
- Nie jest wymagane realne wpłacanie tych sum, gdyż kapitał zakładowy spółki można wprowadzić do księgowości tylko „papierowo”, jednak już od 01.12.2013 r. będzie potrzebne potwierdzenie z banku o złożeniu kapitału zakładowego spółki.
- Umowę spółki może sporządzić słowackie biuro prawne, na podstawie potrzebnych informacji uzyskanych od współudziałowców spółki. Także inne dokumenty potrzebne do rejestracji spółki (oświadczenia wspólników, oświadczenia członków zarządu,

oświadczenia gwaranta złożenia kapitału zakładowego, podanie wniosku w sprawie podjęcia działalności gospodarczej, podanie wniosku o wpis do rejestru handlowego i inne) przygotowuje na miejscu słowackie biuro prawne.

II Etap

- W celu uzyskania uprawnienia do prowadzenia działalności gospodarczej,
- do składanego wniosku należy dołączyć następujące dokumenty:
- umowę spółki z podpisami wspólników uwierzytelnionymi u słowackiego notariusza
- umowę najmu siedziby spółki lub oświadczenie właściciela nieruchomości wyrażające zgodę na to, by spółka miała u niego siedzibę.
- aktualną odpowiedź na zapytanie o karalność członków zarządu z Polski (nie starsze jak 3 miesiące) w tłumaczeniu na język słowacki,
- znaczek skarbowy w wysokości 5 EUR za każdy przedmiot działalności spółki, w przypadku działalności wolnej (nie są potrzebne żadne uprawnienia zawodowe) i 10 Eur za każdą działalność rzemieślniczą i związaną (nie są potrzebne żadne uprawnienia zawodowe). Gdy jest podawany wniosek o udzielenie uprawnienia do prowadzenia działalności gospodarczej pocztą elektroniczną to w przypadku jakiegokolwiek działalności wolnej nie płaci się żadnej opłaty, a w przypadku działalności rzemieślniczej płaci się 5 Eur za każdą działalność.

Uprawnienie do prowadzenia działalności gospodarczej uzyskuje się w ciągu, najwyżej, 5 dni od daty złożenia wniosku.

III Etap

- Przy złożeniu wniosku do rejestru handlowego, niezbędne są dokumenty:
- umowa spółki, z uwierzytelnionymi u słowackiego notariusza podpisami wspólników
- uprawnienie do prowadzenia działalności gospodarczej
- oświadczenia wspólników, oświadczenia członków zarządu, oświadczenia gwaranta o złożeniu kapitału zakładowego itp.,
- znaczek skarbowy na kwotę 331,50 Eur, natomiast w przypadku podawania wniosku pocztą elektroniczną opłata wynosi 165,75 Eur

Po złożeniu dokumentów w sądzie, czas rejestracji spółki nie trwa dłużej niż 7 dni. W sumie, od momentu skompletowania dokumentów i podjęcia kroków urzędowych, ogólny czas potrzebny do rejestracji firmy to najwyżej 12 dni.

Koszty założenia firmy

Ogólnie koszty administracyjne, sądowe, tłumacza przysięgłego, notariusza, kompletna pomoc prawna (przygotowanie dokumentów, zabezpieczenie pozwoleń i zapisów do urzędów) wynoszą od 1000 EUR do 1200 EUR w zależności od tego, w którym sądzie będzie się rejestrowała spółka.

Koszty związane z utrzymaniem siedziby spółki np. pod adresem biura prawnego mec. Piotra Giebela, wynoszą 50 do 80 EUR miesięcznie plus VAT. Nie wykluczone są, w pewnych przypadkach, korzystniejsze rozwiązania, np. gratisowe potraktowanie kosztów siedziby spółki w okresie rejestracji firmy i w początkach jej działalności.

Innym, atrakcyjnym dla polskich podmiotów rozwiązaniem, może być zakupienie spółki słowackiej mającej już sądową rejestrację, NIP, Vat europejski itp.

Niektóre biura prawne, jak to w Trnawie, dysponują takimi spółkami, gotowymi do natychmiastowej sprzedaży. Wówczas czasokres przepisania takiej spółki to zaledwie 1 dzień.

To wygodny sposób rejestrowania działalności na Słowacji, bo taka spółka jest już kompletnie gotowa do podjęcia wszelkich transakcji. Koszt odkupienia takiej spółki to zaledwie około 1500 EUR.

OPŁATY DOTYCZĄCE REJESTRACJI FIRMY:

- a) złożenie wniosku o wpis do rejestru handlowego
 - spółka akcyjna 829,50 EUR,
 - inna osoba prawna 331, 50 EUR,
 - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą 165, 50 EUR,
 - oddziały osób prawnych 331, 50 EUR,
 - oddziały osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą 33 EUR,
- b) wniosek o zmianę formy prawnej przedsiębiorstwa 331,50 EUR,
- c) inne zmiany danych 66 EUR.

3.8. Pozostałe aspekty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej na Słowacji

3.8.1. Ochrona praw autorskich, patenty, znaki towarowe, wzory przemysłowe.

Nadzór nad realizacją obowiązujących w Republice Słowackiej regulacji prawnych w zakresie patentów, wzorów przemysłowych, znaków towarowych, oznaczeń geograficznych i regionalnych oraz umów międzynarodowych, sprawuje Państwowy Urząd Własności Przemysłowych Republiki Słowackiej. Na stronie internetowej tego urzędu www.indprop.gov.sk znajdują się wszelkie obowiązujące akty prawne w tym zakresie oraz umowy międzynarodowe podpisane przez Republikę Słowacką.

Prawa autorskie

Prawa autorskie w republice Słowackiej chronione są na podstawie Ustawy nr 618/2003 Zb. o prawie autorskim oraz prawach związanych z prawem autorskim. Ochrona prawna wg ww. ustawy obejmuje dzieła autorskie obywateli słowackich oraz dzieła opublikowane na terenie Słowacji bez względu na obywatelstwo i miejsce zamieszkania autora. Ochronie podlegają również prezentacje artystyczne, zapisy dźwiękowe, audio-wizualne oraz bazy danych wytworzone lub opublikowane na terytorium Słowacji.

Patenty

Zgodnie z Ustawą nr 435/2001 Z.z. o patentach oraz dodatkowych świadectwach ochronnych w brzmieniu ustawy nr 402/2002 Z.z., patenty udzielane są na nowe wynalazki, które mają zastosowanie w przemyśle, po wykonaniu ich formalno-prawnej oraz merytorycznej analizy. Analiza wykonywana jest na wniosek zgłaszającego, który powinien być złożony najpóźniej do 36 miesięcy od złożenia wniosku patentowego. Patenty mogą być przyznawane również na substancje chemiczne i farmaceutyki. Okres ochrony patentowej wynosi 20 lat od złożenia wniosku patentowego.

Wzory przemysłowe

Jako wzory przemysłowe, mogą być chronione nowe rozwiązania techniczne, które przekraczają ramy zwykłych czynności zawodowych i mają zastosowanie w przemyśle.

Ochrona wzorów przemysłowych polega na jego rejestracji w Państwowym Urzędzie Własności Przemysłowych RS. Przed rejestracją wykonywana jest analiza wniosku pod względem formalno-prawnym. Ochrona wzoru przemysłowego trwa 4 lata od dnia rejestracji. Na podstawie wniosku właściciela wzoru, okres ochrony może być przedłużany dwukrotnie - każdorazowo o 3 lata. Regulacje prawne dotyczące ochrony wzorów przemysłowych zawierają Ustawy nr 478/1992 Zb. oraz nr 90/1993 Z.z.

Znaki towarowe

Wg ustawy nr 55/1997 Z.z. o ochronie znaków towarowych, znakiem towarowym jest oznaczenie słowne lub graficzne odróżniające towar lub usługę jednej osoby od towaru lub usługi drugiej osoby. Ustawa określa również wyjątki, które nie mogą być uznane za znak towarowy np. znaki zawierające nazwy państw, regionów, oznaczenia kłamiwe itp.

Wniosek w sprawie ochrony znaku towarowego może złożyć jakakolwiek osoba prawna lub fizyczna. Okres ochrony wynosi 10 lat od dnia złożenia wniosku. Na wniosek właściciela znaku, ochronę można przedłużyć na następne 10 lat.

3.8.2. Niektóre aspekty realizacji robót budowlanych

Rejestracja działalności gospodarczej na Słowacji

W przypadku jednorazowego lub nawet powtarzającego się świadczenia usług przez osoby prawne czy fizyczne zarejestrowane w jednym państwie członkowskim UE na terytorium drugiego państwa UE, rejestracja czy wpis do ewidencji działalności gospodarczej w państwie, w którym ta usługa jest świadczona, nie są wymagane. Świadczone usługi powinny jednak odpowiadać przepisom i normom prawnym obowiązującym w miejscu ich realizacji.

Obowiązek ewidencji gospodarczej lub rejestracji powstaje, jeżeli usługi świadczone są w sposób ciągły, a ich wykonawca posiada w kraju ich świadczenia odpowiednią infrastrukturę techniczną (biuro, magazyn, zaplecze itp.). Powyższe wynika z orzecznictwa sądowego będącego źródłem prawa UE - Wyrok Trybunału (piąta izba) z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie stosowania dyrektywy UE o świadczeniu usług 64/427/EHS zastąpionej dyrektywą 1999/42

Uwaga!

Według słowackiej ustawy z czerwca 2010 r. polscy kierownicy budowy i nadzór budowlany powinni przed rozpoczęciem dzieła dokonać imiennej rejestracji w Słowackiej Izbie Inżynierów Budownictwa / Slovenska komora stavebných inžinierov :

www.sksi.sk, sksi@sksi.sk; tel. 00421 2 52 44 40 94 . Inny sposób postępowania, to zatrudnienie słowackich pracowników nadzoru budowlanego z odpowiednimi uprawnieniami.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy z tytułu usług budowlanych świadczonych przez polskie osoby prawne czy fizyczne na terytorium Słowacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami, powinien być naliczony i odprowadzony w miejscu ich świadczenia. Jeżeli usługodawca (firma lub osoba fizyczna) nie jest zarejestrowany lub zgłoszony do ewidencji na terenie Słowacji (ponieważ np. świadczy usługę jednorazową), to zgodnie z § 44 Ustawy o podatku dochodowym RS nr 595/2003 Z.z., słowacki płatnik tych usług jest zobowiązany do potrącania ze świadczeń wypłacanych usługodawcy zagranicznemu kwot odpowiadających obowiązującej stawce podatkowej (19 %) na zabezpieczenie podatku dochodowego. Potrącona kwota odprowadzana jest następnie na konto podatkobiorcy. Jeżeli usłu-

godawca w terminie określonym w ustawie nie rozliczy się z podatku (nie złoży zeznania podatkowego), słowacki poborca podatkowy może uznać, że obowiązek podatkowy usługodawcy zagranicznego z tytułu podatku dochodowego, został spełniony.

Zalecamy zapoznać się z Umową między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Słowacką w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku.

VAT

Zgodnie z § 5 Ustawy nr 222/2004 Z.z. o podatku od towarów i usług (VAT), osoba zagraniczna rozpoczynająca na terenie Słowacji działalność gospodarczą, która w rozumieniu ustawy jest przedmiotem podatku VAT, jest zobowiązana do niezwłocznej rejestracji dla potrzeb VAT w Urzędzie Skarbowym dla Bratysławy I. Wymóg ten nie dotyczy osoby zagranicznej, która dostarcza usługi lub towar (urządzenie) z instalacją czy montażem, gdzie zgodnie z § 69 ust. 2-4 oraz 9, osobą zobowiązaną do zapłaty VAT-u jest jej odbiorca będący płatnikiem tego podatku na terenie Słowacji.

Usługi budowlano-montażowe świadczone na podstawie umów o dzieło są przedmiotem podatku VAT. Osoba zagraniczna, która rozpoczyna świadczenie takich usług powinna zatem dokonać rejestracji dla potrzeb VAT zgodnie z wyżej cyt. paragrafem a następnie naliczać i odprowadzać podatek na konto Urzędu Skarbowego dla Bratysławy I. Z ustawy nie wynika możliwość naliczania i odprowadzania tego podatku przez odbiorcę usług świadczonych na podstawie umów o dzieło.

Tekst ustawy nr 222/2004 Z.z. o podatku od towarów i usług dostępny jest na portalu informacji prawnych Ministerstwa Sprawiedliwości RS <http://www.justice.gov.sk/>

3.8.3. Chcesz nabyć nieruchomość?

Zgodnie z § 19a słowackiego Prawa dewizowego (nr 202/1995 Z.z.), „cudzoziemcy”, czyli w rozumieniu kodeksowym osoby prawne z siedzibą poza terytorium Republiki Słowackiej, lub osoby fizyczne z takim właśnie miejscem stałego zamieszkania, mogą nabywać nieruchomości położone na terytorium Słowacji na takich samych zasadach jak obywatele Republiki Słowackiej, za wyjątkiem gruntów rolnych oraz leśnych znajdujących się poza terenem zabudowanym. I Polska i Słowacja są już pełnoprawnymi członkami Unii Europejskiej dlatego obywateli polskich powyższe ograniczenie nie dotyczy o ile mogą się wykazać czasowym pobytem na Słowacji, lub gospodarowali na gruntach rolnych przed ich nabyciem co najmniej przez 3 lata od dnia wejścia w życie umowy o akcesji Słowacji do UE.

Istnieją jednak pewne ograniczenia w nabywaniu nieruchomości które dotyczą tak Słowaków jak i obcokrajowców. Wynikają one jednak z odrębnych norm prawnych np. z Ustawy nr 44/1998 Z.z. o ochronie i eksploatacji bogactw mineralnych, Ustawy nr 184/2002 Z.z. o ciekach wodnych, Ustawy nr 277/1994 Z.z. o ochronie zdrowia, Ustawy nr 2287/1994 Z.z. o ochronie bogactw naturalnych, Ustawy nr 135/1961 Zb. o komunikacji naziemnej oraz Ustawy nr 27/1987 Zb. o państwowej ochronie zabytków w brzmieniu Ustawy nr 193/2000 Z.z.

To dość szczegółowe zagadnienia, dlatego w sprawach zakupu nieruchomości warto konsultować się z odpowiednim biurem nieruchomości. Adresy biur nieruchomości na Słowacji, wraz z ofertami sprzedaży, znajdują się na portalu www.reality.sk.

Udostępniono dzięki uprzejmości Ambasady RP w Bratysławie

3.9. Na Słowacji inwestować warto

3.9.1. Pomoc państwowa dla biznesu

Słowacja, która przez dziesięciolecia stanowiła tę mniej atrakcyjną dla inwestorów część wspólnego państwa Czechów i Słowaków, dziś nadrabia zaległości w tej dziedzinie i wiele robi dla przyciągnięcia zagranicznego kapitału. Stąd powstał tam cały system zachęt inwestycyjnych stanowiący jeden z ważnych instrumentów pomocy państwowej, której zasady są określone w specjalnej ustawie (Dziennik Ustaw RS nr 231/1999).

Pomoc dla biznesu może być udzielona na takie cele jak np. kształcenie, zatrudnianie bezrobotnych, wsparcie badań czy projektów w zakresie ochrony środowiska, a także w ramach pomocy regionalnej, która jest udzielana w formie zachęt inwestycyjnych.

Przypomnijmy tu najważniejsze akty prawne dotyczące pomocy państwowej:

- Dyrektywy Komisji Europejskiej dotyczące narodowej pomocy regionalnej na lata 2007- 2013, Dziennik Ustaw KE nr 2006/ C 54/08
- Dyrektywa KE o wprowadzeniu punktów 87 i 88 umowy o narodowej inwestycyjnej pomocy regionalnej, Dziennik Urzędowy KE nr 1628/2006 ES.
- Dyrektywa KE dot. regionalnej mapy pomocy dla RS na lata 2007-2013, Dziennik Urzędowy KE nr K(2006) 3975
- Ustawa o pomocy państwowej, Dziennik Ustaw RS nr 231/1999 z późniejszymi zmianami,
- Ustawa o pomocy inwestycyjnej, Dziennik Ustaw RS nr 561/2007 z późniejszymi zmianami,
- Ustawa o niektórych działaniach dotyczących przygotowania większych inwestycji oraz nowelizacji niektórych ustaw, Dziennik Ustaw RS nr 175/1999
- Ustawa o wsparciu przy tworzeniu parków przemysłowych oraz zmianie niektórych ustaw, Dziennik Ustaw RS nr 193/2001,
- Ustawa o podatku dochodowym, Dziennik Ustaw RS nr 595/2003 z późniejszymi zmianami,
- Ustawa Prawo celne, Dziennik Ustaw RS nr 199/2004z późniejszymi zmianami,
- Ustawa o usługach w zakresie zatrudnienia oraz zmianie niektórych ustaw, Dziennik Ustaw RS nr 5/2004
- Rozporządzenie Rządu RS ustanawiające maksymalną intensywność pomocy inwestycyjnej w poszczególnych regionach RS, Dziennik Urzędowy RS nr 145/2008 · Rozporządzenie Ministra Gospodarki RS określające wzór formularza w celu uzyskania pomocy inwestycyjnej, Dziennik Urzędowy RS nr 342/2008.

Powyższe ustawy wraz komentarzami (niektóre również w j. angielskim) dostępne są na stronie internetowej Słowackiej Agencji ds. Rozwoju Handlu i Inwestycji „SARIO” www.sario.sk skąd zaczerpnęliśmy wiele informacji.

Pomoc państwa, (uregulowana szczegółowo ustawą nr 231.1999 Z.z. o pomocy państwowej z późniejszymi zmianami) może mieć formę dotacji, refundacji oprocentowania kredytów lub ich części, spłaty części kredytów, realizacji gwarancji państwowych lub bankowych oraz zwrotnej pomocy finansowej i przeznaczona jest m.in. na:

- rozwój regionów o niskim poziomie życia lub dużym bezrobociu,

- badania i rozwój,
- szkolenie pracowników,
- środowisko naturalne (inwestycje, doradztwo, szkolenie, produkcja energii ekologicznej, oświatę i ważniejsze wspólne projekty RS i UE),
- wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw,
- ochronę oraz restrukturyzację przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej,
- wsparcie przemysłu hutniczego w zakresie badań i rozwoju, środowiska naturalnego oraz częściowego lub całkowitego wstrzymania produkcji,
- wsparcie przemysłu stoczniowego w zakresie badań i rozwoju, środowiska naturalnego, restrukturyzacji przedsiębiorstw, częściowego lub całkowitego wstrzymania produkcji, inwestycji oraz rozwoju regionu,
- wsparcie przemysłu samochodowego w zakresie badań i rozwoju, środowiska naturalnego, restrukturyzacji przedsiębiorstw, inwestycji, szkolenia pracowników oraz rozwoju regionu,
- wsparcie przemysłu włókien syntetycznych w zakresie badań i rozwoju, środowiska naturalnego oraz inwestycji.

Pomoc państwa realizowaną w świetle niniejszej ustawy koordynuje Ministerstwo Finansów RS.

3.9.2. Pomoc regionalna jako najważniejszy element pomocy państwowej

Pomoc regionalna jako najważniejszy element pomocy państwowej

(Ustawa o pomocy inwestycyjnej, Dziennik Ustaw RS nr 561/2007 z późniejszymi zmianami, Dyrektywa KE o narodowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013)

Republika Słowacka cechuje się dużymi regionalnymi różnicami w zakresie rozwoju gospodarczego, stopnia zurbanizowania, uprzemysłowienia, itp. Jednym z czynników, który wpływa na decyzje inwestora o lokalizacji inwestycji jest wysokość i zakres pomocy państwa a ściślej pomocy regionalnej, którą może otrzymać w formie zachęt inwestycyjnych.

Głównym zadaniem bodźców inwestycyjnych jest motywowanie inwestorów do inwestowania w rejonach mniej rozwiniętych gospodarczo i społecznie, czyli m.in. posiadających wysokie bezrobocie czy niższy poziom infrastruktury. W dłuższym horyzoncie czasu taka polityka państwa powinna wyrównywać różnice w rozwoju poszczególnych regionów. Pozytywny wpływ inwestycji na konkretny region powinien się przejawiać m.in. w stworzeniu nowych miejsc pracy oraz nowych możliwości dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

Rodzaje projektów dla których może być udzielona regionalna pomoc inwestycyjna

Ustawa o pomocy inwestycyjnej dzieli projekty, którym można udzielić wsparcia na następujące kategorie:

- przemysł,
- centra technologiczne,
- centra usług strategicznych,
- ruch turystyczny.

Ustawa, dla każdej z kategorii, ustanawia specyficzne warunki, które musi spełnić inwestor aby mógł ubiegać się o takie wsparcie. Pomoc ta może być wykorzystana również przez przedsiębiorstwa nowo zakładane.

W przypadku każdej kategorii wymogiem jest aby projekt inwestycyjny był zrealizowany w okresie do trzech lat (36 miesięcy) od zatwierdzenia udzielenia pomocy regionalnej. Ważnym aspektem jest tak zwany stymulacyjny skutek pomocy, co oznacza, że bez udzielenia pomocy konkretny projekt w danym rejonie, nie mógłby być zrealizowany. Inwestor ubiegający się o pomoc regionalną nie może przystąpić do realizacji projektu dopóki Ministerstwo Gospodarki RS nie potwierdzi, że projekt spełnia warunki ubiegania się o pomoc. Nowelizacja ustawy o pomocy inwestycyjnej, która obowiązuje od 1.04.2009 r. jest głównie reakcją na kryzys gospodarczy. W celu przyciągnięcia w tym trudnym okresie inwestorów oraz wsparcia tworzenia nowych miejsc pracy, obniża ona minimalną wysokość inwestycji dla których przysługuje wsparcie w przypadku projektów realizowanych w przemyśle oraz w ruchu turystycznym o 50%.

Przemysł

Warunki dla tzw. projektów inwestycyjnych w przemyśle są ściśle określone. Ma to związek przede z tym, że celem pomocy jest wspieranie większych projektów, które stworzą głównie możliwości zatrudnienia dla wykwalifikowanych pracowników. Zasadniczo istnieje warunek, że inwestor musi zainwestować określoną sumę na nabycie majątku w ramach inwestycji, przy czym co najmniej 40% z wartości nabytego majątku musi tworzyć nowe wyposażenie produkcyjne i technologiczne. Minimalna wysokość inwestycji uprawniająca do otrzymania pomocy różni się w zależności od stopy bezrobocia w danym powiecie RS.

Minimalna wysokość inwestycji	Stopa bezrobocia
13 277 567,50 EUR	Niższa niż średnia na Słowacji (<7,66%)
6 638 783,75 EUR	Wyższa niż średnia na Słowacji (>7,66%)
3 319 391,87 EUR	Przynajmniej o 50% wyższa niż średnia na Słowacji (>11,49%)

Przy udzielaniu pomocy regionalnej bierze się pod uwagę stopę bezrobocia wyliczoną na podstawie całkowitej ilości osób bezrobotnych, która jest ogłaszana przez Urząd Pracy, Opieki Socjalnej i Rodziny RS.. W 2014r. będzie obowiązywać średnia stopa bezrobocia za rok 2013. Inwestycja musi być w określonej mierze pokryta własnym kapitałem firmy. Z ustawodawstwa UE wynika, że co najmniej 25% wartości każdej inwestycji musi być finansowane bez pomocy państwa, z własnych środków albo za pośrednictwem finansowania zewnętrznego. Ustawodawstwo RS zmodyfikowało ten warunek i wymaga aby co najmniej 50% wartości inwestycji było finansowane za pośrednictwem własnego kapitału firmy. Działalność, na którą udzielana jest pomoc, musi spełniać warunki związane z ochroną środowiska naturalnego.

Centra technologiczne

Pojęcie centrum technologicznego dotyczy działań prowadzonych w sferze badań i rozwoju, które przynoszą poprawę i podniesienie jakości procesu produkcyjnego.

Priorytetem w procesie udzielania wsparcia są przede wszystkim projekty inwestycyjne o większej wartości. Warunki, które trzeba spełnić w tym przypadku w porównaniu z projektami przemysłowymi nie są już tak dokładnie określone. Minimalna wysokość inwestycji nie ulega obniżeniu w zależności od stopy bezrobocia. Aby inwestor mógł ubiegać się o pomoc państwa na stworzenie centrum technologicznego, musi na nabycie materialnego i niematerialnego majątku przeznaczyć minimalnie 1 327 756,75 EUR. Co najmniej 50% wartości inwestycji musi być, tak jak w przypadku parków przemysłowych, pokryta kapitałem własnym inwestora. Ponadto musi on zatrudniać przynajmniej 60% pracowników z wyższym wykształceniem.

Centra usług strategicznych

Miejsca w których firma oferuje usługi specjalistyczne, wspierające zatrudnienie wykwalifikowanych ekspertów, centra rozwoju programów komputerowych, centra wsparcia klienta itp. nowa ustawa o pomocy inwestycyjnej określa jako centra usług strategicznych. W przypadku, gdy inwestor zdecyduje się ubiegać o pomoc na tego typu projekty, wymaga się aby na nabycie materialnego i niematerialnego majątku przeznaczył nie mniej niż 1.161.787,16 EUR, przy czym co najmniej 50% tej kwoty musi być pokryta kapitałem własnym. Ponadto musi on zatrudniać przynajmniej 30% pracowników z wyższym wykształceniem.

Ruch turystyczny

Warunkami udzielenia regionalnej pomocy w tej gałęzi jest wybudowanie lub rozszerzenie kompleksowego centrum ruchu turystycznego oraz zakup majątku w wysokości przynajmniej 9 960 000 EUR, przy czym wartość wyposażenia technologicznego musi stanowić co najmniej 20% sumy kosztów inwestycji. Powyższa suma może być obniżona do kwoty 4 980 000 EUR lub nawet do kwoty 3 319 391, 89 EUR, jeżeli inwestor zdecyduje się realizować projekt w regionach z wyższą stopą bezrobocia. W tym przypadku także obowiązuje zasada, że co najmniej 50% minimalnej wartości inwestycji musi być pokryta kapitałem własnym.

Minimalna wysokość inwestycji EUR	Stopa bezrobocia
9 960 000 EUR	Niższa niż przeciętna na Słowacji (<7,66%)
4 980 000 EUR	Wyższa niż przeciętna na Słowacji (>7,66%)
3 319 391 EUR	Co najmniej o 50% wyższa niż średnia na Słowacji (>11,49%)

Parki przemysłowe

(Ustawa o wsparciu przy tworzeniu parków przemysłowych oraz zmianie niektórych ustaw, Dziennik Ustaw RS nr 193/2001)

Gminy i inne jednostki samorządu terytorialnego wyższego szczebla tworzące specjalne strefy przeznaczone na działalność przemysłową, zwaną „parkami przemysłowymi”, mogą ubiegać się o udzielenie dotacji z budżetu państwa na:

- uzbrojenie techniczne terenu i prace budowlane, niezbędne dla powstania parku przemysłowego - do 85% wydatków przeznaczonych na ten cel,

- odszkodowanie w związku z wywłaszczeniem terenów przeznaczonych na park przemysłowy,
- koszty związane z zakupem lub wynajmem terenów przeznaczonych na park przemysłowy – do 85% wydatków przeznaczonych na ten cel,
- koszty związane zmianą kategoryzacji gruntów z rolnych lub leśnych na grunty przeznaczone na działalność gospodarczą - do 85% łącznej sumy przypadających z tego tytułu opłat,
- jeżeli park przemysłowy ma powstać w rejonie gdzie poziom bezrobocia wynosi powyżej 10,0% to dotacja na cele określone w pkt. 1-3 może wynieść do 95% poniesionych kosztów.

Warunkiem uzyskania dotacji przez gminę jest posiadanie:

- co najmniej 15% całkowitego kosztu stworzenia parku przemysłowego, w tym również na zakup czy wynajem odpowiednich terenów, ich uzbrojenie techniczne i inne oraz co najmniej 5% całkowitego kosztu stworzenia parku przemysłowego jeżeli ma on powstać w rejonie o bezrobociu powyżej 10%,
- terenu na stworzenie parku przemysłowego, który musi być określony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- zgody władz Funduszu Majątkowego na zakup lub wynajem, w przypadku jeżeli teren przeznaczony na park przemysłowy był wcześniej w jego zarządzie,
- umowy wstępnej z przedsiębiorcą, określającej plan i zakres prowadzenia działalności gospodarczej na terenie parku oraz zabezpieczenie finansowe tej działalności,
- pozytywnej opinii dostawców energii elektrycznej, gazu i wody co do możliwości zabezpieczenia dostaw tych nośników dla potrzeb parku przemysłowego,
- podejmując decyzję o przyznaniu dotacji na stworzenie parku przemysłowego Ministerstwo Gospodarki RS musi wziąć pod uwagę wysokość stopy zatrudnienia na obszarze gdzie ma powstać park przemysłowy i wpływ działalności gospodarczej parku na obniżenie bezrobocia w regionie.

Duże projekty inwestycyjne

Inwestycje, których koszty uzasadnione przekraczają 50 mln. EUR Komisja Europejska uważa za duże projekty inwestycyjne i określa dla nich bardziej ścisłe zasady w zakresie przyznawania pomocy. W ich przypadku maksymalna pomocy jest obliczana nie jako procentowy udział w kosztach uzasadnionych, ale uwzględnia wzorzec zamieszczony w dyrektywie KE o narodowej inwestycyjnej pomocy regionalnej na lata 2007-2013.

Koszty uzasadnione	Maksymalna wysokość pomocy
Koszty do 50 mln. EUR	100% pułapu pomocy regionalnej
Koszty od 50 do 100 mln EUR	50% pułapu regionalnej pomocy
Koszty przekraczające 100 mln EUR	34% pułapu pomocy regionalnej

Maksymalną wysokość pomocy dla dużych projektów inwestycyjnych oblicza się zgodnie z wzorem:

maksymalna wysokość pomocy = $R * (50 + 0,50 * B + 0,34 * C)$,

R- maksymalna wysokość pomocy w danym regionie.

Koszty uzasadnione w procesie udzielania pomocy regionalnej

Zasady udzielania pomocy regionalnej wyróżniają następujące rodzaje kosztów uzasadnionych:

- nabycie gruntów,
- nabycie budynków,
- nabycie wyposażenia technologicznego i maszynowego,
- nabycie majątku niematerialnego (licencje, know-how, itp.),
- koszty płac.

Technologie, których zakup ma zostać zaliczony do kosztów uzasadnionych muszą być nowe, nabyte na warunkach rynkowych i wyprodukowane nie wcześniej niż trzy lata przed ich wdrożeniem do pracy. Ważne jest aby należały do kwalifikujących się do pomocy pozycji (pozycje 84, 85 i 90 w przypadku projektów przemysłowych) Taryfy Celnej (TARIC).

Wysokość (intensywność) pomocy regionalnej

Komisja Europejska określając maksymalną wysokość pomocy, która na Słowacji może być udzielona inwestorowi dokonała podziału Słowacji na cztery regiony:

- region Bratysławy - wysokość pomocy wynosi 0% (od 1.01.2009 r.)
- Zachodnia Słowacja - wysokość pomocy wynosi 40%
- Środkowa Słowacja - wysokość pomocy wynosi 50%
- Wschodnia Słowacja - wysokość pomocy wynosi 50%,

Pomoc dla poszczególnych regionów wyrażona w procentach, określa tzw. Intensywność pomocy, czyli jej maksymalny udział w poniesionych kosztach uzasadnionych. Pomoc ta może być przyznana inwestorowi w formie konkretnych zachęt inwestycyjnych. Ze względu na to, że jej celem jest wspieranie nie tylko dużych ale średnich i małych firm, maksymalna wysokość pomocy może być podwyższona o 10% w przypadku średnich firm i o 20% w przypadku małych firm.

Formy zachęt inwestycyjnych

Ustawa o pomocy inwestycyjnej tworzy cztery rodzaje zachęt inwestycyjnych, za pośrednictwem których może być realizowana pomoc regionalna:

- ulgi podatkowe,
- dopłaty finansowy na utworzenie nowych miejsc pracy,
- dopłaty finansowe na zakup materialnych i niematerialnych środków,
- przekazanie majątku Skarbu Państwa lub gminy inwestorowi po niższej cenie niż cena rynkowa.

Inwestor może dokonać wyboru z pośród wskazanych powyżej form zachęt inwestycyjnych. Ich wysokość, kombinacja i wzajemne proporcje zależą jedynie od decyzji inwestora. Podstawową zasadą pozostaje ta, że łączna suma wartości bodźców nie może przekroczyć maksymalnej wysokości pomocy regionalnej.

Ulga w podatku dochodowym

Ulga taka, może być zastosowana w okresie co najwyżej podczas pięciu następujących po sobie okresów podatkowych, przy czym pierwszym takim okresem może być ten, w którym inwestor uzyskał pozytywną decyzję o zatwierdzeniu pomocy i spełnił wszystkie warunki. Ostatnim możliwym terminem w jej uzyskaniu jest ten w którym upłynęły trzy

lata od wydania decyzji o zatwierdzeniu pomocy inwestycyjnej. Podatnik może uzyskać ulgę w podatku dochodowym do wysokości podatku przypadającego na proporcjonalną część podstawy opodatkowania. Proporcjonalna część jest wyliczana w ten sposób, że podstawa opodatkowania jest mnożona przez współczynnik, który jest stosunkiem udziału kosztów uzasadnionych na które była udzielona pomoc inwestycyjna i łączną wartością kapitału własnego wykazanego w rozliczeniu podatkowym za okres podatkowy, w którym było wydane potwierdzenie o tym, że inwestor spełnia warunki na udzielenie pomocy.

współczynnik = koszty uzasadnione/koszty uzasadnione + kapitał własny w danym roku

Dopłata finansowa na utworzenie nowych miejsc pracy

Całkowita wysokość dopłaty, o którą może się ubiegać inwestor, zależy od konkretnego regionu, w którym zostanie zrealizowana inwestycja. Wartość tej dopłaty jest obliczana jako procent całkowitych kosztów płacy na jednego zatrudnionego w ciągu dwóch lat. Jeżeli np. inwestor zdecyduje na inwestycję we Wschodniej Słowacji, gdzie maksymalna intensywność pomocy wynosi 50% całkowitych kosztów uzasadnionych, wysokość dopłaty określa się jako 50% całkowitych kosztów płacowych na nowo utworzone miejsce pracy w okresie dwóch lat.

Procentowy udział pomocy jest zgodny z maksymalną intensywnością pomocy w konkretnym regionie. W przypadku projektów dotyczących produkcji przemysłowej oraz ruchu turystycznego, o dopłatę może się ubiegać jedynie inwestor, który planuje realizację swojej inwestycji w regionie o wyższej stopie bezrobocia niż średnia dla całej Słowacji w 2008r. (ponad 7,66%). W przypadku centrów technologicznych i centrów usług strategicznych powyższe wymaganie nie obowiązuje.

Dopłaty finansowe na zakup materialnych i niematerialnych środków

Dopłata taka jest grantem na nabycie materialnego i niematerialnego majątku inwestycyjnego. Jego udzielenie w pewnej mierze zależy od możliwości budżetu państwa.

Przekazanie majątku Skarbu Państwa/gminy

Przekazanie nieruchomości zależy od konkretnych możliwości gminy, w której inwestycja będzie lokowana. Zachętą inwestycyjną jest w tym przypadku kwota, która stanowi różnicę pomiędzy ceną rynkową nieruchomości, a ceną po jakiej dokonano jej przekazania.

Procedura i harmonogram zatwierdzania pomocy regionalnej

Zaktualizowana ustawa o pomocy inwestycyjnej wprowadza m.in. nowe ustawowe terminy jak również tworzy tzw. schemat pomocy państwowej, co oznacza, że przyznana na terenie Słowacji pomoc inwestycyjna nie będzie musiała być zatwierdzana przez do KE. Udzielenie pomocy regionalnej nie jest obligatoryjne. Nawet przy spełnieniu przez inwestora wszystkich koniecznych warunków, nie musi on otrzymać tego rodzaju pomocy. Każdy projekt inwestycyjny jest rozpatrywany indywidualnie, przede wszystkim z punktu widzenia jego wpływu na region, w którym miałby być realizowany, liczbę i strukturę nowych miejsc pracy jaką wytworzy, zgodność z zapotrzebowaniem na konkretne miejsca pracy. Przy rozpatrywaniu projektów bierze się pod uwagę również możliwości budżetu państwa oraz wpływu projektu na finanse publiczne.

Procedura udzielania pomocy regionalnej –ustawowe terminy

1. Inwestor przedkłada plan inwestycyjny Ministerstwu Gospodarki RS (MG RS)
2. Słowacka Agencja Rozwoju Inwestycji i Handlu (SARIO) przygotowuje swoją opinię

- o projekcie, którą doręcza MG RS w terminie do 30 dni
3. Plan inwestycyjny opiniują również Ministerstwa zaangażowane w udzielanie pomocy (Ministerstwo Finansów RS i Ministerstwo Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny RS) w terminie do 30 dni.
 4. Ministerstwo Gospodarki pisemnie potwierdza inwestorowi, że spełnia wymagane ustawowo warunki na udzielenie pomocy i przygotowuje dla niego ofertę zachęt inwestycyjnych w terminie do 30 dni.
 5. Inwestor odpowiada na otrzymaną ofertę - składa formalną aplikację o wsparcie inwestycyjne w terminie do 60 dni
 6. Rząd RS zatwierdza pomoc regionalną
 7. Komisja Europejska zatwierdza pomoc regionalną (jeżeli jest to wymagane).

Inne ważniejsze udogodnienia dla inwestorów

- Na podstawie ustawy o przygotowaniu dużych inwestycji (Dziennik Ustaw RS nr 175/1999) nastąpiło uproszczenie oraz skrócenie czasu załatwiania formalności własnościowych przy realizacji dużych projektów inwestycyjnych
- Na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów RS (Dziennik Ustaw RS nr 375/1999) zniesiono różnice w metodzie wyceny nieruchomości dla celów podatkowych pomiędzy osobami zagranicznymi i krajowymi, co spowodowało wyrównanie obciążeń podatkowych podczas transferu nieruchomości,
- Na podstawie nowelizacji Kodeksu Postępowania Cywilnego oraz ustawy o Sądach Arbitrażowych wprowadzono zmiany uproszczające oraz przyspieszające postępowanie sądowe, jak również egzekwowanie wyroków sądowych w sprawach gospodarczych
- Na podstawie nowelizacji Kodeksu Handlowego oraz Kodeksu Karnego określono jednoznacznie odpowiedzialność karną organów statutowych spółek handlowych oraz wzmocniono uprawnienia kontrolne mniejszościowych akcjonariuszy spółek akcyjnych
- Powołano Słowacką Agencję Rozwoju Inwestycji i Handlu (SARIO), której celem jest m.in. udzielanie pomocy inwestorom zagranicznym oraz reprezentacja większości organów administracji państwowej wobec inwestorów zagranicznych.

Udostępniono dzięki uprzejmości Ambasady RP w Bratysławie

3.10. Informacje o zmianach w 2013 r. dotyczących szeregu aspektów gospodarki

Eva Barčíkova

Z początkiem 2013 r. na Słowacji nastąpiły istotne zmiany legislacyjne mające wpływ na działalność gospodarczą przedsiębiorstw – oto najważniejsze z nich:

- **Ograniczenie płatności gotówkowych od 2013 r. na podstawie ustawy nr 394/2012 o ograniczeniu płatności gotówkowych z ważnością od 1 stycznia 2013.** Zgodnie z przyjętą ustawą zabrania się płatności gotówkowej, której wysokość przekracza 5 000 euro. Wyjątek stanowią płatności dokonywane między osobami fizycznymi (nie będącymi przedsiębiorcami). W takich przypadkach prawo zabrania płatności gotówkowej **przekraczającej wysokość 15 000 euro. Wysokość płatności gotówkowej, która jest podzielona na kilka odrębnych płatności, jest sumą tych płatności, gdy są one realizowane w wyniku jednej czynności prawnej.** Zgodnie z ustawą, wykroczenie popełnia zarówno ten, kto jako przekazujący naruszy zakaz dokonywania płatności gotówkowej jak i ten kto, jako przyjmujący, naruszy zakaz przyjmowania takiej płatności (grzywna w wysokości do 10 000 euro). Wykroczenia administracyjnego dopuszcza się osoba prawna lub fizyczna – przedsiębiorca, gdy jako przekazująca naruszy zakaz płatności gotówkowej lub jako strona przyjmująca naruszy zakaz przyjmowania płatności gotówkowej, za co grozi grzywna do 150 000 euro.

Tak więc faktur wystawionych po 1 stycznia 2013 na wyżej wymienione kwoty, nie można realizować w formie gotówkowej. Faktury wystawione do 31 grudnia 2012 można było realizować do 31 marca 2013.

Od 1 lutego 2013 obowiązuje nowelizacja Kodeksu Handlowego (Obchodný zákoník), która dla podmiotów gospodarczych i podmiotów prawa publicznego – płatność faktur reguluje w sposób następujący:

- dla zwykłych podmiotów gospodarczych – maksymalny termin płatności faktur za dostawę towarów lub usług wynosi 60 dni,
- dla podmiotów prawa publicznego (województwa, gminy (miejscowości), inne organy państwowe – 30 dni.

Dłuższy termin płatności będzie możliwy po wzajemnym porozumieniu i umowie obydwóch stron.

- **Zmiana okresu rozliczeniowego podatku VAT w związku ze zmniejszeniem obrotu za 12 poprzedzających miesięcy kalendarzowych do 100.000.00 euro.** W związku z tym, w przypadku płatników rozliczających VAT kwartalnie, niezbędne jest dokładne śledzenie przez księgowe obrotów miesięcznych. Dlatego też, aby firmy którym zlecono prowadzenie księgowości mogły wymieniony okres rozliczeniowy śledzić, ważne jest dostarczenie w każdym miesiącu materiałów dot. VAT (wysłane faktury, księgi kasowe). W przypadku, gdy materiały nie zostaną dostarczone w terminie, nie mogą one zagwarantować dokładnej zmiany okresu rozliczeniowego i przejąć odpowiedzialności za sankcje nałożone przez Urząd Finansowy.
- Nastąpiło zaostrenie warunków zwolnienia od podatków przy dostawie towaru do innego kraju członkowskiego (§43 ustawy o VAT). Do poświadczenia spełnienia tych warunków należy uzyskać następujące dokumenty:

a) gdy transport zapewnia dostawca lub odbiorca przez inną osobę (drogą pocztową):

- kopia faktury + dokumenty o wysłaniu lub dokument przewozowy z miejscem przeznaczenia w innym kraju członkowskim, w którym jest potwierdzone przyjęcie towaru przez odbiorcę,

b) gdy przewozu dokonuje dostawca lub odbiorca:

- potwierdzenie przyjęcia towaru przez odbiorcę lub osobę przez niego upoważnioną, przy czym potwierdzenie musi zawierać następujące dane:

1. nazwisko i imię lub nazwę odbiorcy i adres jego siedziby, miejsce prowadzenia działalności, zakładu, miejsca zamieszkania lub adres, pod którym zwykle przebywa,

2. ilość i rodzaj towaru,

3. adres miejsca i datę przyjęcia towaru w innym kraju członkowskim (gdy przewozu dokona dostawca), lub adres miejsca i datę ukończenia przewozu (gdy dokonuje go odbiorca),

4. nazwisko i imię kierowcy pojazdu silnikowego (pismem drukowanym) i jego podpis,

5. numer rejestracyjny pojazdu, którym przewóz się odbył

- inne dokumenty – na przykład umowa o dostarczeniu towaru, dokument dostawy, dokument o dokonaniu płatności za towar, dokument o płatności za przewóz towaru.

Zwracamy uwagę, że bez niezbędnych dokumentów zwolnienie od podatku przy dostawie towaru do innego kraju członkowskiego nie będzie możliwe. Dotyczy to również nabycia towaru z innego kraju członkowskiego (w tym przypadku nie ma prawa do odliczenia podatku).

Nastąpiły też poważne zmiany w zakresie ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego dotyczące umów. Od 1 stycznia 2013, na podstawie nowelizacji ustawy o ubezpieczeniu społecznym i zdrowotnym istnieje konieczność płacenia składki ubezpieczeniowej od dochodów uzyskanych poza miejscem zatrudnienia (umowy). Wysokość składki jest zrównana ze składką z tytułu zatrudnienia (35,2% pracodawca i 13,4 % pracownik i podatek 19%). Różnica występuje w przypadku dorywczej pracy studentów (22,80% pracodawca, 7% pracownik). W przypadku studentów zwolnienie od składki dotyczy tylko jednej umowy w zależności od wieku studenta:

- od 16-18 lat – wysokość zwolnienia : 66.00 euro,

- od 18-26 lat – wysokość zwolnienia: 155.00 euro.

W przypadku wspomnianej umowy należy dołączyć potwierdzenie o nauce w szkole wyższej – studia dzienne.

Emeryci – następujące składki od dochodów (19,80% pracodawca, 4% pracownik).

Nastąpiła zmiana wysokości składek dla osób pracujących na własny rachunek w 2013 r., tj. po raz pierwszy za styczeń 2013 można było płacić do 8 lutego 2013.

– Składka na ubezpieczenie społeczne: 130,27 euro

– Składka na ubezpieczenie zdrowotne: 55,02 euro.

Gdy dokument finansowy jest sporządzony przez elektroniczną kasę fiskalną na podstawie odrębnego przepisu o korzystaniu z elektronicznych kas fiskalnych, wówczas fakturę uproszczoną można stosować, gdy:

- cena towaru lub usługi łącznie z podatkiem płatna gotówkowo nie jest wyższa niż 1 000,00 euro, a cena towaru lub usługi łącznie z podatkiem płatna w inny sposób (**kartą płatniczą**) **nie jest wyższa niż 1 600,00 euro.** Wymienione dokumenty fiskalne (paragony) nie muszą zawierać takich danych, jak imię i nazwisko, nazwy odbiorcy towaru lub usługi, adresu jego siedziby, miejsca prowadzenia działalności, zakładu, miejsca zamieszkania, jego numeru konta VAT (gdy ma przydzielone) i ceny jednostkowej. Uproszczone dokumenty fiskalne do celów VAT będą uznane za faktury jedynie w przypadku, gdy sporządzi

je płatnik podatku, który przychody ze sprzedaży rejestruje za pomocą kasy fiskalnej. **Z powyższego postanowienia wynika, że za pośrednictwem kas fiskalnych nie można rejestrować jednorazowego utargu wyższego niż 1 000,00 euro, ewentualnie 1 600,00 euro, tak jak podano to wyżej.**

Następuje zmiana treści faktury przy zwolnieniu od podatku (VAT).

Trzy możliwości do wykorzystania w fakturze:

- powołanie się na postanowienia ustawy nr 222/2004,
- powołanie się na dyrektywę Rady 2006/112/WE z 28 listopada 2006 o wspólnym systemie podatku od wartości dodanej (VAT),
informacja słowna „dostawa jest zwolniona z podatku” (podawać także w cudzysłowie).

Innym problemem jest ograniczenie i zaostrzenie przyznawania dotacji na zatrudnienie pracowników. Od 1 kwietnia 2013 nowelizacja ogranicza możliwość zatrudniania pracowników dzięki otrzymywanym dotacjom. Dotyczy to również składek odprowadzanych przez pracodawcę i pracownika. Zaostrzona zostaje również kontrola chronionych zakładów pracy.

Zmiany w opodatkowaniu dochodów zgodnie z ustawą o podatku dochodowym:

- ograniczenie możliwości stosowania wydatków ryczałtowych w maksymalnej wysokości 5 040,00 euro/rocznie (420,00 euro miesięcznie),
- wprowadzenie progresywnego opodatkowania dochodów osób fizycznych dwoma stawkami podatku (19% i 25%) w nawiązaniu do wysokości podstawy opodatkowania. Podatek od tej części podstawy, która 176,8 razy przekroczy wysokość obowiązującego minimum życiowego, wynosi 25% (tj. dla roku 2013: wysokość minimum życiowego 194,58 euro, tj. 34 401,74 euro).
- Następuje poszerzenie krajowego samo-opodatkowania towaru (usług) - § 69, ust. 12 Ustawy o VAT:

Płatnik podatku, który jest odbiorcą towaru (usługi) od innego płatnika podatku ma obowiązek zapłacenia podatku od:

- dostawy odpadów metalowych i złomu w kraju,
- przeniesienia uprawnień do emisji gazów cieplarnianych w kraju,
- dostawy nieruchomości lub jej części w kraju, którą dostawca zdecydował się opodatkować według § 38, ust. 1 Ustawy o VAT (po 5 latach od pierwszego odbioru),
- dostawy nieruchomości lub jej części w kraju, która była sprzedana przez osobę, która przez sąd lub inny organ państwowy była uznana za osobę zadłużoną – egzekucja, upadłość (bankructwo),
- dostawy towaru, który jest przedmiotem gwarancji zabezpieczającej należności wierzyciela.

- Gwarancja płatności podatku według § 69, ust. 14 Ustawy o VAT

Zgodnie z wymienioną ustawą płatnik podatku, któremu dostarczono lub któremu ma być dostarczony towar lub usługa w kraju, gwarantuje płatność podatku wymienionego na fakturze, gdy dostawca tego podatku nie uiścił, lub stał się niezdolny do jego zapłacenia, a płatnik w czasie powstania obowiązku podatkowego wiedział lub mógł wiedzieć, że cały podatek od towaru lub usługi lub jego część nie będzie zapłacony.

Wystarczającym dowodem, że płatnik podatku wiedział lub mógł wiedzieć, iż cały podatek od towaru lub usługi lub jego część nie będzie zapłacony jest to, że:

a. Ekwivalent (równowartość) wymieniony na fakturze jest nieproporcjonalnie wysoki lub nieproporcjonalnie niski bez ekonomicznego uzasadnienia.

b. Płatnik podatku dokonał opodatkowanych transakcji z podmiotem, w przypadku którego zaistniały powody do anulowania rejestracji i który znalazł się na portalu administracji finansowej Republiki Słowackiej.

c. W czasie powstania obowiązku podatkowego jego organem statutowym lub członkiem tego organu był członek organu statutowego lub wspólnik płatnika podatku, który dostarcza towar lub usługę i znajduje się w wykazie, (wykaz osób, w przypadku których zaistniały powody anulowania rejestracji dla celów VAT opublikował Urząd Finansowy Republiki Słowackiej w marcu 2013). W takich przypadkach Urząd Finansowy nałoży na poręczyciela (odbiorcę towaru lub usługi) obowiązek uregulowania nie zapłaconego podatku, który miał uiścić dostawca towaru lub usługi. Poręczyciel ma obowiązek zapłacić podatek do 8 dni od doręczenia decyzji. Odwołanie od decyzji nie wstrzymuje biegu sprawy.

• **Anulowanie rejestracji płatnika podatku § 81, ust. 4 Ustawy o VAT**

Urząd Finansowy może anulować rejestrację płatnika podatku, gdy nie ma powodów do rejestracji, gdy płatnik podatku:

- nie prowadzi lub przestał prowadzić działalność gospodarczą,
- w roku kalendarzowym powtórnie nie złożył zeznania podatkowego,
- w roku kalendarzowym powtórnie nie zrealizował własnego obowiązku podatkowego,
- powtórnie jest nieosiągalny pod adresem siedziby, miejsca prowadzenia działalności, ani pod adresem zakładu,
- powtórnie narusza obowiązki w przypadku kontroli podatkowej (powtórnie oznacza dwukrotnie i więcej)

• **Długoterminowe wynajęcie środków transportu z ważnością od 1 stycznia 2013 - § 16, ust. 2 Ustawy o VAT**

Zgodnie z przywołaną ustawą, w przypadku wynajęcia środka transportu na czas dłuższy niż 30 dni, bierze się pod uwagę miejsce wykonania usługi. Miejscem wykonania usługi będzie miejsce, w którym najemca ma swoją siedzibę, miejsce zamieszkania, zatem usługa będzie podlegać obowiązkowi podatkowemu w tym kraju, w którym najemca ma swoją siedzibę lub miejsce zamieszkania.

3.11. Porady praktyczne

3.11.1. Przydatne strony internetowe

Wolny dostęp do informacji

Na podstawie ustawy nr 211/2000 Z.U. o wolnym dostępie do informacji organy państwowe, gminy oraz osoby prawne i fizyczne, które według prawa mają moc prawną do decydowania o prawach i obowiązkach osób fizycznych i prawnych w zakresie administracji publicznej, zobowiązane są do udostępniania informacji na wniosek obywatela. Wniosek o udostępnienie informacji musi zostać rozpatrzony bez zbędnej zwłoki, najpóźniej do ośmiu dni roboczych od daty złożenia wniosku.

Wniosek można złożyć pisemnie, ustnie, za pośrednictwem faksu, poczty elektronicznej lub w inny, technicznie możliwy sposób.

Wyszukiwanie ustaw w internecie

Ministerstwo Sprawiedliwości RS umożliwia wyszukanie wszystkich ustaw obowiązujących w RS w internecie. Adres strony: <http://jaspi.justice.gov.sk/>

Po wpisaniu adresu strony w lewej kolumnie ukażą się następujące możliwości:

- Przepisy
- Jurysdykcja
- Decyzje sądowe
- Eksperti
- Tłumacze ustni
- Tłumacze pisemni

Oprócz przepisów można tam więc znaleźć jurysdykcję, ekspertów oraz tłumaczy ustnych i pisemnych.

Po kliknięciu na pole Przepisy ukaże się tabelka, która umożliwia wyszukiwanie obowiązujących ustaw oraz norm nieustawowych, według kilku kryteriów wyszukiwania. Najbardziej skuteczne jest podanie dokładnej nazwy przepisu lub jego numer. Przepisy można też jednak wyszukiwać według wyszukiwanego tekstu. System JASPI umożliwia też wyszukiwanie dawnego brzmienia danego przepisu według konkretnej daty.

Wyszukiwanie w Rejestrze Handlowym

Strona Rejestru Handlowego <http://www.orsr.sk/> umożliwia sprawdzenie informacji dotyczących naszego przyszłego partnera handlowego. Dane zawierają np. nazwę, siedzibę, nazwę i sposób działania organu statutowego, nazwiska wspólników, przedmiot działalności, wysokość kapitału zakładowego, itp.

Figurującą w rejestrze osobę można wyszukiwać według jej nazwy handlowej, numeru identyfikacyjnego, siedziby, lub nazwiska osoby fizycznej. Rejestr Handlowy w internecie umożliwia także zapoznanie się ze starszymi danymi, a także z listą dokumentów, zapisanych w zbiorze aktów prawnych.

Uwaga: dane zawarte w Rejestrze Handlowym w internecie mają wyłącznie charakter informacyjny i nie służą do celów prawnych.

Wyszukiwanie w Rejestrze działalności gospodarczej RS

Rejestr działalności gospodarczej Republiki Słowackiej posiada stronę internetową <http://www.zrsr.sk/>. Można na niej znaleźć wykaz przedmiotów działalności prawnych i fizycznych podmiotów gospodarczych na Słowacji. Wyszukiwanie przebiega według

następujących kryteriów: numer identyfikacyjny (IČO), nazwa handlowa, imię i nazwisko osoby fizycznej lub adres zakładu.

Podobnie jak w przypadku internetowego Rejestru Handlowego, wypisy z Rejestru działalności gospodarczej w internecie mają także charakter informacyjny i nie służą do celów prawnych.

Wyszukiwanie na stronie katastru nieruchomości

Kolejną przydatną stroną internetową jest strona internetowa Urzędu Geodezji, Kartografii i Katastru Republiki Słowackiej: <http://www.katasterportal.sk/>, która zadowolili zwłaszcza tych, którzy mają do czynienia z nieruchomościami.

Strona umożliwia sporządzenie informacyjnych wypisów z katastru nieruchomości. Dostępne wypisy dotyczą konkretnych właścicieli, aktów własności, parceli, budowli, budynków, mieszkań i pomieszczeń niemieszkalnych.

Strona katastru umożliwia także wyszukiwanie informacji dotyczących postępowań katastralnych, szczególnie przydatna jest możliwość skorzystania z mapy, na której zaznaczono poszczególne parcele i budowle. Strona posiada także angielską wersję językową. Wypisy mają wyłącznie charakter informacyjny.

Rejestr Zastawów

Zastaw rejestrowy wymaga zarejestrowania w Centralnym Rejestrze Zastawów, w przypadku nieruchomości zastaw rejestrowany jest w katastrze nieruchomości, natomiast zastaw na niektóre rzeczy, prawa lub inne wartości materialne ustanowione w odrębnych przepisach rejestrowany jest w odrębnym rejestrze.

Ważną dla przedsiębiorcy informacją może być także to, czy na rzeczy, lub prawa partnera handlowego został ustanowiony zastaw rejestrowy. Wpisy do Centralnego Rejestru Zastawów można skontrolować za pośrednictwem internetu, pod adresem:

<http://www.notar.sk>

Na stronie <http://www.notar.sk/> można także znaleźć rejestr potwierdzonych podpisów oraz rejestr zapisów notarialnych.

Przydatne linki:

<http://www.civil.gov.sk>

Zawiera informacje oraz wzory formularzy przydatne w przy składaniu wniosku o udzielenie uprawnienia na prowadzenie działalności gospodarczej.

www.justice.gov.sk

Zawiera informacje, wzory formularzy oraz sytuacje modelowe dotyczące wpisu spółek handlowych do Rejestru Handlowego.

<http://www.portal.gov.sk>

Centralny portal administracji publicznej - udostępnia centralny i ujednolicony dostęp do źródeł informacji oraz usług administracji publicznej. Celem portalu jest zintegrowanie i udostępnienie informacji użytkownikowi w przystępnej formie. Portal zawiera między innymi alfabetyczny wykaz słowackich instytucji.

3.11.2. Kto pomoże – organizacje, kancelarie prawne i osoby pomocne w działalności.

1. Advokátska kancelária

Piotr Giebel

Sladovnícka 22, 917 01 Trnava

Tel.fax: +421-33-5933121

Tel. kom. +421-903 405491, +421-905 303619

e-mail: giebel@nextra.sk

2. Polsko – Słowacka Izba Przemysłowo Handlowa

30-015 Kraków

ul. Świętokrzyska 12

Tel/ fax +48 12 633 5767

Tel.kom. +48 6014690 53

e-mail: pl.sk.izba@gmail.com

www.polskoslowackaizba.pl

3. Slovensko – Polska Obchodná Komora

siedziba mieści się w budynku

Słowackiej Izby Handlowo Przemysłowej

w Žilinie

sídli v budove

Slovenská obchodná a priemyselná

komora R. K. Žilina Adresa:Háľkova 31, 010

01 Žilina Tel. / Fax:00421-41-7235 102

E-mail:polskoza@za.scci.sk http://www.

spok sk, www.interbiznis.sk

4. Prešovská Regionálna Komora SOPK ,

www.po.sopk.sk

Vajanského 10, P.O.BOX 246, 080 01 Prešov,

č.tel.: + 421 51/7732818, č.fax: + 421

51/7732413,

email: sopkrkpo@sopk.sk

5. Žilinská Regionálna Komora SOPK ,

www.za.sopk.sk

Háľkova 31, 010 01 Žilina, č.tel.: +421

41/7235655, č.faxu: + 421 41/7235653,

email: sekrza@za.scci.sk

6. Advokátska kancelária

JUDr. Jan Starzyk

Narodna 4, 010 01 Žilina

Tel.fax: +421-41-5643576

Tel. kom. +421-903 278300

e-mail: info@akksp.sk

7. Advokátska kancelária

JUDr. Richard Plichcik

Urbankova 6, Košice

Tel. +421-903841990

e-mail: riciplichcik@post.sk

8. Advokátska kancelária

JUDr. Elžbieta T. Dutkova

Košická 52, 821 08 Bratislava

Tel. +421-2-45525577

Tel. Kom. +421-903404879

e-mail: dutkova.advokat@nextra.sk

9. Czesław Marek Sobek

e-mail:marcus@stonline.sk

Tel. +421-2-43426855

Tl. kom. +421-903761071

10. Milan Trnovský

Jilemnického 22, 031 37 Liptovský Mikuláš

Tl: +421-44-5526913

Fx: +421-44-5522563

e-mail: soskic@nextra.sk

11. Piotr Cebulski PRO SLOVAKIA

Kazimierza Wielkiego 43/12 ; 30-074

Kraków

Tel/fax : +48 12 633 57 67

Tel. Kom: +48 601 46 90 53

e-mail: office@proslovakia.com.pl

www.proslovakia.com.pl

12. ebecon, s.r.o. účtovná a ekonomická kancelaria

Bratislavská 432/ 54, 010 01 Žilina

Ing. Eva Barčíkov

e-mail: eb.becon@gmail.com

Tel. Kom: +421 908 979 615

Udostępnione dzięki uprzejmości Ambasady RP w Bratysławie

4. Podatki – sprawa podstawowa

4.1 System podatkowy na Słowacji

Wstęp do problematyki podatków obowiązujących na terytorium Republiki Słowackiej

System podatkowy obowiązujący na terytorium Republiki Słowackiej tworzą następujące rodzaje podatków:

- podatek dochodowy - Ustawa nr 595/2003 Dz. U. o podatku dochodowym,
- podatek od wartości dodanej (VAT) - Ustawa nr 222/2004 Dz. U. o podatku od wartości dodanej,
- podatki lokalne - Ustawa nr 582/2004 Dz. U. o podatkach lokalnych i opłatach miejscowych od odpadów komunalnych i drobnych odpadów budowlanych,
- podatki akcyzowe:
 - Ustawa nr 104/2004 Dz. U. o podatku akcyzowym od wina,
 - Ustawa nr 107/2004 Dz. U. o podatku akcyzowym od piwa,
 - Ustawa nr 106/2004 Dz. U. o podatku akcyzowym od wyrobów tytoniowych,
 - Ustawa nr 105/2004 Dz. U. o podatku akcyzowym od spirytusu,
 - Ustawa nr 98/2004 Dz. U. o podatku akcyzowym od oleju mineralnego,
 - Ustawa nr 609/2007 Dz. U. o podatku akcyzowym od energii elektrycznej, węgla i gazu ziemnego.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy jest tzw. podatkiem bezpośrednim. Ustawa nr 595/2003 Dz. U., określająca opodatkowanie dochodów osób fizycznych i prawnych, począwszy od roku 2003, kiedy ją uchwalono, była już kilkakrotnie nowelizowana: w roku 2004 siedmiokrotnie - ustawami nr 43/2004, nr 177/2004, nr 191/2004, nr 391/2004, nr 538/2004, nr 539/2004, nr 659/2004, w roku 2005 sześciokrotnie - ustawami nr 68/2005, nr 314/2005, nr 534/2005, nr 660/2005, w roku 2006 ustawą nr 688/2006, zaś w roku 2007 ustawą nr 76/2007 Dz. U., ustawą nr 209/2007, ustawą nr 519/2007, nr 530/2007, ustawą nr 561/2007, ustawą nr 621/2007 i ustawą nr 653/2007 Dz. U.

Przedmiotem podatku dochodowego jest opodatkowanie dochodów osób fizycznych i osób prawnych oraz sposób płacenia i poboru tego podatku.

Ustawa definiuje, kto jest podatnikiem podatku dochodowego, określa dochody podlegające opodatkowaniu i jednocześnie ustala, które dochody nie podlegają opodatkowaniu, albo z powodu zwolnienia od opodatkowania, albo dlatego, że nie są one przedmiotem podatku. Ustawa określa sposób, w jaki przy opodatkowaniu swoich dochodów postępuje osoba fizyczna, a jak osoba prawna; definiuje okres rozrachunkowy oraz sposób obliczania podstawy do wymiaru podatku zarówno od osób fizycznych jak również od osób prawnych. Z punktu widzenia poprawnego ustalenia podstawy opodatkowania istotnymi ustanowieniami są paragrafy ustawy określające koszty podatkowe, rezerwy i sposób odpisywania majątku długoterminowego.

W przypadku podmiotów gospodarczych zatrudniających pracowników, istotnymi ustanowieniami ustawy są te, które dotyczą opodatkowania przychodów pracowników -

tzew. przychodów z tytułu stosunku pracy. W ustawie zostały określone terminy dotyczące składania przez osoby fizyczne i osoby prawne zeznań (deklaracji) podatkowych, jak również inne terminy dotyczące podatków, wraz ze sposobem składania zeznań podatkowych i odprowadzania podatków. Ustawa określa stawkę podatku w wysokości 19% z podstawy opodatkowania dla wszystkich rodzajów przychodów. Administrację podatku dochodowego wykonują urzędy skarbowe.

Jak to wynika ze zwężonej charakterystyki „podatku dochodowego”, ustawa ta dotyczy działalności wszystkich podmiotów gospodarczych, albo z powodu opodatkowania zysków z tytułu własnej działalności gospodarczej, albo z powodu zatrudniania pracowników i opodatkowania ich dochodów. Zatem jest rzeczą niezbędną, aby każdy podmiot gospodarczy, bez względu na to, czy jest to osoba prawna prowadząca działalność gospodarczą według Kodeksu Handlowego (słow. Obchodný zákonník) czy też osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą według ustawy o działalności gospodarczej (słow. Živnostenský zákon) lub według odrębnych przepisów, zaznajomił się z aktualnym brzmieniem prezentowanej ustawy, ponieważ mogą z niej wynikać obowiązki charakteru finansowego albo niefinansowego.

Podatek od wartości dodanej

Podatek od wartości dodanej jest tzw. podatkiem pośrednim. Ustawa nr 222/2004 Dz. U., która ustanawia podatek od wartości dodanej, od roku 2004, kiedy została uchwalona, była już kilkakrotnie nowelizowana: w roku 2004 dwukrotnie - ustawą nr 350/2004 i nr 651/2004, w roku 2005 dwukrotnie - ustawą nr 340/2005, 523/2005, w roku 2006 ustawą nr 656/2006 Dz. U., oraz w roku 2007 ustawą nr 215/2007 i nr 593/2007 Dz. U.

Wspomniana ustawa obowiązuje od dnia 1 maja 2004 r. tzn. od dnia wstąpienia Republiki Słowackiej do Unii Europejskiej, inaczej mówiąc od dnia, kiedy Republika Słowacka stała się częścią jednolitego rynku Unii Europejskiej (UE). Powstanie jednolitego rynku, istniejącego od 1 stycznia 1993 r., wymagało likwidacji urzędów celnych i kontroli celnej towarów na granicach między państwami członkowskimi UE. Wspólna przestrzeń gospodarcza bez wewnętrznych granic, w której zabezpieczono swobodny przepływ osób, towarów, usług i kapitału, gdzie nie istnieją granice podatkowe między państwami członkowskimi UE, wymagała wprowadzenia zmian zasad wspólnego systemu podatku od wartości dodanej stosowanego w państwach członkowskich UE już od kilkunastu lat. Z dniem wejścia Republiki Słowackiej do Unii Europejskiej dnia 1 maja 2004 r. zasady te stały się częścią nowej słowackiej ustawy o podatku od wartości dodanej.

Przedmiotem podatku od wartości dodanej jest dostarczanie w kraju towarów, udzielenie usług i nabycie towarów za opłatą oraz dowóz towarów do kraju. Osobą, która podlega obowiązkowi odprowadzenia podatku - tzw. osobą opodatkowaną może być jakkolwiek osoba samodzielnie wykonująca działalność gospodarczą.

O tym, kiedy i w jakich warunkach osoba fizyczna albo osoba prawna staje się płatnikiem VAT, określa rozpatrywana ustawa. Omawia ona także sposób opodatkowania, co i kiedy podlega VAT oraz terminy składania deklaracji podatkowych i terminy obowiązku zapłaty podatku. Ustawa ustala podstawową stawkę podatku w wysokości 19 %, jednakże w stosunku do niektórych towarów stosuje się obniżoną stawkę w wysokości 10 % z podstawy opodatkowania. Administrację tego podatku wykonują stosowne urzędy podatkowe.

Podatki lokalne

Tzw. podatki lokalne określa ustawa nr 582/2004 Dz. U. o podatkach lokalnych i opłatach miejscowych od odpadów komunalnych i drobnych odpadów budowlanych, w brzmieniu ustawy nr 733/2004 Dz. U., ustawy nr 747/2004 Dz. U., ustawy nr 171/2005 Dz. U., ustawy nr 517/2005 Dz. U., ustawy nr 120/2006 Dz. U. oraz ustaw nr 460/2007 i nr 538/1007 Dz. U.

Przedmiotem wspomnianej wyżej ustawy są podatki lokalne i lokalne opłaty za odpady komunalne i drobne odpady budowlane, pozostające w gestii gminy, ewentualnie jednostki administracyjnej wyższego stopnia (słow. Skróć – VÚC, odpowiada polskiemu województwu). Ustawa określa następujące podatki, które gmina może nakładać:

- podatek od nieruchomości
- podatek od psa
- podatek za korzystanie z terenów publicznych
- podatek (opłata) klimatyzacyjny
- podatek od automatów samosprzedających
- podatek od automatów niehazardowych
- podatek za wjazd i pozostawienie pojazdu motorowego w historycznej części miasta
- podatek od obiektów energetyki jądrowej.

Gmina nakłada także lokalną opłatę za komunalne odpady i drobne budowlane odpady. Jednostka administracyjna wyższego stopnia może nałożyć podatek od pojazdów mechanicznych.

Podatki lokalne mogą dotyczyć szerokiego kręgu osób zarówno fizycznych jak i prawnych, ponieważ chodzi o podatki związane z „życiem codziennym” obywateli, jak to wypływa z treści prezentowanej ustawy. Wysokość tych podatków jest różna, ponieważ decydują o nich gminy, ewentualnie VÚC; dlatego jest niezbędne, aby każda osoba fizyczna albo prawna zapoznała się z treścią tej ustawy a następnie z ogólnie obowiązującymi rozporządzeniami, którymi stosowna gmina albo VÚC określają wysokości poszczególnych podatków.

Podmiotu gospodarczego dotyczy w szczególności podatek od pojazdów motorowych, który określa jednostka administracyjna wyższego stopnia, ponieważ podatek ten jest z pewnością najczęściej pobieranym podatkiem lokalnym, związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej. Mimo tego, że podatek ten ustala VÚC, deklaracje podatkową składa się we właściwym urzędzie podatkowym. O tym, co jest przedmiotem tego podatku, kto jest jego płatnikiem, o sposobie płacenia i poboru tego podatku - o wszystkim tym mówi część jedenasta rozpatrywanej ustawy.

Podatki akcyzowe regulują następujące ustawy:

- podatek od wina - Ustawa nr 104/2004 Dz. U. o podatku akcyzowym od wina w brzmieniu ustawy nr 556/2004 Dz. U., ustawy nr 629/2004, ustawy nr 217/2006 Dz. U. oraz ustawy nr 283/2007 Dz. U.
- podatek od piwa - Ustawa nr 107/2004 Dz. U. o podatku akcyzowym od piwa w brzmieniu ustawy nr 556/2004 Dz. U., ustawy nr 630/2004 Dz. U. oraz ustawy nr 218/2006 Dz. U.
- podatek od wyrobów tytoniowych - Ustawa nr 106/2004 Dz. U. o podatku akcyzowym od wyrobów tytoniowych w brzmieniu ustawy nr 556/2004 Dz. U., ustawy nr 631/2004 Dz. U., ustawy nr 533/2005 Dz. U., ustawy nr 610/2005 Dz. U. oraz ustawy nr 547/2007 Dz. U.
- podatek od spirytusu - Ustawa nr 105/2004 Dz. U. o podatku akcyzowym od spirytusu i o zmianie i o uzupełnieniu ustawy nr 467/2002 Dz. U. o produkcji i wprowadzaniu spirytusu na rynek w brzmieniu ustawy nr 211/2003 Dz. U. w brzmieniu ustawy nr 556/2004 Dz.

U., ustawy nr 632/2004 Dz. U., ustawy nr 633/2004 Dz. U., ustawy nr 68/2005 Dz. U., ustawy nr 533/2005 Dz. U., ustawy nr 278/2006 Dz. U. oraz ustawy nr 283/2007 Dz. U.

- podatek od oleju mineralnego - Ustawa nr 98/2004 Dz. U. o podatku akcyzowym od oleju mineralnego w brzmieniu ustawy nr 667/2004 Dz. U., ustawy nr 223/2006 Dz. U., ustawy nr 672/2006 Dz. U. oraz ustawy nr 609/2007 Dz. U.

- podatek od energii elektrycznej, węgla i gazu ziemnego - Ustawa nr 609/2007 Dz. U. o podatku akcyzowym od energii elektrycznej, węgla i gazu ziemnego i o zmianie i o uzupełnieniu ustawy nr 98/2004 Dz. U. o podatku akcyzowym od oleju mineralnego w brzmieniu późniejszych przepisów.

Przedstawione ustawy określają sposób opodatkowania konkretnych towarów na terytorium podatkowym - tzn. na terytorium Republiki Słowackiej. Administrację tych podatków wykonują urzędy celne, zaś jego lokalna właściwość w przypadku osób prawnych, zależy od siedziby danej osoby prawnej. Treścią tych ustaw jest ustanowienie przedmiotu podatku, stawki podatku, podstawy opodatkowania, sposobu obliczania podatku oraz sposobu rozliczania tego podatku. Podobnie jak w przypadku podatku od wartości dodanej, również ustawy dotyczące podatku akcyzowego opierają się na legislatywie europejskiej. Chodzi przy tym o podatki, które dotyczą wąskiego kręgu osób prawnych albo fizycznych, dlatego też nie będziemy się nimi bliżej zajmować. Trzeba wszakże zwrócić uwagę, że w przypadku potrzeby zastosowania tych podatków należy się zapoznać z dalszymi przepisami prawnymi, nawiązującymi do stosownych ustaw. Jeśli chodzi o ustawę o podatku akcyzowym od wyrobów tytoniowych, jest to przede wszystkim Obwieszczenie nr 182/2004 Dz. U., które określa szczegóły sporządzania kontrolnego znaku akcyzowego do oznaczania opakowania jednostkowego papierosów oraz o jego elementach graficznych i danych na nim zawartych.

Z Obwieszczeniem nr 206/2004 Dz. U., które określa szczegóły sporządzania kontrolnego znaku akcyzowego do oznaczania opakowania jednostkowego spirytusu oraz o jego elementach graficznych i danych na nim zawartych należy zaznajomić się w związku z potrzebą stosowania ustawy o podatku akcyzowym od spirytusu.

Z ustawą o podatku akcyzowym od oleju mineralnego wiąże się głównie wytyczne Ministerstwa Finansów Republiki Słowackiej nr 330/2004 Dz. U., które opisuje klucz do oznaczania kodów kombinowanej nomenklatury towarowej dla potrzeb podatku akcyzowego od oleju mineralnego.

W celu poprawnego stosowania podatków akcyzowych istotnym jest także zapoznanie się z Wytycznymi nr 6144/2004-73 do ustawy nr 98/2004 Dz. U. o podatku akcyzowym od oleju mineralnego, do ustawy nr 104/2004 Dz. U. o podatku akcyzowym od wina, do ustawy nr 105/2004 Dz. U. o podatku akcyzowym od spirytusu oraz o zmianie i o uzupełnieniu ustawy nr 467/2002 Dz. U. o produkcji i wprowadzaniu na rynek w brzmieniu ustawy nr 211/2003 Dz. U., do ustawy nr 106/2004 Dz. U. o podatku akcyzowym od wyrobów tytoniowych i do ustawy nr 107/2004 Dz. U. o podatku akcyzowym od piwa.

4.2 Ustawa o podatku dochodowym

Podatek dochodowy definiuje ustawa nr 595/2003 Dz. U. w brzmieniu ustawy nr 43/2004, ustawy nr 177/2004, ustawy nr 191/2004, ustawy nr 391/2004, ustawy nr 538/2004, ustawy nr 539/2004, ustawy nr 659/2004, ustawy nr 68/2005, ustawy nr 314/2005, ustawy nr 534/2005, ustawy nr 660/2005, ustawy nr 688/2006, ustawy nr 76/2007 Dz. U., ustawy nr 209/2007 Dz. U., ustawy nr 519/2007 Dz. U., ustawy nr 530/2007 Dz. U., ustawy nr 561/2007 Dz. U., ustawy nr 621/2007 Dz. U. oraz ustawy nr 653/2007 Dz. U.

Ustawa dzieli się na sześć części. Treścią części pierwszej ustawy są ustanowienia podstawowe zmian do ustawy, to znaczy jej przedmiot (§1) i definicje pojęć podstawowych (§2).

Przedmiotem zmian do ustawy jest podatek dochodowy od osób fizycznych albo od osób prawnych (§1 ust.1 litera a/) oraz sposób płacenia i poboru podatku (§1 ust.1 litera b/). Jednocześnie w ustępie 2 paragrafu 1 ustanowiono, że „umowa międzynarodowa, która została uchwalona (tzn. uchwalona przez parlament), ratyfikowana (tzn. podpisana) i upubliczniona w sposób określony przez ustawę (tzn. opublikowana w Dzienniku Ustaw) ma pierwszeństwo przed rozpatrywaną ustawą”.

Ponieważ ze wspomnianego ustanowienia ustawy wynika, iż umowa międzynarodowa ma pierwszeństwo przed ustawą słowacką, należy wiedzieć, z którymi państwami Republika Słowacka zawarła umowy międzynarodowe. Jest to istotne głównie w przypadku przychodów, które ustawa definiuje w paragrafie §16 jako przychody mające swoje źródło na terytorium Republiki Słowackiej, a które uzyskują tzw. osoby zagraniczne. Jeśli mamy do czynienia z tego rodzaju dochodami, to są one opodatkowane zgodnie z umową międzynarodową. Jeśli Republika Słowacka nie zawarła z państwem, w którym podatnik (tzw. osoba zagraniczna) ma swój nieograniczony obowiązek podatkowy (tzw. rezydencję podatkową), przy opodatkowaniu takiego przychodu postępuje się według słowackiego systemu podatkowego.

Spis umów międzynarodowych jest opublikowany na stronie internetowej Ministerstwa Finansów Republiki Słowackiej, ewentualnie Dyrekcji Skarbowej Republiki Słowackiej - chodzi o tzw. umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.

W §2 przedstawiono podstawowe pojęcia, które zostały zdefiniowane dla potrzeb rozpatrywanej ustawy. Ich znajomość jest niezbędna w celu poprawnego stosowania w praktyce Ustawy o podatku dochodowym. Zdefiniowano tu następujące pojęcia:

litera a/ podatnik - osoba fizyczna albo osoba prawna,

litera b/ przedmiot podatku - przychód/dochód/ z działalności podatnika i z obracania swoim majątkiem przez podatnika oprócz odrębnie wyznaczonego przedmiotu podatku według §12 ust. 2 (tzn. podatnicy, którzy nie zostali założeni albo powołani w celu prowadzenia działalności gospodarczej - tzw. organizacje non-profit),

litera c/ przychód - wpływy wartości pieniężnych i niepieniężnych osiągnięte również na drodze wymiany, oszacowane cenami zazwyczaj używanymi w miejscu i w czasie wpływu wartości albo korzystania z niego, w zależności od rodzaju, jakości, ewentualnie miary zużycia przedmiotowego wpływu wartości, jeśli niniejsza ustawa nie stanowi inaczej; za niepieniężne wpływy wartości osoby fizycznej prowadzącej rachunkowość w systemie księgowości uproszczonej albo prowadzącej ewidencję według §6 ust.10 lub 11, uważa się również przyjęcie weksla jako środka płatniczego, którym dłużnik zapłacił należność wierzycielowi, będącemu osobą fizyczną,

litera d/ podatnik o nieograniczonym obowiązku podatkowym

1. Osoba fizyczna mająca prawo trwałego pobytu, albo zazwyczaj przebywająca na terytorium Republiki Słowackiej (tzn. osoba nie mająca trwałego pobytu, ale przebywająca przynajmniej 183 dni na terytorium Republiki Słowackiej w stosownym roku kalendarzowym, w sposób ciągły albo w kilku okresach; do takiego okresu zaliczany jest każdy, nawet zaczęty dzień pobytu),

2. Osoba prawna, mająca na terytorium Republiki Słowackiej siedzibę albo miejsce rzeczywistego zarządzania (tzn. miejsce, gdzie są podejmowane decyzje o charakterze kierowniczym i gospodarczym organów statutowych i organów nadzorczych osoby prawnej, nawet jeśli adres tego miejsca nie jest wpisany do słowackiego Rejestru Handlowego),

- **litera e/** podatnik o ograniczonym obowiązku podatkowym

1. osoba fizyczna nie wspomniana w punkcie pierwszym litery d/ (tzn. osoba, nie mająca trwałego pobytu ani zazwyczaj nie przebywająca na terytorium Republiki Słowackiej),

2. osoba fizyczna wspomniana w punkcie pierwszym litery d/ zazwyczaj przebywająca na terytorium Republiki Słowackiej jedynie w celu studiowania albo leczenia, albo przekraczająca granice Republiki Słowackiej codziennie lub w uzgodnionych okresach czasowych tylko w celu podejmowania pracy zarobkowej, której miejsce wykonywania leży na terytorium Republiki Słowackiej,

3. osoba prawna nie wspomniana w żadnym punkcie litery d/ (tzn. osoba, która nie została zdefiniowana jako podatnik o nieograniczonym obowiązku podatkowym),

- **litera f/** przedmiot podatku podatnika o nieograniczonym obowiązku podatkowym - przychód (dochód) pochodzący ze źródeł umiejscowionych na terytorium Republiki Słowackiej oraz ze źródeł umiejscowionych zagranicą - tak zwane wszystkie przychody ogólnościowe,

- **litera g/** przedmiot podatku podatnika o ograniczonym obowiązku podatkowym - przychód (dochód) pochodzący ze źródeł umiejscowionych na terytorium Republiki Słowackiej. Rodzaje takich przychodów definiuje §16 prezentowanej ustawy.

- **litera h/** przychód podlegający opodatkowaniu - przychód, który jest przedmiotem podatku, a nie jest zwolniony z opodatkowania według ustawy o podatku dochodowym ani według umowy międzynarodowej.

Ustawa bezpośrednio definiuje w §3 ust. 2 dla osób fizycznych oraz w §12 ust.7 dla osób prawnych, co nie jest przedmiotem podatku. Każdy dalszy przychód, nie zdefiniowany we wspomnianych ustanowieniach, jest przedmiotem podatku. O tym czy dany przychód podlega opodatkowaniu decyduje fakt, czy zgodnie z ustawą chodzi o przychód zwolniony z opodatkowania, albo czy na mocy umowy międzynarodowej nie wynika, że jest on zwolniony z opodatkowania na terytorium Republiki Słowackiej.

- **litera i/** koszt uzyskania przychodu - koszt w celu osiągnięcia, zabezpieczenia i utrzymania przychodów wiarygodnie wydatkowany przez podatnika, zaksięgowany w rachunkowości podatnika albo zaewidencjonowany w ewidencji podatnika według § 6 ust.11, o ile ustawa nie stanowi inaczej,

Koszt staje się kosztem uzyskania przychodu wtedy, kiedy jest bezpośrednio związany z opodatkowanym przychodem oraz jeśli został zaewidencjonowany w księgowości uproszczonej albo księgowości pełnej podatnika, ewentualnie w ewidencji podatnika mającego przychód z najmu nieruchomości. Należy sobie zdać sprawę, że nawet jeśli koszt spełnia powyższy warunek (tzn. bezpośredni związek z przychodem i jego zaksięgowanie), ustawa w dalszych ustanowieniach ogranicza wysokość pewnych kosztów albo do końca całkowicie wyklucza niektóre z nich spośród kosztów opodatkowanych (np. ograniczona wysokość wydatków związanych z wyjazdami służbowymi, pozyskanie majątku długoterminowego - odpisy amortyzacyjne itp.) Problematyki kosztów podatkowych i nie podatkowych dotyczą paragrafy od §19 do §29, to znaczy bliższej specyfikacji kosztów podatkowych i niepodatkowych, definicji rezerw i pozycji korygujących oraz problematyki odpisów i oceny stanu technicznego majątku długoterminowego.

- **litera j/** podstawa opodatkowania - dodatnia różnica między opodatkowanymi przychodami a kosztami podatkowymi (§19), respektująca związek rzeczowy i czasowy między opodatkowanymi przychodami a kosztami podatkowymi w stosownym okresie opodatkowania.

Ogólne ustanowienia określające podstawę opodatkowania zostały bliżej określone w §17 ustawy, z kolei sposób obliczania podstawy opodatkowania zagranicznych osób powiązanych definiuje §18 ustawy.

- **litera k/** strata podatkowa - ujemna różnica między opodatkowanymi przychodami a kosztami podatkowymi (§19), respektująca związek rzeczowy i czasowy między opodatkowanymi przychodami a kosztami podatkowymi w stosownym okresie opodatkowania.

Definicja straty podatkowej jest niezbędna z powodu możliwości odliczenia straty podatkowej w przeciągu maksimum pięciu bezpośrednio po sobie następujących okresów opodatkowania, którą podatnik może odliczać po spełnieniu warunków określonych w §30 prezentowanej ustawy.

- **litera l/** okres opodatkowania - rok kalendarzowy, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

Zazwyczaj okresem opodatkowania jest rok kalendarzowy, jednakże w określonych przypadkach okresem opodatkowania jest inny okres, którego długość ustawa limituje konkretną czynnością prawną (np. w przypadku ogłoszenia upadłości) albo zgodnie z Ustawą o rachunkowości podatnik dokonał zamiany roku kalendarzowego na rok gospodarczy, który stał się w ten sposób okresem opodatkowania. Problematykę tę określają ustanowienia §41 prezentowanej ustawy.

- **litera m/** majątek przedsiębiorstwa - suma wartości majątkowych, to znaczy rzeczy, należności oraz innych praw i dających się pieniężnie ocenić innych wartości, które posiada na własność osoba fizyczna mająca przychody według §6, i które są wykorzystywane do osiągnięcia, zabezpieczenia i utrzymania tych przychodów, które dana osoba fizyczna księguje albo zaksięgowwała, ewidencjuje albo zaewidencjonowała według §6 ust. 11; majątkiem przedsiębiorstwa według niniejszego ustanowienia jest także majątek materialny pozyskany formą wynajmu finansowego (tzw. leasing).

Definicja majątku przedsiębiorstwa ma wpływ na opodatkowanie, ewentualnie na zwolnienie z opodatkowania, w przypadku obracania tym majątkiem, głównie w związku z jego transferem lub sprzedażą; zarówno w przypadku osób fizycznych jak i w przypadku osób prawnych.

- **litera n/** osoba powiązana - osoba bliska albo osoba zależna ekonomicznie, personalnie albo w inny sposób.

Definicja osoby powiązanej jest istotna dla poprawnego ustalenia ewentualnych opodatkowanych przychodów związanych z transferami majątkowymi między osobami bliskimi tak, aby została dochowana zasada niezależności.

Osobę bliską definiują §116 i §117 Kodeksu Cywilnego jako krewnego w pierwszej linii, rodzeństwo lub współmałżonka; za osoby sobie nawzajem bliskie uważa się również inne osoby pozostające w związku rodzinnym albo podobnym, jeśliby ujmę, która by poniosła jedna z nich, druga z nich zasadnie uważała jako ujmę własną.

- **litera o/** powiązanie ekonomiczne albo personalne - udział osoby w majątku, w kontroli albo w zarządzaniu inną osobą albo wzajemny stosunek między osobami pozostającymi pod kontrolą albo zarządem konkretnej osoby, albo w których dana osoba ma bezpośredni albo pośredni udział majątkowy, przy czym udziałem w:

1. majątku albo kontroli rozumie się ponad 25% bezpośredni udział handlowy albo pośredni pochodny udział handlowy w kapitale zakładowym albo udział w prawie do głosu; przy czym pośredni udział handlowy oblicza się jako iloczyn procentowej wysokości bezpośrednich udziałów handlowych podzielonych przez sto, a uzyskany w ten sposób wynik mnoży się następnie przez sto, z kolei pośredni pochodny udział handlowy oblicza się jako sumę udziałów handlowych pośrednich; pośredniego pochodnego udziału handlowego używa się jedynie do obliczenia wysokości udziału jednej osoby w majątku albo w kontroli innej osoby, jeśli dana osoba ma udział w majątku albo w kontroli kilku osób, z których każda ma udział w majątku albo w kontroli tej samej innej osoby; jeśli wysokość pośredniego pochodnego udziału handlowego przekracza 50 %, wtedy wszystkie osoby, przy

pomocy których jego wysokość została obliczona, uważa się za powiązane ekonomicznie bez względu na rzeczywistą wysokość ich udziałów handlowych,

2. zarządzaniu rozumie się stosunek zależności członków organów statutowych albo członków rad nadzorczych organów spółki handlowej albo spółdzielni od danej spółki handlowej albo spółdzielni,

- **litera p/** inne powiązanie - stosunek handlowy utworzony jedynie w celu obniżenia podstawy opodatkowania albo zwiększenia straty podatkowej,

- **litera r/** zagraniczna osoba powiązana - wzajemna zależność krajowej osoby fizycznej albo krajowej osoby prawnej z zagraniczną osobą fizyczną albo zagraniczną osobą prawną zgodnie ze sposobem według litery n/; jednakowo traktuje się zależność między podatnikiem o nieograniczonym obowiązku podatkowym a jego stałymi zakładami wytwórczym znajdującymi się zagranicą, jak też zależność między podatnikiem o ograniczonym obowiązku podatkowym a jego stałym zakładem wytwórczym znajdującym się na terytorium Republiki Słowackiej,

- **litera s/** najem finansowy - nabycie majątku materialnego na podstawie umowy najmu z uzgodnionym prawem do zakupu wynajętej rzeczy, podczas którego cena, za którą prawo własności do wynajmowanego majątku przechodzi z wynajmującego na najemcę, jest częścią całkowitej sumy uzgodnionych płatności, jeśli

1. prawo własności ma przejść bezzwłocznie na najemcę po skończeniu najmu,

2. czas trwania najmu stanowi co najmniej 60 % okresu amortyzacji leasingu według §25 ust.1, jednakże co najmniej trzy lata, albo jeśli przedmiotem najmu jest parcela (działka) to czas trwania jej najmu stanowi co najmniej 60 % okresu amortyzacji majątku materialnego zakwalifikowanego do grupy 4 odpisów amortyzacyjnych; jednocześnie w przypadku przekazania umowy najmu bez zmian warunków na nowego najemcę warunek ten obowiązuje w całym zakresie umowy najmu,

- **litera t/** podatek państwa członkowskiego Unii Europejskiej - osoba fizyczna albo osoba prawna podlegająca opodatkowaniu na terytorium państwa członkowskiego Unii Europejskiej z tytułu przychodów pochodzących ze źródeł leżących na terytorium danego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, jak również ze źródeł leżących poza terytorium danego państwa członkowskiego Unii Europejskiej a która na terytorium Republiki Słowackiej nie jest podatnikiem o nieograniczonym obowiązku podatkowym,

- **litera u/** oszczędzanie wiązane terminowane - wkładanie środków finansowych do banku albo inwestowanie środków finansowych za pośrednictwem spółki oferującej usługi inwestycyjne albo usługi w zakresie inwestowania kolektywnego (przy czym spółka ta zgodnie z odrębnymi przepisami posiada uprawnienia do udzielania usług tego typu), w celu zabezpieczenia przychodów przeznaczonych dla podatnika po ukończeniu 55 roku życia.

Możliwości skorzystania przez osobę fizyczną z odliczenia podatku z tego tytułu ustanawia §11 ust. 4 litera b.

- **litera w/** ubezpieczenie na życie - ubezpieczenie na życie zgodnie z Ustawą nr 95/2002 Dz. U. o ubezpieczeniach i o zmianie i o uzupełnieniu niektórych ustaw w brzmieniu późniejszych przepisów, z którego podatek będzie miał przychód najwcześniej w roku, w którym osiągnie 55 rok życia.

Możliwości skorzystania przez osobę fizyczną z odliczenia podatku z tego tytułu ustanawia §11 ust. 4 litera c.

Problematyka podatku dochodowego od osób fizycznych stanowi część drugą ustawy o podatku dochodowym.

Paragraf 3 prezentowanej ustawy w ustępie 2 definiuje przedmiot podatku dochodowego od osób fizycznych następująco:

- a/ przychody z tytułu stosunku pracy - §5 (ustanowienia dotyczące stosunku pracy i opodatkowania przychodów pracowników przez pracodawcę),
- b/ przychody z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, z innej działalności zarobkowej prowadzonej na własny rachunek oraz z najmu - §6,
- c/ przychody z tytułu majątku kapitałowego - §7,
- d/ pozostałe przychody - §8.

Przedmiotem podatku dochodowego od osób fizycznych zgodnie z paragrafem 3 ust. 2 nie jest:

a/ odszkodowanie przyjęte przez osobę uprawnioną według odrębnych przepisów - np. ustawa nr 119/1990 Dz. U. o rehabilitacji sądowej w brzmieniu późniejszych przepisów, ustawa nr 403/1990 Dz. U. o złagodzeniu następstw niektórych krzywd majątkowych w brzmieniu późniejszych przepisów itd.,

b/ kredyt lub pożyczka,

c/ udział w zysku (dywidenda) wypłacany z zysku spółki handlowej albo spółdzielni, przeznaczony do podziału między osoby mające udział w ich kapitale zakładowym albo członkom organu statutowego i nadzorczego takiej spółki handlowej albo spółdzielni, nawet kiedy są pracownikami takiej spółki handlowej albo spółdzielni, udział handlowy wyrównawczy, udział handlowy z pozostałości masy upadłościowej spółki handlowej albo spółdzielni oraz udział handlowy z tytułu wyniku gospodarczego wypłacany cichemu wspólnikowi oprócz udziału handlowego z tytułu wyniku gospodarczego wypłacany cichemu wspólnikowi, udział w zysku wspólnika spółki cywilnej i komplementariusza spółki komandytowej i oprócz udziału handlowego wspólnika spółki komandytowej i komplementariusza spółki komandytowej z pozostałości masy upadłościowej spółki i udziału handlowego wyrównawczego z tytułu rezygnacji przez wspólnika z uczestnictwa w spółce cywilnej albo z tytułu rezygnacji przez komplementariusza z uczestnictwa w spółce komandytowej; za spółkę handlową albo spółdzielnię uważa się także spółkę handlową albo spółdzielnię o podobnym charakterze mającą siedzibę za granicą,

d/ udział handlowy członka związku właścicieli ziemskich z podmiotowością prawną w przychodach z majątku przeznaczonego do podziału między członków związku właścicieli ziemskich z podmiotowością prawną,

e/ podatek od wartości dodanej zawarty w cenie towarów albo usługi, jeśli chodzi o płatnika tego podatku,

f/ przychód pochodzący z tytułu nabycia nowych akcji (§208 Kodeksu Handlowego) lub udziałów handlowych (§144 i §223 Kodeksu Handlowego), jak również przychód pochodzący z tytułu ich wymiany w wyniku rozwiązania podatnika bez likwidacji, nawet wtedy, jeśli częścią złączenia, przejęcia albo rozdzielenia spółki jest również majątek spółki mający siedzibę w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Podstawa opodatkowania osoby fizycznej jest określana zgodnie z treścią §4 i ustala się ją jako sumę częściowych podstaw opodatkowania według poszczególnych rodzajów przychodów, o których mowa w od §5 do §8; konkretnie: §5 określa opodatkowanie przychodów z tytułu stosunku pracy, §6 definiuje przychody z tytułu działalności gospodarczej, z innej działalności zarobkowej prowadzonej na własny rachunek i z najmu oraz sposób ich opodatkowania, §7 określa przychody z tytułu majątku kapitałowego oraz ich opodatkowanie, zaś §8 definiuje tzw. pozostałe przychody i sposób ich opodatkowania.

W przypadku podmiotów gospodarczych należy zapoznać się głównie z ustanowieniami dotyczącymi opodatkowania osób fizycznych zgodnie z §5 - tzn. w przypadku zatrudniania pracowników oraz zgodnie z §6 - jeśli chodzi o osobę fizyczną - przedsiębiorcę. Z tego powodu ustanowienia te w dalszym tekście zostaną przedstawione bardziej szczegółowo.

W paragrafie §5 ust. 1 ustawa definiuje Przychód z tytułu stosunku pracy następująco:

a/ przychód z aktualnego albo z poprzedniego prawnego stosunku pracy, służbowego stosunku pracy, stosunku pracy na zasadach pracownika państwowego albo zasadach członkostwa, albo z podobnego stosunku pracy, w którym podatnik podczas wykonywania pracy na rzecz płatcego przychód jest zobowiązany do wykonywania zaleceń albo nakazów płatcego przychód; jak również przychody za pracę uczniów i studentów w ramach nauczania praktycznego,

b/ przychody z tytułu pracy likwidatorów, prokurentów, zarządców komisarycznych, członków spółdzielni, wspólników i pełnomocników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz komandytariuszy spółek komandytowych; nawet wtedy, kiedy nie są oni zobowiązani podczas wykonywania pracy na rzecz spółdzielni albo na rzecz spółki do wykonywania nakazów innej osoby,

c/ wynagrodzenia i dodatki funkcyjne funkcjonariuszy państwowych funkcjonariuszy państwowych Republiki Słowackiej, funkcjonariuszy ochrony porządku publicznego, posłów Parlamentu Europejskiego, którzy zostali wybrani na terytorium Republiki Słowackiej, prokuratorów Republiki Słowackiej i kierowników pozostałych centralnych organów administracji państwowej Republiki Słowackiej, ustanowione odrębnymi przepisami /ustawy przedstawiono w odnośniku nr 9 /.

d/ wynagrodzenia za wykonywanie funkcji w centralnych organach, w organach samorządu terytorialnego i w organach innych osób prawnych albo stowarzyszeń, jeśli nie chodzi o przypadki według litery a/ albo b/, lub wynagrodzenia za wykonywanie funkcji, jeśli nie chodzi o przypadki według liter a/, b/ i g/,

e/ wynagrodzenia oskarżonych osadzonych w areszcie oraz wynagrodzenia skazanych odsiadujących wyroki pozbawienia wolności przyznawane według odrębnego przepisu - ustawy nr 59/1965 Dz. U. o odbywaniu kary pozbawienia wolności w brzmieniu późniejszych przepisów,

f/ przychody ze środków funduszu socjalnego przyznawane według odrębnego przepisu - ustawa nr 152/1995 Dz. U. o funduszu socjalnym w brzmieniu późniejszych przepisów,

g/ przychody pochodzące w związku z przeszłym, aktualnym albo przyszłym wykonywaniem pracy zarobkowej albo z tytułu pełnionej funkcji bez względu na to, czy podatnik na rzecz płatcego przychód rzeczywiście wykonywał, wykonuje albo będzie wykonywał tę pracę zarobkową albo pełnić tę funkcję,

h/ dodatki za obsługę - np. ustawa 194/1990 Dz. U. o loteriach w brzmieniu późniejszych przepisów,

i/ zwrot składki ubezpieczeniowej z już zapłaconych składek ubezpieczeniowych ubezpieczenia zdrowotnego na rzecz państwowej służby zdrowia, ubezpieczenia socjalnego i zabezpieczenia socjalnego, o wartość których podatnik zmniejszył przychody z tytułu stosunku pracy według ustępu 8 w poprzednich okresach opodatkowania.

Zgodnie z powyżej przedstawionymi ustanowieniami przychodem z tytułu stosunku pracy jest przychód, podczas którego podatnik w trakcie wykonywania pracy nie występuje we własnym imieniu, ale jest zobowiązany do wykonywania zaleceń albo nakazów płatcego przychód. Są to przede wszystkim przychody pochodzące z prawnych stosunków pracy według Kodeksu Pracy - zatrudnienie, umowa o wykonaniu pracy, umowa o pracy tymczasowej (np. uczniów), ale również przychody za wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy na zasadach pracownika państwowego, służbowego stosunku pracy policjantów, żołnierzy, celników, przychody z tytułu członkostwa, wynagrodzenia i dodatki funkcyjne funkcjonariuszy państwowych, wynagrodzenia osadzonych w areszcie i odsiadujących wyroki pozbawienia wolności, wynagrodzenia wypłacane przez gminy dobrowolnym pracownikom opieki społecznej. Przychodami z tytułu pracy są również

wynagrodzenia za wykonywanie funkcji w organach państwowych i organach samorządu terytorialnego, wynagrodzenia uczniów i studentów za wykonywanie pracy w ramach fachowego nauczania i szkolenia.

Zasadą przychodu z tytułu pracy jest to, że jest on związany z wykonaną pracą. Z tego powodu także wynagrodzenie za pracę członka spółdzielni, współnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i pełnomocnika spółki, która została wykonana na rzecz spółki, jest zgodnie z ustawą przychodem z tytułu pracy, nawet jeśli osoby te nie są podczas wykonywania tej pracy zobowiązane do wykonywania nakazów innej osoby /ich działalność regulują inne przepisy, np. Kodeks Handlowy /.

Przychodami z tytułu pracy zgodnie z §5 ust. 2, bez względu na ich tytuł prawny, są regularne i nieregularne albo jednorazowe przychody, które są wypłacane, przekazywane albo przydzielane na korzyść, albo polegają na innej formie realizacji na rzecz podatnika wraz z przychodami od płatcego owe przychody albo w związku z wykonywaniem pracy zarobkowej. Takimi przychodami są również przychody, które pobiera osoba, na którą przeszło z pracownika prawo do tychże przychodów.

Ustawa definiuje pracownika jako przyjmującego przychód z tytułu stosunku pracy, zaś pracodawcę jako płatcego dany przychód. Należy wziąć pod uwagę, że tego typu określenie nie jest tożsame z określeniem pracownika i pracodawcy w Kodeksie Pracy /np. jeśli wspólnik sp. z o.o. albo pełnomocnik spółki pobierają wynagrodzenie za pracę na rzecz spółki, nie muszą zawierać prawnego stosunku pracy mając jednakże przychód z tytułu stosunku pracy/.

Przychodem pracownika zgodnie z §5 ust. 3 są także:

- kwota w wysokości 1 % z wstępnej ceny pojazdu /§25 określa pojęcie wstępnej ceny/ za każdy rozpoczęty miesiąc kalendarzowy użyczenia przez pracodawcę pojazdu motorowego do korzystania w celach służbowych i prywatnych, dotyczy to także pojazdu wynajętego,

- wartość opcji akcji pracowniczej udzielonej przez pracodawcę w celu zakupu akcji pracowniczej, określona jako różnica między wyższą ceną rynkową akcji obowiązującą pierwszego dnia możliwości realizacji opcji a ceną akcji gwarantowaną przez opcję, pomniejszoną o kwotę zapłaconą pracownikowi za zakup opcji /definicja opcji - patrz dalej w ustawie/

- nagroda albo wygrana przyjęta przez pracownika, który wziął udział w konkursie ogłoszonym przez swojego pracodawcę; za przychód pracownika uważa się także taka nagroda albo wygrana przyjęta przez małżonka /małżonkę/ pracownika lub przez dzieci pracownika, które dla potrzeb prezentowanej ustawy uważa za będące na utrzymaniu pracownika /§33/, jeśli wzięli udział w takim konkursie; jednocześnie taka nagroda albo wygrana jest u tychże wygrywających rozpatrywana niezależnie /§9 ust. 2 litera m/.

W §5 ust. 5 ustalono, co nie jest przedmiotem podatku w związku z wykonywaniem pracy zarobkowej - są to: wydatki związane z wyjazdem służbowym, niepieniężna korzyść w postaci dostarczanych osobistych środków ochrony pracy według odrębnych przepisów, odzież robocza i jej podobna, wartość udzielanych pobyków kondycyjnych, rehabilitacyjnych i prewencyjnej opieki zdrowotnej w przypadkach i zgodnie z warunkami ustanowionymi odrębnymi przepisami, wydatki związane z korzystaniem z własnych narzędzi i sprzętu potrzebnych do wykonywania pracy według odrębnego przepisu. W zasadzie chodzi o ekwiwalenty i korzyści, które są związane z wykonywaniem pracy i zostały określone innymi normami prawnymi albo przepisami.

W §9 określono ogólnie, które przychody osób fizycznych są zwolnione z opodatkowaniem, z kolei w §5 ust. 7 przedstawiono związane z pracą zarobkową przychody zwolnione z opodatkowania na mocy ustawy. W praktyce najczęstszymi przychodami zwolnionymi

z opodatkowania są: kwota wydana przez pracodawcę na szkolenie pracownika, związane z jego działalnością albo z działalnością gospodarczą pracodawcy (jednakże nie może ona służyć jako ekwiwalent za utracony opodatkowany przychód), wartość pożywienia dostarczonego przez pracodawcę pracownikowi do spożycia w miejscu pracy albo w ramach organizowania żywienia za pośrednictwem innego podmiotu, wartość napojów bezalkoholowych przekazanych pracownikowi do spożycia w miejscu pracy, udostępnienie pracownikom (również małżonce, małżonkowi i dzieciom) przez pracodawcę możliwości skorzystania z ośrodka rekreacyjnego, służby zdrowia, szkoleniowego, przedszkolnego, kultury fizycznej albo sportowego, składki ubezpieczeniowe ubezpieczenia zdrowotnego w państwowej służbie zdrowia, składki ubezpieczenia socjalnego, składki zabezpieczenia socjalnego i wpłaty do określonego funduszu emerytalnego według odrębnego przepisu, wynagrodzenie wraz z dopłatą za czas tymczasowej niezdolności do pracy, udzielane według odrębnego przepisu. Zwolniony z opodatkowania jest także przychód z tytułu stosunku pracy wykonywanej na terytorium Republiki Słowackiej udzielony podatnikowi o ograniczonym obowiązku podatkowym przez pracodawcę z siedzibą albo z miejscem zamieszkania zagranicą, jeśli okres czasu związany z wykonywaniem tej działalności nie przekroczy 183 dni w jakimkolwiek okresie 12 następujących po sobie miesięcy, w przypadku, gdy nie chodzi o przychody, o których mowa w §16 ust. 1 litera d/ oraz o przychody z działalności wykonywanych w stałym zakładzie wytwórczym. Zwolnionym z opodatkowania jest również udział w zysku wypłacony przez spółkę handlową albo spółdzielnię pracownikowi nie mającemu udziałów w kapitale zakładowym tej spółki, wynagrodzenie z tytułu utraty zarobku po skończeniu niezdolności do pracy spowodowanej urazem albo chorobą zawodową, w przypadku, gdy wynagrodzenie to zostało określone stałą kwotą prawomocną decyzją sądu przed 1 stycznia 1993 r, jak również różnicę między wyższą ceną rynkową akcji pracowniczej a jej ceną gwarantowaną opcją zapłaconą pracownikom w dzień zakupu akcji pracowniczych.

Podstawę opodatkowania z tytułu stosunku pracy ustanowiono w ust. 8 prezentowanego paragrafu 5 jako: opodatkowany przychód z tytułu stosunku pracy zmniejszony o składki i zasiłki, które jest zobowiązany płacić pracownik, albo wpłaty na zagraniczne ubezpieczenie pracownika, którego obejmuje obowiązkowe zagraniczne ubezpieczenie takiego samego rodzaju.

W ustanowieniach § 6 prezentowanej ustawy zostały zdefiniowane przychody z działalności gospodarczej, z innej działalności zarobkowej prowadzonej na własny rachunek oraz z najmu.

Przychodami z działalności gospodarczej, zdefiniowanymi w ustępie 1 paragrafu 6, są:

- a/ przychody z produkcji rolniczej, działalności w ramach gospodarki leśnej i wodnej,
- b/ przychody z tytułu prowadzenia działalności na podstawie wpisu do Rejestru Działalności Gospodarczej (slov. živnost),
- c/ przychody z tytułu prowadzenia działalności na podstawie odrębnych przepisów nie wspomnianych w literach a/ i b/ - chodzi o przychody lekarzy, audytorów, notariuszy itp.,
- d/ przychody wspólników spółki cywilnej oraz komplementariuszy spółki komandytowej według ustępu 7 i 8.

W ustępie 2 zdefiniowano przychody z innej działalności zarobkowej prowadzonej na własny rachunek, jeśli nie zaliczają się one do przychodów według § 5, następująco:

a/ z tytułu korzystania albo z udzielenia praw własności przemysłowej lub intelektualnej wraz z prawami autorskimi i prawami związanymi z prawem autorskim, włącznie z przychodami z tytułu wydawania, kopiowania i dystrybucji dzieł literackich i innych na koszt własny,

- b/ z działalności, które nie są prowadzone ani na podstawie wpisu do Rejestru Działalności Gospodarczej ani na podstawie wpisu do Rejestru Handlowego - chodzi o przychody syndyków masy upadłościowej, sportowców zawodowych, asystentów osobistych,
- c/ ekspertów i tłumaczy z tytułu działalności według odrębnego przepisu,
- d/ z działalności pośredników według odrębnych przepisów, która nie jest prowadzona na podstawie wpisu do Rejestru Działalności Gospodarczej. Przychodami opodatkowanymi według §6n są także przychody z najmu nieruchomości - ustęp 3 prezentowanego ustanowienia.

Przychodem z działalności gospodarczej albo z innej działalności zarobkowej prowadzonej na własny rachunek jest także przychód z tytułu jakiegokolwiek obracania majątkiem przedsiębiorstwa podatnika, odsetki od środków pieniężnych na rachunkach bieżących, z których korzysta się w związku z uzyskiwaniem przychodu z tytułu działalności gospodarczej oraz z innej działalności zarobkowej prowadzonej na własny rachunek, jak również przychód z tytułu sprzedaży przedsiębiorstwa albo jego części (stanowi o tym §17 ust. 11) na podstawie umowy o sprzedaży przedsiębiorstwa, a także wartość подарowanego dłużnikowi długu albo jego części, który ma związek i jest wynikiem obracania jego majątkiem jako przedsiębiorstwa.

W celu obliczenia podstawy opodatkowania (częstkowej podstawy opodatkowania) stosuje się ogólne ustanowienia paragrafów od §17 do §29 prezentowanej ustawy. Przychody przedstawione w ustępie 1 litera d/ - tzn. przychody wspólników spółki cywilnej i komplementariuszy spółki komandytowej, można w celu obliczenia podstawy opodatkowania zmniejszyć jedynie o składki i zasilki, które jest zobowiązany zapłacić wspólnik spółki cywilnej albo komplementariusz spółki komandytowej, pod warunkiem, że te składki i zasilki nie są kosztem spółki. W przypadku wspólnika, ewentualnie komplementariusza, składki i zasilki tego typu płacone przez spółkę są zwolnione z opodatkowania.

Podstawą opodatkowania (częstkową podstawą opodatkowania) wspólnika spółki cywilnej jest część podstawy opodatkowania spółki cywilnej obliczona według paragrafów od § 17 do §29. Tę część podstawy opodatkowania określa się w takim samym stosunku, w jakim jest rozdzielany zysk zgodnie z umową spółki, w innym wypadku w równych proporcjach. Jeśli spółka cywilna wykaże stratę, część tej straty rozdziela się na wspólnika tak samo jak podstawę opodatkowania. Do podstawy opodatkowania zostanie dołączony także udział handlowy z tytułu salda likwidacyjnego w wyniku likwidacji spółki i udział handlowy wyrównawczy z tytułu rezygnacji wspólnika z uczestnictwa w spółce handlowej.

Podstawą opodatkowania (częstkową podstawą opodatkowania) komplementariusza spółki komandytowej jest część podstawy opodatkowania spółki komandytowej obliczona według paragrafów od §17 do §29, która przypada na komplementariusza. Tę część podstawy opodatkowania określa się w takim samym stosunku, w jakim rozdziela się część zysku przypadającą na komplementariusza zgodnie z umową spółki, w innym wypadku w równych proporcjach. Jeśli spółka komandytowa wykaże stratę, część tej straty rozdziela się na komplementariusza tak samo jak podstawę opodatkowania. Do podstawy opodatkowania zostanie doliczony także udział handlowy komplementariusza spółki komandytowej oraz udział handlowy wyrównawczy z tytułu rezygnacji komplementariusza z uczestnictwa w spółce komandytowej.

W ustępie 10 prezentowanego paragrafu ustawa umożliwia przedsiębiorcy - osobie fizycznej, która nie jest płatnikiem podatku od wartości dodanej, albo podatnikowi, który jest płatnikiem podatku od wartości dodanej tylko przez część okresu opodatkowania, niewykazywanie kosztów podatkowych (tzn. nie prowadzenie rachunkowości), umożliwiając mu skorzystanie z kosztów ryczałtowych w wysokości 40 % z sumy przychodów, o których mowa w ustępie 1 i 2 paragrafu 6. Jeśli podatnik osiąga przychody jedynie z tytułu

działalności rzemieślniczych na podstawie wpisu do Rejestru Działalności Gospodarczej według odrębnego przepisu, może skorzystać z kosztów ryczałtowych w wysokości 60 % z przychodów.

W dalszych ustanowieniach części drugiej ustawy zdefiniowano sposób obliczenia przychodów i kosztów współwłaściciela i członka stowarzyszenia, niebędącego osobą prawną (§10) oraz podano definicję nieopodatkowanych części podstawy opodatkowania (§11).

Paragraf 11 jest kolejnym istotnym ustanowieniem ustawy dotyczącym opodatkowania osób fizycznych, ponieważ podaje definicję pozycji, które w przypadku osób fizycznych obniżają podstawę opodatkowania, bez względu na rodzaj przychodu (przychód z działalności gospodarczej, przychód z tytułu stosunku pracy itp.). Taką nieopodatkowaną częścią podstawy opodatkowania jest 19,2-krotność sumy obowiązującego minimum życiowego, w przypadku, że w stosownym okresie opodatkowania zostanie osiągnięta podstawa opodatkowania równa albo niższa od 100-krotnej wartości obowiązującego minimum życiowego. W przypadku, gdy podstawa opodatkowania będzie wyższa, w §11 ustęp 2 litera b/ zdefiniowano sposób obliczania nieopodatkowanej części podstawy opodatkowania. Dalszą nieopodatkowaną pozycją jest nieopodatkowana część podstawy opodatkowania w skali rocznej przypadająca na małżonkę (małżonka) żyjącego z podatnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym, jednakże również po spełnieniu określonych warunków, które ustanawia §11 ust. 3. Wspomniane pozycje są w zasadzie związane z rokiem kalendarzowym (ewentualnie okresem opodatkowania).

Podatnik, który może skorzystać z nieopodatkowanej części podstawy opodatkowania według ustępu 3 jedynie w czasie jednego albo kilku miesięcy kalendarzowych w okresie opodatkowania, może zniżyć podstawę opodatkowania o nieopodatkowaną część podstawy opodatkowania odpowiadającą jednej dwunastej nieopodatkowanej części podstawy opodatkowania według ustępu 3 za każdy miesiąc kalendarzowy, na początku którego były spełniane warunki na skorzystanie z tej nieopodatkowanej części podstawy opodatkowania.

Podstawa opodatkowania podatnika ulega obniżeniu o kwotę obliczoną zgodnie z ustępem 2, jeśli podatnik na początku okresu opodatkowania pobiera zasiłek emerytalny albo wcześniejszy zasiłek emerytalny z tytułu ubezpieczenia socjalnego albo, jeśli mu przyznano zasiłek emerytalny wstecznie, od początku okresu opodatkowania, oraz jeśli ten zasiłek emerytalny jest w sumie wyższy niż kwota, o którą została obniżona podstawa opodatkowania. Jeśli wysokość zasiłku emerytalnego jest niższa, może skorzystać z nieopodatkowanej pozycji w wysokości różnicy, o którą zasiłek emerytalny jest niższy od nieopodatkowanej kwoty.

Zgodnie z ustępem 4 paragrafu 11 nieopodatkowanymi częściami podstawy opodatkowania są również:

a./ wpłaty dokonywane na uzupełniający fundusz emerytalny, płacone według odrębnego przepisu - ustawa nr 650/2004 Dz. U. o uzupełniającym funduszu emerytalnym -

b./ środki finansowe na oszczędzanie związane terminowane

c./ składki ubezpieczenia na życie.

Do nieopodatkowanej części podstawy opodatkowania według ustępów 3 i 4 mają prawo jedynie płatnicy o nieograniczonym obowiązku podatkowym.

Z nieopodatkowanej części, o której mowa w ustępie 4 podatnik może skorzystać w sumie do maksymalnej wysokości 398,33 euro; jednocześnie ustawa w ustępach od 9 do 14 paragrafu §11 określa warunki do spełnienia, aby móc skorzystać z tej nieopodatkowanej pozycji, ewentualnie postępowanie, w przypadku nie dotrzymania tych warunków ze strony podatnika.

Część trzecia ustawy dotyczy problematyki podatku dochodowego od osób prawnych.

Treścią § 12 jest przedmiot podatku dochodowego od osób prawnych. W ustępie 1 § 12 zdefiniowano przedmiot podatku dla specyficznych osób prawnych, jakimi są np. fundusze zarządzające, uzupełniające fundusze emerytalne itp. Z punktu widzenia tzw. „organizacji non-profit” najważniejszym jest ustęp 2 § 12, treścią którego jest definicja przedmiotu podatku właśnie takich podatników. O tym, kto jest takim podatnikiem - tzn. podatnikiem według ustępu 2 (tzw. organizacją non-profit), stanowi § 12 ust. 3. W dalszych ustanowieniach - ust. 4, 5 i 6 § 12 zdefiniowano przedmiot podatku podatnika, będącego spółką cywilną, współnikiem spółki cywilnej i komplementariuszem spółki komandytowej.

Dalszym istotnym ustanowieniem jest § 12 ust. 7, który definiuje przedmiot podatku.

Przedmiotem podatku nie jest:

- a/ przychód według § 50 (dwuprocentowa darowizna z zapłaconego podatku),
- b/ przychód zyskany formą darowizny (np. paragrafy od § 628 do § 630 Kodeksu Cywilnego) albo formą odziedziczenia (np. paragrafy od § 460 do § 487 Kodeksu Cywilnego),
- c/ udział w zysku (dywidenda) wypłacany z zysku spółki handlowej albo spółdzielni, albo osoby prawnej podobnego charakteru zagranicą, przeznaczonego do rozdzielania osobom, które uczestniczą w ich kapitale zakładowym, udział handlowy wyrównawczy i udział handlowy z tytułu salda likwidacyjnego spółki handlowej albo spółdzielni oprócz udziału w zysku współnika spółki cywilnej i komplementariusza spółki komandytowej oraz oprócz udziału współnika spółki cywilnej i komplementariusza spółki komandytowej w udziale handlowym z tytułu salda likwidacyjnego w wyniku likwidacji spółki i udziału handlowego wyrównawczego z tytułu rezygnacji współnika z uczestnictwa w spółce cywilnej albo z tytułu rezygnacji komplementariusza z uczestnictwa w spółce komandytowej,
- d/ przychód pochodzący z tytułu nabycia nowych akcji i udziałów handlowych, jak również przychód pochodzący z tytułu ich wymiany podczas rozwiązania podatnika bez likwidacji, nawet wtedy, jeśli częścią złączenia, przejęcia albo rozdzielenia spółki jest także majątek spółki z siedzibą w państwach członkowskich Unii Europejskiej.

W praktyce ustanowienie to dotyczy w znacznej mierze tzw. organizacji non-profit, ponieważ właśnie te organizacje otrzymują dwuprocentową darowiznę z zapłaconego podatku a także są prawdopodobnie najczęstszymi beneficjentami darów.

§ 13 zawiera ustanowienia dotyczące zwolnień z podatku dochodowego od osób prawnych.

Z podatku są zwolnione przychody, o których mowa w ust. 1 § 13, to znaczy:

- a/ przychody podatników, o których mowa w § 12 ust. 3, pochodzące z działalności, w celu prowadzenia której dani podatnicy zostali powołani albo która jest ich działalnością podstawową, określoną odrębnym przepisem oprócz przychodów z działalności, które są działalnością gospodarczą, oraz przychodów, od których podatek jest pobierany według § 43 (tzw. podatek płacony zaliczkowo).
- W organizacjach budżetowych od podatku są zwolnione także przychody z działalności, która jest określona przez założyciela w akcie założycielskim w celu realizacji jej statutowych zadań, oraz przychody z najmu i ze sprzedaży majątku ujęte w budżecie założyciela oprócz przychodów, z których podatek jest pobierany według § 43,
- b/ przychody gmin i jednostek administracyjnych wyższego stopnia z tytułu najmu i sprzedaży ich majątku,
 - c/ przychody funduszy państwowych, przychody Funduszu Gwarancyjnego Inwestycji oraz przychody Funduszu Ochrony Wkładów Bankowych oprócz przychodów, z których podatek jest pobierany według § 43,

d/ przychody pochodzące ze sprzedaży majątku wchodzącego w skład masy upadłościowej i z odpisania zobowiązań podczas postępowania upadłościowego lub układowego wykonanych według odrębnego przepisu wraz z odpisaniem zobowiązań w stosunku do wierzycieli, którzy podczas postępowania upadłościowego lub układowego nie skorzystali z praw do swoich należności w stosunku do podatnika, podobnie postępuje się podczas odpisywania zobowiązań u podatnika, który jest likwidowany na drodze odrzucenia wniosku o ogłoszeniu upadłości z powodu braku wystarczającego majątku, oraz u podatnika, który jest likwidowany na drodze odwołania upadłości, gdy majątek upadającego nie jest wystarczający do zapłacenia wydatków i wynagrodzenia syndyka masy upadłościowej.

Z opodatkowania są zwolnione także:

- a/ przychody pochodzące ze zbiorów kościelnych, z tytułu posług religijnych oraz z tytułu pomocy przyznawanej zarejestrowanym kościołom i stowarzyszeniom religijnym,
- b/ składki członkowskie zgodnie ze statutem, regulaminem, aktami założycielskimi albo umowami założycielskimi przyjęte przez organizacje i koła zainteresowań osób prawnych, izby korporacyjne, organizacje społeczne włączając związki zawodowe, partie polityczne i ruchy polityczne,
- c/ odsetki z nadpłat podatków, spowodowanych przez zarządcę podatkami,
- d/ zapłaty za wykonywanie administracji mieszkań w posiadaniu spółdzielni mieszkaniowych zarządzanych spółdzielniami mieszkaniowymi oraz za wykonywanie administracji mieszkań zarządzanych wspólnotami mieszkaniowymi,
- e/ odsetki z rachunków wypłacane Skarbowi Państwa i przychody z operacji finansowych wykonywanych przez Agenturę ds. Zarządu Długiem i Likwidaturą według odrębnego przepisu,
- f/ przychody z obligacji państwowych Republiki Słowackiej wydanych i zarejestrowanych zagranicą,
- g/ odsetki i inne przychody z kredytów i pożyczek oraz z przychodów z tytułu zysków z bonów skarbowych, obligacji, certyfikatów wkładowych, certyfikatów depozytowych, czeków bankowych, wkładów terminowanych oraz innych papierów wartościowych i wkładów im równoważnych pochodzących ze źródeł znajdujących się na terytorium Republiki Słowackiej udzielonych osobie prawnej będącej podatnikiem państwa członkowskiego Unii Europejskiej i która jest także ostatecznym beneficjentem tych przychodów od podatnika według § 2 litera d/ punktu drugiego (podatnik o nieograniczonym obowiązku podatkowym - osoba prawna), ale tylko jeśli do dnia wypłaty przychodu, podczas okresu przynajmniej dwudziestu czterech miesięcy bezpośrednio po sobie następujących:
 - podatnik, który wypłaca ten przychód, posiada co najmniej 25 % bezpośredni udział w kapitale zakładowym ostatecznego beneficjenta tego przychodu albo
 - ostateczny beneficjent tego przychodu posiada co najmniej 25 % bezpośredni udział w kapitale zakładowym podatnika, który wypłaca ten przychód, albo
 - inna osoba prawna z siedzibą w państwie członkowskim Unii Europejskiej posiada co najmniej 25 % bezpośredni udział w kapitale zakładowym podatnika, który wypłaca ten przychód, i jednocześnie posiada co najmniej 25 % bezpośredni udział w kapitale zakładowym ostatecznego beneficjenta tego przychodu,
- h/ środki finansowe pochodzące z grantów dostarczanych na podstawie umów międzynarodowych, które Republika Słowacka jest zobowiązana respektować,
- j/ przychody według § 16 ust.1 litera e/ punktu pierwszego i punktu drugiego oraz przychody za korzystanie albo za udzielenie prawa do korzystania z ośrodka przemysłowego, handlowego albo naukowego pochodzące z źródeł na terytorium Republiki

Słowackiej osobie prawnej, która jest podatnikiem państwa członkowskiego Unii Europejskiej a która jest także ostatecznym beneficjentem tych przychodów od podatnika według § 2 litera d/ punkt drugi (podatnik o nieograniczonym obowiązku podatkowym - osoba prawna), ale tylko jeśli do dnia wypłaty przychodu, ale tylko jeśli do dnia wypłaty przychodu, podczas okresu przynajmniej dwudziestu czterech miesięcy bezpośrednio po sobie następujących:

- podatnik, który wypłaca ten przychód, posiada co najmniej 25 % bezpośredni udział w kapitale zakładowym ostatecznego beneficjenta tego przychodu albo
- ostateczny beneficjent tego przychodu posiada co najmniej 25 % bezpośredni udział w kapitale zakładowym podatnika, który wypłaca ten przychód, albo
- inna osoba prawna z siedzibą w państwie członkowskim Unii Europejskiej posiada co najmniej 25 % bezpośredniego udziału w kapitale zakładowym podatnika, który wypłaca ten przychód, i jednocześnie posiada co najmniej 25 % bezpośredniego udziału w kapitale zakładowym ostatecznego beneficjenta tego przychodu,

§ 14 Ustawy o podatku dochodowym definiuje sposób określania podstawy opodatkowania osób prawnych, jednocześnie w poszczególnych ustanowieniach określa sposób obliczania podstawy opodatkowania różnych typów osób prawnych (spółka komandytowa, spółka cywilna, fundusz zarządzający itp.). W ustanowieniu tym określono także podstawę opodatkowania podatników, którzy podlegają rozwiązaniu formą likwidacji albo formą ogłoszenia upadłości, albo którzy są rozwiązywani wskutek odrzucenia wniosku o ogłoszenie upadłości z powodu braku wystarczającego majątku. W praktyce należy wziąć pod uwagę, że podstawę opodatkowania oblicza się według ustanowień paragrafów od § 17 do § 29 prezentowanej ustawy, które są ogólnie obowiązującymi dla wszystkich osób prawnych, bez względu na to, czy dotyczy to tzw. podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą albo podmiotu non-profit i chodzi tutaj o ustanowienia przedstawione w części czwartej ustawy - w tzw. ustanowieniach wspólnych.

Część czwarta ustawy zawiera tzw. ustanowienia wspólne. Są to ustanowienia o charakterze ogólnym, dotyczące zarówno osób fizycznych, jak również osób prawnych.

§ 15 określa stawkę podatku, która jest jednolita dla całej ustawy o podatku dochodowym, wynosząc 19 % z podstawy opodatkowania.

§ 16 definiuje źródło przychodów podatnika o ograniczonym obowiązku podatkowym, jednocześnie ustanowienie to ma ścisły związek z § 43 (podatek płacony zaliczkowo), ewentualnie z § 44 (zabezpieczenie podatku) a następnie z realizacją umów międzynarodowych (obowiązujące umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania).

Podatnik o ograniczonym obowiązku podatkowym jest zobowiązany do opodatkowania na terytorium Republiki Słowackiej, bez względu na to, czy chodzi o osobę prawną albo fizyczną, następujące przychody:

- przychód z działalności wykonywanej za pośrednictwem stałego zakładu wytwórczego, znajdującego się na terytorium Republiki Słowackiej - § 16 ust. 1 litera a/,
- przychód z tytułu stosunku pracy wykonywanej na terytorium Republiki Słowackiej albo na pokładach samolotów albo statków, które są eksploatowane przez podatnika o nieograniczonym obowiązku podatkowym - § 16 ust. 1 litera b/,
- przychód z tytułu usług wraz z doradztwem handlowym, technicznym albo innego rodzaju, wykonane na terytorium Republiki Słowackiej, nawet jeśli nie są wykonywane za pośrednictwem stałego zakładu wytwórczego - § 16 ust. 1 litera c/,
- przychód z tytułu twórczości artystycznej, działalności sportowej, działalności arty-

stycznej albo działalności osób współuczestniczących oraz z tytułu dalszej podobnej działalności wykonywanej osobiście albo gratyfikowanej na terytorium Republiki Słowackiej bez względu na to, czy przychody są wypłacane tym osobom bezpośrednio albo przez osobę pośredniczącą - § 16 ust.1 litera d/,

- przychody z wpływów od podatników o nieograniczonym obowiązku podatkowym oraz od stałych zakładów wytwórczych podatników o ograniczonym obowiązku podatkowym, którymi są
- opłaty za udzielenie prawa do korzystania albo za korzystanie z przedmiotu własności przemysłowej, oprogramowania komputerowego, projektów albo modeli, planów, produkcyjno-technicznych i innych zdobyczy dających się wykorzystać gospodarczo - chodzi o opłaty za oprogramowanie (software), licencje, wiedzę techniczną (know-how) itp. - § 16 ust.1 litera e/ punkt 1.
- opłaty za udzielenie prawa do korzystania albo za korzystanie z prawa autorskiego albo prawa podobnego prawu autorskiemu - tzn. dzieła literackie, muzyczne, licencje itp. - § 16 ust.1 litera e/ punkt 2.
- odsetki i inne przychody o charakterze finansowym - § 16 ust.1 litera e/ punkt 3.
- najemne albo przychody pochodzące z tytułu innego wykorzystania nieruchomości albo ruchomości umieszczonych na terytorium Republiki Słowackiej - § 16 ust.1 litera e/ punkt 4.
- przychody ze sprzedaży nieruchomości umieszczonych na terytorium Republiki Słowackiej - § 16 ust.1 litera e/ punkt 5.
- przychody ze sprzedaży ruchomości umieszczonych na terytorium Republiki Słowackiej, ze sprzedaży papierów wartościowych wyemitowanych przez podatników z siedzibą na terytorium Republiki Słowackiej, ze sprzedaży praw majątkowych zarejestrowanych na terytorium Republiki Słowackiej oraz z przeniesienia uczestnictwa albo udziału handlowego na spółkę handlową albo prawa do członkostwa w spółdzielni z siedzibą na terytorium Republiki Słowackiej - § 16 ust.1 litera e/ punkt 6.
- wynagrodzenia członków organów statutowych oraz dalszych organów osób prawnych z tytułu wykonywania funkcji - § 16 ust.1 litera e/ punkt 7.
- wygrane w loteriach i innych podobnych grach, wygrane z konkursów reklamowych i z losowania, nagrody z konkursów publicznych i z konkursów sportowych - § 16 ust.1 litera e/ punkt 8.
- alimenty, emerytury, renty i temu podobne korzyści - § 16 ust.1 litera e/ punkt 9.

Jednymi z najważniejszych ustanowień ustawy, które powinien poznać każdy podatnik, są ustanowienia paragrafów od § 17 do § 29. Paragraf § 17 określa ogólne ustanowienia dotyczące ustalania podstawy opodatkowania albo straty podatkowej.

Przy ustalaniu podstawy opodatkowania albo straty podatkowej w przypadku podatnika prowadzącego rachunkowość w systemie księgowości uproszczonej albo w przypadku podatnika, który prowadzi ewidencję według § 6 ust. 10 albo ust.11, punktem wyjścia jest różnica między przychodami a rozchodami. W przypadku podatnika prowadzącego rachunkowość w systemie księgowości pełnej przy ustalaniu podstawy opodatkowania punktem wyjścia jest wynik prowadzenia działalności gospodarczej. W przypadku podatników, którzy na podstawie obowiązującego prawa według odrębnego przepisu wykazują wynik prowadzenia działalności gospodarczej w indywidualnym sprawozdaniu finansowym według międzynarodowych standardów dla sprawozdawczości finansowej, punktem wyjścia przy określaniu podstawy opodatkowania jest wynik prowadzenia działalności

gospodarczej, zmodyfikowany zgodnie z ogólnie obowiązującym przepisem prawnym wydanym przez Ministerstwo Finansów Republiki Słowackiej. W ustanowieniu tym określa się, w jaki sposób zmieni się wynik prowadzenia działalności gospodarczej albo różnica między przychodami a rozchodami przy określaniu podstawy opodatkowania w różnych specyficznych przypadkach. W praktyce jest rzadkością, aby wykazany wynik prowadzenia działalności gospodarczej, ewentualnie różnica między przychodami a rozchodami był jednocześnie podstawą opodatkowania. Podstawę opodatkowania należy „oczyścić” z kosztów (rozchodów), które nie są kosztami podatkowymi oraz z przychodów (dochodów), które nie podlegają opodatkowaniu w myśl prezentowanej ustawy, ewentualnie należy zmienić podstawę opodatkowania z tytułu transakcji handlowych osób powiązanych i tym podobnie.

Z tego powodu niezbędnym staje się szczegółowe zapoznanie się z ustanowieniem § 18, który określa sposób zmiany podstawy opodatkowania zagranicznych osób powiązanych, z § 19, który określa koszty podatkowe (limity konkretnych rodzajów kosztów, wyłączenie konkretnych typów kosztów z kosztów podlegających opodatkowaniu itp.). W dalszej kolejności § 20 określa, które rezerwy i pozycje korygujące mają wpływ na zmianę podstawy opodatkowania oraz kiedy Ustawa o rachunkowości zezwala na ich tworzenie. Paragraf § 21 ściśle określa, które koszty (rozchody) nie są w zmyśle prezentowanej ustawy rozumiane jako koszty podatkowe. Paragrafy od § 22 do § 29 omawiają problematykę majątku długoterminowego (trwałego) i sposobu jego odpisywania z punktu widzenia korzystania z odpisu amortyzacyjnego jako z kosztu podatkowego. Jak to wynika z treści ustanowień § 17 i § 29, dotyczą one zasad prawidłowego obliczenia podstawy opodatkowania i następnie obowiązku podatkowego.

Paragraf § 30 umożliwia podatnikowi obniżenie podstawy opodatkowania o wartość straty podatkowej w przeciągu maksymalnie pięciu bezpośrednio po sobie następujących okresów opodatkowania, poczynając od okresu opodatkowania bezpośrednio następującego po okresie opodatkowania, za który dana strata podatkowa została wykazana. W ustanowieniu wyspecyfikowano warunki korzystania z możliwości odliczenia tej straty.

Nowym ustanowieniem ustawy jest § 30a, który określa warunki i możliwości ulgi podatkowej dla otrzymujących pomoc inwestycyjną.

Paragraf § 31 jest ostatnim ustanowieniem części czwartej ustawy. Określa kursy przeliczeniowe przy przeliczaniu waluty obcej na walutę słowacką.

Część piąta ustawy określa pobór i płacenie podatku.

Rozdział pierwszy - paragrafy od § 32 do § 40 określają sposób poboru i płacenia podatku dochodowego od osób fizycznych.

§ 32 określa, która osoba fizyczna jest zobowiązana do składania deklaracji (zeznań) podatkowych. Mówiąc w uproszczeniu możemy konstatować, że zeznanie podatkowe powinna złożyć ta osoba fizyczna, która osiągnęła przychody przekraczające 50 % kwoty według § 11 ust. 2 litera a/. Jeśli osoba fizyczna ma przychody jedynie z tytułu stosunku pracy i zażąda od swojego pracodawcy sporządzenia rocznego rozliczenia podatkowego, w takim przypadku nie ma obowiązku składania zeznania podatkowego.

Bonus podatkowy i warunki jego stosowania określa § 33 rozpatrywanej ustawy. Każdy podatnik - osoba fizyczna, który w okresie opodatkowania osiągnął opodatkowane przychody z tytułu stosunku pracy w wysokości co najmniej 6-krotności minimalnej płacy albo który pobierał przychody według § 6 i wykazał podstawę opodatkowania (częstkową podstawę opodatkowania) i którego dziecko, zgodnie z ustawą o podatku dochodowym, uważane jest za utrzymywane przez niego i żyje z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, może sobie odliczyć z obliczonego podatku - zaliczki podatku dochodowego

z tytułu stosunku pracy i bonus podatkowy na każde utrzymywane dziecko; przy czym przejściowy pobyt dziecka poza gospodarstwem domowym nie ma wpływu na korzystanie z tego bonusu podatkowego.

Wysokość bonusu podatkowego nie jest zdefiniowana w postaci stałej kwoty, ponieważ ustawodawca w ustanowieniach przejściowych w § 52 wprowadził waloryzację bonusu podatkowego - kwota bonusu podatkowego będzie powiększana o jednakowy współczynnik przeliczeniowy za poszczególne miesiące kalendarzowe tak, jak będzie wzrastać wysokość minimum życiowego.

Które dziecko uważa się za będące na utrzymaniu, który podatnik może skorzystać z bonusu podatkowego oraz pod jakimi warunkami - to wszystko definiuje analizowana ustawa w § 33 w ustępach od 2 do 11. W ustanowieniach tych określono także możliwość zastosowania tzw. „przeliczeń łączonych”, tzn. jeśli na przykład pracodawca przyznał podatnikowi bonus podatkowy jedynie w części (proporcjonalnie) a podatnik osiągnął także przychody z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w wymaganej wysokości, może on dopełnić bonus podatkowy w złożonym zeznaniu podatkowym.

Wysokość minimalnej płacy zmienia się w przeciągu roku na podstawie ustawy. Fakt ten ma w konsekwencji wpływ na spełnienie warunków umożliwiających skorzystanie z bonusu podatkowego. Z tego powodu w przypadku stosowania bonusu podatkowego należy o tym pamiętać, ponieważ przy obliczaniu 6-krotności minimalnej płacy stosuje się zasadę obliczania połowy dwunastokrotności minimalnej płacy za okres opodatkowania.

§ 34 określa płacenie zaliczek na rzecz podatku dochodowego oraz okres płacenia tych zaliczek. Mówiąc w uproszczeniu - zaliczek na rzecz podatku dochodowego nie płaci ten podatnik, którego ostatni znany obowiązek podatkowy nie przekroczył kwoty 1659,70 euro. Jeśli obowiązek podatkowy przekroczył kwotę 1.659,33 euro, podatnik płaci kwartalnie zaliczki; jeśli obowiązek podatkowy przekroczył kwotę 16.596,96 euro, podatnik jest zobowiązany do płacenia miesięcznych zaliczek. W ustanowieniu tym przedstawiono także dalsze specyficzne przypadki płacenia zaliczek na rzecz podatku dochodowego.

Pobór i płacenie podatku dochodowego z tytułu stosunku pracy określa § 35.

Przychody z tytułu stosunku pracy, zdefiniowane w § 5 prezentowanej ustawy, są wypłacane na bieżąco, zazwyczaj miesięcznie i dlatego ustawa określa sposób obliczania miesięcznej zaliczki na rzecz podatku dochodowego (oprócz podatku płaconego zaliczkowo, według § 43). Tylko część przychodu z tytułu stosunku pracy podlega opodatkowaniu, opodatkowana jest „płaca podlegająca opodatkowaniu”, którą jest suma opodatkowanych przychodów z tytułu stosunku pracy zaksięgowanych i wypłaconych pracownikowi za dany miesiąc kalendarzowy albo okres opodatkowania, pomniejszona o kwoty odprowadzone na rzecz składek i zasiłków, które pracownik jest zobowiązany płacić oraz pomniejszona o kwotę w wysokości 1/12 nieopodatkowanej części podstawy opodatkowania, o której mowa w § 11 ust. 2 litera a/. Dopiero przy rocznym rozliczeniu za dany okres opodatkowania (§ 35 ust.1/), pracodawca weźmie pod uwagę nieopodatkowane części podstawy opodatkowania, o których mowa w § 11 ust. 2 litera b/, ust.3, 4 i 7 - tzn. „odliczenie” na małżonkę (małżonka) i składki na rzecz „emerytury” maksymalnie w wysokości 398,33 euro oraz tzw. „podatek milionerski”.

Zaliczka na rzecz podatku wynosi 19 % z opodatkowanej płacy, którą przed obliczeniem zaliczki na rzecz podatku dochodowego zaokrągla się. Następnie zaliczka podatku dochodowego zostanie pomniejszona o kwotę odpowiadającą wysokości bonusu podatkowego (§ 35 ust. 2).

Opodatkować formą zaliczki można tylko ten przychód, który został podatnikowi - pracownikowi rzeczywiście wypłacony, jednocześnie przychodem nie jest jedynie przychód pieniężny, ale także przychód niepieniężny. Jeśli dojdzie do sytuacji, że nie będzie można

potrącać zaliczkę w ramach miesięcznego rozliczenia płacy, potrącenie zaliczki na rzecz podatku dochodowego zostanie wykonane za najbliższy miesiąc, w którym pracownik osiągnie przychód pieniężny, ewentualnie dopiero w ramach rozliczenia rocznego (§ 35 ust. 3).

W przypadku, gdy pracownik nie złożył pracodawcy oświadczenia według § 36 ust. 6 - tzn. oświadczenia dokumentującego spełnienie warunków przyznania bonusu podatkowego, w celu skorzystania z nieopodatkowanej części podatku, opodatkowaną płacą jest suma opodatkowanych przychodów z tytułu stosunku pracy, pomniejszona o kwoty odprowadzone na rzecz składek i zasiłków (§ 35 ust. 4).

Pracodawca wypłaca pracownikowi bonus podatkowy - tzn. pomniejszy zaliczkę na rzecz podatku o kwotę bonusu podatkowego, jeśli pracownik w danym miesiącu osiągnie opodatkowany przychód w wysokości połowy minimalnej płacy przy dotrzymaniu pozostałych warunków określonych przez ustawę /podpisane oświadczenie - dziecko pozostające na utrzymaniu/ (§ 35 ust. 5).

Pracodawca odprowadza zaliczki na rzecz podatku dochodowego, pomniejszone o kwotę bonusu podatkowego w przeciągu pięciu dni od dnia wypłaty, jeśli zarządca podatkowy na wniosek pracodawcy nie ustanowi inaczej. (§ 35 ust. 6).

Pracodawca odpowiada za wypłacanie bonusu podatkowego. Bonus podatkowy zostanie wypłacony pracownikowi także w przypadku, że jego zaliczka na rzecz podatku z tytułu stosunku pracy jest niższa od wysokości bonusu podatkowego, jak również w przypadku, że całkowita suma wypłaconych bonusów podatkowych przewyższa kwotę zaliczek na rzecz podatku dochodowego z tytułu stosunku pracy za wszystkich pracowników. Pracodawca żąda wypłacenia różnicy od zarządcy podatkowego, który jest zobowiązany do wyrównania pracodawcy tej różnicy w przeciągu 8 dni roboczych od doręczenia podania. (§ 35 ust. 7).

Pracodawca nie potrąca zaliczki na rzecz podatku dochodowego, jeśli:

- zostanie udokumentowane, że podatnik o nieograniczonym obowiązku podatkowym, który przebywa zazwyczaj na terytorium Republiki Słowackiej, płaci zaliczki na rzecz podatku według §34, osoby te zgodnie z §34 ust. 6 muszą same miesięcznie płacić zaliczki podatku dochodowego z tytułu stosunku pracy,
- dotyczy to przychodów pracownika, które są już opodatkowane zagranicą.

Pracodawca, który wypłaca jednorazowo opodatkowaną płacę za kilka miesięcy kalendarzowych stosownego okresu opodatkowania, oblicza wysokość zaliczki na rzecz podatku oraz przyzna i wypłaca bonus podatkowy tak, jak gdyby opodatkowana płaca była wypłacana w poszczególnych miesiącach, jeśli ten sposób opodatkowania jest dla pracownika korzystniejszy (§ 35 ust. 9).

Warunki korzystania z nieopodatkowanej części podstawy opodatkowania przypadającej na podatnika oraz z bonusu podatkowego zostały określone w § 36 analizowanej ustawy; sposób udokumentowania prawa do zmniejszenia podstawy opodatkowania oraz prawa do bonusu podatkowego ustanowiono w § 37.

Warunki rocznego rozliczenia określa § 38 omawianej ustawy.

§ 39 określa obowiązki pracodawcy będącego płatnikiem podatku - tzn. o obowiązek prowadzenia ewidencji i kartoteki płacowej i list wypłaty wraz z ich rekapitulacją za każdy miesiąc kalendarzowy a także za cały okres opodatkowania, który jednocześnie definiuje wszystkie wymagania dotyczące prowadzenia ewidencji i kartoteki płacowej dotyczącej pracowników.

Należy jeszcze zwrócić uwagę, że przychody z tytułu stosunku pracy (§ 5), wypłacone podatnikowi najpóźniej do 31 stycznia po skończeniu okresu opodatkowania, za który zostały osiągnięte, stanowią część podstawy opodatkowania za ten okres opodatkowania.

Rozdział drugi części piątej ustawy - pobór i płacenie podatku, tzn. § 41 i § 42 są przeznaczone dla osób prawnych. Paragraf § 41 nakłada na osoby prawne obowiązek składania zeznań podatkowych oraz określa okres opodatkowania. § 42 określa sposób płacenia zaliczek na rzecz podatku. Mówiąc w uproszczeniu - możemy konstatować, że każda osoba prawna jest zobowiązana do złożenia zeznania podatkowego, wyjątki dotyczą tzw. organizacji non-profit. Płacenie zaliczek odbywa się podobnie jak w przypadku osób fizycznych - tzn. istnieje kwota graniczna 1.659,70 euro limitująca kwartalne płacenie zaliczek, ewentualnie kwota graniczna 16.596,96 euro limitująca miesięczne płacenie zaliczek. Ust. 5 prezentowanego ustanowienia określa co jest podatkiem za poprzedni okres opodatkowania, na podstawie którego oblicza się wysokość ewentualnie płaconej zaliczki.

Rozdział trzeci części piątej ustawy określa sposób wybierania i płacenia podatku.

§ 43 określa, kiedy i po spełnieniu jakich warunków płatnik przychodu jest zobowiązany do dokonania potrącenia podatku. Potrącenie podatku dochodowego może być wykonane zarówno w przypadku podatników o ograniczonym obowiązku podatkowym przy dochodach pochodzących ze źródeł leżących na terytorium Republiki Słowackiej, ale także w przypadku konkretnych, ustawą określonych przychodów podatników o nieograniczonym obowiązku podatkowym. Jednakże również przy tym ustanowieniu ustawy należy uwzględnić umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.

§ 44 określa, w jakich okolicznościach i po spełnieniu jakich warunków istnieje obowiązek zabezpieczenia podatku w przypadku korzyści pieniężnej udzielonej innemu podatnikowi.

§ 45 jest ustanowieniem, które zabezpiecza unikania podwójnego opodatkowania.

§ 46 określa minimalną wysokość podatku (ewentualnie przychód, którym nie zostanie przekroczona 50 % kwoty według § 11 ust. 2 litera a/) a

§ 47 określa sposób zaokrąglania podczas obliczania podstawy opodatkowania i obowiązku podatkowego.

§ 48 definiuje zagranicznego płatnika podatku (§ 35, § 43 i § 44).

§ 49 jest postanowieniem, które jest istotne z punktu widzenia bieżącej praktyki, ponieważ nie dotrzymanie go powoduje nałożenie sankcji finansowych. Postanowienie to określa terminy składania zeznania podatkowego (§ 32), wykazu (§ 39 ust. 9 litera a) i deklaracji podatkowej (§ 39 ust. 9 litera b), które podatnik musi złożyć lokalnie właściwemu zarządcy podatkowemu. Mówiąc w uproszczeniu - zeznanie podatkowe albo deklarację składa się w przeciągu trzech miesięcy kalendarzowych po upływie okresu opodatkowania, wykaz składa się do końca następnego miesiąca kalendarzowego po upływie kwartału kalendarzowego. Podatnik jest również zobowiązany do zapłacenia podatku w terminie składania zeznania podatkowego.

§ 50 jest ostatnim ustanowieniem części piątej ustawy określającym z jednej strony warunki, które osoby prawne muszą spełnić (tzw. organizacje non-profit), aby mogły starać się o przyznanie 2 % darowizny z zapłaconego podatku, ustalając jednocześnie, w jakich okolicznościach podatnik może wpłacić 2 % darowiznę z zapłaconego podatku na tego rodzaju cele.

Ostatnia, szósta część Ustawy o podatku dochodowym, zawiera ustanowienia wspólne, przejściowe i końcowe, z którymi należy się zapoznać ze względu na stosunkowo dużą ilość nowelizacji do prezentowanej ustawy.

Właśnie w treści tych ustanowień podatnik znajdzie odpowiedź, które ustanowienia aktualnie obowiązują, ewentualnie od kiedy i do kiedy, biorąc to pod uwagę przy obliczaniu podstawy opodatkowania za stosowny okres opodatkowania.

4.3. Ustawa o podatku od wartości dodanej oraz weryfikacja numerów VAT

Z dniem wstąpienia do Unii Europejskiej Republika Słowacka stała się częścią jednolitego rynku - wspólnej Europejskiej Przestrzeni Gospodarczej bez wewnętrznych granic, z zagwarantowanym swobodnym przepływem osób, towarów, usług i kapitału, w której między poszczególnymi państwami członkowskimi nie istnieją już granice podatkowe.

W celu realizacji jednolitego dostępu do opodatkowywania towarów i usług w ramach tej wspólnej przestrzeni gospodarczej Republika Słowacka przejęła także obowiązujące w niej zasady; tak więc począwszy od dnia wstąpienia Słowacji do Unii Europejskiej zaczęła obowiązywać nowa ustawa nr 222/2004 Dz. U. o podatku od wartości dodanej, która była już kilkakrotnie nowelizowana (ustawa nr 350/2004 Dz. U., ustawa nr 651/2004 Dz. U., ustawa nr 340/2005 Dz. U., ustawa nr 523/2005 Dz. U., ustawa nr 656/2006 Dz. U., ustawa nr 215/2007 Dz. U., ustawa nr 593/2007 Dz. U.). Nowa norma prawna definiuje pojęcie osoby podlegającej opodatkowaniu w szerszym zakresie niż było to w ustawie obowiązującej do 30 kwietnia 2004 r.

Przedmiot podatku został zdefiniowany w paragrafie 2 ustawy, jako:

- a/ dostarczenie towarów w kraju za opłatą, zrealizowane przez osobę opodatkowaną,
- b/ dostarczenie usług w kraju za opłatą, zrealizowane przez osobę opodatkowaną,
- c/ nabycie towarów w kraju za opłatą, z innego państwa członkowskiego UE,
- d/ dowóz towarów do kraju.

Jak to wypływa z prezentowanej treści, główną zasadą decydującą o tym, czy dana czynność jest przedmiotem podatku, jest dostarczanie „za opłatą” oraz realizacja dostarczania „w kraju”, tzn. na terytorium Słowacji, wliczając klasyczny dowóz towarów z państw leżących poza terytorium UE, kiedy to opodatkowanie jest realizowane bezpośrednio na granicy, tak jak odbywało się to w niedawnej przeszłości. Należy zwrócić uwagę, że w przypadku dostarczenia towarów lub usług /punkt a/ i b// chodzi o dostarczenie zrealizowane przez „osobę opodatkowaną”, której definicję podaje § 3 prezentowanej ustawy.

§ 3 ust. 1 definiuje osobę opodatkowaną jako „osobę, która wykonuje samodzielnie jakąkolwiek działalność ekonomiczną według ust. 2, bez względu na cel albo wyniki tej działalności”. Ust. 2 definiuje działalność ekonomiczną (dalej tylko „działalność gospodarcza”) jako „każdą działalność, z której osiągany jest przychód, obejmującą działalność producentów, handlowców i dostawców usług wliczając działalność wydobywczą, budowlaną i rolniczą, działalność wykonywaną w charakterze wolnego zawodu według odrębnych przepisów, twórczą działalność intelektualną i działalność sportową. W zamyśle prezentowanej ustawy pod pojęciem działalności gospodarczej uważa się także wykorzystywanie majątku materialnego i majątku niematerialnego w celu osiągania przychodu z tego majątku”.

Z przedstawionej treści jasno wynika, że w sposób zdecydowany, w porównaniu z poprzednią ustawą, zwiększył się krąg osób, które mogą się stać osobami opodatkowanymi. W celu dokonania rejestracji danej osoby w zamyśle prezentowanej ustawy nie jest już decydującym to, w jakim celu dana osoba prowadzi swoją działalność; to znaczy czy czyni tak w celu osiągnięcia zysku albo też nie. Oznacza to, że w ogóle nie jest już decydującym cel działalności, w wyniku której jest osiągany przychód (w ustawie obowiązującej do 30. 04. 2004 r. decydującym był fakt, że dana osoba prowadzi działalność w zmyśle Kodeksu Handlowego - tzn. wykonuje działalność we własnym imieniu, w sposób powtarzalny, w celu osiągnięcia zysku).

W aktualnie obowiązującej ustawie „działalność gospodarcza” jest rozumiana zdecydowanie szerzej. Należy także zwrócić uwagę na słowo „samodzielnie” użyte w stosownym ustanowieniu, które również może mieć wpływ na dokonanie poprawnej oceny, czy dana

osoba może być uważana za osobę opodatkowaną. Istotnym jest także brzmienie ostatniego zdania w ust. 2, w którym za działalność gospodarczą uważa się także wykorzystywanie majątku materialnego i majątku niematerialnego w celu osiągania przychodu z tego majątku - tzn. chodzi o klasyczny najem. Jednocześnie ustawa w tym samym paragrafie, w ust. 3 i 4 określa, kto nie jest osobą opodatkowaną. Chodzi przede wszystkim o wykonywanie działalności na podstawie prawnego stosunku pracy, stosunku pracy na zasadach pracownika służby państwowej, służbowego stosunku pracy albo innego prawnego stosunku pracy, podczas którego osoba fizyczna jest zobowiązana do wykonywania poleceń albo nakazów, dzięki czemu z punktu widzenia warunków wykonywania działalności oraz jej wynagradzania powstaje stan podległości i zwierzchności. Jednocześnie osobą opodatkowaną nie są organy państwowe, fundusze państwowe, organy samorządu terytorialnego oraz inne osoby prawne, które są organami władzy publicznej - w przypadku, kiedy działają w zakresie swojej głównej czynności, jednakże nawet nie w przypadku, że w związku z tą działalnością przyjmują zapłatę, z jednym wyjątkiem, jeśli ta działalność jest w sprzeczności albo może być w sprzeczności z zasadami zdrowej konkurencyjności rynkowej.

§ 4 określa, kiedy osoba opodatkowana jest zobowiązana do zarejestrowania się dla potrzeb podatku od wartości dodanej. Podanie o rejestrację dla potrzeb podatku jest zobowiązana złożyć osoba opodatkowana, która ma w kraju siedzibę, miejsce prowadzenia działalności gospodarczej albo zakład wytwórczy; albo ta osoba, która w kraju zazwyczaj przebywa i która osiągnęła za maksimum 12 poprzednich po sobie następujących miesięcy obrót w wysokości 49.790,88 euro. Taki obowiązek ciąży na takiej osobie do 20 dnia miesiąca kalendarzowego następnego po miesiącu, w którym osiągnęła przepisany prawem obrót. Osoba opodatkowana powinna w sposób ciągły kontrolować obrót za okres maksymalnie 12 po sobie następujących miesięcy - uwaga - nie za rok kalendarzowy. Podanie o rejestrację dla potrzeb podatku od wartości dodanej może złożyć osoba opodatkowana nawet w przypadku, gdy nie osiągnęła obrotu w wysokości 49.790,88 euro. Urząd podatkowy wyda osobie opodatkowanej zaświadczenie o rejestracji dla potrzeb podatku i przydzieli jej numer identyfikacyjny dla potrzeb podatku. Osoba opodatkowana staje się płatnikiem podatku poczynwszy od dnia wyznaczonego w zaświadczeniu.

W ust. 9 § 4 obrót został zdefiniowany jako „przychód (dochód) bez podatku z dodawanych w kraju towarów lub usług oprócz przychodów (dochodów) z towarów lub usług, które są zwolnione z podatku według paragrafów od § 28 do § 36 oraz według paragrafów od § 40 do § 42. Przychody (dochody) z usług ubezpieczeniowych, które są zwolnione z podatku według § 37 oraz z usług finansowych, które są zwolnione z podatku według § 39, nie są wliczane do obrotu, nawet jeśli usługi te są udzielane przy dostarczaniu towarów albo jako usługi uzupełniające. Do obrotu nie są wliczane przychody (dochody) z okazjonalnie sprzedanego majątku materialnego oprócz zapasów oraz przychody (dochody) z okazjonalnie sprzedanego majątku niematerialnego.

Dla osób zagranicznych - tzn. osób prawnych albo fizycznych, które nie mają w kraju siedziby, miejsca prowadzenia działalności gospodarczej albo zakładu wytwórczego, i które prowadzą działalność gospodarczą zagranicą, istotnymi są ustanowienia § 5 i § 6. Z przedstawionych ustanowień wynika (§ 5), że osoba zagraniczna jest zobowiązana do złożenia podania o rejestrację dla potrzeb podatku przed rozpoczęciem działalności, będącą przedmiotem podatku na terytorium Republiki Słowackiej. Podania tego nie musi składać osoba zagraniczna, jeśli jedynie dostarcza lub udziela:

a/ usług przewozowych, które są zwolnione z podatku według § 46,

b/ usług przewozowych oraz z nimi związanych usług uzupełniających, które są zwolnione z podatku według § 47 ust. 6 oraz § 48 ust. 8,

c/ usług i towarów wraz z instalacją albo montażem, a osobą zobowiązaną do płacenia podatku jest odbiorca (§ 69 ust. od 2 do 4),

d/ gazu ziemnego i energii elektrycznej, a osobą zobowiązaną do płacenia podatku jest płatnik albo osoba zarejestrowana dla potrzeb podatku według § 7 (§ 69 ust. 9),

e/ towarów z kraju do innego państwa członkowskiego, dowiezionych z państwa trzeciego, a osoba zagraniczna była reprezentowana przez reprezentanta podatkowego według § 69a, albo

f/ towarów w ramach handlu trójstronnego według § 45, w którym odbiorca bierze udział jako pierwszy.

Pozostałe przypadki, kiedy osoba zagraniczna jest zobowiązana do zarejestrowania się dla potrzeb podatku od wartości dodanej, zostały określone w § 6:

- jeśli osoba taka dostarcza towary do kraju formą sprzedaży wysyłkowej i całkowita wartość towarów bez podatków osiągnie w roku kalendarzowym 49790,88 euro,

- jeśli osoba zagraniczna dostarcza do kraju osobie fizycznej do osobistego użytku formą sprzedaży wysyłkowej towary, będące przedmiotem podatku akcyzowego.

Osoby zagraniczne są zobowiązane do zarejestrowania się w Urzędzie Skarbowym Bratysławy I.

Innym ustanowieniem, którego treść należy rozpatrzyć, jest § 7 prezentowanej ustawy. Ustanowienie to określa, że jeśli osoba opodatkowana, która nie jest płatnikiem, albo osoba prawna, która nie jest osobą opodatkowaną, nabywa w kraju towary z innego państwa członkowskiego, jest zobowiązana do złożenia w urzędzie skarbowym podania o rejestrację dla potrzeb podatku od wartości dodanej przed nabyciem towarów, jeśli całkowita wartość towarów bez podatku, nabytych w innych państwach członkowskich osiągnie w roku kalendarzowym wartość 13.941,45 euro. Dana osoba może złożyć podanie o rejestrację dla potrzeb podatku od wartości dodanej także w przypadku, jeśli wartość towarów nie osiągnęła wartości 13.941,45 euro. Urząd podatkowy wyda następnie zaświadczenie o rejestracji dla potrzeb podatku i przydzieli przedsiębiorstwu numer identyfikacyjny dla potrzeb podatku.

Paragrafy od § 8 do § 12 definiują pojęcie opodatkowanej transakcji handlowej w zamysle prezentowanej ustawy, tzn. co jest dostarczeniem towarów (§ 8), udzieleniem usługi (§ 9), nabyciem w kraju towarów pochodzących z innego państwa członkowskiego (§ 11) i dowozem towarów (§ 12).

Dostarczeniem towarów jest właściwie dostarczenie jakiegokolwiek rzeczy ruchomej albo nieruchomości, podczas którego ma miejsce zmiana prawa własności w stosunku do tej rzeczy.

Pod pojęciem udzielenia usług ustawa rozumie każdą realizację, która nie jest dostarczeniem towarów. Dostarczeniem towarów lub usług za opłatą jest także bezpłatne dodanie usługi do użytku osobistego pracowników osoby opodatkowanej albo w dalszym celu, innym niż prowadzenie działalności gospodarczej. Nabyciem w kraju towarów z innego państwa członkowskiego jest nabycie prawa do obracania, w charakterze właściciela, majątkiem materialnym ruchomym odesłanym albo przetransportowanym nabywającemu przez dostawcę albo przez nabywającego albo na ich rachunek do kraju z innego państwa członkowskiego.

Na podstawie ustanowienia o nabyciu towarów w kraju z innego państwa członkowskiego może wynikać obowiązek odprowadzenia podatku nie tylko dla „organizacji non-profit”, ale także dla innych osób prawnych, które nie są osobami opodatkowanymi.

Środek transportowy dla potrzeb prezentowanej ustawy został zdefiniowany w ust. 11 § 11, a nowy środek transportowy został zdefiniowany w ust. 12. W rozumieniu prezentowanej ustawy, w przypadku lądowego pojazdu motorowego (mechanicznego), nowym

środkiem transportowym jest lądowy pojazd motorowy o pojemności skokowej silnika powyżej 48 cm³ albo o mocy silnika większej niż 7,2 kW, przeznaczony do transportu osób i towarów, jeśli nie przejechał więcej niż 6000 km albo w chwili jego dostarczenia nie upłynęło więcej niż sześć miesięcy od jego pierwszego uruchomienia do eksploatacji.

Dowozem towarów jest wstąpienie towarów z terytorium państw trzecich na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej. Ustanowienia przepisów celnych dotyczą spraw podatku od wartości dodanej przy dowozie towarów do kraju.

Paragrafy od § 13 do § 18, które określają miejsce opodatkowanej transakcji handlowej, są bardzo ważnymi z punktu widzenia określenia obowiązku opodatkowania. Mówiąc w uproszczeniu - przedmiotem podatku ustanowionego w prezentowanej ustawie są opodatkowane transakcje handlowe, których miejscem dostarczenia jest kraj. Oznacza to, że w celu poprawnego określenia obowiązku opodatkowania, ewentualnie braku obowiązku opodatkowania, dana osoba musi przede wszystkim określić, czy opodatkowana transakcja handlowa z punktu widzenia prezentowanej ustawy została zrealizowana w kraju, albo na terytorium innego państwa członkowskiego, albo na terytorium państwa trzeciego.

Podstawową zasadą służącą do określenia miejsca dostarczenia towarów (§ 13), z dostarczeniem którego wiążą się odesłanie albo transport, jest to, że miejscem dostarczenia jest miejsce, gdzie towar się znajduje w czasie, kiedy rozpoczynają się jego odesłanie albo transport do kupującego. W przypadku, gdy transport towarów rozpoczyna się na terytorium państwa trzeciego, tzn. poza terytorium UE, miejscem dostarczenia przez dostawcę towarów jest państwo członkowskie dowozu. Jednakże obowiązują tutaj konkretne wyjątki; z punktu widzenia organizacji non-profit ważnym jest przede wszystkim wyjątek, dotyczący dostaw towarów związanych z instalacją albo montażem przez dostawcę albo na jego rachunek, kiedy miejscem dostarczenia towarów jest miejsce, gdzie towar zostanie zainstalowany albo zamontowany.

Miejscem udzielenia usługi (§ 15) jest przede wszystkim miejsce, gdzie dostawca usługi ma swoją siedzibę, miejsce prowadzenia działalności gospodarczej albo zakład wytwórczy, z którego usługa jest udzielana. Jednakże dla różnych przypadków określenia miejsca dodania usług istnieje wiele reguł w zależności od typu usług. W praktyce należy wiedzieć, że odrębny charakter mają tzw. usługi niematerialne, o których mowa w paragrafie § 15 ust. 8 (usługi reklamowe, doradcze, księgowe, audytorskie, przeniesienie albo przekazanie praw autorskich i inne), które jeśli zostały udzielone osobie, która prowadzi działalność gospodarczą w innym państwie członkowskim niż państwo członkowskie dostawcy usługi, albo klientowi, który ma siedzibę albo miejsce zamieszkania w państwie trzecim, wtedy miejscem udzielenia usługi jest miejsce, gdzie przyjmujący usługę ma siedzibę, miejsce prowadzenia działalności gospodarczej, w celu użytkowania i wykorzystania, dla których usługi te są udzielane. Jeśli usługi, o których mowa w ustępie 8 zostały udzielone przez osobę z państwa trzeciego osobie opodatkowanej, mającej siedzibę, miejsce prowadzenia działalności gospodarczej, zakład wytwórczy albo miejsce zamieszkania w kraju albo w kraju zazwyczaj przebywa a usługi są przeznaczone w celu użytkowania i wykorzystania w kraju, miejscem udzielenia usług jest kraj.

Ustawa definiuje obowiązek podatkowy w paragrafach od § 19 do § 21. Mówiąc ogólnie - obowiązuje zasada, że obowiązek podatkowy przy dostarczaniu towarów lub usług powstaje z dniem dostarczenia towarów lub usług. Jednakże jeśli zapłata za dostarczony towar lub usługę została przyjęta jeszcze przed dostarczeniem towaru lub usługi, obowiązek podatkowy z tytułu przyjętej zapłaty powstaje z chwilą zapłaty. Ustawa określa jednocześnie w tychże ustanowieniach zasady powstawania obowiązku podatkowego także w przypadkach specyficznych, np. powtarzające się albo częściowe dostarczenia towarów lub usług, umowy o sprzedaży komisowej itp.

W przypadku nabycia w kraju towarów pochodzących z innego państwa członkowskiego UE (tzw. wewnątrz unijne nabycie towarów) obowiązek podatkowy nabywcy powstaje do 15 dnia miesiąca kalendarzowego następującego po miesiącu kalendarzowym, kiedy miało miejsce nabycie towarów, albo z dniem wystawienia faktury, jeśli faktura została wystawiona nabywcy towarów przed powyżej wspomnianym 15 dniem. Dzień powstania obowiązku podatkowego nabywcy towarów jest równoznaczny z dniem dostarczenia towarów ze strony dostawcy.

W przypadku nabycia w kraju nowego środka transportowego pochodzącego z innego państwa członkowskiego UE przez osobę, która nie posiada numeru identyfikacji podatkowej dla potrzeb podatku, przydzielanej przez urząd skarbowy, tzn. osoba taka nie została zarejestrowana dla potrzeb podatku od wartości dodanej, obowiązek podatkowy powstaje z dniem nabycia nowego środka transportowego. W przypadku dowozu obowiązek podatkowy powstaje z dniem przyjęcia zaświadczenia stosownego urzędu celnego o dopuszczeniu tego towarów do stosownego trybu postępowania celnego.

Problematyka podatku i stawki podatku jest rozpatrywana w paragrafach ustawy od §22 do §27, jednakże nie będziemy się nią bliżej zajmować. Ogólnie można powiedzieć, że podstawą opodatkowania jest opłata, tzn. zapłata za towar lub usługę. Podstawowa stawka podatku wynosi 19 % z podstawy opodatkowania, stawka obniżona w wysokości 10 % dotyczy towarów, o których mowa w Załączniku nr 7 do prezentowanej ustawy.

Zwolnienia z podatku od wartości dodanej zostały zdefiniowane w paragrafach od § 28 do § 48. Zwolnionymi z podatku od wartości dodanej są usługi pocztowe (§ 28), opieka zdrowotna (§ 29), usługi pomocy społecznej (§ 30), usługi wychowawcze oraz usługi edukacyjne (§ 31), usługi udzielane członkom (§ 32), usługi związane ze sportem lub wychowaniem fizycznym (§ 33), usługi o charakterze kulturalnym (§ 34), gromadzenie środków finansowych (§ 35), usługi udzielane przez państwową telewizję publiczną oraz państwowe radio publiczne (§ 36), usługi ubezpieczeniowe (§ 37), dostarczanie i najem nieruchomości (§ 38), usługi finansowe (§ 39), sprzedaż znaczków pocztowych i znaczków opłaty skarbowej (§ 40), prowadzenie gier loteryjnych i innych podobnych gier (§ 41). Zwolnienia z podatku od wartości dodanej dla powyżej wspomnianych rodzajów dostarczenia, zostały bliżej zdefiniowane w stosownych paragrafach ustawy (od § 28 do § 41).

W związku z § 38 należy zwrócić uwagę na fakt, że w zamyśle przedstawianego ustanowienia zwolnionym z podatku jest także najem nieruchomości albo jej części, z wyjątkiem najmu w ośrodkach noclegowych, najmu pomieszczeń i miejsc parkingowych dla pojazdów, najmu na stałe zainstalowanych urządzeń i maszyn oraz najmu sejfów i kas bezpieczeństwa. Płatnik, który wynajmuje nieruchomość albo jej część innemu płatnikowi, może podjąć decyzję, czy najem nie będzie zwolniony z podatku. Przedstawione ustanowienie jest istotne w związku z dokonywaniem oceny wysokości obrotów, ponieważ jeśli chodzi o działalność zwolnioną z podatku, wysokość przychodu z tytułu tej działalności ma znaczenie przy ocenie wysokości obrotów w związku z obowiązkiem rejestracji jako płatnika VAT.

§ 42 określa, że zwolnienie z podatku dotyczy dostarczenia towarów, przy którym podatek nie był odliczony. § 43 ustala zwolnienie z podatku przy dostarczeniu towarów z kraju do innego państwa członkowskiego. Z kolei § 44 definiuje warunki zwolnienia z podatku przy nabyciu towarów z innego państwa członkowskiego. Zwolnienie z podatku przy handlu trójstronnym, jak również samą definicję handlu trójstronnego określa § 45 prezentowanej ustawy. W § 46 zostały zdefiniowane zwolnienia z podatku dotyczące usług transportowych. Następne ustanowienie, to znaczy § 47, określa zwolnienie z podatku przy wywozie towarów lub usług. Ostatnim rodzajem „zwolnienia z podatku” jest zwolnienie z podatku przy dowozie towarów, o którym mowa w § 48 ustawy.

Prawo do odliczenia podatku, skorzystanie z prawa do odliczenia podatku na ogólnych zasadach oraz w konkretnych przypadkach, proporcjonalne odliczenie podatku, korygowanie odliczanego podatku, jak również zmiana odliczanego podatku w przypadku majątku inwestycyjnego oraz odliczanie podatku przy rejestracji płatnika - o tym wszystkim mówią ustanowienia zawarte w paragrafach od § 49 do § 55. Mówiąc w uproszczeniu - płatnik ma prawo do odliczenia podatku od wartości dodanej z towarów lub usług, jeśli je wykorzysta do dostaw towarów lub usług, niebędących przedmiotem podatku. Jeśli płatnik takie towary lub usługi przyjmie w celu dostaw, które są zwolnione z podatku według paragrafów od § 28 do § 41 (z wyjątkiem § 37 i § 39), nie ma prawa do odliczenia podatku. Jeśli płatnik przyjmie towary lub usługi, które dotyczą dostaw towarów i usług podlegających opodatkowaniu, jak również dostaw towarów i usług przy których nie może odliczyć podatku, ma w takim przypadku prawo do odliczenia jedynie metodą wartości proporcjonalnej (§ 50).

Zwrot podatku zapłaconego w cenach towarów i usług określają paragrafy od § 56 do § 58 (zwrot podatku osobom zagranicznym), § 59 i § 60 (zwrot podatku podróżnym przy wywozie towarów), od § 61 do § 64 (zwrot podatku osobom, które korzystają z przywilejów i immunitetu zgodnie z prawem międzynarodowym oraz ze zwolnień z podatku, od § 65 do § 68 (odrębne zasady stosowania podatku w przypadku biur, agentur i agencji podróży - § 65, odrębne zasady stosowania podatku w przypadku dzieł sztuki, przedmiotach kolekcjonerskich, antykach i towarze używanym - § 66, odrębne zasady stosowania podatku w przypadku złota inwestycyjnego - § 67 oraz odrębne zasady stosowania podatku w przypadku osób nie założonych, udzielających usług drogą elektroniczną- § 68).

Istotnym ustanowieniem prezentowanej ustawy jest § 69 - osoby zobowiązane do płacenia podatku. Z ustanowienia tego wypływa, że oprócz płatnika, który dostarcza w kraju towar albo usługę, w określonych przypadkach do płacenia podatku jest zobowiązana także osoba opodatkowana, która nie jest płatnikiem. Do płacenia podatku jest także zobowiązana w określonych przypadkach osoba zarejestrowana do celów podatku według § 7.

Problematykę reprezentanta podatkowego przy dowożeniu towarów omawia § 69a, który określa warunki korzystania z usług reprezentanta podatkowego, sposób jego pełnomocnictwa i tym podobne.

Obowiązki osób zobowiązanych do płacenia podatku przedstawiają paragrafy od § 70 do § 80, dotyczy to obowiązków prowadzenia zapisów archiwacyjnych, wystawiania faktur, przechowywania faktur i innych dokumentów, określania okresu opodatkowania, płacenia podatku i składania zeznań podatkowych i wykazów zbiorczych. Wszystkie te ustanowienie są istotnymi z punktu widzenia praktycznego stosowania ustawy.

Sposób i warunki rezygnacji z rejestracji dla potrzeb podatku od wartości dodanej zostały określone w paragrafach od § 81 do § 84. Płatnik może zażądać rezygnacji z rejestracji najwcześniej po upływie jednego roku od dnia, kiedy stał się płatnikiem, jeśli jego obrót w przeciągu 12 poprzednich miesięcy kalendarzowych nie osiągnął wartości 49790,88 euro. Płatnik może zażądać rezygnacji z rejestracji dla potrzeb podatku, kiedy ukończy w kraju działalność, będącą przedmiotem podatku.

Ustanowienia przejściowe i końcowe, będące treścią paragrafów od § 85 do § 88 są ważnymi z punktu widzenia stosowania ustawy w danym okresie, ze względu na jej stosunkowo istotne zmiany nowelizujące, wprowadzane od dnia jej uchwalenia.

Uwagi końcowe

Każda osoba, która chce prowadzić działalność gospodarczą na terytorium Republiki Słowackiej, musi być świadoma, że nie tylko powyższe prezentowane ustawy określają tzw. atmosferę do prowadzenia działalności gospodarczej. Istnieje wiele dalszych ustaw i przepisów prawnych, które ustalają warunki prowadzenia działalności gospodarczej, dotyczą-

cych rejestracji podmiotów gospodarczych (Kodeks Handlowy - słow. Obchodný zákoník, Ustawa o Działalności Gospodarczej - słow. Živnostenský zákon i inne), zatrudniania pracowników (Kodeks Pracy - słow. Zákonník prace, ustawa o zwrocie kosztów delegacji służbowych, ustawa o funduszu socjalnym, ustawa o płacy minimalnej i inne), ustawy dotyczące obowiązku odprowadzania składek do ubezpieczalni socjalnej i ubezpieczalni zdrowotnej oraz dalsze ustawy i przepisy prawne. Ustawy podatkowe są jedynie małą częścią ogółu legislatywy dotyczącej podmiotów gospodarczych.

*Źródło: Centrum Doradztwa i Kształcenia w Żylinie -
Udostępniono dzięki uprzejmości Ambasady RP w Bratysławie.*

WERYFIKACJA NUMERÓW VAT KONTRAHENTÓW UNIJNYCH – PORTAL

Komisja Europejska uruchomiła stronę internetową, za pośrednictwem której podatnicy mogą dokonać sprawdzenia poprawności i ważności numerów VAT swoich kontrahentów unijnych. Weryfikacji można dokonać na stronie:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/vies/vieshome.do?selectedLanguage=pl

Z prasy, radia, telewizji i internetu

Średnie wynagrodzenie wzrosło

Słowacki pracownik zarabia miesięcznie średnio 867 euro brutto, czyli o 5,05% więcej niż w ubiegłym roku. Taki wynik, na podstawie przeprowadzonych sondaży, podała firma Trexima Bratysława.

Najlepszym regionem w kwestii zarobkowania jest województwo (po słowacku - kraj) bratysławskie w którym pracownik miesięcznie zarobi 1186 euro. Najgorzej to wygląda w województwie preszowskim, gdzie średnia płaca brutto wynosi tylko 687 euro miesięcznie, chociaż to województwo wykazuje bardzo dobrą tendencję wzrostu wynagrodzeń. W drugim kwartale 2012 roku został tam odnotowany wzrost o 4,87%, czyli jeden z najwyższych w skali całego kraju. Dla porównania, w województwie żylińskim płace poszły w górę zaledwie o 2,64%.

W województwie żylińskim niski wzrost płac był spowodowany zatrudnieniem dużej ilości nowych pracowników w produkcji przemysłowej, którzy rozpoczynając pracę dostali niższe wynagrodzenie niż wyniosła średnia w województwie, co spowodowało spadek w stosunku do ubiegłorocznych wyników.

Najmocniej wzrost płac odczuli mieszkańcy województwa trenczańskiego – na paskach płacowych mieli o 5,54% więcej. Wzrost nastąpił w takich dziedzinach, jak produkcja przemysłowa, edukacja, służba zdrowia i opieka społeczna, transport oraz magazynowanie.

W drugim kwartale 2012 roku średnie wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw na Słowacji wynosiło 910 euro, w pozostałych sektorach pracownicy zarobili 734 euro.

Opracował: Piotr Cebulski

5. Księgowość w Republice Słowackiej

5.1 Jak prowadzić księgi na Słowacji

Zasady prawne księgowości obowiązujące w Republice Słowackiej ustala Ustawa nr 431/2002 Dz. U. o rachunkowości w brzmieniu ustawy nr 562/2003 Dz. U. i ustawy nr 561/2004., ustawy nr 518/2005 Dz. U., ustawy nr 688/2006 Dz. U., ustawy nr 198/2007 Dz. U., ustawy nr 198/2007 Dz. U. Ustawa ta określa zakres, sposób i wiarygodność księgowości oraz sprawozdania finansowego, dostosowanych do prawa europejskiego, dla:

- osób prawnych (§21 Kodeksu Handlowego w brzmieniu ustawy nr 500/2001 Dz. U.), mających siedzibę na terytorium Republiki Słowackiej,
- osób zagranicznych, jeśli na terytorium Republiki Słowackiej prowadzą działalność gospodarczą albo wykonują inną działalność według odrębnych przepisów (np. fundacje)
- osób fizycznych, które prowadzą działalność gospodarczą albo wykonują inną działalność zarobkową na własny rachunek, jeśli wykazują swoje koszty poniesione w celu osiągnięcia, zabezpieczenia i utrzymania przychodów dla potrzeb określenia podstawy opodatkowania przychodów według ustawy nr 595/2003 Dz. U. o podatku dochodowym w brzmieniu późniejszych przepisów

Według niniejszej ustawy osoby takie uważa się za jednostkę księgującą.

5.2 Okres księgowania

Jednostka księgująca prowadzi księgowość i wykazuje zdarzenia księgowe w okresie, z którym są one czasowo i rzeczowo związane (dalej „okres księgowania”). Również koszty i dochody są księgowane w tym okresie księgowania, w którym powstały, bez względu na datę ich zapłaty, pobrania albo na datę ich rozliczenia w inny sposób. Wydatki i przychody jednostka księgująca księguje zawsze w tym okresie księgowania, w którym ma miejsce ich zapłata albo pobranie.

Okresem księgowania jest z reguły rok kalendarzowy, ale może nim być także rok gospodarczy. Rokiem gospodarczym jest okres następujących po sobie bez żadnych przerw 12 miesięcy kalendarzowych, które nie są zgodne z rokiem kalendarzowym.

Zmiana okresu księgowania może nastąpić jedynie począwszy od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego. W trakcie zmiany okresu księgowania, okres od skończenia poprzedniego okresu księgowania do rozpoczęcia nowego okresu księgowania jest okresem księgowania krótszym niż 12 miesięcy kalendarzowych. Odpowiednio zasada ta obowiązuje także w przypadku powstania, albo rozwiązywania, jednostki księgującej, z tym, że w przypadku powstania jednostki księgującej pierwszy okres księgowania rozpoczyna się z dniem powstania jednostki księgującej, z kolei w przypadku rozwiązywania jednostki księgującej ostatni okres księgowania kończy się z dniem rozwiązania jednostki księgującej.

Jednostka księgująca zawiadamia pisemnie lokalnie właściwy urząd skarbowy o fakcie przyjęcia roku gospodarczego jako okresu księgowania:

- do 30 dni od dnia powstania jednostki księgującej albo
- co najmniej 15 dni przed zmianą okresu księgowania jednostki księgującej.

Jeśli zawiadomienie nie zostało doręczone lokalnie właściwemu urzędowi skarbowemu w ustanowionym terminie, jednostce księgującej nie wolno stosować roku gospodarczego jako okresu księgowania. Jednostka księgująca musi stosować rok gospodarczy jako okres księgowania minimalnie przez jeden okres księgowania. W podobny sposób jednostka księgująca postępuje w przypadku zmiany roku gospodarczego na rok kalendarzowy albo w przypadku zmiany danego roku gospodarczego na inny rok gospodarczy.

5.3 Prowadzenie księgowości

Jednostka księgująca będąca:

- osobą prawną - prowadzi księgowość od dnia powstania aż do dnia rozwiązania z wyjątkiem jednostki księgującej, która jest osobą prawną rozwiązywaną bez likwidacji (patrz § 4 ust. 3);
- osobą fizyczną - prowadzi księgowość przez okres, podczas którego prowadzi działalność gospodarczą albo wykonuje inną działalność zarobkową na własny rachunek, jeśli wykazuje swoje koszty poniesione w celu osiągnięcia, zabezpieczenia i utrzymania przychodów dla potrzeb określenia podstawy opodatkowania przychodów.

Bliższe szczegóły o zasadach księgowania (§13 ustawy o rachunkowości) dla poszczególnych grup jednostek księgujących prowadzących księgowość w systemie księgowości pełnej, dniach realizacji zdarzenia księgowego, metodach księgowania, kolejności i oznaczaniu pozycji indywidualnego sprawozdania finansowego oraz o zawartości tych pozycji, zakresu danych z treści sprawozdania finansowego przeznaczonych do upublicznienia, terminach, sposobach i miejscu składania sprawozdania finansowego i raportu finansowego, zawartości ksiąg rachunkowych w systemie księgowości uproszczonej i w systemie księgowości pełnej a także o zasadach księgowania i metodach księgowania określających sposoby dokonywania szacunków i ich stosowania, o zasadach tworzenia i zaksięgowywania pozycji korygujących, amortyzacji, zasadach tworzenia i stosowania rezerw, zasadach dzielenia majątku i zobowiązań, zasadach tworzenia kont analitycznych i ewidencji analitycznej oraz o systemach księgowania określa Ministerstwo Finansów Republiki Słowackiej (dalej „ministerstwo”) przy pomocy wytycznych.

Ministerstwo obwieszcza wytyczne oznajmiając o ich wydaniu w Dzienniku Ustaw Republiki Słowackiej a jednostka księgująca jest zobowiązana do dotrzymywania ich treści. Jednostka księgująca jest zobowiązana do prowadzenia księgowości i sporządzania sprawozdania finansowego za jednostkę księgującą jako całość. Jednostka księgująca jest zobowiązana do prowadzenia księgowości jako systemowej dokumentacji księgowej według §31 ust. 2. Pod pojęciem dokumentacji księgowej rozumie się informacje zawierające dane dotyczące przedmiotu księgowości albo sposobu jej prowadzenia. Jednostka księgująca jest powinna odnotowywać każdą informację dotyczącą przedmiotu księgowości albo sposobu jej prowadzenia jedynie w formie dokumentacji księgowej.

Dokumentację księgową tworzą w szczególności:

- dokumenty księgowe,
- zapisy (dekrety) księgowe,
- księgi rachunkowe,
- plan amortyzacji,
- spis inwentaryzacyjny,
- założowy plan kont,
- sprawozdanie finansowe
- raport finansowy.

Jednostka księgująca jest zobowiązana do prowadzenia księgowości i do sporządzania sprawozdania finansowego w jednostkach pieniężnych waluty słowackiej (euro) oraz do prowadzenia księgowości i do sporządzania sprawozdania finansowego w języku urzędowym (słowackim). Dokument księgowy sporządzony w innym języku musi spełniać warunek zrozumiałości.

Jednostka księgująca może powierzyć prowadzenie swojej księgowości innej osobie prawnej albo osobie fizycznej. Jednakże skutkiem takiego powierzenia nie pozbywa się ona odpowiedzialności za prowadzenie księgowości, sporządzanie i dostarczenie sprawozdania finansowego oraz za wiarygodność księgowości w zakresie według prezentowanej ustawy.

Jednostka księgująca jest zobowiązana do udokumentowania zdarzeń księgowych dokumentami księgowymi (§10). Zaksięgowywanie zdarzeń księgowych w księgach rachunkowych dokonuje się dekretem księgowym jedynie na podstawie dokumentów księgowych.

Jednostka księgująca jest zobowiązana do inwentaryzowania majątku, zobowiązań, oraz dzielenia majątku i zobowiązań według §29 i §30.

Jednostka księgująca jest zobowiązana do księgowania tak, aby sprawozdanie finansowe dawało wierny i prawdziwy obraz faktów będących przedmiotem księgowości oraz kondycji finansowej jednostki księgującej.

Jednostka księgująca musi stosować w jednym okresie księgowania jednakowe metody i zasady księgowania; jeśli jednostka księgująca zmieni dotychczasowe metody i zasady księgowania w przeciągu okresu księgowania, nowe metody i zasady księgowania musi stosować od pierwszego dnia tego okresu księgowania. O zmianie metod i zasad księgowania jednostka księgująca winna poinformować w uwagach do sprawozdania finansowego. Jeśli jednostka księgująca stwierdzi, że metody i zasady księgowania zastosowane w danym okresie księgowania nie spełniają wymogów wiernego i prawdziwego przedstawiania faktów, jest zobowiązana do sporządzenia sprawozdania finansowego tak, aby oddać wierny i prawdziwy stan faktów. Jednostka księgująca winna o tym poinformować w uwagach do sprawozdania finansowego.

Jednostka księgująca jest zobowiązana do stosowania metod i zasad księgowania przy założeniu, że będzie w sposób ciągły prowadzić swoją działalność i że nie występuje żadna okoliczność, która by ją ograniczała albo jej przeszkadzała w kontynuowaniu tej działalności także w bliskiej przyszłości, co najmniej w ciągu 12 miesięcy od daty sporządzenia normalnego sprawozdania finansowego.

W przypadku, gdy jednostka księgująca posiada informację o tym, że taka okoliczność się pojawiła, jest zobowiązana do zastosowania sposobu księgowania odpowiadającego nowej sytuacji, i jest jednocześnie zobowiązana do podania informacji o zastosowanym sposobie, w uwagach dołączonych do sprawozdania finansowego.

Jednostka księgująca jest zobowiązana do prowadzenia księgowości poprawnie, kompletnie, wiarygodnie, zrozumiale oraz w sposób gwarantujący trwałość zapisów księgowych.

Księgowość jest wiarygodna dzięki dokumentom księgowym. Dokument księgowy jest wiarygodnym dekretem księgowym, który musi zawierać:

- a) literowe i liczbowe oznaczenie dokumentu księgowego,
- b) treść zdarzenia księgowego i oznaczenie jego uczestników,
- c) kwotę pieniężną albo informację o cenie za jednostkę miar z podaniem ilości,
- d) datę wystawienia dokumentu księgowego,
- e) datę realizacji zdarzenia księgowego, jeśli nie jest tożsama z datą wystawienia,

f) podpis osoby (§32 ust. 3) odpowiedzialnej za zdarzenie księgowie w jednostce księgującej oraz podpis osoby odpowiedzialnej za jego zaksięgowanie,

g) oznaczenie kont, na których zostanie zaksięgowane zdarzenie księgowie w jednostkach księgujących prowadzących rachunkowość w systemie księgowości pełnej, o ile to nie wynika z wyposażenia programowego.

Jednostka księgująca jest zobowiązana do sporządzenia dokumentu księgowego niezwłocznie po stwierdzeniu faktu, który jest nim dokumentowany, w taki sposób, aby było można określić treść każdego poszczególnego zdarzenia księgowego.

Dekret (zapis) księgowy jest odnotowywany w księgach rachunkowych. Jednostka księgująca jest zobowiązana, zgodnie z ustawą, do odnotowywania na bieżąco dekretów księgowych w okresie księgowania. Dekret księgowy nie może być odnotowany poza księgami rachunkowymi.

5.4. Systemy księgowania w Republice Słowackiej

Ministerstwo Finansów Republiki Słowackiej wydaje wytyczne do ustawy o rachunkowości, w których bliżej wyspecyfikowano sposoby księgowania. Przedsiębiorcy osoby fizyczne i prawne prowadzą rachunkowość:

- w systemie księgowości pełnej oraz
- w systemie księgowości uproszczonej, z którego mogą korzystać:
 - przedsiębiorcy nie wpisani do Rejestru Handlowego,
 - osoby fizyczne prowadzące działalność zarobkową na własny rachunek.

Przejście z systemu księgowości uproszczonej do systemu księgowości pełnej oraz z systemu księgowości pełnej do systemu księgowości uproszczonej przeprowadza się zawsze tylko od pierwszego dnia okresu księgowania następującego po okresie księgowania, w którym jednostka księgująca stwierdziła okoliczności będące powodem zmiany systemu księgowania.

Księgi rachunkowe w systemie księgowości uproszczonej

Jednostka księgująca prowadząca rachunkowość w systemie księgowości uproszczonej dokonuje zaksięgowania w następujących księgach rachunkowych:

- dzienniku przychodów i rozchodów,
- księdze należności,
- księdze zobowiązań,
- księgach pomocniczych, jeśli ich prowadzenie jest niezbędne w celu udokumentowania i wykazywania przedmiotu księgowości w sprawozdaniu finansowym, na przykład księga pomocnicza o składowych majątku, zobowiązaniach w stosunku do pracowników.

Dziennik przychodów i rozchodów zawiera w szczególności informacje o:

- a) stanie środków pieniężnych jednostki finansowej w gotówce oraz na rachunkach bankowych,
- b) przychodach w okresie księgowania oraz o ich podziale niezbędnym do określenia podstawy opodatkowania dla potrzeb podatku dochodowego,
- c) wydatkach w okresie księgowania oraz o ich podziale niezbędnym do określenia podstawy opodatkowania dla potrzeb podatku dochodowego,
- d) pozycjach przejściowych odnotowujących przepływy środków pieniężnych, które nie są jeszcze przychodami albo wydatkami według powyższych punktów b) i c).

Księga należności zawiera w szczególności informacje o:

- a) dłużnikach,
- b) wysokości należności wyrażonych w formie pieniężnej,
- c) udzielonych zaliczkach,
- d) udzielonych pożyczkach,
- e) należnościach z tytułu podatku dochodowego,
- f) należnościach z tytułu podatków pośrednich,
- g) zależnościach ze strony Ubezpieczalni Socjalnej i stosownej ubezpieczalni zdrowotnej.

Księga zobowiązań zawiera w szczególności informacje o:

- a) wierzycielach,
- b) wysokości zobowiązań wyrażonych w formie pieniężnej,
- c) przyjętych zaliczkach,
- d) przyjętych pożyczkach,
- e) zobowiązaniach z tytułu podatku dochodowego,
- f) zobowiązaniach z tytułu podatków pośrednich,
- g) zobowiązaniach w stosunku do Ubezpieczalni Socjalnej i stosownej ubezpieczalni zdrowotnej.

Księgi rachunkowe w systemie księgowości pełnej

Jednostka księgująca prowadząca rachunkowość w systemie księgowości pełnej dokonuje zaksięgowania w następujących księgach:

- a) dzienniku, w którym zapisy księgowe są uporządkowane chronologicznie i w którym są udokumentowane zaksięgowania wszystkich zdarzeń księgowych w okresie księgowania,
- b) księdze głównej, w której zapisy księgowe są uporządkowane systematycznie z punktu widzenia rzeczowego i w której są udokumentowane zaksięgowania wszystkich zdarzeń księgowych w okresie księgowania na kontach majątku, zobowiązań, podziału majątku i zobowiązań, kosztów i dochodów.

Księga główna obejmuje konta syntetyczne i konta analityczne według wzorcowego planu kont, zawierając w szczególności następujące informacje:

- a) stany kont na dzień otwarcia księgi głównej,
- b) całościowe obroty strony Winien i strony Ma poszczególnych kont, minimalne za miesiąc kalendarzowy,
- c) salda i stany kont na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego.

W księdze głównej muszą być zaksięgowane wszystkie zdarzenia księgowe, które są zaksięgowane w dzienniku. Jednostce księgującej nie wolno księgować na kontach, które nie znajdują się we wzorcowym planie kont, ani zakładać kont poza księgami rachunkowymi.

Wzorcowy plan kont zawiera klasyfikację zespołów kont, ewentualnie grup kont albo kont syntetycznych, służących do zaksięgowywania zdarzeń księgowych wraz z ich oznaczeniem liczbowym i literowym oraz konta pozabilansowe. Wzorcowy plan kont musi odpowiadać potrzebom sporządzenia sprawozdania finansowego.

Zgodnie ze wzorcowym planem kont jednostka księgująca jest zobowiązana do sporządzenia zakładowego planu kont, w którym przedstawi konta syntetyczne, konta analityczne niezbędne do zaksięgowania wszystkich zdarzeń księgowych okresu księgowania oraz do sporządzenia sprawozdania finansowego i kont pozabilansowych.

W ciągu okresu księgowania można uzupełniać zakładowy plan kont w zależności od potrzeb jednostki księgującej. Jeśli pierwszego dnia okresu księgowania nie dojdzie do zmiany zakładowego planu kont obowiązującego w poprzednim okresie księgowania, jednostka księgująca może korzystać z dotychczasowego zakładowego planu kont również w następnym okresie księgowania.

Kwoty pieniężnych kont analitycznych muszą odpowiadać odpowiednim łącznym sumom kwot pieniężnych stanów początkowych, obrotów strony Winien i strony Ma, sald końcowych i stanów końcowych kont syntetycznych, dla których konta analityczne są prowadzone.

Konta analityczne są częścią ewidencji analitycznej, którą sporządza się w jednostkach pieniężnych. Jeśli wymaga tego charakter majątku, ewidencja analityczna jest również prowadzona w jednostkach kwantytatywnych, zawierając również inne informacje dla potrzeb jednostki księgującej.

Jednostka księgująca jest zobowiązana do prowadzenia wykazu ksiąg rachunkowych i wykazu znaków liczbowych albo innych symboli i skrótów zastosowanych w księgach rachunkowych i w pozostałych zapisach księgowych, wraz z podaniem ich znaczenia.

Plan kont

Wzorcowy plan kont zawiera klasyfikację zespołów kont, ewentualnie grup kont, albo kont syntetycznych, służących do zaksięgowywania zdarzeń księgowych wraz z ich oznaczeniem liczbowym i literowym oraz konta pozabilansowe. Wzorcowy plan kont musi odpowiadać potrzebom sporządzenia sprawozdania finansowego.

Wzorcowy plan kont dla przedsiębiorców tworzą następujące zespoły kont:

Zespół kont	Opis
0	Majątek długoterminowy
1	Zapasy
2	Konta
3	Rozliczenia
4	Konta kapitałowe konta i zobowiązania długoterminowe
5	Koszty
6	Dochody
7	Konta bilansowe i pozabilansowe
8 i 9	Księgowość na wewnętrzne potrzeby jednostki księgującej

5.5. Sprawozdanie finansowe

Sprawozdanie finansowe jest strukturalizowaną prezentacją faktów będących przedmiotem księgowości, udzielaną osobom, które z tych informacji korzystają. Jednostka księgująca sporządza sprawozdanie finansowe w formie, która nawiązuje do systemu księgowania stosowanego w jednostce księgującej. Sprawozdanie finansowe tworzy jedną całość.

Oprócz części ogólnej, sprawozdanie finansowe w systemie księgowości pełnej zawiera:

- bilans,
- wykaz zysków i strat,
- uwagi.

Oprócz części ogólnej, sprawozdanie finansowe w systemie księgowości uproszczonej zawiera:

- wykaz majątku i zobowiązań,
- wykaz przychodów i rozchodów.

5.6. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym jest sprawozdanie finansowe, które udziela informacji o skonsolidowanym podmiocie (przedsiębiorstwie). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządza się według metod i zasad ustanowionych odrębnymi przepisami. Dotyczy to osób spełniających konkretne wymagania.

5.7. Audyt sprawozdania finansowego

Indywidualne sprawozdanie finansowe musi być sprawdzone przez audytora w jednostce księgującej - przedsiębiorcy, będącej:

- spółką handlową lub spółdzielnią tworzącą obowiązkowo kapitał zakładowy, jeśli w roku poprzedzającym rok przeprowadzania audytu, sprawozdanie finansowe spełniło co najmniej dwa z następujących warunków:
 - całkowita suma majątku przekroczyła 663.878,38 euro,
 - obrót netto przekroczył 1327.756,76 euro; obrotem netto na potrzeby tego warunku są utargi ze sprzedaży wyrobów, towarów oraz z udzielania usług,
 - przeciętna ekwiwalentna liczba pracowników w danym okresie księgowania przekroczyła 20,
- spółką akcyjną.

Jednostka księgująca, która musi przekazać do sprawdzenia audytorowi sprawozdanie finansowe, jest zobowiązana do sporządzenia raportu finansowego, którego zgodność ze sprawozdaniem finansowym sporządzonym za ten sam okres księgowania musi być poświadczona przez audytora.

Jednostka księgująca, której dotyczy obowiązek wykonywania audytu, publikuje w Monitorze Gospodarczym bilans oraz wykaz zysków i strat z normalnego indywidualnego sprawozdania finansowego oraz nadzwyczajnego indywidualnego sprawozdania finansowego w przeciągu 30 dni od zatwierdzenia sprawozdania finansowego.

Walne Zgromadzenie albo zebranie członków powołuje i odwołuje audytora jednostki księgującej. W jednostkach księgujących, które powołały komisję do spraw audytu, albo w których Rada Nadzorcza wykonuje funkcję komisji do spraw audytu, zarząd przedkłada Walnemu Zgromadzeniu albo zebraniu członków projekt powołania, albo odwołania, audytora na podstawie zalecenia komisji do spraw audytu albo Rady Nadzorczej. Odwołanie audytora musi być rzetelnie udokumentowane. Zgodnie z ustawą, różnice w poglądach na

temat zastosowanych metod podczas sporządzania sprawozdania finansowego, albo na temat metod zastosowanych przez audytora, nie mogą być przyczyną odwołania audytora.

Sprawozdanie finansowe jednostki księgującej musi być sprawdzone przez audytora w przeciągu jednego roku od ukończenia okresu księgowania, za który zostało ono sporządzone, jeśli odrębny przepis nie ustanawia inaczej.

5.8. Archiwizacja w Republice Słowackiej

Przechowywanie i ochrona dokumentacji księgowej jest określona ustawą o rachunkowości. Jednostka księgująca jest zobowiązana do zabezpieczenia ochrony dokumentacji księgowej przed utratą, kradzieżą, zniszczeniem albo uszkodzeniem. Jest również zobowiązana do zapewnienia ochrony zastosowanych środków technicznych, nośników informacji i oprogramowania przed ich nieuprawnionym wykorzystaniem, uszkodzeniem, zniszczeniem, nieuprawnionymi interwencjami do nich, nieuprawnionym dostępem do nich, utratą albo kradzieżą.

Sposobu postępowania z dokumentacją księgową dotyczą ogólne przepisy o archiwizacji.

Zapisy księgowe są przechowywane następująco:

- sprawozdanie finansowe i raport finansowy przez 10 następnych lat po roku, którego dotyczą,
- dokumenty księgowe, księgi rachunkowe, wykazy ksiąg rachunkowych, spisy znaków cyfrowych albo innych symboli i skrótów użytych w księgowości, plany amortyzacji, spisy inwentaryzacyjne, protokoły inwentaryzacyjne, zakładowy plan kont przez 5 następnych lat po roku, którego dotyczą,
- zapisy księgowe, które zawierają informacje dotyczące sposobu prowadzenia księgowości i którymi jednostka księgująca dokumentuje formę prowadzenia księgowości przez 5 następnych lat po roku, w którym były ostatnio wykorzystane,
- pozostałe zapisy księgowe przez okres przeznaczony w planie registratury jednostki księgującej tak, aby były dotrzymane pozostałe ustanowienia obowiązującej ustawy i przepisów warunkujących.

Jednostka księgująca jest zobowiązana do zabezpieczenia przechowywania zapisów księgowych jeszcze przed rozwiązaniem, albo przed zakończeniem działalności gospodarczej lub innej działalności zarobkowej.

Zapisy księgowe, które dotyczą postępowania skarbowego, postępowania administracyjnego, postępowania karnego, cywilnego postępowania sądowego, albo innego rodzaju postępowania, które nie zostało zakończone, jednostka księgująca przechowuje do końca okresu księgowania następnego po okresie księgowania, w którym upłynął termin ich rozpatrzenia.

Jednostka księgująca może wykorzystać jako zapis księgowy także kartotekę płacową, dokumenty podatkowe, albo inną dokumentację wypływającą z przepisów warunkujących. Wykorzystana w taki sposób dokumentacja musi spełniać wymagania stawiane przez ustawę zapisom księgowym.

Dokumenty księgowe, oraz inne zapisy księgowe, które dotyczą okresów gwarancyjnych i postępowań reklamacyjnych, jednostka księgująca przechowuje przez cały czas trwania okresu gwarancji albo postępowania reklamacyjnego; zapisy księgowe, które dotyczą nie zapłaconych należności albo nie zapłaconych zobowiązań, jednostka księgująca przechowuje do końca okresu księgowania następnego po okresie księgowym, w którym doszło do ich zapłacenia.

Za nie dotrzymanie przepisów ustawy o rachunkowości grożą sankcje. Kompletny spis kar za niedotrzymanie ustanowionych obowiązków znajduje się w treści ustawy. Wysokości kar zależą od wysokości majątku i wahają się od 1% do 3% całkowitej wartości majątku przedsiębiorstwa.

5.9. Wzorcowy plan kont dla przedsiębiorców

Załącznik nr 1 do Wytycznych nr 23054/2002-92

Zespół kont o - Majątek długoterminowy

- 01 - Majątek długoterminowy materialny
- 011 - Koszty założycielskie
- 012 - Koszty aktywowane na rozwój
- 013 - Oprogramowanie (software)
- 014 - Prawa dające się oszacować
- 015 - Goodwill
- 019 - Pozostały majątek długoterminowy niematerialny
- 02 - Majątek długoterminowy materialny - amortyzowany
- 021 - Budynki
- 022 - Samodzielne ruchomości oraz kompleksy ruchomości
- 025 - Kompleksy hodowlane porostów trwałych
- 026 - Stado zarodowe i zwierzęta pociągowe
- 029 - Pozostały majątek długoterminowy materialny
- 03 - Majątek długoterminowy materialny - nieamortyzowany
- 031 - Grunty i parcele
- 032 - Dzieła i zbiory sztuki
- 04 - Pozyskanie majątku długoterminowego
- 041 - Pozyskanie majątku długoterminowego niematerialnego
- 042 - Pozyskanie majątku długoterminowego materialnego
- 043 - Pozyskanie majątku długoterminowego finansowego
- 05 - Zaliczki udzielone na majątek długoterminowy
- 051 - Zaliczki udzielone na majątek długoterminowy niematerialny
- 052 - Zaliczki udzielone na majątek długoterminowy materialny
- 053 - Zaliczki udzielone na majątek długoterminowy finansowy
- 06 - Długoterminowy finansowy majątek
- 061 - Papiery wartościowe udziałowe i udziały w osobie kontrolowanej
- 062 - Papiery wartościowe udziałowe i udziały w spółce z zasadniczym wpływem
- 063 - Papiery wartościowe i udziały do zrealizowania
- 065 - Papiery wartościowe dłużne przechowywane do terminu spłacenia
- 066 - Pożyczki jednostce księgujące w przedsiębiorstwie skonsolidowanym
- 067 - Pozostałe pożyczki
- 069 - Pozostały majątek długoterminowy finansowy
- 07 - Odpisy amortyzacyjne majątku długoterminowego niematerialnego
- 071 - Odpisy amortyzacyjne kosztów założycielskich
- 072 - Odpisy amortyzacyjne kosztów aktywowanych na rozwój
- 073 - Odpisy amortyzacyjne oprogramowania (software)
- 074 - Odpisy amortyzacyjne praw dających się oszacować
- 075 - Odpisy amortyzacyjne goodwill
- 079 - Odpisy amortyzacyjne pozostałego majątku długoterminowego niematerialnego
- 08 - Odpisy amortyzacyjne majątku długoterminowego materialnego

081 - Odpisy amortyzacyjne budynków
082 - Odpisy amortyzacyjne samodzielnych ruchomości oraz kompleksów ruchomości
085 - Odpisy amortyzacyjne kompleksów hodowlanych porostów trwałych
086 - Odpisy amortyzacyjne stada zarodowego i zwierząt pociągowych
089 - Odpisy amortyzacyjne pozostałego majątku długoterminowego materialnego
09 - Nota korygująca majątku długoterminowego
091 - Nota korygująca majątku długoterminowego niematerialnego
092 - Nota korygująca majątku długoterminowego materialnego
093 - Nota korygująca niedokończonego majątku długoterminowego niematerialnego
094 - Nota korygująca niedokończonego majątku długoterminowego materialnego
095 - Nota korygująca udzielonych zaliczek na długoterminowy majątek
096 - Nota korygująca majątku długoterminowego finansowego
097 - Nota korygująca majątku nabytego
098 - Odpisy amortyzacyjne noty korygującej majątku nabytego

Zespół kont 1 - Zapasy

11 - Materiał
111 - Pozyskanie materiału
112 - Materiał w magazynie
119 - Materiał w drodze
12 - Zapasy produkcji własnej
121 - Produkcja niedokończona
122 - Półwyroby produkcji własnej
123 - Wyroby
124 - Zwierzęta
13 - Towar
131 - Pozyskanie towaru
132 - Towar w magazynie i w punktach sprzedaży
139 - Towar w drodze
19 - Nota korygująca zapasy
191 - Nota korygująca materiału
192 - Nota korygująca produkcji niedokończonej
193 - Nota korygująca półwyrobów produkcji własnej
194 - Nota korygująca wyrobów
195 - Nota korygująca zwierząt
196 - Nota korygująca towaru

Zespół kont 2 - Konta finansowe

21 - Pieniądze
211 - Kasa
213 - Środki płatnicze (np. znaczki skarbowe)
22 - Rachunki w bankach
221 - Rachunki bankowe
23 - Kredyty bankowe bieżące
231 - Kredyty bankowe krótkoterminowe
232 - Kredyty dyskontowe
24 - Inna krótkoterminowa pomoc finansowa
241 - Wyemitowane obligacje krótkoterminowe
249 - Pozostała krótkoterminowa pomoc finansowa
25 - Majątek krótkoterminowy finansowy

251 - Papiery wartościowe majątkowe przeznaczone do transakcji
252 - Akcje własne i własne udziały handlowe
253 - Papiery wartościowe dłużne przeznaczone do transakcji
255 - Obligacje własne
256 - Papiery wartościowe ze spłatą do jednego roku przechowywane do spłacenia
257 - Pozostałe papiery wartościowe do zrealizowania
259 - Pozyskanie majątku krótkoterminowego finansowego
26 - Przeniesienia między kontami finansowymi
261 - Pieniądze w drodze
29 - Nota korygująca majątku krótkoterminowego finansowego
291 - Nota korygująca majątku krótkoterminowego finansowego

Zespół kont 3 - Rozliczenia

31 - Należności
311 - Odbiorcy
312 - Weksle bezgotówkowe
313 - Należności za papiery wartościowe dyskontowe
314 - Udzielone zaliczki
315 - Pozostałe należności
32 - Zobowiązania
321 - Dostawcy
322 - Weksle do spłacenia
323 - Rezerwy krótkoterminowe
324 - Zaliczki przyjęte
325 - Pozostałe zobowiązania
326 - Dostawy niewyfakturowane
33 - Rozliczenia z pracownikami oraz z ubezpieczalnią socjalną i zdrowotną
331 - Pracownicy
333 - Pozostałe zobowiązania w stosunku do pracowników
335 - Należności od pracowników
336 - Rozliczenia z ubezpieczalnią socjalną i zdrowotną
34 - Rozliczenia podatków i dotacji
341 - Podatek dochodowy
342 - Pozostałe podatki bezpośrednie
343 - Podatek z wartości dodanej
345 - Pozostałe podatki i opłaty
346 - Dotacje z budżetu państwa
347 - Pozostałe dotacje
35 - Należności od wspólników i członków przedsiębiorstwa skonsolidowanego
351 - Należności w ramach przedsiębiorstwa skonsolidowanego
353 - Należności z tytułu zastawu na kapitale zakładowym
354 - Należności od wspólników i członków z tytułu straty
355 - Pozostałe należności od wspólników i członków
358 - Należności od członków przedsiębiorstwa skonsolidowanego
36 - Zobowiązania w stosunku do wspólników i członków przedsiębiorstwa skonsolidowanego
361 - Zobowiązania w ramach przedsiębiorstwa skonsolidowanego
364 - Zobowiązania w stosunku do wspólników i członków z tytułu zysku
365 - Pozostałe zobowiązania w stosunku do wspólników i członków
366 - Zobowiązania w stosunku do wspólników i członków z tytułu stosunku pracy
367 - Zobowiązania z tytułu zastawionych niespłaconych papierów wartościowych i wkładów

- 368 - Zobowiązania w stosunku do członków przedsiębiorstwa skonsolidowanego
- 37 - Inne należności oraz inne zobowiązania
- 371 - Należności z tytułu sprzedaży przedsiębiorstwa
- 372 - Zobowiązania z tytułu zakupu przedsiębiorstwa
- 373 - Należności i zobowiązania z tytułu stałych operacji terminowych
- 374 - Należności z najmu
- 375 - Należności z wyemitowanych obligacji
- 376 - Opcje zakupione
- 377 - Opcje sprzedane
- 378 - Inne należności
- 379 - Inne zobowiązania
- 38 - Czasowe różnicowanie kosztów i przychodów
- 381 - Koszty przyszłych okresów
- 382 - Koszty całkowite przyszłych okresów
- 383 - Wydatki przyszłych okresów
- 384 - Dochody przyszłych okresów
- 385 - Przychody przyszłych okresów
- 39 - Nota korygująca rozliczeniowa oraz rozliczenia wewnętrzne
- 391 - Nota korygująca należności
- 395 - Rozliczenia wewnętrzne
- 398 - Konto wspólne pomocnicze w trakcie łączenia przedsiębiorstw

Zespół kont 4 - Konta kapitałowe konta i zobowiązania długoterminowe

- 41 - Kapitał zakładowy i fundusze kapitałowe
- 411 - Kapitał zakładowy
- 412 - Agio emisyjne
- 413 - Pozostałe fundusze kapitałowe
- 414 - Różnice szacunkowe z tytułu przeceny majątku i zobowiązań
- 415 - Różnice szacunkowe z tytułu papierów wartościowych kapitałowych
- 416 - Różnice szacunkowe z tytułu przeceny przy połączeniu, przejęciu i rozdzieleniu
- 417 - Fundusz rezerwowy obowiązkowy z wkładów kapitałowych
- 418 - Fundusz niepodzielny z wkładów kapitałowych
- 419 - Zmiany kapitału zakładowego
- 42 - Fundusze tworzone z zysku i przeniesione wyniki gospodarcze
- 421 - Fundusz rezerwowy obowiązkowy
- 422 - Fundusz niepodzielny
- 423 - Fundusze statutowe
- 427 - Fundusze pozostałe
- 428 - Zysk nierozdzielny lat ubiegłych
- 429 - Strata niepokryta lat ubiegłych
- 43 - Wynik gospodarczy
- 431 - Wynik gospodarczy zatwierdzany
- 45 - Rezerwy
- 451 - Rezerwy obowiązkowe
- 459 - Pozostałe rezerwy
- 46 - Kredyty bankowe
- 461 - Kredyty bankowe
- 47 - Zobowiązania długoterminowe
- 471 - Zobowiązania długoterminowe w ramach przedsiębiorstwa skonsolidowanego
- 472 - Zobowiązania z tytułu funduszu socjalnego

473 - Obligacje wydane
474 - Zobowiązania z tytułu najmu
475 - Zaliczki długoterminowe przyjęte
476 - Dostawy długoterminowe niewyfakturowane
478 - Weksle długoterminowe do zapłaty
479 - Pozostałe zobowiązania długoterminowe
48 - Podatek odroczone i odroczone należności podatkowe
481 - Podatek odroczone i odroczone należności podatkowe
49 - Osoba fizyczna - przedsiębiorca
491 - Kapitał własny osoby fizycznej - przedsiębiorcy

Zespół kont 5 - Koszty

50 - Zakupy użytkowe
501 - Zużycie materiału
502 - Zużycie energii
503 - Zużycie pozostałych mediów niemagazynowalnych
504 - Towar sprzedany
51 - Usługi
511 - Naprawy i konserwacja
512 - Delegacje
513 - Koszty reprezentacyjne
518 - Pozostałe usługi
52 - Koszty osobowe
521 - Koszty płacowe
522 - Przychody wspólników i członków z tytułu stosunku pracy
523 - Wynagrodzenia członków organów spółki i spółdzielni
524 - Ubezpieczenie socjalne obowiązkowe
525 - Pozostałe ubezpieczenie socjalne
526 - Koszty socjalne osoby fizycznej - przedsiębiorcy
527 - Koszty socjalne obowiązkowe
528 - Pozostałe koszty socjalne
53 - Podatki i opłaty
531 - Podatek drogowy
532 - Podatek od nieruchomości
538 - Pozostałe podatki i opłaty
54 - Inne koszty działalności gospodarczej
541 - Cena końcowa sprzedanego majątku długoterminowego niematerialnego i majątku długoterminowego materialnego
542 - Materiał sprzedany
543 - Darowizny
544 - Kary umowne, kary i karne odsetki
545 - Pozostałe kary umowne, kary i karne odsetki
546 - Odpis należności
548 - Pozostałe koszty działalności gospodarczej
549 - Manka i szkody
55 - Odpisy, rezerwy i nota korygująca kosztów działalności gospodarczej
551 - Odpisy długoterminowego niematerialnego majątku a długoterminowego materialnego majątku
552 - Tworzenie rezerw obowiązkowych
554 - Tworzenie rezerw pozostałych

- 555 - Rozliczenie kosztów całkowitych przyszłych okresów
- 557 - Rozliczenie odpisów amortyzacyjnych noty korygującej majątku nabytego
- 558 - Tworzenie not korygujących obowiązkowych
- 559 - Tworzenie pozostałych not korygujących
- 56 - Koszty finansowe
- 561 - Papiery wartościowe i udziały handlowe sprzedane
- 562 - Odsetki
- 563 - Straty kursowe
- 564 - Koszty przeceny papierów wartościowych
- 566 - Koszty majątku krótkoterminowego finansowego
- 567 - Koszty operacji instrumentów pochodnych
- 568 - Pozostałe koszty finansowe
- 569 - Manka i szkody majątku finansowego
- 57 - Rezerwy i nota korygująca kosztów finansowych
- 574 - Tworzenie rezerw
- 579 - Tworzenie not korygujących
- 58 - Koszty nadzwyczajne
- 581 - Koszty zmiany metody księgowania
- 582 - Szkody
- 584 - Tworzenie rezerw
- 588 - Pozostałe koszty nadzwyczajne
- 589 - Tworzenie not korygujących
- 59 - Podatek dochodowy i konta przeliczeniowe
- 591 - Podatek dochodowy z działalności bieżącej do zapłacen
- 592 - Podatek dochodowy z działalności bieżącej odroczony
- 593 - Podatek dochodowy z działalności nadzwyczajnej do zapłacen
- 594 - Podatek dochodowy z działalności nadzwyczajnej odroczony
- 595 - Podatek dochodowy dodatkowy
- 596 - Przeliczenie udziałów w wyniku działalności wspólników
- 597 - Przeliczenie kosztów działalności gospodarczej
- 598 - Przeliczenie kosztów finansowych

Zespół kont 6 - Dochody

- 60 - Utargi za działalność własną i towar
- 601 - Utargi z własnych wyrobów
- 602 - Utargi ze sprzedaży usług
- 604 - Utargi za towar
- 61 - Zmiany stanu zapasów wewnętrznych
- 611 - Zmiana stanu produkcji niedokończonych
- 612 - Zmiana stanu półwyrobów
- 613 - Zmiana stanu wyrobów
- 614 - Zmiana stanu zwierząt
- 62 - Aktywacja
- 621 - Aktywacja materiału i towaru
- 622 - Aktywacja usług wewnętrznych
- 623 - Aktywacja majątku długoterminowego niematerialnego
- 624 - Aktywacja majątku długoterminowego materialnego
- 64 - Inne dochody z działalności gospodarczej
- 641 - Utargi ze sprzedaży majątku długoterminowego niematerialnego i majątku długoterminowego materialnego

642 - Utargi ze sprzedaży materiału
644 - Kary umowne, kary i karne odsetki
645 - Pozostałe kary umowne, kary i karne odsetki
646 - Dochody z odpisanych należności
648 - Pozostałe dochody z działalności gospodarczej
65 - Rozliczenie rezerw i not korygujących dochodów z działalności gospodarczej
652 - Rozliczenie rezerw obowiązkowych
654 - Rozliczenie pozostałych rezerw
655 - Rozliczenie kosztów całkowitych przyszłych okresów
657 - Rozliczenie odpisy amortyzacyjne noty korygującej majątku nabytego
658 - Rozliczenie not korygujących obowiązkowych
659 - Rozliczenie pozostałych not korygujących
66 - Dochody finansowe
661 - Utargi ze sprzedaży papierów wartościowych i udziałów handlowych
662 - Odsetki
663 - Kursowe zyski
664 - Dochody z przecenienia papierów wartościowych
665 - Dochody z długoterminowego finansowego majątku
666 - Dochody z majątku krótkoterminowego finansowego
667 - Dochody z operacji instrumentów pochodnych
668 - Pozostałe dochody finansowe
67 - Rozliczenie rezerw i not korygujących dochodów finansowych
674 - Rozliczenie rezerw
679 - Rozliczenie not korygujących
68 - Dochody nadzwyczajne
681 - Dochody ze zmiany metody księgowania
682 - Odszkodowania
684 - Rozliczenie rezerw
688 - Pozostałe dochody nadzwyczajne
689 - Rozliczenie not korygujących
69 - Konta przeliczeniowe
697 - Przeliczenie dochodów z działalności gospodarczej
698 - Przeliczenie dochodów finansowych

Zespół kont 7 - Konta bilansowe i pozabilansowe

70 - Konta bilansowe i pozabilansowe
701 - Konto początkowe bilansowe
702 - Konto końcowe bilansowe
71 - Konto sprawozdania finansowego
710 - Konto zysków i strat
75 do 79 - Konta pozabilansowe

Zespół kont 8 i 9 - Księgowość wewnętrzną

*Źródło: Centrum Doradztwa i Kształcenia w Żylinie -
Udostępniono dzięki uprzejmości Ambasady RP w Bratysławie*

6. Gospodarcze umowy bilateralne

Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Słowacką w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji

PREAMBUŁA

Rzeczpospolita Polska i Republika Słowacka (zwane dalej „Umawiającymi się Stronami”), dążąc do rozszerzenia współpracy gospodarczej z wzajemną korzyścią dla obu Państw, mając na celu stworzenie i utrzymanie korzystnych warunków do inwestowania przez inwestorów jednej Umawiającej się Strony na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, uznając potrzebę popierania i ochrony inwestycji zagranicznych w celu przyczynienia się do rozwoju gospodarczego obydwu Państw, uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1 Definicje

W rozumieniu niniejszej umowy:

1) Pojęcie „inwestor” oznacza w odniesieniu do każdej z Umawiających się Stron:

- a) osoby fizyczne posiadające obywatelstwo danej Umawiającej się Strony,
- b) osoby prawne, w tym spółki, korporacje, stowarzyszenia handlowe i inne organizacje utworzone lub zorganizowane na inny sposób, zgodnie z prawem tej Umawiającej się Strony, na której terytorium mają swoją siedzibę i prowadzą rzeczywistą działalność gospodarczą.
- 2) Pojęcie „inwestycje” oznacza wszelkie mienie zainwestowane przez inwestora jednej Umawiającej się Strony, pod warunkiem, że zostało ono zainwestowane zgodnie z ustawodawstwem i przepisami drugiej Umawiającej się Strony i obejmuje w szczególności, ale nie wyłącznie:
 - a) własność ruchomości i nieruchomości, jak również wszelkie inne prawa rzeczowe, takie jak służebność, hipoteka, kupieckie prawo zatrzymania, zastaw;
 - b) akcje, kapitał zakładowy spółek, udziały lub wszelkie inne rodzaje udziałów w spółkach;
 - c) roszczenia pieniężne lub roszczenia do innych świadczeń mających wartość ekonomiczną;
 - d) prawa autorskie, prawa własności przemysłowej (takie jak patenty, wzory użytkowe, projekty i wzory przemysłowe, znaki handlowe lub usługowe, nazwy handlowe, oznaczenia pochodzenia), „know-how” i „goodwill”;
 - e) prawa przyznane przez władze publiczne do prowadzenia działalności gospodarczej, w tym koncesje, na przykład na poszukiwanie, wydobywanie lub eksploatację zasobów naturalnych.
- 3) Zmiana formy inwestycji dopuszczanej zgodnie z ustawodawstwem i przepisami Umawiającej się Strony, na której terytorium inwestycja została dokonana, nie zmienia jej charakteru jako inwestycji.
- 4) Określenie „przychody” oznacza kwoty uzyskane z inwestycji, a w szczególności, choć nie wyłącznie, obejmuje zyski, odsetki, dochody z kapitału, dywidendy, należności

licencyjne, honoraria lub inny bieżący dochód.

5) Określenie „terytorium” oznacza:

- a) w odniesieniu do Rzeczypospolitej Polskiej: terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak również obszary morskie, w tym dno morskie i podglebie przyległe do obszaru poza morzem terytorialnym, nad którym Rzeczpospolita Polska sprawuje, zgodnie z prawem międzynarodowym, suwerenne prawa w zakresie badania i wykorzystywania zasobów naturalnych takich obszarów;
- b) w odniesieniu do Republiki Słowackiej: terytorium Republiki Słowackiej, nad którym Republika Słowacka sprawuje zgodnie z prawem międzynarodowym suwerenne prawa.

Artykuł 2

Popieranie i dopuszczanie inwestycji

1) Każda z Umawiających się Stron będzie popierać na swoim terytorium inwestycje inwestorów drugiej Umawiającej się Strony i dopuszczać takie inwestycje zgodnie ze swoim ustawodawstwem i przepisami.

2) Jeżeli Umawiająca się Strona dopuściła inwestycję na swoje terytorium, ta Strona przyzna, zgodnie ze swoim ustawodawstwem i przepisami, niezbędne zezwolenia dewizowe związane z taką inwestycją, z wykonaniem umów licencyjnych i umów o pomocy technicznej, handlowej lub administracyjnej. Każda z Umawiających się Stron będzie w razie potrzeby dokładać wszelkich starań w celu wydania niezbędnych zezwoleń na działalność doradców i innych wykwalifikowanych osób posiadających obywatelstwo zagraniczne.

Artykuł 3

Ochrona i traktowanie inwestycji

1) Każda z Umawiających się Stron będzie ochraniać na swoim terytorium inwestycje dokonane zgodnie z jej ustawodawstwem i przepisami przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony i nie będzie naruszać w sposób nieuzasadniony lub dyskryminacyjny prawa inwestora drugiej Umawiającej się Strony do zarządzania, utrzymania, wykonania, osiągania korzyści, rozszerzania działalności, sprzedaży i w razie potrzeby likwidacji takich inwestycji.

2) Każda z Umawiających się Stron zapewni sprawiedliwe i równe traktowanie na swoim terytorium inwestycji inwestorów drugiej Umawiającej się Strony. Traktowanie to będzie nie mniej korzystne niż przyznane inwestycjom inwestorów jakiegokolwiek państwa trzeciego, jeżeli to ostatnie będzie bardziej korzystne.

3) Klauzula najwyższego uprzywilejowania nie będzie miała zastosowania do przywilejów, jakie którakolwiek z Umawiających się Stron przyzna inwestorom państwa trzeciego ze względu na ich członkostwo lub przynależność do sfery wolnego handlu, unii celnej, wspólnego rynku lub organizacji wzajemnej pomocy gospodarczej lub jakiegokolwiek istniejącej albo przyszłej konwencji w sprawie podwójnego opodatkowania lub innych spraw podatkowych.

Artykuł 4

Wywłaszczanie i odszkodowanie

1) Żadna z Umawiających się Stron nie podejmie bezpośrednio lub pośrednio działań wywłaszczeniowych, nacjonalizacji lub innych działań o takim samym charakterze lub równoznacznym skutku w stosunku do inwestycji należących do inwestorów drugiej Umawiającej się Strony, chyba, że działania te zostaną podjęte w interesie publicznym i nie będą miały charakteru dyskryminacyjnego, i będą podjęte zgodnie z właściwą procedurą prawną i za skutecznym i właściwym odszkodowaniem. Odszkodowanie takie będzie odpowiadać wartości rynkowej wywłaszczonej inwestycji, ustalonej według stanu przed wywłaszczeniem lub zanim decyzja o wywłaszczeniu stała się publicznie wiadoma, i będzie obejmować odsetki od daty wywłaszczenia, i będzie podlegać wolnemu transferowi. Kwota odszkodowania została ustalona w walucie wymienialnej i będzie wypłacona bez zbędnej zwłoki osobie uprawnionej, bez względu na jej miejsce pobytu czy zamieszkania, jeżeli Strony nie uzgodnią inaczej. Transfer „bez zbędnej zwłoki” uważany będzie wówczas, gdy będzie dokonywany w okresie wymaganym normalnie dla wypełnienia formalności związanych z transferem. Okres ten zacznie biec w dniu, w którym został złożony wniosek, i nie może przekroczyć 3 miesięcy.

2) Inwestorzy jednej z Umawiających się Stron, których inwestycje poniosły straty z powodu wojny lub jakiegokolwiek innego konfliktu zbrojnego, rewolty, zamieszek, stanu wyjątkowego lub innych podobnych wydarzeń, które miały miejsce na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, będą mieli przyznane - w zakresie przywrócenia, odszkodowania, kompensaty i innego uregulowania - traktowanie nie mniej korzystne niż przyznane inwestorom jakiegokolwiek państwa trzeciego. Wynikające z tego płatności będą podlegały, jak daleko to możliwe, transferowi w walucie wymienialnej bez zbędnej zwłoki.

Artykuł 5 Transfer

- 1) Każda z Umawiających się Stron, na której terytorium dokonane zostały inwestycje przez inwestorów drugiej Umawiającej się Strony, przyzna tym inwestorom swobodny transfer, w wymienialnej walucie, kwot związanych z tymi inwestycjami, a w szczególności:
- a) kapitału i kwot dodatkowych niezbędnych do utrzymania lub rozszerzenia inwestycji;
 - b) zysków, odsetek, dywidend i innych bieżących przychodów;
 - c) spłaty pożyczek prawidłowo zaciągniętych, udokumentowanych i związanych z konkretną inwestycją;
 - d) należności licencyjnych i honorariów;
 - e) kwot pochodzących z całkowitej lub częściowej likwidacji inwestycji;
 - f) kwot z tytułu odszkodowań na mocy artykułu 4;
 - g) zarobków obywateli jednej Umawiającej się Strony dopuszczonych do pracy w związku z inwestycją na terytorium drugiej Umawiającej się Strony.
- 2) Transfery będą dokonywane bez zwłoki w walucie wymienialnej według oficjalnego kursu stosowanego w dniu transferu i zgodnie z procedurą przewidzianą w ustawodawstwie Umawiającej się Strony, na której terytorium została dokonana inwestycja.

- 3) Umawiające się Strony zobowiązują się przyznać transferom, o których mowa w ustępach 1 i 2 tego artykułu, traktowanie nie mniej korzystne, niż przyznane transferom pochodzącym z inwestycji dokonywanych przez inwestorów któregośkolwiek państwa trzeciego.

Artykuł 6

Subrogacja

1) Jeżeli Umawiająca się Strona lub jakakolwiek jej agencja dokona płatności któremukolwiek z jej inwestorów w ramach gwarancji lub ubezpieczenia zawartego w związku z inwestycją, druga Umawiająca się Strona uzna przejęcie przez pierwszą Umawiającą się Stronę lub jej agencję wszelkich praw lub roszczeń przysługujących inwestorowi. Umawiająca się Strona lub jakakolwiek jej agencja, która przejęła prawa inwestora, jest uprawniona do takich samych praw, jakie posiada inwestor, i do dochodzenia takich praw w takim samym zakresie, z zastrzeżeniem zobowiązań inwestora związanych z ubezpieczoną w ten sposób inwestycją.

2) W przypadku subrogacji określonej w ustępie 1 tego artykułu inwestor nie będzie wysuwał roszczeń, jeżeli nie będzie do tego upoważniony przez Umawiającą się Stronę lub jakakolwiek jej agencję.

Artykuł 7

Spory między Umawiającą się Stroną a inwestorem drugiej Umawiającej się Strony

- 1) Spory między Umawiającą się Stroną a inwestorem drugiej Umawiającej się Strony będą sformułowane przez inwestora wobec Umawiającej się Strony przyjmującej inwestycję, w formie pisemnej, z podaniem szczegółowych informacji. Strony będą starały się rozstrzygnąć takie spory w miarę możliwości w drodze polubownej.
- 2) Jeżeli takie spory nie mogą być rozstrzygnięte w ten sposób w ciągu szesnastu miesięcy od daty pisemnej notyfikacji, o której mowa w ustępie 1, spór będzie przedłożony, zależnie od wyboru przez inwestora:
- Trybunałowi Arbitrażowemu zgodnie z Regulaminem procedury Instytutu Arbitrażowego Izby Handlowej w Sztokholmie;
 - Trybunałowi Arbitrażowemu Międzynarodowej Izby Handlowej w Paryżu;
 - Trybunałowi Arbitrażowemu ad hoc utworzonemu zgodnie z Regulaminem procedury Komisji Organizacji Narodów Zjednoczonych do Spraw Międzynarodowego Prawa Handlowego;
 - Międzynarodowemu Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych (ICSID), utworzonemu na mocy Konwencji w sprawie rozstrzygania sporów inwestycyjnych między państwami a obywatelami innych Państw, jeżeli obie Umawiające się Strony będą sygnatariuszami tej konwencji.
- 3) Orzeczenie arbitrażowe będzie oparte na:
- postanowieniach niniejszej umowy;
 - prawie krajowym Umawiającej się Strony, na której terytorium inwestycja została dokonana, w tym na normach prawa kolizyjnego;
 - normach i powszechnie przyjętych zasadach prawa międzynarodowego.

4) Orzeczenia arbitrażowe będą ostateczne i wiążące dla stron sporu. Każda Umawiająca się Strona zobowiązuje się wykonać orzeczenie zgodnie z jej prawem wewnętrznym.

Artykuł 8

Spory między Umawiającymi się Stronami

1) Spory między Umawiającymi się Stronami dotyczące interpretacji stosowania postanowień niniejszej umowy będą rozstrzygane w drodze dyplomatycznej.

2) Jeżeli obie Umawiające się Strony nie osiągną porozumienia w ciągu sześciu miesięcy od powstania sporu, spór zostanie, na żądanie którejkolwiek Umawiającej się Strony, przedłożony trybunałowi arbitrażowemu w składzie trzech członków. Każda Umawiająca się Strona wyznaczy jednego arbitra, a wybrani arbitrzy dokonają nominacji przewodniczącego, który będzie obywatelem państwa trzeciego, utrzymującego stosunki dyplomatyczne z obydwoma Umawiającymi się Stronami.

3) Jeżeli jedna z Umawiających się Stron nie dokona wyboru swojego arbitra i nie przystanie na zaproszenie drugiej Umawiającej się Strony do dokonania takiego wyboru w ciągu dwóch miesięcy, arbiter zostanie wyznaczony na żądanie tej Umawiającej się Strony przez Przewodniczącego Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.

4) Jeżeli obaj arbitrzy nie mogą osiągnąć porozumienia, co do wyboru przewodniczącego w ciągu dwóch miesięcy od ich wyznaczenia, to zostanie on wyznaczony na żądanie którejkolwiek z Umawiających się Stron przez Przewodniczącego Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.

5) Jeżeli w przypadkach określonych w ustępach 3 i 4 tego artykułu Przewodniczący Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości nie może wypełnić wymienionej funkcji lub, jeżeli jest obywatelem jednej z Umawiających się Stron, wyznaczenia dokona Wiceprzewodniczący, a jeżeli on nie może lub jest obywatelem jednej z Umawiających się Stron, wyznaczenia dokona najstarszy rangą sędzia Trybunału, który nie jest obywatelem żadnej z Umawiających się Stron.

6) Nie naruszając innych uzgodnień między Umawiającymi się Stronami, Trybunał ustali swój tryb postępowania. Trybunał orzeka większością głosów.

7) Orzeczenia Trybunału są ostateczne i wiążące dla każdej z Umawiających się Stron.

8) Każda z Umawiających się Stron ponosi koszty własnego członka trybunału oraz swojego udziału w postępowaniu arbitrażowym; koszty przewodniczącego i pozostałe koszty pokrywają w równych częściach Umawiające się Strony. Trybunał może jednak w swoim orzeczeniu ustalić większy udział w kosztach jednej z Umawiających się Stron i orzeczenie takie będzie wiążące dla obydwu Umawiających się Stron.

Artykuł 9

Stosowanie innych norm i zobowiązania szczególne

1) Jeżeli dana sprawa jest uregulowana jednocześnie w niniejszej umowie, jak również w innej międzynarodowej umowie, której obie Umawiające się Strony są stronami, nic nie stoi na przeszkodzie, aby jedna z Umawiających się Stron lub jakikolwiek jej inwestor, który dokonał inwestycji na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, skorzystał z norm bardziej korzystnych

2) Jeżeli traktowanie przez jedną Umawiającą się Stronę inwestorom drugiej Umawiającej się Strony, zgodnie z jej ustawodawstwem i przepisami, jest bardziej korzystne niż traktowanie przyznane w niniejszej umowie, to będą przeważać przepisy bardziej korzystne.

Artykuł 10

Konsultacje i wymiana informacji

Na wniosek jednej Umawiającej się Strony druga Umawiająca się Strona zgodzi się niezwłocznie na konsultacje w sprawie interpretacji lub stosowania niniejszej umowy.

Na wniosek jednej Umawiającej się Strony dokonywać się będzie wymiany informacji o wpływie, jaki mogą mieć ustawy, przepisy, decyzje, praktyki i postępowanie administracyjne lub polityka drugiej Umawiającej się Strony na inwestycje objęte niniejszą umową.

Artykuł 11

Zakres obowiązywania

1) Niniejsza umowa ma zastosowanie do inwestycji dokonanych przez inwestorów jednej Umawiającej się Strony, zgodnie z jej ustawodawstwem i przepisami, przed wejściem w życie niniejszej umowy. Jednakże umowa nie będzie miała zastosowania do sporów powstałych przed jej wejściem w życie.

2) Niniejsza umowa nie ma zastosowania do inwestycji dokonanych na pomocy porozumień międzyrządowych w ramach byłej Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, chyba, że takie inwestycje zostaną przekształcone zgodnie z ustawodawstwem w zakresie inwestycji zagranicznych Umawiających się Stron.

Artykuł 12

Wejście w życie

Niniejsza umowa wchodzi w życie w dniu noty późniejszej, którą jedna Umawiająca się Strona zawiadomi drugą Umawiającą się Stronę, że zostały spełnione jej wewnętrzne wymogi prawne dla wejścia w życie niniejszej umowy.

Artykuł 13

Okres obowiązywania i wygaśnięcia

1) Niniejsza umowa pozostaje w mocy przez okres dziesięciu (10) lat i będzie obowiązywać przez dalszy podobny okres lub okresy, jeżeli jedna z Umawiających się Stron nie zawiadomi drugiej Umawiającej się Strony, w terminie jednego roku przed wygaśnięciem pierwotnego lub każdego następnego okresu, o jej intencji wypowiedzenia umowy. Zawiadomienie o wypowiedzeniu uprawomocnia się po roku od daty jego otrzymania przez drugą Umawiającą się Stronę.

2) W odniesieniu do inwestycji dokonanych przed datą wejścia w życie zawiadomienia o wypowiedzeniu niniejszej umowy jej postanowienia pozostaną w mocy przez dalszy okres 10 lat od daty wejścia w życie wypowiedzenia niniejszej umowy. Na dowód, czego niżej podpisani, należycie upoważnieni przez ich odnośne Rządy, podpisali niniejszą umowę. Sporządzono w Warszawie dnia 18 sierpnia 1994 r. w dwóch egzemplarzach, każdy w językach polskim, słowackim i angielskim, przy czym wszystkie teksty są jednakowo autentyczne. W przypadku rozbieżności przy interpretacji tekst angielski będzie rozstrzygający.

Umowa między Rzeczpospolitą Polską i Republiką Słowacką w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku

Rzeczpospolita Polska i Republika Słowacka, pragnąc popierać wzajemne więzi gospodarcze poprzez eliminowanie przeszkód podatkowych oraz pragnąc zawrzeć Umowę w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku, uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1 Zakres podmiotowy

Niniejsza umowa dotyczy osób, które mają miejsce zamieszkania lub siedzibę w jednym lub w obu Umawiających się Państwach.

Artykuł 2 Podatki, których dotyczy umowa

1.) Niniejsza umowa dotyczy, bez względu na sposób poboru, podatków od dochodu i od majątku, które pobiera się na rzecz każdego Umawiającego się Państwa, jego jednostek terytorialnych lub władz lokalnych.

2.) Za podatki od dochodu i od majątku uważa się wszystkie podatki, które pobiera się od całego dochodu, od całego majątku albo od części dochodu lub majątku, włączając podatki od zysku z przeniesienia tytułu własności majątku ruchomego lub nieruchomego, podatki od ogólnych kwot wynagrodzeń wypłacanych przez przedsiębiorstwa, jak również podatki od przyrostu majątku.

3.) Do aktualnie istniejących podatków, których dotyczy umowa, należą:

a) w Rzeczypospolitej Polskiej:

- podatek dochodowy od osób fizycznych;
- podatek dochodowy od osób prawnych: (zwane dalej „podatkami polskimi”);

b) w Republice Słowackiej:

- podatek od dochodu osób fizycznych;
- podatek od dochodu osób prawnych;
- podatek od nieruchomości: (zwane dalej „podatkami słowackimi”).

4.) Niniejsza umowa ma także zastosowanie do wszystkich podatków takiego samego lub podobnego rodzaju, które po podpisaniu niniejszej umowy będą wprowadzone obok istniejących podatków lub w ich miejsce. Właściwe władze Umawiających się Państw będą informowały się wzajemnie o wszystkich zasadniczych zmianach, jakie zaszły w ich ustawodawstwach podatkowych.

Artykuł 3

Ogólna definicja

1.) W rozumieniu niniejszej umowy, jeżeli z kontekstu nie wynika inaczej:

a) określenie „Polska” użyte w sensie geograficznym oznacza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym każdy obszar poza jej wodami terytorialnymi, na którym na mocy ustawodawstwa Polski i zgodnie z prawem międzynarodowym Polska może sprawować suwerenne prawa do dna morskiego, jego podglebia i ich zasobów naturalnych;

b) określenie „Słowacja” oznacza Republikę Słowacką;

c) określenia „Umawiające się Państwo” i „drugie Umawiające się Państwo” oznaczają, zależnie od kontekstu, Polskę lub Republikę Słowacką;

d) określenie „osoba” obejmuje osobę fizyczną, spółkę oraz każde inne zrzeszenie osób;

e) określenie „spółka” oznacza każdą osobę prawną lub każdą jednostkę, którą dla celów podatkowych traktuje się jako osobę prawną;

f) określenia „przedsiębiorstwo jednego Umawiającego się Państwa” i „przedsiębiorstwo drugiego Umawiającego się Państwa” oznaczają odpowiednio przedsiębiorstwo prowadzone przez osobę mającą miejsce zamieszkania lub siedzibę w Umawiającym się Państwie i przedsiębiorstwo prowadzone przez osobę mającą miejsce zamieszkania lub siedzibę w drugim Umawiającym się Państwie;

g) określenie „obywatel” oznacza:

- 1) wszelkie osoby fizyczne, posiadające obywatelstwo Umawiającego się Państwa;
- 2) wszelkie osoby prawne, spółki osobowe i stowarzyszenia utworzone na podstawie ustawodawstwa obowiązującego w Umawiającym się Państwie;

h) określenie „komunikacja międzynarodowa” oznacza wszelki transport statkiem, statkiem powietrznym, koleją lub pojazdem drogowym eksploatowanym przez przedsiębiorstwo, którego miejsce faktycznego zarządu znajduje się w Umawiającym się Państwie, z wyjątkiem przypadku, gdy taki transport jest wykonywany wyłącznie między miejscami położonymi w drugim umawiającym się Państwie;

i) określenie „właściwe władze” oznacza:

- 1) w przypadku Polski - Ministra Finansów lub jego upoważnionego przedstawiciela;
- 2) w przypadku Republiki Słowackiej - Ministra Finansów lub jego upoważnionego przedstawiciela.

j.) Przy stosowaniu niniejszej umowy przez Umawiające się Państwo, jeżeli z kontekstu nie wynika inaczej, każde określenie w niej nie zdefiniowane będzie miało takie znaczenie, jakie przyjmuje się według prawa tego państwa w zakresie podatków, do których ma zastosowanie niniejsza umowa.

Artykuł 4

Miejsce zamieszkania lub siedziba

1.) W rozumieniu niniejszej umowy określenie „osoba mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę w Umawiającym się Państwie” oznacza każdą osobę, która zgodnie z prawem tego Państwa podlega tam opodatkowaniu z uwagi na miejsce zamieszkania, miejsce stałego pobytu, miejsce zarządu albo inne kryterium o podobnym charakterze. Określenie powyższe nie obejmuje żadnej osoby, która podlega opodatkowaniu w tym Państwie w zakresie dochodu osiąganego ze źródła tylko w tym Państwie lub z tytułu majątku położonego w tym Państwie.

2.) Jeżeli stosownie do postanowień ustępu 1 osoba fizyczna ma miejsce zamieszkania w obu Umawiających się Państwach, to jej status określa się w następujący sposób:

a) osobę uważa się za mającą miejsce zamieszkania w tym Umawiającym się Państwie, w którym ma ona stałe miejsce zamieszkania; jeżeli ma ona stałe miejsce w obu Umawiających się Państwach, to uważa się ją za mającą miejsce zamieszkania w tym Umawiającym się Państwie, w którym znajduje się ośrodek jej interesów osobistych i gospodarczych (ośrodek interesów życiowych);

b) jeżeli nie można ustalić, w którym Umawiającym się Państwie osoba ma ośrodek interesów życiowych, albo, jeżeli nie posiada ona stałego miejsca zamieszkania w żadnym u Umawiających się Państw, to uważa się, że ma ona miejsce zamieszkania w tym Umawiającym się Państwie, w którym zwykle przebywa;

c) jeżeli przebywa ona zazwyczaj w obydwu Państwach lub nie przebywa zazwyczaj w żadnym z nich, to uważa się, że ma miejsce zamieszkania w tym Umawiającym się Państwie, którego jest obywatelem;

d) jeżeli jest ona obywatelem obu Umawiających się Państw lub nie jest obywatelem żadnego z nich, to właściwe władze Umawiających się Państw rozstrzygną tę sprawę w drodze wzajemnego porozumienia.

3.) Jeżeli stosownie do postanowień ustępu 1 osoba niebędąca osobą fizyczną ma siedzibę w obu Umawiających się Państwach, to uważa się, że ma ona siedzibę w tym Państwie, w którym znajduje się miejsce jej faktycznego zarządu. W przypadku wątpliwości właściwe władze Umawiających się Państw rozstrzygną tę sprawę w drodze wzajemnego porozumienia.

Artykuł 5

Zakład

1.) W rozumieniu niniejszej umowy określenie „zakład” oznacza stałą placówkę, przez którą całkowicie lub częściowo prowadzona jest działalność przedsiębiorstwa.

2.) Określenie „zakład” obejmuje w szczególności:

- a) miejsce zarządu,
- b) filię,
- c) biuro,
- d) fabrykę,
- e) warsztat oraz,

f) kopalnię, źródło ropy naftowej lub gazu, kamieniołom albo inne miejsce wydobywania zasobów naturalnych.

3.) Plac budowy, budowa, montaż lub instalacja stanowi zakład tylko wtedy, gdy trwają dłużej niż dwanaście miesięcy, poczynwszy od dnia rozpoczęcia faktycznej pracy.

4.) Bez względu na poprzednie postanowienia tego artykułu, określenie „zakład” nie obejmuje:

a) użytkowania urządzeń służących wyłącznie do składowania, wystawiania lub wydawania dóbr albo towarów należących do przedsiębiorstwa;

b) utrzymywania zapasów dóbr albo towarów należących do przedsiębiorstwa wyłącznie w celu składowania, wystawiania lub wydawania;

c) utrzymania zapasów dóbr albo towarów należących do przedsiębiorstwa wyłącznie w celu przerobu przez inne przedsiębiorstwo;

d) utrzymania stałej placówki wyłącznie w celu zakupu dóbr lub towarów albo w celu zbierania informacji dla przedsiębiorstwa;

e) utrzymania stałej placówki wyłącznie w celu reklamy, dostarczania informacji, prowadzenia badań naukowych lub wykonywania podobnej działalności mającej charakter przygotowawczy lub pomocniczy dla przedsiębiorstwa;

f) utrzymania stałej placówki wyłącznie w celu wykonywania jakiegokolwiek połączenia rodzajów działalności, o których mowa pod literami od a) do e), pod warunkiem jednak, że całkowita działalność placówki, wynikająca z takiego połączenia rodzajów działalności, posiada przygotowawczy lub pomocniczy charakter.

5.) Bez względu na postanowienia ustępów 1 i 2, jeżeli osoba, z wyjątkiem niezależnego przedstawiciela w rozumieniu ustępu 6, działa na rzecz przedsiębiorstwa i osoba ta posiada pełnomocnictwo do zawierania umów w Umawiającym się Państwie w imieniu przedsiębiorstwa, przedsiębiorstwo to posiada zakład w tym Państwie w zakresie prowadzenia każdego rodzaju działalności, który osoba ta podejmuje dla przedsiębiorstwa, chyba, że czynności wykonywane przez tę osobę ograniczają się do rodzajów działalności wymienionych w ustępie 4 i są takimi rodzajami działalności, które - gdyby były wykonywane za pośrednictwem stałej placówki - nie powodowałyby uznania tej placówki za zakład na podstawie postanowień niniejszego ustępu.

6.) Nie uważa się, że przedsiębiorstwo posiada zakład w Umawiającym się Państwie tylko z tego powodu, że wykonuje ono w tym Państwie czynności przez brokera, generalnego przedstawiciela albo każdego innego niezależnego przedstawiciela, pod warunkiem, że te osoby działają w ramach swojej zwykłej działalności.

7.) Fakt, że spółka mająca siedzibę w Umawiającym się Państwie kontroluje lub jest kontrolowana przez spółkę, która ma siedzibę w drugim Umawiającym się Państwie albo, która prowadzi działalność w tym drugim Państwie (przez posiadany tam zakład albo w inny sposób), nie wystarcza, aby jakąkolwiek z tych spółek uważać za zakład drugiej spółki.

Artykuł 6

Dochód z nieruchomości

1.) Dochód osiągany przez osobę mającą miejsce zamieszkania lub siedzibę w Umawiającym się Państwie z majątku nieruchomego, włączając dochód z eksploatacji gospodarstwa rolnego lub leśnego, położonego w drugim Umawiającym się Państwie, może być opodatkowany w tym drugim Państwie.

2.) Określenie „majątek nieruchomy” posiada takie znaczenie, jakie przyjmuje się według prawa tego Umawiającego się Państwa, w którym majątek ten jest położony. Określenie to obejmuje w każdym przypadku mienie przynależne do majątku nieruchomego, żywy i martwy inwentarz gospodarstwa rolnego lub leśnego, prawa, do których stosuje się przepisy prawa powszechnego dotyczące własności gruntów, budynki, użytkowanie majątku nieruchomego, jak również prawa do zmiennych lub stałych świadczeń z tytułu eksploatacji lub prawa do eksploatacji pokładów mineralnych, źródeł i innych zasobów naturalnych; statki, barki oraz statki powietrzne nie stanowią majątku nieruchomego.

3.) Postanowienia ustępu 1 stosuje się do dochodu osiąganego z bezpośredniego użytkowania, najmu, jak również każdego innego rodzaju użytkowania majątku nieruchomego.

4.) Postanowienia ustępów 1 i 3 stosuje się również do dochodu osiąganego z majątku nieruchomego przedsiębiorstwa i do dochodu z majątku nieruchomego, służącego do wykonywania wolnego zawodu.

Artykuł 7

Zyski przedsiębiorstw

1.) Zyski przedsiębiorstwa Umawiającego się Państwa podlegają opodatkowaniu tylko w tym Państwie, chyba, że przedsiębiorstwo prowadzi działalność w drugim Umawiającym się Państwie przez położony tam zakład. Jeżeli przedsiębiorstwo prowadzi działalność w ten sposób, zyski przedsiębiorstwa mogą być opodatkowane w drugim Państwie, jednak tylko w takiej mierze, w jakiej mogą być przypisane temu zakładowi.

2.) Z zastrzeżeniem postanowień ustępu 3, jeżeli przedsiębiorstwo Umawiającego się Państwa prowadzi działalność w drugim Umawiającym się Państwie przez położony tam zakład, to w każdym Umawiającym się Państwie należy przypisać temu zakładowi takie zyski, które mógłby on osiągnąć, gdyby prowadził taką samą lub podobną działalność w takich samych lub podobnych warunkach jako samodzielne przedsiębiorstwo i był całkowicie niezależny w stosunkach z przedsiębiorstwem, którego jest zakładem.

3.) Przy ustalaniu zysków zakładu dopuszcza się odliczenie nakładów ponoszonych dla tego zakładu włącznie z kosztami zarządzania i ogólnymi kosztami administracyjnymi niezależnie od tego, czy powstały w tym Państwie, w którym położony jest zakład, czy gdzie indziej.

4.) Jeżeli w Umawiającym się Państwie istnieje zwyczaj ustalania zysków zakładu przez podział całkowitych zysków przedsiębiorstwa na jego poszczególne części, żadne postanowienia ustępu 2 nie wykluczają ustaleń przez to Umawiające się Państwo zysku do opodatkowania według zwykle stosowanego podziału. Sposób stosowanego podziału zysku musi być taki, żeby wynik był zgodny z zasadami zawartymi w niniejszym artykule.

5.) Nie można przypisać zakładowi zysk tylko z tytułu samego zakupu dóbr lub towarów przez ten zakład dla przedsiębiorstwa.

6.) Przy stosowaniu poprzednich ustępów ustalanie zysków zakładu powinno być dokonywane każdego roku w ten sam sposób, chyba, że istnieją uzasadnione powody, aby postąpić inaczej.

7.) Jeżeli w zyskach mieszczą się dochody, które zostały odrębnie uregulowane w innych artykułach niniejszej umowy, postanowienia tych innych artykułów nie będą naruszane przez postanowienia tego artykułu.

Artykuł 8

Transport międzynarodowy

1.) Zyski pochodzące z eksploatacji w komunikacji międzynarodowej statków, barek, statków powietrznych, pojazdów drogowych i kolejowych podlegają opodatkowaniu tylko w tym Umawiającym się Państwie, w którym znajduje się miejsce faktycznego zarządu przedsiębiorstwa.

2.) Zyski osiągane z eksploatacji barek w transporcie śródlądowym w związku z komunikacją międzynarodową podlegają opodatkowaniu tylko w Umawiającym się Państwie, w którym znajduje się siedziba faktycznego zarządu przedsiębiorstwa.

3.) Jeżeli miejsce faktycznego zarządu przedsiębiorstwa żeglugowego morskiego lub śródlądowego znajduje się na pokładzie statku lub barki, uważa się, że znajduje się ono w tym Umawiającym się Państwie, w którym znajduje się port macierzysty statku lub barki, a jeżeli statek lub barka nie ma portu macierzystego, to w tym Umawiającym się Państwie, w którym osoba eksploatująca statek lub barkę ma miejsce zamieszkania lub siedzibę.

4.) Postanowienia ustępu 1 stosuje się również do zysków pochodzących z uczestnictwa w umowie polowej, we wspólnym przedsiębiorstwie lub w międzynarodowym związku eksploatacyjnym.

Artykuł 9

Przedsiębiorstwa powiązane

Jeżeli:

a) przedsiębiorstwo Umawiającego się Państwa uczestniczy bezpośrednio lub pośrednio w zarządzaniu, kontroli lub w majątku przedsiębiorstwa drugiego Umawiającego się Państwa, albo

b) te same osoby bezpośrednio lub pośrednio uczestniczą w zarządzaniu, kontroli lub majątku przedsiębiorstwa Umawiającego się Państwa i przedsiębiorstwa drugiego Umawiającego się Państwa, i jeżeli w jednym i drugim przypadku między dwoma przedsiębiorstwami w zakresie ich stosunków handlowych lub finansowych zostaną umówione lub narzucone warunki, różniące się od warunków, które ustaliłyby między sobą niezależnie przedsiębiorstwa, to zyski, które osiągałoby jedno z przedsiębiorstw bez tych warunków, ale z powodu tych warunków ich nie osiągnęło, mogą być włączone do zysków tego przedsiębiorstwa i odpowiednio opodatkowane.

Artykuł 10

Dywidendy

1.) Dywidendy wypłacane przez spółkę mającą siedzibę w Umawiającym się Państwie osobie mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w drugim Umawiającym się Państwie mogą być opodatkowane w tym drugim Państwie.

2.) Dywidendy mogą być jednak opodatkowane także w Umawiającym się Państwie i według prawa tego Państwa, w którym spółka wypłacająca dywidendy ma swoją siedzibę, ale jeżeli odbiorca dywidend jest ich właścicielem, podatek ten nie może przekroczyć:

a) 5 procent kwoty dywidend brutto, jeżeli ich właścicielem jest spółka (inna niż spółka osobowa), której bezpośredni udział w kapitale spółki wypłacającej dywidendy wynosi, co najmniej 20 procent,

b) 10 procent kwoty dywidend brutto we wszystkich pozostałych przypadkach.

Postanowienia niniejszego ustępu nie naruszają opodatkowania spółki w odniesieniu do zysków, z których dywidendy są wypłacane.

3.) Określenie „dywidendy” użyte w tym artykule oznacza dochód z akcji lub innych praw, z wyjątkiem wierzytelności, z udziału w zyskach, jak również dochody z innych praw spółki, które według prawa podatkowego Państwa, w którym spółka wypłacająca dywidendy ma siedzibę, są pod względem podatkowym traktowane jako dochody z akcji.

4.) Postanowień ustępów 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli właściciel dywidend, mający miejsce zamieszkania lub siedzibę w Umawiającym się Państwie prowadzi w drugim Umawiającym się Państwie, w którym znajduje się siedziba spółki wypłacającej dywidendy, działalność zarobkową przez położony w nim zakład bądź wykonuje w tym drugim Państwie wolny zawód w oparciu o położoną tam stałą placówkę i gdzie udział, z tytułu, którego wypłaca się dywidendy, faktycznie wiąże się z działalnością takiego zakładu lub stałej placówki. W takim przypadku w zależności od konkretnej sytuacji stosuje się postanowienia artykułu 7 lub artykułu 14.

5.) Jeżeli spółka, której siedziba znajduje się w Umawiającym się Państwie, osiąga zyski lub dochód w drugim Umawiającym się Państwie, wówczas to drugie Państwo nie może ani obciążać podatkiem dywidend wypłacanych przez tę spółkę, z wyjątkiem przypadku, gdy takie dywidendy są wypłacane osobie mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w tym drugim Państwie, lub przypadku, gdy udział, z tytułu, którego dywidendy są wypłacane, faktycznie wiąże się z działalnością zakładu lub stałej placówki położonej w drugim Państwie, ani też obciążać niewydzielonych zysków, nawet, gdy wypłacone dywidendy lub niewydzielone zyski całkowicie lub częściowo pochodzą z zysków albo dochodów osiągniętych w tym drugim Państwie.

Artykuł 11

Odsetki

1.) Odsetki, które powstają w Umawiającym się Państwie i wypłacane są osobie mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w drugim Umawiającym się Państwie, mogą być opodatkowane w tym drugim Państwie.

2.) Jednakże odsetki, o których mowa w ustępie 1 tego artykułu, mogą być także opodatkowane w Umawiającym się Państwie, w którym powstają, i zgodnie z ustawodawstwem tego Państwa, ale gdy odbiorca odsetek jest ich właścicielem, podatek w ten sposób ustalony nie może przekroczyć 10 procent kwoty brutto tych odsetek.

3.) Niezależnie od postanowień ustępu 2, odsetki powstałe w Umawiającym się Państwie i osiągnęte przez rząd drugiego Umawiającego się Państwa, w tym jego jednostki terytorialne, Bank Centralny lub każdą instytucję finansową kontrolowaną przez ten rząd bądź odsetki osiągnęte z pożyczek gwarantowanych przez ten rząd będą zwolnione od opodatkowania w pierwszym wymienionym Państwie.

4.) Określenie „odsetki” użyte w tym artykule oznacza dochody z wszelkiego rodzaju roszczeń wynikających z długów, zarówno zabezpieczonych, jak i niezabezpieczonych hipoteką lub prawem uczestnictwa w zyskach dłużnika, a w szczególności dochody z pożyczek publicznych oraz dochody z obligacji lub skryptów dłużnych włącznie z premiami i nagrodami związanymi z tymi pożyczkami, obligacjami lub skryptami dłużnymi. Opłaty karne z tytułu opóźnionej zapłaty nie będą uważane za odsetki w rozumieniu tego artykułu.

5.) Postanowień ustępu 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli właściciel odsetek, mający miejsce zamieszkania lub siedzibę w Umawiającym się Państwie, prowadzi w drugim Umawiającym się Państwie, w którym powstają odsetki, działalność gospodarczą przez położony w nim zakład bądź wykonuje wolny zawód w oparciu o położoną w nim stałą placówkę i jeżeli wierzytelność, z tytułu, której są płacone odsetki, jest faktycznie związana z takim zakładem lub stałą placówką. W takim przypadku stosuje się odpowiednio, w zależności od konkretnej sytuacji, postanowienia artykułu 7 lub artykułu 14.

6.) Uważa się, że odsetki powstają w Umawiającym się Państwie, gdy płatnikiem jest to Państwo, jego jednostka terytorialna, władza lokalna lub osoba mająca w tym Państwie miejsce zamieszkania lub siedzibę. Jeżeli jednak osoba wypłacająca odsetki, bez względu na to, czy ma ona miejsce zamieszkania lub siedzibę w Umawiającym się Państwie, posiada w Umawiającym się Państwie zakład lub stałą placówkę, w związku, z których działalnością powstało zadłużenie, z tytułu, którego wypłacane są odsetki, i zapłata tych odsetek jest pokrywana przez ten zakład lub stałą placówkę, to uważa się, że odsetki takie powstają w Państwie, w którym położony jest zakład lub stała placówka.

7.) Jeżeli między dłużnikiem a właścicielem odsetek lub między nimi a osobą trzecią istnieją szczególne powiązania i dlatego kwota odsetek związanych z zadłużeniem, z tytułu, którego są wypłacane, przekracza kwotę, którą dłużnik i właściciel odsetek uzgodniliby bez tych powiązań, to postanowienia tego artykułu stosuje się tylko do tej ostatniej wymienionej kwoty. W tym przypadku nadwyżka ponad tę kwotę podlega opodatkowaniu według prawa każdego Umawiającego się Państwa i z uwzględnieniem innych postanowień niniejszej umowy.

Artykuł 12

Należności licencyjne

1.) Należności licencyjne powstające w Umawiającym się Państwie, wypłacane osobie mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w drugim Umawiającym się Państwie, mogą być opodatkowane w tym drugim Państwie.

2.) Jednakże należności licencyjne, o których mowa w ustępie 1, mogą być także opodatkowane w tym Umawiającym się Państwie, w którym powstają, i zgodnie z prawem tego Pań-

stwa, lecz gdy odbiorca tych należności jest ich właścicielem, ustalony podatek nie może przekroczyć 5 procent kwoty brutto należności licencyjnych.

3.) Określenie „należności licencyjne”, użyte w niniejszym artykule, oznacza wszelkiego rodzaju należności płacone za użytkowanie lub prawo do użytkowania dzieła literackiego, artystycznego lub naukowego, włącznie z filmami dla kin oraz filmami i taśmami dla telewizji lub radia, albo patentu, znaku towarowego, wzoru lub modelu, planu, tajemnicy technologii lub procesu produkcyjnego, jak również za użytkowanie lub prawo do użytkowania urządzenia przemysłowego, handlowego lub naukowego lub za informacje związane z doświadczeniem zdobytym w dziedzinie przemysłowej, handlowej i naukowej.

4.) Postanowień ustępów 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli właściciel należności licencyjnych, mający miejsce zamieszkania lub siedzibę w Umawiającym się Państwie, prowadzi w drugim Umawiającym się Państwie, z którego pochodzą należności licencyjne, działalność gospodarczą przez położony w nim zakład bądź wykonuje wolny zawód za pomocą położonej tam stałej placówki, a prawa lub majątek, z tytułu, których wypłacane są należności licencyjne, rzeczywiście wiążą się z działalnością takiego zakładu lub stałej placówki. W takim przypadku stosuje się odpowiednio, w zależności od konkretnej sytuacji, postanowienia artykułu 7 lub artykułu 14.

5.) Uważa się, że należności licencyjne powstają w Umawiającym się Państwie, gdy płatnikiem jest to Państwo, jego jednostka terytorialna, władza lokalna albo osoba mająca w tym Państwie miejsce zamieszkania lub siedzibę. Jeżeli jednak osoba wypłacająca należności licencyjne, bez względu na to, czy ma ona w Umawiającym się Państwie miejsce zamieszkania lub siedzibę, posiada w Umawiającym się Państwie zakład lub stałą placówkę, w związku, z których działalnością powstał obowiązek zapłaty tych należności licencyjnych, i zakład lub stała placówka pokrywają te należności, to uważa się, że należności licencyjne powstają w Państwie, w którym położony jest zakład lub stała placówka.

6.) Jeżeli między płatnikiem a właścicielem należności licencyjnych lub między nimi a osobą trzecią istnieją szczególne powiązania i dlatego kwota opłaty licencyjnej za użytkowanie, prawo lub informację, za które jest płacona, przekracza kwotę, którą płatnik i właściciel należności licencyjnych uzgodniliby bez tych powiązań, to postanowienia niniejszego artykułu stosuje się tylko do tej ostatniej wymienionej kwoty. W tym przypadku nadwyżka ponad tę kwotę podlega opodatkowaniu zgodnie z prawem każdego Umawiającego się Państwa i z uwzględnieniem innych postanowień niniejszej umowy.

Artykuł 13

Zyski ze sprzedaży majątku

1.) Zyski, osiągnięte przez osobę mającą miejsce zamieszkania lub siedzibę w Umawiającym się Państwie z przeniesienia tytułu własności majątku nieruchomego, o którym mowa w artykule 6, a położonego w drugim Umawiającym się Państwie, mogą być opodatkowane w tym drugim Państwie.

2.) Zyski z przeniesienia tytułu własności majątku ruchomego stanowiącego część majątku zakładu, który przedsiębiorstwo Umawiającego się Państwa posiada w drugim Umawiającym się Państwie, albo z przeniesienia tytułu własności majątku ruchomego należącego do stałej placówki, którą osoba zamieszkała w Umawiającym się Państwie dysponuje w drugim

Umawiającym się Państwie dla wykonywania wolnego zawodu, łącznie z zyskami osiągniętymi z przeniesienia tytułu własności takiego zakładu (odrębnie albo razem z całym przedsiębiorstwem) lub takiej stałej placówki, mogą być opodatkowane w tym drugim Państwie.

3.) Zyski osiągnięte z przeniesienia tytułu własności statków, barek lub statków powietrznych eksploatowanych w komunikacji międzynarodowej podlegają opodatkowaniu tylko w tym Umawiającym się Państwie, w którym znajduje się miejsce faktycznego zarządu przedsiębiorstwa.

4.) Zyski z przeniesienia tytułu własności jakiegokolwiek majątku innego niż wymienione w ustępach 1, 2 i 3 podlegają opodatkowaniu tylko w tym Umawiającym się Państwie, w którym przenoszący tytuł własności ma miejsce zamieszkania lub siedzibę.

Artykuł 14

Wolne zawody

1.) Dochód, osiągany przez osobę mającą miejsce zamieszkania w Umawiającym się Państwie z wykonywania wolnego zawodu albo innej działalności o samodzielnym charakterze, podlega opodatkowaniu tylko w tym Państwie, chyba, że osoba ta dysponuje zwykle stałą placówką w drugim Umawiającym się Państwie dla wykonywania swej działalności. Jeżeli dysponuje ona stałą placówką, to dochód może być opodatkowany w drugim Umawiającym się Państwie, jednak tylko w takim zakresie, w jakim może być przypisany tej stałej placówce.

2.) Określenie „wolny zawód” obejmuje w szczególności samodzielną wykonywaną działalność naukową, literacką, artystyczną, wychowawczą lub oświatową, jak również samodzielną wykonywaną działalność lekarzy, prawników, inżynierów, architektów oraz dentyistów i księgowych.

Artykuł 15

Praca najemna

1.) Z uwzględnieniem postanowień artykułów 16, 18 i 19 płace, uposażenia i inne podobne wynagrodzenia, które osoba mająca miejsce zamieszkania w Umawiającym się Państwie otrzymuje z pracy najemnej, podlegają opodatkowaniu tylko w tym Państwie, chyba, że praca wykonywana jest w drugim Umawiającym się Państwie. Jeżeli praca jest tam wykonywana, to otrzymane za nią wynagrodzenie może być opodatkowane w tym drugim Państwie.

2.) Bez względu na postanowienia ustępu 1, wynagrodzenie, które osoba mająca miejsce zamieszkania w Umawiającym się Państwie otrzymuje z pracy najemnej, wykonywanej w drugim Umawiającym się Państwie, podlega opodatkowaniu tylko w pierwszym wymienionym Państwie, jeżeli zostaną spełnione łącznie następujące warunki:

a) odbiorca przebywa w drugim Państwie przez okres lub okresy nieprzekraczające łącznie 183 dni podczas dwunastomiesięcznego okresu

b) wynagrodzenia są wypłacane przez pracodawcę lub w imieniu pracodawcy, który nie ma miejsca zamieszkania lub siedziby w drugim Państwie,

c) wynagrodzenia nie są ponoszone przez zakład lub stałą placówkę, którą pracodawca posiada w drugim Państwie.

3.) Bez względu na poprzednie postanowienia tego artykułu, wynagrodzenia otrzymane z tytułu pracy najemnej wykonywanej na pokładzie statku lub statku powietrznego eksploatowanego w komunikacji międzynarodowej lub na pokładzie barki w transporcie śródlądowym mogą podlegać opodatkowaniu w tym Umawiającym się Państwie, w którym znajduje się miejsce faktycznego zarządu przedsiębiorstwa.

Artykuł 16

Wynagrodzenia dyrektorów

Wynagrodzenia i inne podobne należności, które osoba mająca miejsce zamieszkania w Umawiającym się Państwie otrzymuje z tytułu członkostwa w radzie nadzorczej spółki lub w innym podobnym organie spółki mającej siedzibę w drugim Umawiającym się Państwie, mogą być opodatkowane w tym drugim Państwie.

Artykuł 17

Artyści i sportowcy

1.) Bez względu na postanowienia artykułów 14 i 15, dochód uzyskany przez osobę mającą miejsce zamieszkania w Umawiającym się Państwie z tytułu działalności osobiście wykonywanej w drugim Umawiającym się Państwie, na przykład artysty scenicznego, filmowego, radiowego lub telewizyjnego, jak też muzyka lub sportowca, może być opodatkowany w tym drugim Państwie.

2.) Jeżeli dochód, mający związek z osobiście wykonywaną działalnością takiego artysty lub sportowca nie przypada temu artyście lub sportowcowi, lecz innej osobie, dochód taki, bez względu na postanowienia artykułów 7, 14 i 15, może być opodatkowany w tym Umawiającym się Państwie, w którym działalność tego artysty lub sportowca jest wykonywana.

3.) Bez względu na postanowienia ustępów 1 i 2, dochód, o którym mowa w tym artykule, będzie zwolniony od opodatkowania w tym Umawiającym się Państwie, w którym działalność artysty lub sportowca jest wykonywana, jeżeli ta działalność jest finansowana w istotnym stopniu z funduszy publicznych tego Państwa lub drugiego Państwa lub, jeżeli działalność ta jest wykonywana w ramach umowy lub porozumienia o współpracy kulturalnej między Umawiającymi się Państwami.

Artykuł 18

Emerytury

Z uwzględnieniem postanowień artykułu 19 ustęp 2, renty, emerytury i inne podobne świadczenia, wypłacane osobie mającej miejsce zamieszkania w Umawiającym się Państwie z tytułu wcześniejszej pracy najemnej, podlegają opodatkowaniu tylko w tym Umawiającym się Państwie, w którym odbiorca emerytury ma miejsce zamieszkania.

Artykuł 19

Pracownicy państwowi

1.a) Wynagrodzenie, inne niż emerytura, wypłacane przez Umawiające się Państwo, jego jednostkę terytorialną lub władzę lokalną osobie fizycznej z tytułu usług świadczo-

nych na rzecz tego Państwa, jego jednostki terytorialnej lub władzy lokalnej, podlega opodatkowaniu tylko w tym Państwie.

1.b) Jednakże wynagrodzenie takie może podlegać opodatkowaniu tylko w drugim Umawiającym się Państwie, jeżeli usługi te świadczone są w tym Państwie, a osoba otrzymująca takie wynagrodzenie ma miejsce zamieszkania w tym drugim Państwie i jest obywatelem tego Państwa oraz nie stała się osobą mającą miejsce zamieszkania w tym Państwie wyłącznie dla celów świadczenia tych usług.

2.a) Jakakolwiek emerytura, wypłacana przez Umawiające się Państwo, jego jednostkę terytorialną lub władzę lokalną albo z funduszy utworzonych przez to Państwo, jego jednostkę terytorialną lub władzę lokalną osobie fizycznej z tytułu usług świadczonych na rzecz tego Państwa, jego jednostki terytorialnej lub władzy lokalnej, podlega opodatkowaniu tylko w tym Państwie.

2.b) Jednakże taka emerytura podlega opodatkowaniu tylko w drugim Umawiającym się Państwie, jeżeli osoba ją otrzymująca ma w nim miejsce zamieszkania i jest obywatelem tego Państwa.

3.) Postanowienia artykułów 15, 16 i 18 stosuje się do wynagrodzeń i emerytur z tytułu usług świadczonych w związku z działalnością gospodarczą Umawiającego się Państwa, jego jednostki terytorialnej lub władzy lokalnej.

Artykuł 20

Studenci

1.) Należności, otrzymywane przez studenta lub praktykanta, który ma lub miał bezpośrednio przed przybyciem do Umawiającego się Państwa miejsce zamieszkania w drugim Umawiającym się Państwie i który przebywa w pierwszym wymienionym Państwie wyłącznie w celu kształcenia się lub odbywania praktyki, nie podlegają opodatkowaniu w tym Państwie, jeżeli należności te pochodzą ze źródeł spoza tego pierwszego Państwa.

2.) Student uniwersytetu lub innej instytucji kształcenia wyższego w Umawiającym się Państwie albo praktykant, który przebywa w drugim Umawiającym się Państwie przez okres lub okresy nieprzekraczające 183 dni w ciągu każdego dwunastomiesięcznego okresu i który ma lub bezpośrednio przed przybyciem do tego państwa miał miejsce zamieszkania w pierwszym wymienionym Państwie, nie podlega opodatkowaniu w drugim Umawiającym się Państwie z tytułu wynagrodzenia otrzymywanego za usługi świadczone w tym drugim Państwie, pod warunkiem, że usługi są związane z jego studiami lub praktyką, a wynagrodzenie jest źródłem dochodu niezbędnego dla jego utrzymania.

Artykuł 21

Profesorowie i pracownicy naukowo-badawczy

1.) Osoba fizyczna, która przebywa czasowo w Umawiającym się Państwie w celu nauczania lub prowadzenia prac badawczych w uniwersytecie, szkole pomaturalnej bądź innej uznawanej placówce oświatowej, a która ma lub bezpośrednio przed tą wizytą miała stałe miejsce zamieszkania w drugim Umawiającym się Państwie, podlega zwolnieniu od opodatkowania w pierwszym wymienionym Umawiającym się Państwie z tytułu wynagrodzenia za nauczanie lub prowadzenie prac badawczych w okresie nieprzekraczającym dwóch lat od dnia jej pierwszego przyjazdu w tym celu.

2.) Postanowienia ustępu 1 niniejszego artykułu nie mają zastosowania do dochodu z tytułu prac badawczych, jeżeli takie prace są podejmowane nie w interesie publicznym, ale głównie dla prywatnej korzyści określonej osoby lub określonych osób.

Artykuł 22

Inne dochody

1.) Części dochodu osoby mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w Umawiającym się Państwie, bez względu na to, skąd one pochodzą, a które nie zostały wymienione w poprzednich artykułach niniejszej umowy, podlegają opodatkowaniu tylko w tym Państwie.

2.) Postanowień ustępu 1 nie stosuje się do dochodu niebędącego dochodem z majątku nieruchomego określonego w artykule 6 ustęp 2, jeżeli osoba uzyskująca taki dochód, posiadająca miejsce zamieszkania lub siedzibę w Umawiającym się Państwie, prowadzi w drugim Umawiającym się Państwie działalność gospodarczą przez zakład w nim położony lub wykonuje w tym drugim Państwie wolny zawód w oparciu o stałą placówkę w nim położoną i gdy prawa lub dobra z tytułu, których wypłacony jest dochód, są faktycznie związane z działalnością takiego zakładu lub stałej placówki. W takim przypadku, w zależności od konkretnej sytuacji, stosuje się odpowiednio postanowienia artykułu 7 lub artykułu 14.

Artykuł 23

Majątek

1.) Majątek nieruchomy określony w artykule 6, który jest własnością osoby mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w Umawiającym się Państwie, a położony w drugim Umawiającym się Państwie, może być opodatkowany w tym drugim Państwie.

2.) Majątek ruchomy, stanowiący część majątku zakładu, który przedsiębiorstwo Umawiającego się Państwa posiada w drugim Umawiającym się Państwie, lub majątek ruchomy należący do stałej placówki, którą osoba, mająca miejsce zamieszkania w Umawiającym się Państwie, dysponuje w drugim Umawiającym się Państwie dla celów wykonywania wolnego zawodu, może być opodatkowany w tym drugim Państwie.

3.) Majątek, który stanowią statki, barki, statki powietrzne oraz pojazdy kolejowe i drogowe eksploatowane w komunikacji międzynarodowej, jak również majątek ruchomy służący do eksploatacji takich statków morskich, barek, statków powietrznych lub pojazdów kolejowych i drogowych, podlega opodatkowaniu tylko w tym Umawiającym się Państwie, w którym znajduje się miejsce faktycznego zarządu przedsiębiorstwa.

4.) Wszelkie inne części majątku osoby mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w Umawiającym się Państwie mogą być opodatkowane tylko w tym Państwie.

Artykuł 24

Unikanie podwójnego opodatkowania

1.) W przypadku osoby mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce, podwójnego opodatkowania unikać się będzie w sposób następujący:

a) Jeżeli osoba mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce osiąga dochód lub posiada majątek, który zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy może być opodatkowany w Słowacji, to Polska, z uwzględnieniem postanowień litery b) i ustępu 3, zwolni taki

dochód lub majątek od opodatkowania. Polska przy obliczaniu kwoty podatku od pozostałego dochodu lub majątku tej osoby, może zastosować stawkę podatkową, która byłaby zastosowana, gdyby dochód zwolniony od opodatkowania w powyższy sposób nie był tak właśnie zwolniony od opodatkowania.

b) Jeżeli osoba mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę w Polsce osiąga część dochodu, który zgodnie z postanowieniami artykułu 10, 11 i 12 może być opodatkowany w Republice Słowackiej, to Polska zezwoli na odliczenie od podatku od dochodu tej osoby kwoty również podatkowi dochodowemu zapłaconemu w Republice Słowackiej. Jednakże takie odliczenie nie może przekroczyć tej części podatku, jaka została obliczona przed dokonaniem odliczenia i która odpowiada części dochodu osiągniętego w Republice Słowackiej.

2.) W przypadku osoby mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w Słowacji podwójnego opodatkowania unikać się będzie w sposób następujący: Słowacja przy nakładaniu podatków na osoby mające miejsce zamieszkania lub siedzibę na jej terytorium, może włączyć do podstawy opodatkowania w celu wymierzenia tych podatków te elementy dochodu, które zgodnie z postanowieniami tej umowy mogą być również opodatkowane w Polsce, ale zezwoli na odliczenie od kwoty podatku obliczonego od takiej podstawy opodatkowania kwoty również podatkowi zapłaconemu w Polsce. Takie odliczenie nie może jednak przekroczyć tej części podatku słowackiego, jaka została obliczona przed dokonaniem odliczenia i która odpowiada tej części dochodu, która zgodnie z postanowieniami niniejszej umowy może być opodatkowana w Polsce.

3.) Określenie „podatek płacony w Polsce” lub odpowiednio „podatek płacony w Słowacji”, dla celów ustępów 1 i 2, obejmuje każdą kwotę, która byłaby zapłacona jako podatek, lecz została objęta jakąkolwiek ulgą poprzez odliczenie od dochodu podlegającego opodatkowaniu, zwolnienie albo obniżkę podatku lub w inny sposób, zgodnie z ustawodawstwem o podatku dochodowym, obowiązującym w drugim Umawiającym się Państwie.

Artykuł 25

Równe traktowanie

1.) Obywatele Umawiającego się Państwa nie mogą być poddani w drugim Umawiającym się Państwie ani opodatkowaniu, ani związanym z nim obowiązkom, które są inne lub bardziej uciążliwe niż opodatkowanie i związane z nim obowiązki, którym są lub mogą być poddani w tych samych okolicznościach obywatele tego drugiego Państwa. Niniejsze postanowienie stosuje się również, bez względu na postanowienia artykułu 1, do osób, które nie mają miejsca zamieszkania lub siedziby w jednym lub obu Umawiających się Państwach.

2.) Opodatkowanie zakładu, który przedsiębiorstwo Umawiającego się Państwa posiada w drugim Umawiającym się Państwie, nie może być w tym drugim Państwie mniej korzystne niż opodatkowanie przedsiębiorstwa tego drugiego Państwa prowadzących taką samą działalność. Postanowienie to nie może być rozumiane jako zobowiązujące Umawiające się Państwo do udzielania osobom mającym miejsce zamieszkania w drugim Umawiającym się Państwie jakichkolwiek osobistych zwolnień, ulg i obniżek dla celów podatkowych, z uwagi na stan cywilny i rodzinny, których udziela ono osobom mającym miejsce zamieszkania na jego terytorium.

3.) Z wyjątkiem przypadków stosowania postanowień artykułu 9, artykułu 11 ustęp 7 lub artykułu 12 ustęp 6, odsetki, należności licencyjne i inne koszty ponoszone przez przedsię-

biorstwo Umawiającego się Państwa na rzecz osoby mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w drugim Umawiającym się Państwie są odliczane przy określaniu podlegających opodatkowaniu zysków tego przedsiębiorstwa na takich samych warunkach, jakby były one płacone na rzecz osoby mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w tym pierwszym wymienionym Państwie. Podobnie zobowiązania przedsiębiorstwa Umawiającego się Państwa zaciągnięte wobec osoby mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w drugim Umawiającym się Państwie są odliczane przy określaniu podlegającego opodatkowaniu majątku tego przedsiębiorstwa na takich samych warunkach, jakby były one zaciągnięte wobec osoby mającej miejsce zamieszkania lub siedzibę w tym pierwszym wymienionym Państwie.

4.) Przedsiębiorstwo Umawiającego się Państwa, którego majątek należący w całości lub częściowo do jednej lub więcej osób mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w drugim Umawiającym się Państwie albo jest kontrolowane przez te osoby bezpośrednio lub pośrednio, nie może być w pierwszym Umawiającym się Państwie poddane ani opodatkowaniu, ani związany z nim obowiązkiem, które są inne lub bardziej uciążliwe, aniżeli opodatkowanie i związane z nim obowiązki, którym są lub mogą być poddane przedsiębiorstwa pierwszego wymienionego Państwa.

5.) Postanowienia niniejszego artykułu stosuje się do podatków, o których mowa w artykule 2 niniejszej umowy.

Artykuł 26

Procedura wzajemnego porozumiewania się

1.) Jeżeli osoba mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę w Umawiającym się Państwie jest zdania, że czynności jednego lub obu Umawiających się Państw wprowadziły lub wprowadzą dla niej opodatkowanie, które jest niezgodne z postanowieniami niniejszej umowy, to może ona, niezależnie od środków odwoławczych przewidzianych w prawie wewnętrznym tych Państw, przedstawić swoją sprawę właściwej władzy tego Umawiającego się Państwa, w którym ma ona miejsce zamieszkania lub siedzibę, lub, jeżeli w danej sprawie mają zastosowanie postanowienia artykułu 25 ustęp 1 - właściwej władzy Umawiającego się Państwa, którego jest obywatelem. Sprawa powinna być przedstawiona w ciągu trzech lat, licząc od pierwszego urzędowego zawiadomienia o czynności pociągającej za sobą opodatkowanie niezgodne z postanowieniami niniejszej umowy.

2.) Właściwa władza, jeżeli uzna zarzut za uzasadniony, ale nie może sama spowodować zadowalającego rozwiązania, podejmie starania, aby przypadek ten uregulować w drodze wzajemnego porozumienia z właściwą władzą drugiego Umawiającego się Państwa, tak, aby uniknąć opodatkowania niezgodnego z niniejszą umową.

3.) Właściwe władze Umawiających się Państw będą czynić starania, aby w drodze wzajemnego porozumienia usuwać trudności lub wątpliwości, które mogą powstawać przy interpretacji lub stosowaniu umowy. Mogą one również konsultować się wzajemnie w celu zapobiegania podwójnemu opodatkowaniu w przypadkach, które nie są uregulowane w niniejszej umowie.

4.) Właściwe władze Umawiających się Państw mogą porozumiewać się ze sobą bezpo-

średnio w celu osiągnięcia porozumienia w sprawach objętych postanowieniami poprzednich ustępów. Jeżeli w celu osiągnięcia porozumienia istnieje potrzeba bezpośredniej wymiany opinii, może to nastąpić w ramach komisji złożonej z przedstawicieli właściwych władz Umawiających się Państw.

Artykuł 27

Wymiana informacji

1.) Właściwe władze Umawiających się Państw będą wymieniały informacje, konieczne do stosowania postanowień niniejszej umowy, a także informacje o ustawodawstwie wewnętrznym Umawiających się Państw dotyczącym podatków objętych niniejszą umową, w takim zakresie, w jakim opodatkowanie, jakie ono przewiduje, nie jest sprzeczne z umową. Wymiana informacji nie jest ograniczona postanowieniami artykułu 1. Wszelkie informacje uzyskane przez Umawiające się Państwo będą stanowiły tajemnicę na takiej samej zasadzie, jak informacje uzyskane przy zastosowaniu ustawodawstwa wewnętrznego tego Państwa i będą udzielane tylko osobom i władzom (w tym sądowym lub organom administracyjnym) zajmującym się ustalaniem, poborem albo ściąganiem podatków, których dotyczy umowa, lub organom rozpatrującym środki odwoławcze w sprawach tych podatków. Wyżej wymienione osoby lub władze będą wykorzystywać informacje tylko dla tych celów. Mogą one udostępnić te informacje w postępowaniu sądowym lub do wydawania orzeczeń. Uzyskana informacja będzie traktowana jako tajna, jeżeli zażąda tego Umawiające się Państwo, które ją przekazało.

2.) Postanowienia ustępu 1 nie mogą być w żadnym przypadku interpretowane tak, jak gdyby zobowiązywały jedno z Umawiających się Państw do:

a) stosowania środków administracyjnych, które nie są zgodne z ustawodawstwem lub praktyką administracyjną tego lub drugiego Państwa;

b) udzielania informacji, których uzyskanie nie byłoby możliwe na podstawie własnego ustawodawstwa albo w ramach normalnej praktyki administracyjnej tego lub drugiego Umawiającego się Państwa;

c) udzielania informacji, które ujawniłyby tajemnicę handlową, gospodarczą, urzędową, przemysłową lub zawodową albo tryb działalności przedsiębiorstw, lub informacji, których udzielanie byłoby sprzeczne z porządkiem publicznym (*ordre public*).

Artykuł 28

Przedstawiciele dyplomatyczni i urzędnicy konsularni

Postanowienia niniejszej umowy nie naruszają przywilejów podatkowych przysługujących przedstawicielom dyplomatycznym lub urzędnikom konsularnym na podstawie ogólnych zasad prawa międzynarodowego lub postanowień umów szczególnych.

Artykuł 29

Wejście w życie

1.) Rządy Umawiających się Państw przekażą sobie wzajemnie noty o spełnieniu wymogów prawnych niezbędnych do wejścia w życie niniejszej umowy.

2.) Niniejsza umowa wejdzie w życie z datą późniejszej noty, o której mowa w ustępie 1, i jej postanowienia będą miały zastosowanie w obu Umawiających się Państwach:

a) w odniesieniu do podatków pobieranych u źródła - do dochodów uzyskanych dnia 1 stycznia lub po tym dniu w roku kalendarzowym następującym po roku, w którym niniejsza umowa weszła w życie;

b) w odniesieniu do innych podatków od dochodu i majątku - do podatków należnych za każdy rok podatkowy rozpoczynający się dnia 1 stycznia lub po tym dniu w roku kalendarzowym, następującym bezpośrednio po roku, w którym umowa weszła w życie.

3.) W dniu wejścia w życie niniejszej umowy wygasa Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czechosłowacką w sprawie zapobieżenia podwójnym opodatkowaniem w dziedzinie bezpośrednich podatków państwowych, podpisana w Warszawie dnia 23 kwietnia 1925 r.

Artykuł 30

Wypowiedzenie

Niniejsza umowa pozostanie w mocy do czasu wypowiedzenia jej przez jedno z Umawiających się Państw. Każde z Umawiających się Państw może wypowiedzieć niniejszą umowę, przekazując w drodze dyplomatycznej notyfikację o wypowiedzeniu, co najmniej sześć miesięcy przed końcem roku kalendarzowego, rozpoczynającego się po upływie pięciu lat od wejścia w życie niniejszej umowy.

W takim wypadku umowa przestanie obowiązywać:

a) w odniesieniu do podatków pobieranych u źródła - dochodów uzyskanych dnia 1 stycznia lub po tym dniu w roku kalendarzowym następującym po roku, w którym przekazano notyfikację o wypowiedzeniu,

b) w odniesieniu do innych podatków od dochodu i majątku - do podatków należnych za każdy rok podatkowy rozpoczynający się dnia 1 stycznia lub po tym dniu w roku kalendarzowym następującym bezpośrednio po roku, w którym przekazano notyfikację o wypowiedzeniu.

Na dowód, czego niżej podpisani, należycie upoważnieni, podpisali niniejszą umowę. Sporządzono w dwóch egzemplarzach w Warszawie dnia 18 sierpnia tysiąc dziewięćset dziewięćdziesiątego czwartego roku w językach polskim, słowackim i angielskim, przy czym wszystkie teksty są jednakowo autentyczne. W przypadku rozbieżności interpretacyjnych tekst angielski będzie rozstrzygający.

7. Spotkajmy się - wybrane imprezy targowe i wystawy

Filip Ratkowski

7.1. Incheba Expo Bratislava

Tradycyjne targi przemysłowe odbywały się w Bratysławie już w XVIII i XIX wieku ale spory rozmach i popularność zyskały w latach 1921-1942 jako „Targi Dunaju”. Impreza za-
rzucona po wojnie, została odnowiona w 1967 roku jako doroczna wystawa wyrobów
chemicznych „INCHEBA”. Efekty dla handlu zagranicznego i międzynarodowych kontaktów,
przekroczyły oczekiwania i sprawiły, że impreza zaczęła przyciągać coraz większą uwagę za-
granicznych wystawców. Od 1989 roku Incheba Bratysława, zyskała nowy rozmach, zwięk-
szyła liczbę targów i imprez wystawienniczych, zyskała szereg nowych obiektów.

Dla rozwoju przedsięwzięcia bardzo istotnym był rok 2003 gdy ukończony został zasad-
niczy trzon obiektów w Bratysławie – 45 000 m² zadaszanej powierzchni wystawienniczej
oraz 4500 miejsc parkingowych, a w roku następnym powierzchnia wystawowa osiągnęła
już 60000 m². Ważną datą był też rok 2005, gdy Incheba współpracowała z administracją
Białego Domu przy organizacji szczytu Bush-Putin w Expo Arena i organizowała na potrze-
by tego spotkania oficjalne centrum prasowe.

Dziś to słowackie centrum zalicza się do najważniejszych targów specjalistycznych
w Europie Środkowej a jego przestrzenie wystawiennicze stanowią miejsce udanych pro-
jektów telewizyjnych i wielu koncertów zagranicznych gwiazd. Warto też wspomnieć wy-
jątkową imprezę międzynarodową EUCYS - Konkurs Prac Młodych Naukowców Unii jaką
przeprowadzono tu w 2012 r., a z kolei w 2013 r. Słowacja, w ostrej konkurencji, wygrała
prawo do organizowania Concours Mondial de Bruxelles, jednego z pięciu najbardziej pre-
stżowych konkursów winiarskich na świecie. W imprezie wzięło udział 300 degustatorów
z 50 krajów a zaprezentowano ponad 8200 gatunków win!

A oto najważniejsze imprezy roku 2014:

ITF SLIVAKIATOUR – XX Targi turystyczne	30 I – 2 II
DANUBIUS GASTRO – XXI Targi gastronomii	30 I – 2 II
POLOWANIE I REKREACJA - XXI Wystawa specjalistyczna	30 I – 2 II
WELLNESS & FITNESS - VI Wystawa międzynarodowa	30 I – 2 II
CAMERA SLOVAKIA - XI Festiwal filmów podróżniczych	30 I – 2 II
EXPOSHOP - XIV Wystawa technik i technologii dla handlu	30 I – 2 II
GASTRPACK - XIV Wystawa technik i materiałów opakowaniowych	30 I – 2 II
TARGI ŚLUBNE - IX Targi - wszystko dla młodych par	14 II – 15 II
INTERBEAUTY - XXVI Międzynarodowe Targi Kosmetyki	14 II – 16 II
DZIECKO I RODZINA II Wystawa produktów i usług dla dziecka i rodziny	14 II – 16 II
PROFESIADAYS - V Międzynarodowe targi pracy	5 II – 6 III
MOTOCYKL - XIV Międzynarodowa wystawa motocykli i akcesoriów	13 II – 16 III
BOAT SHOW – XI Międzynarodowa wystawa łodzi i sprzętu żeglarskiego	13 II – 16 III
WĘDAKRSTWO I CZAS WOLNY - Wystawa sprzętu wędkarskiego	13 II – 16 III
CONECO – XXXV Międzynarodowe targi budowlane	26 II – 29 III
RACIOENERGIA - XXIV Międzynarodowe targi energetyczne	26 II – 29 III
ZABYTKI - II Specjalistyczne targi rewitalizacji, i eksploatacji zabytków	

AUTOSALON - XXIV Międzynarodowe targi samochodowe Bratysława	8 III – 13 IV
AUTOSERWIS- XX Wystawa sprzętu i techniki serwisu samochodowego	8 III – 13 IV
EXCLUSIVE SALON - IV Wystawa towarów i usług luksusowych	8 III – 13 IV
IDEB - VI Międzynarodowe targi techniki obronnej	13 III – 15 V

7.2. Agrokomplex Nitra

Agrokomplex - Wystawy Nitra, to organizator targów i wystaw specjalistycznych z 40 - letnią tradycją. Historia firmy sięga 1973 roku, kiedy w celu zwiększenia efektywności promocji rolnictwa i wyspecjalizowanych usług utworzona została firma „Wystawy - rolnictwo i przemysł spożywczy”.

Dziś zakres działań rozszerzył się ogromnie na szereg innych działów gospodarki. Centrum Wystawiennicze o łącznej powierzchni 143 ha, oferuje kryty obiekt wystawowy liczący 41 tys. m² i otwartych terenów wystawowych o powierzchni ponad 50.000 metrów. Agrokomplex ma 15 pawilonów wystawienniczych, Centrum Konwencyjne i 5 sal konferencyjnych.

Misją firmy jest promocja kontaktów pomiędzy przedsiębiorstwami i przedsiębiorcami spośród obecnych i potencjalnych klientów na płaszczyźnie krajowej i międzynarodowej, wspieranie handlu i międzynarodowej współpracy gospodarczej oraz naukowo-technicznej.

Agrokomplex zapewnia też przestrzeń do rozrywki, wydarzeń kulturalnych i społecznych, tu specjalne miejsce zajmuje muzeum posiadające bogate zbiory dotyczące rozwoju rolnictwa na przestrzeni wieków. Słowackie Muzeum Rolnictwa mieści się w zabytkowym dworze Landmark w nieodległej miejscowości Dolná Malá, dysponuje 10,5 tys. m² powierzchni wystawienniczej a także poletkami na których prezentuje historycznie ważne technologie upraw.

Od wielu lat firma cieszy się znakomitą reputacją w międzynarodowych kręgach biznesowych. Jest członkiem prestiżowego Międzynarodowego Stowarzyszenia Wystawców Przemysłu (UFI) jest też członkiem Centrex - Międzynarodowego Centrum Statystycznego Unii Europejskiej z siedzibą w Budapeszcie, Europejskiej Federacji Producentów Maszyn do Obróbki Drewna EUMABOIS i szeregu innych organizacji.

Jego działalność to m.in. organizowanie i prowadzenie targów i wystaw, leasing sprzętu i stoisk, wynajem maszyn i urządzeń, sprzątanie, tłumaczenia pisemne i ustne, poligrafia i druk cyfrowy, a także m.in. doradztwo biznesowe w zakresie działań wystawienniczych. Wystawcom i zwiedzającym firma może też zapewnić nocleg i wyżywienie.

Najważniejsze przedsięwzięcia roku 2014:

TARGI ŚLUBNE I URODY	24-25 stycznia
AQUA - THERM – XVI Międzynarodowe targi ciepłownictwa i ekologii.....	11-14 lutego
XXIV MIĘDZYNARODOWE TARGI MEBLARSKIE	11-16 marca
TARGI WĘDKARSKIE I MYŚLIWSKIE	27-30 marca
MIĘDZYNARODOWA WYSTAWA PSÓW	29- 30 marca
GARDENIA - XVI Wystawa kwiatów i ogrodnictwa	24-27 kwietnia
MIĘDZYNARODOWE TARGI INŻYNIERYJNE	20-23 maja
MIĘDZYNARODOWA WYSTAWA PSÓW	31 maja-1 czerwca
AGROKOMPLEX 2014 - XL Targi Rolno-Spożywcze	21-24 sierpnia
SHOW CAR NITRA – Auto Salon	25-28 września

7.3. Targi w Krakowie

Międzynarodowe Centrum Targowo-Kongresowe EXPO Kraków będzie już wkrótce jednym z **najnowocześniejszych ośrodków targowo-kongresowych w kraju**. Jego główne atuty to doskonała lokalizacja w Krakowie, przy ul. Centralnej 53 oraz wielofunkcyjność. Dzięki dużej powierzchni użytkowej (13 tys. m²), EXPO Kraków umożliwi organizację niemal każdego wydarzenia. Równocześnie będzie oferować największą w Krakowie, wolną od filarów, zakrytą powierzchnię (4 i 5 tys. m²). Pierwsza impreza w EXPO Kraków odbędzie się **wiosną 2014 roku**.

EXPO Kraków to:

- 7,2 ha terenu w geograficznym centrum Krakowa
- 13 tys. m² powierzchni użytkowej
- 2 hale o łącznej powierzchni 9 tys. m² o wysokości ponad 8 m
- Zespół klimatyzowanych, modułowych sal konferencyjnych
- 4 eleganckie pokoje spotkań
- Przestronne lobby
- Restauracja
- Ponad 700 miejsc parkingowych
- Teren pod ekspozycję zewnętrzną

A oto najważniejsze imprezy targowe 2014 roku:

- KRAKIDENT: 22. Międzynarodowe targi stomatologiczne 6-8 marca
- 12. Tuning Show w Krakowie: 24-25 maja
- Mobile IT - Targi rozwiązań i technologii mobilnych: 27-28 maja
- 4. Targi książki dla dzieci: 30 maja-1 czerwca
- BLACH-TECH-EXPO - 6. Międzynarodowe Targi
Obróbki, Łączenia i Powlekania Blach: 14-16 października
- EUROTOOL - 19. Międzynarodowe Targi Obrabiarek,
Narzędzi i Urządzeń do Obróbki materiałów: 14-15 października
- 18. Targi Książki w Krakowie: 23-26 października
- HORECA - 22. Międzynarodowe Targi Wyposażenia
Hoteli i Gastronomii: 5-7 listopada
- GASTROPFOOD -13. Targi Artykułów Spożywczych
i Napojów dla Gastronomii: 5-7 listopada
- ENOEXPO – 12. Międzynarodowe Targi Wina w Krakowie: 5-7 listopada
- KOMPOZYT-EXPO - 5. Targi Kompozytów, Technologii
i Maszyn do Produkcji Materiałów Kompozytowych: 19-21 listopada
- 3. Targi Modernizacji Budynków: 19-21 listopada

ZAĽAČNÍKI:

Formularz dla osób fizycznych – zgłoszenie działalności gospodarczej (wersja w j. słowackim)

Vyplní úrad

OBVODNÝ ÚRAD
odbor živnostenského podnikania

FORMULÁR pre fyzickú osobu

ohlásenie voľnej, remeselnej alebo viazanej živnosti / **žiadosť** o vydanie osvedčenia o živnostenskom oprávnení¹⁾, podľa § 45, § 45a) a § 46 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov;

ČASŤ A.1 Podnikateľ

titul:	priezvisko:	meno:	titul:
rodné číslo:	rodné priezvisko:	pohlavie:	
miesto narodenia:	dátum narodenia: (ak nie je uvedené rodné číslo)		
štátna príslušnosť:	pobyt na území SR do:		

Bydlisko podnikateľa (zahraničná osoba uvedie bydlisko mimo územia SR)

ulica:	číslo:	okres:
obec:	PSČ:	štát:

dodatok obchodného mena:

identifikačné číslo (IČO, ak bolo pridelené):

Miesto podnikania

ulica:	číslo:	okres:
obec:	PSČ:	štát:
telefón:	fax:	e-mail:

Adresa pre doručovanie písomností: (uvedte v prípade registrácie daňovníka alebo prihlásenia na zdravotné poistenie, ak sa adresa pre doručovanie líši od miesta podnikania)

ulica:	číslo:	okres:
obec:	PSČ:	dodávacia pošta:

Splnomocnenec v tuzemsku na doručovanie (povinne uvedie fyzickú osobu s trvalým pobytom v zahraničí)

titul:	priezvisko:	meno:	titul:
		rodné číslo:	
obchodné meno:		IČO:	

Adresa splnomocnenca na doručovanie (bydliska fyzickej osoby/adresa sídla právnickej osoby)

ulica:	číslo:	okres:
obec:	PSČ:	

Oznámenie obchodného mena zdravotnej poisťovne, v ktorej je fyzická osoba prihlásená na povinné zdravotné poistenie

--

¹⁾ Žiadosť o vydanie osvedčenia o živnostenskom oprávnení podáva (existujúca) zahraničná fyzická osoba, ktorá nemá (trvale) bydlisko v niektorom z členských štátov EÚ alebo OECD (živnostenské oprávnenie nevzniká ohlásením živnosti, ale až dňom zapísaným v obchodnom registri).

ČASŤ A.2 Fyzická osoba s bydliskom v zahraničí

Adresa pobytu na území Slovenskej republiky

ulica:	číslo:	okres:
obec:		PSČ:

OZNAČENIE podniku zahraničnej osoby alebo organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby na území Slovenskej republiky

☐ podnik zahraničnej osoby – ²⁾
☐ organizačná zložka podniku zahraničnej osoby - ²⁾

Adresa miesta činnosti podniku zahraničnej osoby alebo miesta činnosti organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby na území Slovenskej republiky (povinný údaj)

ulica:	číslo:	okres:
obec:		PSČ:
telefón:	fax:	e-mail:

Údaje o vedúcom podniku zahraničnej osoby/organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby v SR (údaje označené * uvedie osoba so štátnou príslušnosťou niektorého členského štátu EÚ)

titul:	priezvisko:	meno:	titul:
rodné číslo: *	rodné priezvisko: *	pohlavie: *	
miesto narodenia: *	dátum narodenia:		
štátna príslušnosť: *			

Bydlisko vedúceho podniku/ organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby

ulica:	číslo:	okres:
obec:	PSČ:	štát:

ČASŤ A.3 Ostatné údaje

Obornú spôsobilosť preukazujem nasledovnými dokladmi:
Oprávnenie užívať nehnuteľnosť (miesto podnikania, miesto činnosti podniku zahraničnej osoby alebo miesto činnosti organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby) preukazujem:
Spoločne s ohlásením živnosti uvádzam údaje a prikladám doklady, vrátane súdnych poplatkov na účely návrhu na prvý zápis do obchodného registra. ☐
Vyhlasujem, že uvedené údaje sú pravdivé, že žiadny osobitný zákon mi neobmedzuje alebo nevylučuje prevádzkovať živnosť, a že na môj majetok nebol ukončený konkurz a ani nebol návrh na konkurz zamietnutý pre nedostatok majetku, že mi súdom ani správnym orgánom nebol uložený zákaz činnosti týkajúci sa vykonávania živnosti.

V _____, dňa:

podpis fyzickej osoby

Príloha

Doklad o zaplatení správneho poplatku v hodnote

²⁾ Označenie sa uvedie v prípade, ak je odlišné od obchodného mena zahraničnej osoby.

ČASŤ B. Predmety podnikania

Predmet podnikania: (ako prvý predmet uveďte činnosť, ktorú považujete za hlavnú)

deň začatia živnosti:

deň ukončenia podnikania:

Ustanovený zodpovedný zástupca: áno – nie

Prevádzkarne zapíšte v tvare (adresa – ulica, číslo, PSČ, obec, typ prevádzkarne*)

* typ: prevádzkareň, združená prevádzkareň, súvisiaci priestor

Predmet podnikania:

deň začatia živnosti:

deň ukončenia podnikania:

Ustanovený zodpovedný zástupca: áno – nie

Prevádzkarne zapíšte v tvare (adresa – ulica, číslo, PSČ, obec, typ prevádzkarne*)

* typ: prevádzkareň, združená prevádzkareň, súvisiaci priestor

Predmet podnikania:

deň začatia živnosti:

deň ukončenia podnikania:

Ustanovený zodpovedný zástupca: áno – nie

Prevádzkarne zapíšte v tvare (adresa – ulica, číslo, PSČ, obec, typ prevádzkarne*)

* typ: prevádzkareň, združená prevádzkareň, súvisiaci priestor

Predmet podnikania:

deň začatia živnosti:

deň ukončenia podnikania:

Ustanovený zodpovedný zástupca: áno – nie

Prevádzkarne zapíšte v tvare (adresa – ulica, číslo, PSČ, obec, typ prevádzkarne*)

* typ: prevádzkareň, združená prevádzkareň, súvisiaci priestor

Poznámka: Formulár zopakujte podľa počtu predmetov podnikania.

Prevádzkarňou sa rozumie priestor, v ktorom sa prevádzkuje živnosť.

Združenou prevádzkarňou sa rozumie trvalo zriadený priestor, v ktorom sa prevádzkuje výrobná živnosť na účel výroby finálneho produktu v prípade, ak pracovný, technický alebo technologický postup prác nadväzuje na seba alebo inak spolu súvisí.

Za súvisiace priestory sa považujú: sklady, stanovišťa a odstavné plochy pre motorové vozidlá, garáže a priestory určené na zabezpečenie údržby a technickú kontrolu vozidiel, miesto podnikania, výstavné priestory a vzorkové predajne, priestory na prijímanie zákaziek alebo tovaru a na jeho vydávanie, kancelárie a pod.

ČASŤ B.1 Súhlas zodpovedného zástupcu

Zodpovedný zástupca (údaje označené * uvedie osoba so štátnou príslušnosťou niektorého členského štátu EÚ)

K predmetom podnikania:			
titul:	priezvisko:	meno:	titul:
rodné číslo:*	pohlavie:*	rodné priezvisko:*	
miesto narodenia:*	dátum narodenia: <i>(ak nie je uvedené rodné číslo)</i>	štátna príslušnosť:	

Bydlisko zodpovedného zástupcu

ulica:	číslo:	okres:
obec:	PSČ:	štát:

SÚHLASÍM

s ustanovením do funkcie zodpovedného zástupcu v zmysle § 11 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, u fyzickej osoby uvedenej v časti A tohto formulára a

VYHLASUJEM

že uvedené údaje sú pravdivé a že

- nebolo mi zrušené živnostenské oprávnenie za porušenie podmienok alebo povinností určených zákonom ako osobitne závažné, ani za porušenie podmienok živnostenským zákonom alebo iným právnym predpisom
- mi nebol súdom ani správnym orgánom uložený zákaz činnosti týkajúci sa vykonávania živnosti

V _____, dňa:

podpis zodpovedného zástupcu

ČASŤ C. Údaje potrebné pre vyžiadanie výpisu z registra trestov:

Poznámka: Časť C formulára vyplnia osoby, na ktoré sa podľa zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov vzťahuje podmienka bezúhonnosti (fyzické osoby so slovenskou štátnou príslušnosťou v postavení podnikateľ, zodpovedný zástupca, vedúci podniku/organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby a osoby, ktoré sú štatutárnym orgánom právnickej osoby). Previazanosť medzi základnou časťou A formulára zabezpečujú položky priezvisko, meno, rodné číslo.

priezvisko:	meno:	rodné číslo:
okres narodenia:	štát narodenia:	
predchádzajúce meno:	predchádzajúce priezvisko:	
meno otca:	priezvisko otca:	
meno matky:	priezvisko matky:	rodné priezvisko matky:

priezvisko:	meno:	rodné číslo:
okres narodenia:	štát narodenia:	
predchádzajúce meno:	predchádzajúce priezvisko:	
meno otca:	priezvisko otca:	
meno matky:	priezvisko matky:	rodné priezvisko matky:

priezvisko:	meno:	rodné číslo:
okres narodenia:	štát narodenia:	
predchádzajúce meno:	predchádzajúce priezvisko:	
meno otca:	priezvisko otca:	
meno matky:	priezvisko matky:	rodné priezvisko matky:

priezvisko:	meno:	rodné číslo:
okres narodenia:	štát narodenia:	
predchádzajúce meno:	predchádzajúce priezvisko:	
meno otca:	priezvisko otca:	
meno matky:	priezvisko matky:	rodné priezvisko matky:

ČASŤ D. Prihláška na verejné povinné zdravotné poistenie

Fyzická osoba

priezvisko:	meno:	rodné číslo:
-------------	-------	--------------

Prihláška na verejné povinné zdravotné poistenie

dátum podania prihlášky:	čas podania prihlášky:
číslo identifikačnej karty alebo číslo pasu cudzinca:	
obchodné meno zdravotnej poisťovne, do ktorej sa prihláška podáva:	
Označenie poistenca: povinne verejne zdravotne poistená osoba	
a) s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky ¹⁾	☐
b) bez trvalého pobytu na území Slovenskej republiky vykonávajúca na území Slovenskej republiky samostatnú zárobkovú činnosť ²⁾	☐

Osoba podávajúca prihlášku

titul:	priezvisko:	meno:	titul:
			rodné číslo:
obchodné meno:			IČO:

Adresa (trvalého bydliska fyzickej osoby/adresa sídla právnickej osoby)

ulica:	číslo:	okres:
obec:	PSČ:	štát:

V _____, dňa:

podpis podnikateľa

Previazanosť medzi základnou časťou A formulára zabezpečujú položky priezvisko, meno, rodné číslo.

¹⁾ Prihlášku budú podávať osoby s trvalým pobytom na území SR po návrate z cudziny, kde boli zdravotne poistené.

²⁾ Prihlášku budú podávať zahraničné osoby, ktoré ohlásia živnosť, a to za predpokladu, že nie sú zdravotne poistené v inom členskom štáte Európskej únie alebo v zmluvnom štáte Dohody o Európskom hospodárskom priestore, alebo vo Švajčiarskej konfederácii.

ČASŤ E. Prihláška k registrácii daňovníka k dani z príjmu fyzickej osoby

Fyzická osoba

priezvisko:	meno:	rodné číslo:
-------------	-------	--------------

Číslo účtov

a) tuzemské

názov peňažného ústavu	predčíslenie-číslo účtu/kód peňažného ústavu
	- /
	- /

b) v zahraničí

číslo účtu v IBAN	SWIFT kód banky

Iné organizačné jednotky ako prevádzkarne (adresa, ulica, číslo, PSČ, obec, označenie*)

* označenie: O = odštepny závod, B = obchodné zastúpenie, K = kancelária

--

V _____, dňa:

podpis daňovníka

Previazanosť medzi základnou časťou A formulára zabezpečujú položky priezvisko, meno, rodné číslo.

Wypełni urząd

URZĄD GMINY
Wydział d/s Działalności Gospodarczej
FORMULARZ dla osób fizycznych

zgłoszenie działalności gospodarczej/ wniosek o wydanie zaświadczenia o prowadzeniu działalności gospodarczej¹⁾, zgodnie z § 45, § 45a) a § 46 ustawy nr 455/1991 Dz. o działalności gospodarczej (ustawa o działalności gospodarczej) wraz z późniejszymi zmianami;

CZĘŚĆ A.1 Przedsiębiorca

tytuł:	nazwisko:	imię:	tytuł:
PESEL:	Nazwisko rodowe:	pleć:	
Miejsce urodzenie:	Data urodzenia: <i>(jeśli nie został podany PESEL)</i>		
obywatelstwo:	pobyt na terytorium RS do:		

Adres zamieszkania przedsiębiorcy (osoba zagraniczna wprowadzi adres zagraniczny w RS)

ulica:	numer:	powiat:
mięscowość:	kod pocztowy:	kraj:

Nazwa firmy:

Numer identyfikacyjny (REGON, jeśli został przydzielony):

Miejsce prowadzenia działalności

ulica:	numer:	powiat:
mięscowość:	kod pocztowy:	kraj:
telefon:	faks:	e-mail:

Adres korespondencyjny: (proszę wpisać w przypadku rejestracji podatnika lub zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego, jeśli adres korespondencyjny różni się od adresu miejsca działalności)

ulica:	numer:	powiat:
mięscowość:	kod pocztowy:	doręczająca poczta:

Pełnomocnik w kraju dla doręczeń (wpisze obowiązkowo osoba fizyczna z pobytem stałym za granicą)

tytuł:	nazwisko:	imię:	tytuł:
PESEL:			
nazwa firmy:		REGON:	

Adres pełnomocnika dla doręczeń (adres zamieszkania osoby fizycznej/adres siedziby osoby prawnej)

ulica:	numer:	powiat:
mięscowość:	kod pocztowy:	

Informacja o nazwie funduszu zdrowia, w której zgłoszona osoba fizyczna do obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego

--

¹⁾ Wniosek o wydanie zaświadczenia o prowadzeniu działalności gospodarczej składa (istniejąca) zagraniczna osoba fizyczna, która nie posiada stałego pobytu w żadnym z krajów członkowskich Unii Europejskiej lub OECD (działalność gospodarcza nie powstaje poprzez zgłoszenie działalności, ale dopiero z dniem wpisu do rejestru handlowego).

CZĘŚĆ A.2 Osoba fizyczna z pobytem stałym za granicą

Adres pobyt na terytorium Republiki Słowackiej

ulica:	numer:	powiat:
miejscowość:		kod pocztowy:

OKREŚLENIE firmy osoby zagranicznej lub części organizacyjnej firmy osoby zagranicznej na terytorium Republiki Słowackiej

- ☐ firma osoby zagranicznej – ²⁾
- ☐ część organizacyjna firmy osoby zagranicznej - ²⁾

Adres miejsca prowadzenia działalności przez osobę zagraniczną lub miejsca prowadzenia działalności części organizacyjnej firmy osoby zagranicznej na terytorium Republiki Słowackiej (dane obowiązkowe)

ulica:	numer:	powiat:	
miejscowość:			kod pocztowy:
telefon:	faks:	e-mail:	

Dane dotyczące kierownika firmy osoby zagranicznej/części organizacyjnej firmy osoby zagranicznej w RS (dane oznaczone * wpisze osoba z obywatelstwem któregoś z krajów członkowskich UE)

tytuł:	nazwisko:	imię:	tytuł:
PESEL: *		nazwisko rodowe: *	pleć: *
miejsce urodzenia: *		data urodzenia:	
obywatelstwo: *			

Adres zamieszkania kierownika firmy/ części organizacyjnej firmy osoby zagranicznej

ulica:	numer:	powiat:
miejscowość:	kod pocztowy:	kraj:

CZĘŚĆ A.3 Inne dane

Kwalifikacje zawodowe potwierdzam dokumentami:
Zaświadczenie o prawie korzystania z nieruchomości (miejsce działalności, miejsce prowadzenia działalności firmy osoby zagranicznej lub miejsce prowadzenia działalności części organizacyjnej firmy osoby zagranicznej) potwierdzam:
Wraz ze zgłoszeniem działalności podaje dane i załączam dokumenty, wraz z opłatami sądowymi niezbędnymi do wniosku o wpis do rejestru handlowego. ☐
Oświadczam, że wyżej wymienione dane są prawdziwe, że żadne prawo mi nie zabrania i nie ogranicza prowadzenie działalności gospodarczej, oraz że mój majątek nie podlega bankructwu oraz wniosek na upadłość nie został odrzucony przez niedostateczną ilość majątku, że przez sąd ani inny urząd właściwy nie został wydany zakaz wykonywania działalności dotyczący działalności gospodarczej.

W _____, dnia:

podpis osoby fizycznej

Załącznik

Potwierdzenie o wpłacie opłaty skarbowej w wysokości

²⁾ Nazwa zostanie wpisana jeśli się różni od nazwy firmy osoby zagranicznej.

CZĘŚĆ B. Przedmiot działalności

Przedmiot działalności: (najpierw wpisać działalność główną, później inne)

dzień rozpoczęcia działalności:

dzień ukończenia działalności:

Ustanowiony pełnomocnik: tak – nie

Zakład wpis w kolejności (adres – ulica, numer, kod pocztowy, miejscowość, typ zakładu^{*})

* typ: zakład, wytwórnia, dodatkowe powierzchnie połączone z nim

Przedmiot działalności:

dzień rozpoczęcia działalności:

dzień ukończenia działalności:

Ustanowiony pełnomocnik: tak – nie

Zakład wpis w kolejności (adres – ulica, numer, kod pocztowy, miejscowość, typ zakładu^{*})

* typ: zakład, wytwórnia, dodatkowe powierzchnie połączone z nim

Przedmiot działalności:

dzień rozpoczęcia działalności:

dzień ukończenia działalności:

Ustanowiony pełnomocnik: tak – nie

Zakład wpis w kolejności (adres – ulica, numer, kod pocztowy, miejscowość, typ zakładu^{*})

* typ: zakład, wytwórnia, dodatkowe powierzchnie połączone z nim

Przedmiot działalności:

dzień rozpoczęcia działalności:

dzień ukończenia działalności:

Ustanowiony pełnomocnik: tak – nie

Zakład wpis w kolejności (adres – ulica, numer, kod pocztowy, miejscowość, typ zakładu^{*})

* typ: zakład, wytwórnia, dodatkowe powierzchnie połączone z nim

Uwaga: Formularz powtarzać tyle razy ile jest przedmiotów działalności.

Pod słowem zakład rozumiana jest przestrzeń, gdzie wykonuje się działalność gospodarczą.

Wytwórnia jest to powierzchnia urządzona, na której jest działalność wytwórcza do produkcji produktu końcowego w przypadku, gdy nawiązują na siebie procesy robocze, techniczne lub technologiczne lub są ze sobą powiązane w jakiś inny sposób.

Do powierzchni powiązanych z sobą należą: magazyny, stanowiska i powierzchnie parkingowe dla pojazdów samochodowych, garaże oraz pomieszczenia przeznaczone do utrzymania czystości oraz kontroli technicznej pojazdów, miejsce działalności, powierzchnie wystawiennicze oraz sklepy przyzakładowe, pomieszczenie do przyjmowania zleceń lub towaru oraz na jego wydawanie, biura itp.

CZĘŚĆ B.1 Zgoda przedstawiciela upoważnionego

Przedstawiciel upoważniony (dane oznaczone * wpisze osoba posiadająca obywatelstwo jednego z krajów członkowskich UE)

Do przedmiotów działalności gospodarczej:			
tytuł:	nazwisko:	imię:	tytuł:
PESEL:*	płeć:*	nazwisko rodowe:*	
miejsce urodzenia:*	data urodzenia: <i>(jeśli nie jest wpisany PESEL)</i>		obywatelstwo:

Adres zamieszkania przedstawiciela upoważnionego

ulica:	numer:	powiat:
mięscowosc:	kod pocztowy:	kraj:

ZGADZAM SIĘ

z upelnomocnieniem powołania mnie do funkcji upowaznionego przedstawiciela zgodnie z § 11 ustawy nr 455/1991 Dz. o działalności gospodarczej (ustawa o działalności gospodarczej) wraz z późniejszymi zmianami, u osoby fizycznej wspomnianej w części A tego formularza oraz

OŚWIADCZAM

że podane dane są prawdziwe oraz że

- nie zostało mi odebrane prawo do prowadzenia działalności gospodarczej za naruszenie warunków lub obowiązków wynikających z ustawy, ani też za naruszenie warunków prowadzenia działalności gospodarczej wynikających z ustawy o działalności gospodarczej lub innego przepisu prawa
- nie został mi wydany zakaz prowadzenia działalności gospodarczej przez sąd ani inny organ właściwy dotyczący działalności gospodarczej

W _____, dnia:

podpis przedstawiciela upoważnionego

CZĘŚĆ C. Dane potrzebne do wniosku o wydanie wypisu z rejestru o niekaralności:

Uwaga: Część C formularza wypełniają osoby, których dotyczy zgodnie z ustawą nr 455/1991 Dz. o działalności gospodarczej wraz z późniejszymi zmianami warunek niekaralności (osoby fizyczne z obywatelstwem słowackim i w charakterze przedsiębiorcy, przedstawiciela upoważnionego, kierownik zakładu/części organizacyjnej zakładu osoby zagranicznej oraz osoby, które są organem statutowym osoby prawnej). Powiązanie pomiędzy podstawową częścią formularza A zabezpieczają dane: nazwisko, imię, PESEL.

nazwisko:	imię:	PESEL:
powiat urodzenia:	kraj urodzenia:	
poprzednie imię:	Poprzednie nazwisko:	
imię ojca:	nazwisko ojca:	
imię matki:	nazwisko matki:	nazwisko rodowe matki:

nazwisko:	imię:	PESEL:
powiat urodzenia:	kraj urodzenia:	
poprzednie imię:	Poprzednie nazwisko:	
imię ojca:	nazwisko ojca:	
imię matki:	nazwisko matki:	nazwisko rodowe matki:

nazwisko:	imię:	PESEL:
powiat urodzenia:	kraj urodzenia:	
poprzednie imię:	Poprzednie nazwisko:	
imię ojca:	nazwisko ojca:	
imię matki:	nazwisko matki:	nazwisko rodowe matki:

nazwisko:	imię:	PESEL:
powiat urodzenia:	kraj urodzenia:	
poprzednie imię:	Poprzednie nazwisko:	
imię ojca:	nazwisko ojca:	
imię matki:	nazwisko matki:	nazwisko rodowe matki:

CZĘŚĆ D. Zgłoszenie do objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym publicznym

Osoba fizyczna

nazwisko:	imię:	PESEL:
-----------	-------	--------

Zgłoszenie do objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym publicznym

Data złożenia podania:	Czas złożenia podania:
Numer karty identyfikacyjnej lub numer paszportu obcokrajowca:	
Nazwa firmy ubezpieczenia zdrowotnego, do której została złożone zgłoszenie:	
Określenie ubezpieczonego: obowiązkowo ubezpieczona osoba	
a) z pobytem stałym na terytorium Republiki Słowackiej ¹⁾ ☐	
b) bez stałego pobytu na terytorium Republiki Słowackiej wykonująca na terytorium Republiki Słowackiej samodzielną działalność zarobkową ²⁾ ☐	

Osoba składająca zgłoszenie

tytuł:	nazwisko:	imię:	tytuł:
			PESEL:
nazwa firmy:			REGON:

Adres (stałego meldunku osoby fizycznej/adres siedziby osoby prawnej)

ulica:	numer:	powiat:
miejscowość:	Kod pocztowy:	kraj:

W _____, dnia:

podpis przedsiębiorcy

Powiązanie pomiędzy podstawową częścią formularza A zabezpieczają dane: nazwisko, imię, PESEL.

¹⁾ Zgłoszenie będą składały osoby z pobytem stałym na terytorium RS po powrocie z zagranicy, gdzie miały ubezpieczenie zdrowotne.
²⁾ Zgłoszenie będą składały osoby zagraniczne, które zgłoszą działalność gospodarczą i to zakładając, że nie posiadają ubezpieczenia zdrowotnego w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w umownym państwie Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub w Konfederacji Szwajcarskiej.

CZĘŚĆ E. Wniosek o rejestrację podatnika podlegającego opodatkowaniu dochodów od osób fizycznych

Osoba fizyczna

nazwisko:	imię:	PESEL:
-----------	-------	--------

Numery kont

a) w kraju

Nazwa banku	prefiks-numer konta/kod banku
	- /
	- /

b) zagranicą

Numer konta w IBAN	SWIFT kod banku

Inne jednostki organizacyjne jako wytwórnie (adres, ulica, numer, kod pocztowy, miejscowość, oznaczenie*)

* oznaczenie: O = zakład filialny, B = przedstawicielstwo handlowe, K = biuro

--

W _____, dnia:

podpis podatnika

Powiązanie pomiędzy podstawową częścią formularza A zabezpieczają dane: nazwisko, imię, PESEL.